

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University

ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม) ๒๕๖๒

Volume 11 Number 2 (July-December) 2019

ISSN 2229-2802

TCI (กลุ่มที่ 1) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Thai - Journal Citation Index Centre

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือผลงานวิจัยที่มีคุณภาพด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์
2. เพื่อเป็นสื่อในการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ฤเดช เกิดวิชัย

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รองศาสตราจารย์ ดร.ธนสุวิทย์ ทับทิมรักษ์

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์ ยอดฉิม

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เชิดชูวิศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. สีน พันธุ์พินิจ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ศาสตราจารย์ ดร. รวีวรรณ ชินะตระกูล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวดี

มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา เดนดวงบริพันธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา จันทรวงศ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา สุดเจริญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รจนา จันทราสา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คณะกรรมการประเมินบทความ

ศาสตราจารย์ ดร.รวีวรรณ ชินะตระกูล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ศาสตราจารย์ ดร. ดิน ปรัชญาพฤทธิ

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

รองศาสตราจารย์ ดร.ยุยยุทธ แฉล้มวงษ์

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวดี

มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัยทิพย์ เจียวิวรรธน์กุล

มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.เชาว์ โจนแสง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา จันทรวงศ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร. นิรัช สุดสังข์

มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

รองศาสตราจารย์ ดร. นิรัช สุดสังข์

มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธินันท์ พลสุวรรณ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติกรณ์ นพอุดมพันธ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนิษฐา เรืองวรรณศักดิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา มณีวัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Ph. D. Inero Valbuena Ancho

Philippine Normal University, Philippines

กองการจัดการ

นางสาวพรทิพย์ เรืองปราชญ์

นายวุฒิกร มะลิคง

นางสาววราภรณ์ ศรีบัวแก้ว

นางสาวเจนจิรา ชินวงษ์

นายอนุพันธ์ สุทธิมาร

นางสาวชุติมา อีร์สุวรรณ

นายฉัตรไชย ดิษฐ์เจริญ

นางสาวธนัญญา คานดิธรรมกุล

นางสาวอนุธิดา แสงใส

นางสาวทิตยา บัวศรี

นางสาวสรวงสุตา ทรัพย์เจริญ

นางสาวอารยา ยอดฉิม

นางสาวจุไรรัตน์ ตี๊ดแก้ว

นางสาวสุรัสวดี เรืองเดช

นางสาวพัชรกานต์ ศรีบุญเพ็ง

ผู้ประสานงาน

นางสาวอารยา ยอดฉิม โทรศัพท์ 02-160-1341

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ (มกราคม-มิถุนายน และ กรกฎาคม-ธันวาคม)

เจ้าของวารสาร

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สำนักงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถนนอุททองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์ 0-2160-1341 www.ird.ssru.ac.th

พิมพ์ที่

ทางด่วนสงวนจำกัด ดี-วิทย์ 589/1091 ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงบางอ้อ เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร. 081-132-1651

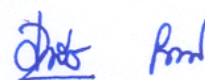
ออกแบบปกโดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รจนา จันทราสา

บทบรรณาธิการ

ปัจจุบันวารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งได้รับรองจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ให้อยู่ในกลุ่มที่ ๑ และได้รับการรับรองให้อยู่ในฐานข้อมูล Asean Citation Index (ACI) โดยวารสารฉบับนี้เป็นฉบับประจำปีที ๑๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม) พ.ศ. ๒๕๖๒ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นเวทีให้กับนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้สนใจ ได้เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ งานวิจัยและผลงานสร้างสรรค์อื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ เพื่อร่วมกัน “สรรค์สร้างความรู้ นำสู่สังคม” โดยบทความในวารสารนี้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศีษาศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งคัดสรรบทความที่มีคุณภาพ โดยผ่านการประเมินบทความโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาของบทความ

กองบรรณาธิการวารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะ เป็นประโยชน์สำหรับท่านผู้อ่าน นักวิชาการและผู้สนใจส่งบทความวิจัยและบทความวิชาการมาเผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ ขอขอบคุณสมาชิกวารสารที่ได้ให้ความสนใจติดตามวารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยท่านสามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/irdssru/>

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ ยอดฉิม
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย	หน้า
บุพปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง Antecedents Affecting the Quality of Life of Families Residing in the Sufficiency Economy Philosophy Model Villages ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด, บัณฑิต ผังนิรันดร์, โกมล ไพศาล <i>Phusit Phukamchanoad, Bundit Pungnirund, Komol Paisan</i>	1-15
Policy for Enhancing the Four Noble Truths Implementation of Thai Buddhists <i>Budsara GirdwichaiPrueksamas, Boonton Dockthaisong, Sman Ngamsnit</i>	16-26
การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลกองทุนเพื่อความปลอดภัย ในการใช้รถใช้ถนน พ.ศ. 2562-2564 The Formulation of Strategic Plans for Human Resource Management of the Safe Road Fund (2019-2021) นิพนธ์ ศศิธรเสาวภา <i>Nipon Sasithonsaowapa</i>	27-37
แนวทางสร้างสรรค์การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงจากผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี Guidelines for the Creative Design of Props from Creative Dance Work of Naraphong Charassri's Dance Exhibition ภักคพร พิมสาร, นราพงษ์ จรัสศรี <i>Pukkaporn Pimsarn, Naraphong Charassri</i>	38-48
การศึกษาการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีความบกพร่อง ทางการได้ยินด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม : กรณีศึกษา A Study of Using Science Processing Skills for Hearing-impaired Students at Ramkhamhaeng University with STEM Based Learning: A Case Study วนิดา ฉัตรวิราคม <i>Wanida Chatwirakom</i>	49-59

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย	หน้า
การศึกษาเทคนิคการทำลวดลายผ้ามัดย้อมเพื่อสร้างอุปกรณ์สร้างลวดลายใหม่ของผ้ามัดย้อม Study of Tie Dye Techniques for Creating Tie Dye Equipment and Fabric Patterns คณิน ไพรวันรัตน์ <i>Khanin Phriwanrat</i>	60-70
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ ของสมาชิกหมู่บ้านนวัตถิ์ กรณีบ้านเนินขาม อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท Sufficiency Economy with Economic Livelihood of Navati Village Members: A Case of Ban Nuan Kham, Nuan Kham District, Chainat Province. เสาวรภย์ กุสุมา ณ อยู่ธยา <i>Saowarop Kusuma</i>	71-82
ตัวแบบสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อผลลัพธ์ของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนอีสปอร์ต: ในบริบทของการสื่อสารแบบ ปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Factors Affecting Sponsorship Outcomes in E-Sports: Electronic Word-of-Mouth Role พาโชค เลิศอัศวภัทร, สวัสดิ์ วรรณรัตน์ <i>Pachoke Lert-asavapatra, Sawat Wanarat</i>	83-94
การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการกระทำผิดในโลกอินเทอร์เน็ต: กรณีศึกษาการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ ในเขตกรุงเทพมหานคร Crime Victimization on the Internet: A Case of Cyber Bullying in the Form of Sexual Offenses in the Bangkok Metropolitan Area กชพรรณ มณีภาค, อุนิษา เลิศโตมรสกุล <i>Kotchapan Maneephak, Unisa Lerdtomornsakul</i>	95-105
การเลือกรับบริการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา Customers' Selection of Fresh Milk Stores in Hat-Yai, Songkhla เอมอร เจียรมาศ <i>Aim-on Jiaramat</i>	106-116

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย

หน้า

กระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ ธรรมาภิบาล และการแก้ไขปัญหาชุมชน : กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองคู อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก Deliberative Democracy, Good Governance and Community Problem Solving: a Case Study of Klongkoo Village, Muang District, Phitsanulok Province วัลลภวิช สุขสวัสดิ์, ปริญญญา สร้อยทอง, สุทธิชัย ยังสุข Wanlapat Suksawas, Parinya Soithong, Suthichai Youngsuk	117-128
ผลกระทบจากนโยบายยางพาราของรัฐบาลต่อการปลูกยางพาราในไทย Impacts of the Government Para-Rubber Policies on Para-Rubber Plantations in Thailand นิธิตา สิริพงศ์ทักษิณ Nithita Siripongtugsin	129-140
University Students' Attitudes towards Comprehensibility of Pronunciation of Native English Teachers versus Non-native English Teachers Valentin Valentinov Tashev	141-153
ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันในองค์การของกำลังพลกรมทหารพรานที่ 42 ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา Factors Relating to the Organizational Commitment of Ranger Regiment (Unit 42) of Thapradu District, Nathawee, Songkhla Province กัลยกร สังขชาติ, ขันทอง ใจดี, วันจักร น้อยจันทร์ Kanyakorn Sangkhachat, Khanthong Jaidee, Wanjak Noichan	154-169
การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าหรูหรารของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร Electronic Word-of-Mouth in Facebook Influencing Consumers' Intentions to Buy Luxury Goods in the Bangkok Metropolitan Area นันทชนก ดาวล้อมจันทร์, สวัสดิ์ วรรณรัตน์ Nunchanok Daolomchan, Sawat Wanarat	170-181

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย

หน้า

ความสัมพันธ์ของลักษณะเฉพาะบุคคลกับปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเล่นหวยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตจังหวัดปทุมธานีและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการเปลี่ยนค่าใช้จ่ายการซื้อหวยเป็นเงินออมในระยะยาว

182-192

The Relationship of Personal and Social Factors Affecting Behaviors toward Lottery Gambling and Analysis of a Feasibility Study to Change Lottery Expenses to be Long Term Personal Savings for Undergraduate Students in Pathum Thani Province.

จิราพัชร สุทธิ

Jirapat sutthi

บุพปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง

ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด¹, บัณฑิต ผังนิรันดร์², โกมล ไพศาล³

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา^{1,2,3}

Email: phusit.ph@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาทัศนคติของผู้นำครอบครัว การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิก คุณภาพชีวิตและพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างเชิงสาเหตุของคุณลักษณะพื้นฐานบุคคล การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว และทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการศึกษาเชิงผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำครอบครัว จำนวน 400 ราย เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้าง สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้นำหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 17 คน พบว่า 1) ผู้นำครอบครัว ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31- 45 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา และมีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน 2) ระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง ทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในระดับครอบครัวอยู่ในระดับมาก และระดับคุณภาพชีวิตของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง 3) แบบจำลองสมการโครงสร้างที่ดำเนินการมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพบเส้นทางการสัมพันธ์ในแบบจำลองที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลสูงที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว รองลงมา ได้แก่ ทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในระดับครอบครัวตามลำดับ ที่สำคัญอย่างยิ่ง คือการส่งเสริมให้มีปฏิบัติซ้ำ ๆ กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกแต่ละครอบครัวในหมู่บ้านมีส่วนในกิจกรรมจิตอาสาการพัฒนาสังคม รักษาสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังพบว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลโดยตรงให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น คุณภาพชีวิตที่ดีไม่ได้ขึ้นอยู่กับฐานะแต่คนก็สามารถมีความสุขได้และสามารถทำนายคุณภาพชีวิตของครอบครัว ได้ร้อยละ 81 ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการสร้างความมั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของครอบครัว ถึงแม้จะยากจนหากดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง ก็สามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : บุพปัจจัย, คุณภาพชีวิต, เศรษฐกิจพอเพียง

Antecedents Affecting the Quality of Life of Families Residing in the Sufficiency Economy Philosophy Model Villages

Phusit Phukamchanoad¹, Bundit Pungnirund² and Komol Paisan³

Doctor of Philosophy Program in Development Administration, Graduate School,
Suan Sunandha Rajabhat University^{1,2,3}

Email: phusit.ph@ssru.ac.th

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the demographic factors, attitudes of the family leaders towards the Sufficiency Economy Philosophy (SEP), participation in social activities of each family member, household-level SEP application, and the quality of life of the families living in the SEP model villages; and 2) develop the structural equation model showing how the demographic factors, attitudes of the family leaders towards the SEP, participation in social activities of each family member and household-level SEP application influence the quality of life of the families inhabiting in the SEP model villages. This research was a mixed methods study. To collect the quantitative data, 400 family leaders were selected as the samples, by which the sample size was 20 times the number of observed variables. The research applied the simple random sampling approach, collected the data by using questionnaires, and analyzed the data by structural equation modeling. In terms of the qualitative data, there were interviews with 17 key informants, who were the leaders of the SEP model villages selected by the purposive sampling approach. The findings showed: 1) the majority of the family leaders were aged between 31-45 years old, had received primary education, and earned 10,000 baht or less per month; 2) the participation in social activities of each family members was rated at moderate level, while the application of the SEP in the households was rated at high level, and the quality of life of each family was rated at moderate level; 3) the operated structural equation model conformed to the empirical evidence, since there were several strong linear relationships indicated by the correlation coefficient, including the participation in social events of the family members, attitudes of the family leaders towards the SEP, and the household-level SEP application, respectively. Most importantly, family members in each village should be encouraged to continuously practice and engage in community service, social development activities, and preserve their local cultures and traditions. Moreover, it was found that the Sufficiency Economy Philosophy directly led to a better quality of life for people. They had a good quality of life; they could happily earn a living, and could correctly predict the quality of life of families with an 81 percent accuracy. These research findings can be used as a model for the application of the Sufficiency Economy Philosophy in daily life, thus serving as significant basis for developing security and a better quality of life of families. Even though they are poor, with the sufficiency economy philosophy, people capable of practicing the it will put sustainably people in a better quality of life.

Keywords: antecedents, quality of life, sufficiency economy.

บทนำ

“คุณภาพชีวิตที่ดี” เป็นเป้าหมายสูงสุดที่มนุษย์ทุกคนคาดหวังและปรารถนาให้เกิดขึ้นด้วยการตอบสนองความต้องการตั้งแต่ทางกายไปจนถึงความไฝ่ฝันที่เป็นจริงของตนเอง (Maslow, 1954) การมีคุณภาพชีวิตของบุคคลจึงต้องคำนึงถึงอยู่ดีมีสุข (well-being) ทั้งการอยู่ดีมีสุขที่เป็นภาวะวิสัย (objective well-being) และการอยู่ดีมีสุขที่เป็นอัตวิสัย (subjective well-being) เกิดจากภายใน อาทิ ความรู้สึก ความพึงพอใจ การตอบสนองความต้องการ เป็นต้น (CIW international Advisory network, 2016) แต่ละประเทศมีการวัดความอยู่ดีมีสุข (well-being) ที่ใกล้เคียงกัน อาทิ ประเทศออสเตรเลีย (ANDI) และประเทศเนเธอร์แลนด์ มี 8 ด้านที่วัดความอยู่ดีมีสุขรายบุคคลที่ครอบคลุมปัจจัยพื้นฐานของคุณภาพชีวิตทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรฐานการครองชีพ 2) สุขภาพ 3) ความสำเร็จในชีวิต 4) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 5) ความปลอดภัย 6) ความสัมพันธ์ชุมชน 7) ความมั่นคงในอนาคต จิตวิญญาณ หรือศาสนา และ 8) คุณภาพโดยรวม (The international wellbeing group manual 2006, 2008, p. 13; Central Bureau Voor de Statistiek, 2011, pp.1-26) ส่วนประเทศฝรั่งเศสมีวัดความอยู่ดีมีสุข 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) มาตรฐานการครองชีพ 2) สุขภาพ 3) การศึกษา 4) กิจกรรมส่วนบุคคลและการทำงาน 5) การมีส่วนร่วมทางการเมืองและธรรมาภิบาล 6) ความสัมพันธ์ทางสังคม 7) สิ่งแวดล้อม และ 8) ความเปราะบางทางเศรษฐกิจและกายภาพ (ประกาย ธีระวัฒนากุล, 2555, หน้า 3; 2556, หน้า 4; อุไรวรรณ ตันทอริยะ, 2559, หน้า 69) ยังพบมิติของความอยู่ดีมีสุขที่กล่าวถึง ความพึงพอใจ การได้รับหรือบรรลุในสิ่งที่ชอบ เสรีภาพของการเลือกใช้ชีวิต ความมั่นคง การเข้าถึงคุณค่าบางอย่างที่อยู่นอกเหนือบุคคล เช่น สุขภาพดี และการถือครองทรัพย์สินที่สร้างโอกาสให้บรรลุเป้าหมาย (Des Gasper, 2004)

ในประเทศไทยมีตัวชี้วัดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่เกิดขึ้นมาสามารถอธิบายความอยู่ดีมีสุขได้คือ “ความพอมี พอกิน พอใช้” หรือที่เรียกว่าความพอเพียงกล่าวคือ นับตั้งแต่วันพฤหัสบดี ที่ 18 กรกฎาคม 2517 ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดังมีใจความพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ว่า “...การพัฒนาประเทศ

จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา...” (ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา, 2552, หน้า 125) ซึ่งให้เห็นว่าเมื่อเกือบ 44 กว่าปีที่แล้วที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงวางแนวคิดสอนให้ประชาชนคนไทยดำรงชีวิตอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย ให้คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2557, หน้า 4) ดังนั้นคำว่า “ความพอเพียง” จึงถูกนำไปใช้ในการวัดความอยู่ดีมีสุขเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น ซึ่งปี พ.ศ.2553 มีการพัฒนาตัวชี้วัดที่เรียกว่า GNH Index 2010 วัด 2 ด้านคือ “ด้านความพอเพียง และด้านความสุข” ทั้งหมด 9 ด้าน ได้แก่ 1) ธรรมาภิบาล 2) ความมีชีวิตชีวาของชุมชน 3) ความหลากหลายทางชีวภาพ 4) คุณภาพชีวิต 5) สุขภาพจิต 6) สุขภาพกาย 7) การใช้เวลา 8) การศึกษา และ 9) ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งมีดัชนีการวัดการพัฒนาคุณภาพขององค์กรสหประชาชาติที่ใช้วัดคุณภาพชีวิตของคนใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา และด้านมาตรฐานการครองชีพ (วัลลภา แวน วิลเลียนส์วาร์ด และคณะ, 2554; Karma Ura & Karma Galay, 2004; 2012; UNDP, 2010; เฉลิมพล แจ่มจันทร์, 2556) ความชัดเจนของการวัดความสุขในประเทศไทยเป็นการสะท้อนคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนไปด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ซึ่งเริ่มจาก 1) การมีหลักประกันในชีวิต 2) การมีร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง 3) การมีครอบครัวที่อบอุ่น 4) การมีชุมชนเข้มแข็ง 5) การมีสิ่งแวดล้อมที่ดี 6) การมีอิสรภาพ 7) การมีความภาคภูมิใจ และ 8) การเข้าถึงธรรมะว่าด้วยการอยู่ร่วมกัน (สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ, 2548, หน้า 20-21) ถ้ากล่าวถึงความสุข ความพึงพอใจในชีวิต และความอยู่ดีมีสุขมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต (Phillips, D., 2006,p. 15; Kahneman, D., 1999)

นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐของประเทศไทยได้ออกแบบเครื่องมือวัดเฉพาะด้านความพอเพียงในภาพรวมของชุมชนจนเกิดเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 และเพิ่มศักยภาพเป็น “หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ” (สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน, 2557, หน้า 6) ซึ่งล่าสุดจากรายงานคุณภาพชีวิตของคนไทยพบว่า คุณภาพชีวิตของคนไทยใน

ปี 2559 ในพื้นที่การวิจัย คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นพื้นที่ที่มีสภาพการณ์ของความยากจนที่สุดของประเทศไทยและอยู่ในสถานการณ์ยากจนซ้ำซากตลอดระยะเวลา 10 ปี คือ “จังหวัดแม่ฮ่องสอน” ซึ่งได้สำรวจและรายงานผลเมื่อวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2559 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นการสรุปรายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index - HAI) ปีพ.ศ. 2558 พบว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดที่มีคนจนมากที่สุด โดยมีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่ำที่สุดของประเทศ คือ 8,821 บาทต่อเดือน และมีความล่าช้าในการพัฒนามากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558, หน้า 3-7) ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบมีจำนวนทั้งสิ้น 67 หมู่บ้านที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ตลอดระยะเวลา 44 ปีของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ทรงพระราชทานให้กับปวงชนชาวไทย ให้สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นทุก ๆ ด้าน โดยอิงอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นหุ้นส่วนร่วมกันด้วยความเต็มใจต่อการพัฒนานั้น ๆ เชื่อมต่อกิจกรรมหนึ่งไปสู่กิจกรรมหนึ่งอย่างจริงจังจนเป็นพลังการทำงานร่วมกันโดยเริ่มตั้งแต่การคิดวิเคราะห์ วางแผน ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ร่วมรับผลที่เกิดขึ้นและให้ร่วมการติดตามตรวจสอบ (Cohen & Uphoff, 1977, pp. 7-26; วิธนา เทียงธรรม และคณะ, 2554, หน้า 59; จินตวิทย์ เกษมสุข, 2557, หน้า 8; ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด, 2559, หน้า 10) ถึงอย่างไรความตั้งใจจริงในการปฏิบัติตนเองที่สัมพันธ์กับชุมชนโดยเฉพาะผู้นำครอบครัวที่เป็นหลักสำคัญในการเลี้ยงดูครอบครัวมีความสำคัญที่จะสร้างภูมิคุ้มกันปกป้องครอบครัวได้อย่างสมบูรณ์ ย่อมทำให้มีทั้งความอยู่ดีมีสุขและคุณภาพชีวิตได้อย่างแน่นอน (Phukamchanoat P. et al, 2019) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงสนใจศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลให้คุณภาพชีวิตในครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง” ว่ามีปัจจัยใดบ้าง แต่ละปัจจัยมีความสัมพันธ์กันเพียงใด และในหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงประชาชนมีคุณภาพชีวิต ณ ปัจจุบันเป็นอย่างไร ทั้งนี้ยังเป็นการวิจัยเพื่อการยืนยันตัวแปรที่ส่งผลจริง ๆ ของคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ได้ จนเป็นความคาดหวังสูงสุดในอนาคตว่า ปัจจัยเหล่านี้จะนำไปสู่การสร้างนโยบายการแก้ปัญหาคนยากจนอย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงสามารถชี้นำบุคคลหรือสังคมไปสู่การพัฒนาอย่างมีขั้นตอน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของผู้นำครอบครัว การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว และคุณภาพชีวิตในครอบครัว
2. เพื่อพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างเชิงสาเหตุของคุณลักษณะพื้นฐานบุคคล ทัศนคติของผู้นำครอบครัว การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม และการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัวที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาตัวแปร 1) ตัวแปรภายนอก ได้แก่ คุณลักษณะพื้นฐานบุคคล การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว ทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อเศรษฐกิจพอเพียง และการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว 2) ตัวแปรภายใน ได้แก่ คุณภาพชีวิตในครอบครัว โดยมีกลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้นำครอบครัวเป็นผู้ที่มีรายได้หลักดูแลครอบครัวอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบทั้ง 67 หมู่บ้าน ทั้งชายและหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 80,025 ครัวเรือน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 400 คน ซึ่งเก็บข้อมูลทั้ง 67 หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบหรือทำการกำหนดเป็น 20 เท่าของตัวแปรเชิงประจักษ์เพื่อวิเคราะห์ตามสมการโครงสร้าง (SEM) ในส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านผู้นำหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 17 คนโดยใช้เทคนิคการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ด้วยการใช้เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามตัวแปรเชิงสาเหตุและคุณภาพชีวิตของครอบครัวเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ 1.00 - 1.80 หมายถึง น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 หมายถึง น้อย 2.61 - 3.40 หมายถึง ปานกลาง 3.41 - 4.20 หมายถึง มาก และ 4.21 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในส่วนขอการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วย 1) สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) เทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัย

1) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างผู้นำในครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 45 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75 มีการศึกษา

ระดับประถมศึกษา จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.75 และมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทต่อเดือน จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=400)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	90	22.50
ระหว่าง 31 - 45 ปี	135	33.75
ระหว่าง 46 - 60 ปี	130	32.50
มากกว่าหรือเท่ากับ 61 ปี	45	11.25
รวม	400	100.00
ระดับการศึกษา		
1) ไม่ได้รับการศึกษา	85	21.25
2) ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	127	31.75
มัธยมศึกษาตอนต้น	53	13.25
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า (ปวช.) และอนุปริญญา หรือเทียบเท่า (ปวส.)	85	21.25
ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี	50	12.50
รวม	400	100.00
รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทต่อเดือน	252	63.00
มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน	148	37.00
รวม	400	100.00

2) ระดับของตัวแปรที่ทำการศึกษาในแบบจำลองสมการโครงสร้าง (Model)

ผู้นำในครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 400 คน พบว่ามีระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบย่อยทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.96 - 3.39 ในส่วนตัวแปรระดับทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบย่อยทั้งหมด

อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.17 - 3.34 และระดับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบย่อยทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง - มาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.03 - 3.98 รวมถึงตัวแปรด้านคุณภาพชีวิตในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบย่อยทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง - มาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.16 - 3.54 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของระดับตัวแปร

(n=400)

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	แปลผล
การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว			
การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรม	3.39	0.85	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมเพื่อความทันสมัยของครอบครัว	3.23	0.83	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมเพื่อการรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่	2.96	0.98	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนครัวเรือนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.03	0.83	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.15	0.87	ปานกลาง
ทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อเศรษฐกิจพอเพียง			
ความตั้งใจปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.28	0.81	ปานกลาง
ความรู้สึกรู้สึกต่อเศรษฐกิจพอเพียง	3.34	0.88	ปานกลาง
ความรู้ความเข้าใจต่อเศรษฐกิจพอเพียง	3.17	0.84	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.26	0.84	ปานกลาง
การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว			
การปลูกพืชผสมผสานทำการเกษตร	3.37	1.06	ปานกลาง
การออมทรัพย์	3.03	1.03	ปานกลาง
การทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ของครอบครัว	3.61	1.00	มาก
การเอื้ออาทรเกื้อกูลต่อกัน	3.98	0.99	มาก
การดำรงมั่นในภูมิปัญญาความเชื่อของท้องถิ่น	3.65	0.90	มาก
รวมเฉลี่ย	3.53	0.99	มาก
คุณภาพชีวิตของครอบครัว			
การมีสุขภาพดี	3.32	0.86	ปานกลาง
ความพึงพอใจต่อครอบครัว	3.37	0.93	ปานกลาง
ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว	3.54	1.04	มาก
ความผูกพันกับชุมชนของสมาชิกในครอบครัว	3.16	0.87	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.35	0.93	ปานกลาง

3) แบบจำลองสมการโครงสร้างที่ดำเนินการปรับแก้ (Adjust Model) มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 250.64$ df = 135 p-value = .00000, $\chi^2 / df = 1.85$, RMSEA = .046, P-Value for Test of Close Fit = .74, NFI = .96, IFI = .98, RMR = .036, SRMR = .044, CFI = .98, GFI = .94, AGFI = .91, CN = 292.26) โดยพบเส้นทางความสัมพันธ์ในแบบจำลองดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว (fmsp) ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัว (fqol) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.57 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และส่งผลทางอ้อมผ่านการนำหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว (asepf) และทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อเศรษฐกิจพอเพียง (fatse) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.32 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อเศรษฐกิจพอเพียง (fatse) ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัว (fqol) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และส่งผลทางอ้อมผ่านการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว (asepf) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.28 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

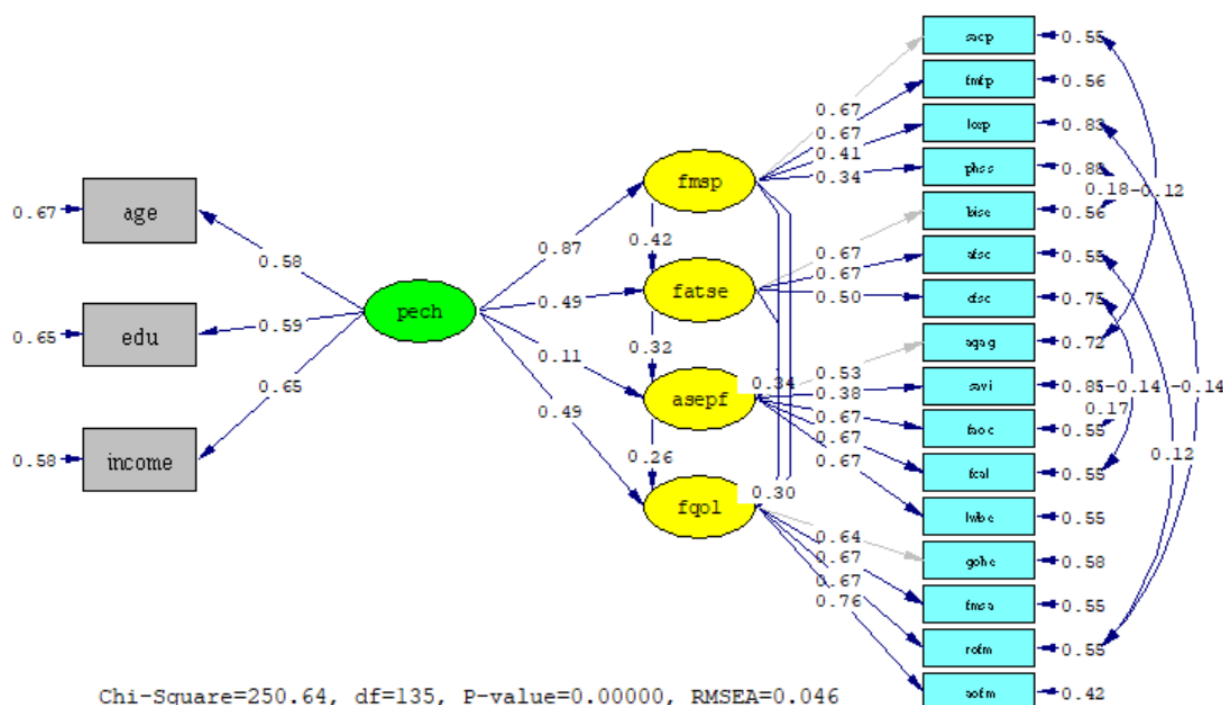
3.3 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว (asepf) ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัว

(fqol) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.26 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 คุณลักษณะพื้นฐานบุคคล (pech) ไม่ได้ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัว (fqol) แต่ส่งผลทางอ้อมผ่านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว (fmisp) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว (asepf) และทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อเศรษฐกิจพอเพียง (fatse) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.25 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 คุณลักษณะพื้นฐานบุคคล (pech) การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว (fmisp) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว (asepf) และทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อเศรษฐกิจพอเพียง (fatse) สามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตในครอบครัว (fqol) ได้ร้อยละ 81 ดังภาพการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างปรับแก้ (Adjust Model) เพื่อความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ต่อไปนี้

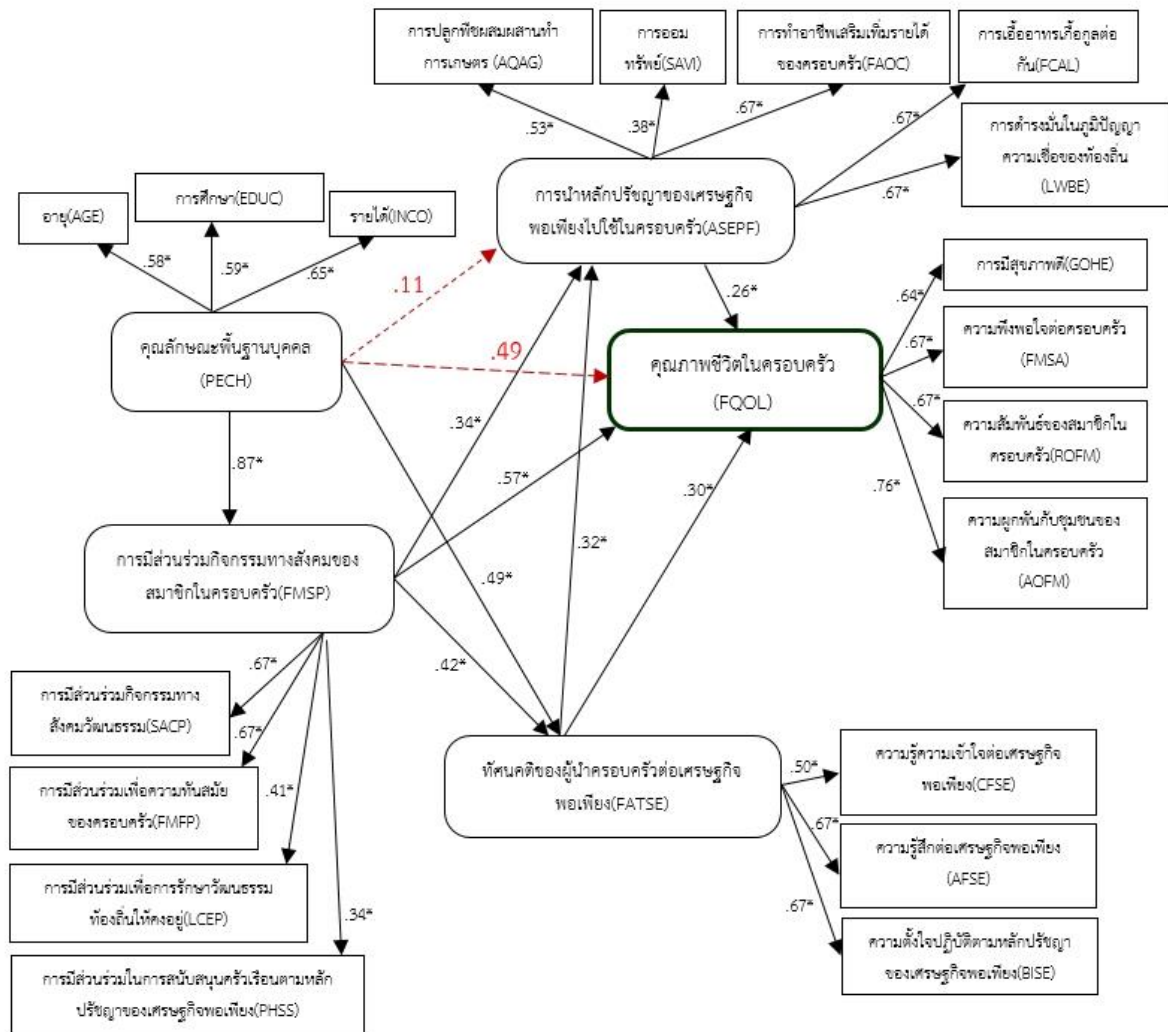

$\chi^2 = 250.64$ df = 135 p-value = .00000, $\chi^2 / df = 1.85$, RMSEA = .046, P-Value for Test of Close Fit = .74, NFI = .96, IFI = .98, RMR = .036, SRMR = .044, CFI = .98, GFI = .94, AGFI = .91, CN = 292.26

ภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างเชิงสาเหตุของคุณลักษณะพื้นฐานบุคคล การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว และทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อเศรษฐกิจพอเพียง ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรับแก้ (Adjust Model) (n=400)

เมื่อนำผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างเชิงสาเหตุมาเข้ากรอบแนวคิดของการวิจัยตามตัวแปรทั้งหมด ได้แก่ คุณลักษณะพื้นฐานบุคคล การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

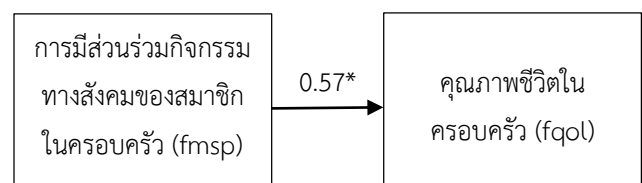
พอเพียงไปใช้ในระดับครอบครัว และทัศนคติของผู้นำครอบครัว ต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรับแก้ (Adjust Model) (n=400) ได้ภาพดังนี้

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างเชิงสาเหตุของตัวแปรเชิงประจักษ์ (Manifest) และตัวแปรแฝง (Latent) ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรับแก้ (Adjust Model) (n=400)

4) ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็นผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านผู้นำหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 17 คน เพื่อนำมาใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จริง (Area Base) ในเชิงลึกถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกิดขึ้นในแบบจำลองสมการโครงสร้าง ตลอดจนนำมาใช้ในการอภิปรายผลการวิจัย (Discussion) เพื่อให้เกิดความคล่องตัวสอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ที่เกิดขึ้นจริง ผลการสัมภาษณ์ที่สำคัญดังนี้

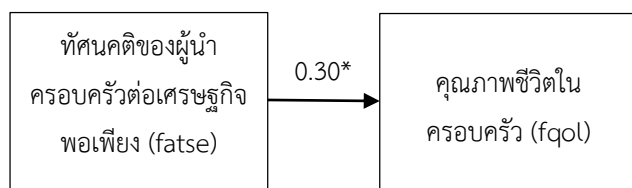
4.1 การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว (fmisp) มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัว (fqol) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .57 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มเป้าหมายได้ให้เหตุผลถึงสาเหตุของการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว ที่ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัวให้ดีขึ้น ดังมีรายละเอียดที่ว่า การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว ทั้งการมีส่วนร่วมทางสังคมวัฒนธรรม มีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มีความทันสมัย การรักษาวินัยธรรมให้คงอยู่ และการรับการสนับสนุนในกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัวให้ดีขึ้นได้ ด้วยเหตุที่ว่า ผู้นำครัวเรือนและผู้นำหมู่บ้านมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมและวัฒนธรรมทุกอย่างของหมู่บ้าน เมื่อกิจกรรมเกิดขึ้นทั้งการฝึกอบรมเศรษฐกิจพอเพียง การทดลองใช้ปลูกพืชเกษตร การทำบัญชีครัวเรือน การรักษาวินัยธรรมประเพณีอันดีงามของหมู่บ้านไว้ เป็นบทบาทที่มีความสำคัญในการสร้างทัศนคติที่ดี การนำไปใช้ของเศรษฐกิจพอเพียง เกิดผลดีแล้วยังส่งผลต่อการได้รับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นด้วยทั้งชีวิตครอบครัวและหมู่บ้าน ผู้สูงอายุได้อยู่กับลูกหลาน เด็กเยาวชนมีการได้รับการฝึกอบรมด้านความพอเพียงไปพร้อมกับพ่อแม่ด้วย การได้ทำกิจกรรมอยู่กับหมู่บ้าน อยู่ใกล้ครอบครัวทำให้ชีวิตมีการลดความเร่งรีบ เร่งรัดแข่งขันกันลง สร้างรายได้แต่พอดีใช้หลักความพอเพียงมากขึ้นจะมีเวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น ได้มีโอกาสรับประทานอาหารด้วยกันมากขึ้น ออกกำลังกาย ทำกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านร่วมกันมากขึ้น ความสุขตามมาคุณภาพชีวิตดีขึ้น

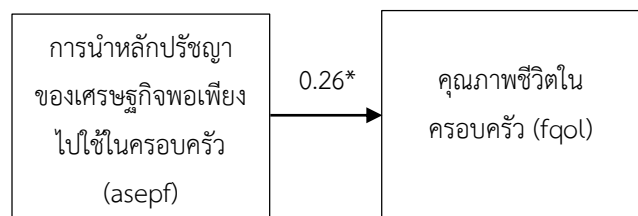
4.2 ทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อเศรษฐกิจพอเพียง (fatse) มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัว (fqol) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มเป้าหมายได้ให้เหตุผลถึงสาเหตุของทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัวให้ดีขึ้น ดังมีรายละเอียดที่ว่า ทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และความตั้งใจในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัวให้ดีขึ้นได้เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุที่ว่า ผู้นำครอบครัวและผู้นำหมู่บ้าน พ่อหลวง แม่หลวงต้องมีความรู้ เข้าใจ รู้ลึกที่ดีต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความตั้งใจปฏิบัติต่อ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นตัวอย่างที่ดีมีทัศนคติที่ดี ย่อมสร้างตัวเอง ครอบครัว และหมู่บ้านให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ เพราะผู้นำเป็นพลังสำคัญมากในการขับเคลื่อนงานการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดการปฏิบัติจริง ตั้งใจจริงทำให้สมาชิกในครอบครัว และลูกบ้านปฏิบัติตาม เกิดการเลียนแบบในสิ่งที่ดี ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนให้ติดตามมาด้วย

4.3 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว (asepf) มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัว (fqol) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.26 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มเป้าหมายได้ให้เหตุผลถึงสาเหตุของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว ที่ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัวให้ดีขึ้น ดังมีรายละเอียดที่ว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว ทั้งการปลูกพืชผสมผสานทำการเกษตร การออมทรัพย์ การทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ของครอบครัว การเอื้ออาหารเกื้อกูลต่อกัน การดำรงมั่นในภูมิปัญญาความเชื่อของท้องถิ่น ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครอบครัวให้ดีขึ้นได้เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุที่ว่า การที่ผู้นำครัวเรือนและผู้นำหมู่บ้าน หรือพ่อหลวงแม่หลวงที่ชาวบ้านเรียกกันได้ลงมือปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีก่อน ทำก่อนลูกบ้าน ได้ผลก่อนแล้วจึงสอนให้คนอื่นเลียนแบบทำตามได้ ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในผลที่เกิดขึ้นและเชื่อมั่นในตัวพ่อหลวงแม่หลวงด้วย โดยชาวบ้านจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังมีลักษณะความเชื่อต่อผู้นำมาก ในพื้นที่บ้านของผู้นำส่วนใหญ่ในหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงต้องมีการปลูกพืช การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงหมู จุดถ่ายทอดเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งผู้นำต้องเป็นวิทยากรเองได้ และสอนคนในครอบครัวให้ทำกิจกรรมพื้นฐานชีวิตด้วย มีการออม การทำกลุ่มอาชีพ ผู้นำต้องนำก่อนลูกบ้านปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยวิถีประจำวัน ของสมาชิกในครอบครัวและลูกบ้านให้ดีขึ้นต่อเนื่อง

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยชี้ให้เห็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัด

แม่ฮ่องสอน ที่ชี้ให้เห็นตั้งแต่ระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 อธิบายได้ว่า สมาชิกในครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานและวัยเรียนที่ต้องเดินทางไปทำงานนอกหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านจะเป็นผู้ทำงานเกษตรกรรมใกล้หมู่บ้านและวัยชรา ทำให้เหลือกลุ่มที่เป็นวัยผู้ใหญ่ที่มีอายุกว่า 50 ปีที่ทำหน้าที่ทำงาน ทำกิจกรรมทางสังคม ทำให้หลายครั้งที่กิจกรรมทางสังคมทั้งการพัฒนาสังคม วัฒนธรรม ความทันสมัยของครอบครัว การรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ และการสนับสนุนครัวเรือนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากภาครัฐจึงทำให้มีส่วนร่วมไม่มากนักจากสมาชิกครัวเรือน เมื่อมีเวลาและหน้าที่ให้กับกิจกรรมทางสังคมน้อยจึงเลือกกิจกรรมทางสังคมให้เหมาะสมกับเวลาและหน้าที่หลักของตนเอง ซึ่งในความเป็นจริงของชาวบ้านที่มีสถานะที่อยู่ในแต่ละวันที่มีในช่วงเทศกาลการมีส่วนร่วมปานกลางถือว่าสูงมากในความรู้สึกของประชาชนในหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง และถ้าอยู่ในระดับสูงจะเป็นช่วงเทศกาลประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั่นเอง สอดคล้องกับแนวคิดของดิเรกข ภูณกอนกลีบ (2551, หน้า 89-91) ที่ได้ทำการศึกษาดังต่อไปนี้และผลลัพธ์ของการพัฒนาครัวเรือนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้อธิบายว่า ประชาชนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมได้แก่ งานประเพณีปอยส่างลอง หรืองานบวชลูกแก้ว งานจองพารา หรืองานปอยเหลินสิบเอ็ด งานลอยกระทง หรือปอยเหลินสิบสอง และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องทุนทางสังคมกับการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนชาติพันธุ์ในโครงการหลวงหมอกจ๋าม สะท้อนวัฒนธรรมประเพณีประจำกลุ่มชาติพันธุ์ การแต่งกาย อาหาร จะพบในวัฒนธรรมการเลี้ยงผี รัลึกถึงบรรพบุรุษ ประเพณีเดือน 12 มีเป็นบางเดือนเพราะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและยึดเอาวัฒนธรรมชุมชนชาวลูกซัวหลาย เช่น ไหว้หอพระภูมิ กินข้าวใหม่ ขึ้นบ้านใหม่ สังฆารล่อง ไหว้เจ้าที่ กินศีล เลี้ยงผีเมือง นอกจากนี้มีประเพณีประจำปี เช่น การกินวอ กินข้าวใหม่ พิธีเซ่นไหว้ พิธีเรียกขวัญ เป็นต้น (ประเวศ วะสี, 2542; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549; จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์และคณะ, 2548; ทรงจิต พูลลาภ, 2554, หน้า 224) สอดคล้องกับงานวิจัยของภูณกอนกลีบ ภูคาชะโนด (2560, หน้า 133-134) ที่ทำการศึกษาดังต่อไปนี้ การพัฒนาสังคมแห่งความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบนพื้นที่ผลกระทบนข้าวและนาเกลือด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมที่ใหญ่ ๆ ตามเทศกาลแทบทุกครั้ง โดยส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่

อยู่ในพื้นที่ละแวกหมู่บ้านของตนเอง จึงมีโอกาและเวลาในการทุ่มเทให้กับการทำกิจกรรมการอบรม การร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีของหมู่บ้านท้องถิ่นบ้าง ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า หมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีสมาชิกของครอบครัวได้การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

ทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 อธิบายได้ว่า ผู้นำครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน เป็นเสาหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว มีโอกาสและเวลาในการจัดสรรเพื่อการทำกิจกรรมด้านความพอเพียง ศึกษาหาความรู้ ทดลองทำ อบรมกิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งจากภาครัฐและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเชื่อผู้นำ พ่อหลวง แม่หลวง ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มคนชั้นนำของหมู่บ้านที่ได้รับโอกาสในการพัฒนาครัวเรือนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือองค์ความรู้ ภูมิความรู้ที่เกี่ยวกับความพอเพียงในการดำรงชีวิต ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้สึกต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความตั้งใจปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการได้รับการพัฒนา อบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตลอดทั้งปี จึงส่งผลทำให้ทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ดิเรกข ภูณกอนกลีบ (2551, หน้า 33-36) ที่ระบุว่า ทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อพฤติกรรมส่วนบุคคลในการกระทำต่าง ๆ ทั้งด้านบวกทั้งด้านความเข้าใจ การเห็นคุณค่าและพยายามที่จะทำ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกที่เกิดขึ้นกับความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเห็นคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้สึกชื่นชมต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความพยายามที่จะทำตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีระดับความสัมพันธ์โดยรวมที่อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ($R^2 = 0.67$) ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า หมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีผู้นำครอบครัวมีทัศนคติต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในระดับครอบครัว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 อธิบายได้ว่า ผู้นำและสมาชิกในครอบครัวหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีโอกาสมากในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในระดับครอบครัวมากที่สุดเนื่องจากวิถีชีวิตของหมู่บ้านมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักโดยทั่วไปสิ่งที่เห็นเชิง

ปัจจัยในการลงพื้นที่คือ ทุกครัวในรั้วรอบขอบชิดมีการปลูกพืชผักสวนครัว มีการเลี้ยงเปิด ไก่ และหมู ไว้เพื่อพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวันไม่ให้เกิดขาดแคลน ซึ่งครอบครัวส่วนใหญ่มีการปฏิบัติมากน้อยในกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันไปมีทั้งการปลูกพืชผสมผสานทำการเกษตร การออมทรัพย์ การทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ของครอบครัว การเอื้ออาทรเกื้อกูลต่อกัน และการดำรงมั่นในภูมิปัญญาความเชื่อของท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นกิจวัตรพื้นฐานที่ทุกครัวเรือนต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจึงส่งผลทำให้การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในระดับครอบครัวอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงจิต พูลลาภ (2554, หน้า 248) ที่ศึกษาเรื่องการพึ่งตนเองของชุมชนชาติพันธุ์ในโครงการหลวงหมอกจำผามตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่พบว่าชุมชนต้องส่งเสริมการเกษตรอย่างผสมผสานที่หลากหลายรูปแบบ คือ เกษตรแบบครัวเรือน เกษตรแบบยังชีพ คือ กินทุกอย่างที่ปลูก ปลูกทุกอย่างที่กิน พืชผักสวนครัวรั้วรอบบริเวณบ้าน ควบคู่กับการฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ สมุนไพร พืช ผักอาหารแบบวนเกษตร (ทรงจิต พูลลาภ, 2554, หน้า 245) นอกจากนี้ในการวิจัยเรื่อง “การดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุนนุ่น ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมท้องถิ่น” พบว่า การดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุนนุ่น มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมดั้งเดิม มีความรักในผืนดินที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร สืบทอดประเพณีของบรรพบุรุษทำการเกษตรด้วยวิถีทางธรรมชาติ เพื่อรักษารสชาติของผลผลิตไว้และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในครอบครัวและชุมชน (สำราญ จุช่วย, 2554, หน้า 153) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เรื่อง ทฤษฎีใหม่ขั้นต้น ที่พบว่า การให้แบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน 30:30:30:10 ซึ่งร้อยละ 60 เป็นพื้นที่เกี่ยวกับการปลูกพืชในฤดูแล้ง การเลี้ยงสัตว์และพืชน้ำและการปลูกข้าวในฤดูฝน ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นเพื่อใช้เป็นอาหารประจำวันสำหรับครอบครัวให้เพียงพอตลอดปี (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2557) จึงอาจสรุปได้ว่า การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในระดับครอบครัวจึงอยู่ในระดับมากนั่นเอง

คุณภาพชีวิตของครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 อธิบายได้ว่า ผู้ที่เป็นกำลังสำคัญของครอบครัวในหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีการประพฤติปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันจนสามารถยืดหยุ่นตามสภาพบริบทการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ที่ทันสมัยขึ้น การมีเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนสำคัญในการดำรงชีวิต การศึกษาที่ก้าวหน้าขึ้นทำให้คุณภาพชีวิตในครอบครัวทั้งเรื่องการมีสุขภาพดี ความพึงพอใจต่อครอบครัว ความสัมพันธ์ที่ดีของ

สมาชิกในครอบครัว ความผูกพันกับชุมชนของสมาชิกในครอบครัวอยู่ในภาวะที่ดีทำให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสพูดคุยกันมากขึ้น สื่อสารกันมากขึ้น ช่วยดูแลในเรื่องการดำรงชีวิตแบบพอดีเหมาะสมกับสถานะครอบครัวตัวเอง โดยภาพรวมทำให้ชี้ชัดได้ว่าความสุขหรือคุณภาพชีวิตที่ดีของคนที่นี่ไม่ได้วัดด้วยรายได้หรือเป็นวัตถุนิยมเป็นหลักหากต้องวัดด้วยความสุขใจ ความพึงพอใจ ความผูกพันสัมพันธ์ที่ดีของคนมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phillips, D., (2006, p. 15); Kahneman, D., (1999) ที่ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตที่ศึกษารอบแนวคิด นโยบายและการปฏิบัติ พบว่า ความพึงพอใจ ความอยู่ดีมีสุขมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต (นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่สะท้อนคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเมื่อวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลคุณภาพชีวิตกับการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชน อาทิ Hasoontree, N. (2018, pp.90-93) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพบว่าการวัดคุณภาพชีวิตของประชาชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สะท้อนตามปัจจัยที่มีอิทธิพลสูง ได้แก่ ทัศนคติของประชาชนที่ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนของคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พฤติกรรมในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงรายมากขึ้นไปด้วย

การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตของครอบครัว ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .57 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบายได้ว่าการกระทำกิจกรรมเพื่อส่วนร่วมย่อมทำให้ทุกคนได้รับผลกระทบจึงทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ที่ดำรงอยู่ในหมู่บ้านมีส่วนร่วมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งการมีส่วนร่วมทางสังคมและวัฒนธรรมทุกอย่างของหมู่บ้านที่เป็นการรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของหมู่บ้านให้คงอยู่ไว้นานที่สุด การรักษาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ ความอุดมสมบูรณ์ในทรัพยากรท้องถิ่นให้ใช้นานที่สุด รวมถึงกิจกรรมเกิดขึ้นทั้งการฝึกอบรมเศรษฐกิจพอเพียง การทดลองใช้ปลูกพืชเกษตร การทำบัญชีครัวเรือน เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการสร้างความเข้าใจ ชี้แจง อบรมให้ความรู้การดำรงชีวิตแบบพอเพียงทำให้คนได้รับความตระหนักรู้ในข้อมูลข่าวสารยิ่งรับรู้มากเท่าใดจากภาครัฐและผู้นำ ย่อมมีโอกาสพัฒนาครอบครัวหมู่บ้านให้มีชีวิตที่เป็นสุข มีความอยู่ดีกินดีขึ้น คุณภาพชีวิตย่อมดีขึ้นตามมา ยิ่งในหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอาชีพหลักคือ การเกษตร เกษตรกรยังต้องรู้จักการร่วมมือร่วมใจกันเป็นกลุ่ม ความเป็นสมาชิกกลุ่มจึงมีความสำคัญเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน อาชีพ ทรัพยากรในท้องถิ่นอุดมสมบูรณ์ให้ยั่งยืนซึ่งจะนำมาซึ่งความสุข คุณภาพชีวิตของคนในครอบครัว

หมู่บ้านด้วย ดังวิธีปฏิบัติตามทฤษฎีใหม่ขั้นที่สองชี้ชัดว่า “เมื่อเกษตรกรเข้าในหลักการและได้ปฏิบัติในที่ดินของตนจนได้ผลแล้ว ให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูป กลุ่ม หรือสหกรณ์ ร่วมแรงรวมใจกันดำเนินการในการผลิต การตลาด การเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา สังคมและศาสนาต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าส่วนราชการ องค์กรเอกชนตลอดจนสมาชิกในชุมชนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2557, หน้า 20)

ทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตของครอบครัว ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบายได้ว่าความเป็นผู้นำ พ่อหลวง แม่หลวงจึงเป็นพลังสำคัญมากในการขับเคลื่อนงานการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดการปฏิบัติจริง ตั้งใจจริงทำให้สมาชิกในครอบครัว และลูกบ้านปฏิบัติตาม เกิดการเลียนแบบในสิ่งที่ดี มีทัศนคติที่ดีในการดำรงชีวิตที่มีความสุขบนความพอเพียงจนก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนให้ติดตามมาด้วย ดังนั้นทัศนคติของผู้นำที่ดีต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงสามารถนำพาสมาชิกในครอบครัว ประชาชนในหมู่บ้านไปสู่การดำรงชีวิตที่มีความสุข การสร้างอาชีพที่มีรายได้เพิ่มขึ้น ยกระดับชีวิตของตนเอง ครอบครัวให้มีคุณค่าทางจิตใจสร้างสมาชิกให้มีความซื่อสัตย์สุจริตในอาชีพของตนเอง ทำให้มีคุณภาพชีวิตทั้งกายและใจที่ดีขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยเรื่องบุปผาใจและผลลัพธ์ของการพัฒนาครัวเรือนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ทัศนคติที่มีผลต่อพฤติกรรมส่วนบุคคลในการกระทำต่าง ๆ ทั้งด้านบวกและลบ การดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ ความเข้าใจ การเห็นคุณค่า และพยายามที่จะทำ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกตามหลักเหตุและผล รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวกับทั้งนี้ผู้นำครัวเรือนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความรู้สึกต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นปัจจัยในทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีค่าสัมประสิทธิ์ทางเส้นตรง (0.97) ผู้นำครัวเรือนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ทางเส้นตรงเท่ากับ (1.00) การเห็นคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีค่าสัมประสิทธิ์ทางเส้นตรง (0.93) และผู้นำครัวเรือนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความพยายามที่จะทำตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ทางเส้นตรงเท่ากับ (0.96) (ดิเรกข กนกอนกสิ , 2551, หน้า 106)

การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในระดับครอบครัว ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตของครอบครัว ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .26 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบายได้ว่าผู้นำครอบครัวมีอาชีพเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่

หรือพ่อหลวง แม่หลวงที่ชาวบ้านเรียกกันมีอาชีพหลักอยู่ในพื้นที่หมู่บ้าน และมีอาชีพที่เป็นเกษตรกรรมได้ลงมือปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีจนบรรลุผลก่อน แล้วจึงสอนให้ลูกบ้าน ได้ปฏิบัติตาม ซึ่งส่วนใหญ่ต้องเป็นแบบนั้นเกือบทุกหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพราะชาวบ้านยังไม่มั่นใจและไม่เข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ ยากที่จะนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้ จึงต้องมีผู้นำปฏิบัติให้เกิดผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งส่วนใหญ่ผู้นำครอบครัวและพ่อหลวง แม่หลวงปฏิบัติทั้งการเพาะปลูกพืชจำเป็นต่อการดำรงชีพแต่ละวันในพื้นที่บ้านเรือนตัวเอง เลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด เลี้ยงหมู เลี้ยงปลา ทำบัญชีครัวเรือนออมเงิน ทำอาชีพเสริมสร้างรายได้ และการเกื้อกูลเอื้ออาทรต่อกันเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในผลที่เกิดขึ้นและเชื่อมั่นในตัวพ่อหลวง แม่หลวงด้วย โดยชาวบ้านจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังมีลักษณะความเชื่อต่อผู้นำที่ตนเองคัดเลือกมา และในพื้นที่บ้านของผู้นำส่วนใหญ่จะเป็นจุดถ่ายทอดเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งผู้นำต้องเป็นวิทยากรเองได้ และสอนคนในครอบครัวให้ทำกิจกรรมพื้นฐานชีวิตด้วย มีการออม การทำกลุ่มอาชีพ ผู้นำต้องนำก่อนลูกบ้าน ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยวิถีประจำวัน ของสมาชิกในครอบครัวและลูกบ้านให้ดีขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมูลนิธิชัยพัฒนา (2557, หน้า 16-24) ที่อธิบายไว้ว่าทฤษฎีใหม่ คือ ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงที่เด่นชัดที่สุด ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำรินี้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มักประสบปัญหาทั้งภัยธรรมชาติและปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการทำการเกษตร ให้สามารถผ่านพ้นช่วงเวลาวิกฤต โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำได้โดยไม่ต้องรอนและยากลำบาก มีการวางแผนที่สมบูรณ์แบบสำหรับเกษตรกรรายย่อย มี 3 ขั้นตอนได้แก่ ทฤษฎีใหม่ขั้นต้น ใช้ชุดสระเก็บกักน้ำเพื่อใช้เก็บกักน้ำในฤดูฝน และเสริมการปลูกพืชในฤดูแล้ง ทั้งการเลี้ยงสัตว์และพืชไร่ต่าง ๆ ปลูกข้าวในฤดูฝนให้เพียงพอตลอดปี ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ พืช สมุนไพรเพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน หากเหลือบริโภคก็นำไปจำหน่าย และเป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ถนนหนทางและโรงเรียนอื่น ๆ ยังพบว่า การทำการเกษตรในพื้นที่ครัวเรือนภาคเหนือ มีครัวเรือนที่ทำการเกษตรพืชผักมากที่สุด จำนวน 132,484 ครัวเรือนและชาวไทยในอดีตทำการเกษตรเพื่อยังชีพ แต่ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมธรรมชาติจึงหันมาปลูกพืชผสมผสานเพื่อรักษาความสมดุล มีการเกษตรอยู่ดีกินดีมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ส่วนใหญ่เพาะปลูกข้าว และปลูกพืชไร่หมุนเวียน (คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน, 2558; กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2560; กลุ่มงาน

ยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2560) ทั้งนี้ยังพบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยพื้นฐานของประชาชนในพื้นที่ในต่างจังหวัดจุดเริ่มต้นมักเกิดขึ้นจากการทำการเกษตรอันเป็นพื้นฐานเศรษฐกิจของในการดำรงชีวิตของประชาชน เช่นการปลูกข้าว การปลูกพืชผักสวนครัว การปลูกพืชเศรษฐกิจทั้งเพื่อยังชีพและจำหน่าย เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีตามวิถีเรียบง่ายของไทย (อัจฉรา รักษ์พันธุ์-วรวิสร รักษ์พันธุ์ ใน JIBjib in-Flight Magazine, มกราคม 2560, หน้า 62-63) รวมถึงในการวิจัยของภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด (2560, หน้า 178-179) เรื่องการปฏิบัติในกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในพื้นที่ผลกระทบนาข้าวและนาเกลือ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประชาชนชนบทได้มีการสร้างรายได้เพิ่มอยู่ในระดับปฏิบัติที่มากในเรื่องความพยายามช่วยเหลือครอบครัวด้วยปลูกพืชในครัวเรือน และรู้จักประหยัดมัธยัสถ์ พึ่งพาตนเองและสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

การวิจัยได้ชี้ชัดถึงคุณูปการในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (ในหลวงรัชกาลที่ 9) ได้ทรงทุ่มเทพระวรกายและพระปรีชาญาณตลอดพระชนมพรรษา ที่ชี้ให้เห็นว่า คุณภาพชีวิตที่ดีไม่ได้ขึ้นอยู่กับฐานะ แต่ขึ้นอยู่กับการลงมือทำของบุคคลที่รู้จักศักยภาพของตนเอง และในการวิจัยครั้งนี้ยังได้พิสูจน์ว่า พระองค์ทรงสร้างหลักปรัชญาที่เป็นจริงกับชีวิต สามารถสร้างทฤษฎีใหม่มาเป็นต้นแบบให้กับปสกนิกรได้นำสู่เป็นแนวทางการปฏิบัติตามวิถีถิ่นที่สอดคล้องกับชีวิตอันมนุษย์ปรารถนา ในคุณค่า คุณภาพชีวิตที่ดีตลอดจนความสุขที่ผาสุกจริง เพียงรู้จักใช้คำว่า “พอเพียงในชีวิต” แม้ว่าคนจนสักเพียงใดก็ตาม ถ้าได้ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องผู้นั้นย่อมดำรงชีวิตอย่างมีความสุขที่ยั่งยืนบนผืนแผ่นดินไทย

ข้อเสนอแนะ

การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว แม้ว่าส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครอบครัวโดยตรง มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมากที่สุดในการวิจัยครั้งนี้ แต่กับพบว่า การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนครัวเรือนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ยังต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและภาคประชาชนในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมให้เหมาะสมกับวันเวลาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน การที่ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และ

พ่อหลวงแม่หลวงมากขึ้นเท่าใด ย่อมสร้างสมาชิกในครอบครัวสมาชิกในหมู่บ้านมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน ปฏิสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกันและกัน เกื้อกูลเอื้ออาทรต่อกันยิ่งทำให้คุณภาพชีวิตที่ดีมากขึ้นเท่านั้น ที่สำคัญที่สุด คือ คุณภาพชีวิตของประชาชนมิได้ขึ้นอยู่กับฐานะของบุคคล แม้ว่าประชาชนจะยากจนแต่ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นแบบพอเพียงอย่างมีความสุขมาก ชีวิตประจำวันในพื้นที่บ้านมีแปลงผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ เลี้ยงหมู ไม่ขาดซึ่งความจำเป็นพื้นฐานการเลี้ยงชีพ ชีวิตพออยู่ พอกินจริง ๆ มีกันเป็นครอบครัวใหญ่การปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวของสมาชิกทุกคนดีมากมีอยู่อย่างสม่ำเสมอ เมื่อเทียบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาตัวชี้วัดทั้งความอยู่ดีมีสุขและคุณภาพชีวิตของประชาชนประเทศภูฏาน ที่ใช้เกณฑ์วัดกับประชาชนด้านความพอเพียง และด้านความสุข ซึ่งโดยภาพรวมของประเทศภูฏานเป็นชาวภูเขาและชาวเกษตรกรรม มีฐานะยากจนส่วนใหญ่แต่เมื่อวัดออกมาแล้วประชาชนมีความสุขมากที่สุดในโลก เมื่อนำมาเทียบกับบริบทสังคมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทย พบว่า มีลักษณะเหมือนกันกับชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่มีความสุข มีคุณภาพชีวิตได้โดยไม่ต้องมีฐานะดินน้เอง จึงเสนอให้ภาครัฐได้พัฒนาคน และพัฒนาอาชีพให้เหมาะสมกับวิถีถิ่นโดยยึดหลักการอยู่ดีมีความสุขตามวิถีถิ่นวิถีพอเพียงของท้องถิ่นตัวเอง

References

- Adiwattanasit. C., at el. (2005). **Social development system that leads to human security**. Bangkok: Netik Printing.
- Atchara rakphan-Warisoran rakphan. (2017). **Application the philosophy Create our economy to society**. JIBjib in-Flight Magazine, January 2017 pp. 62-63.
- Bhumibol Adulyadej, King Rama IX. (2009). **Kham Pho Teaching: The Royal Speech and Royal Speech about Sufficiency Economy**. Phra Dabos Foundation (8th Ed.). Bangkok: Bangkok.
- Central Bureau Voor de Statistiek. (2011). **The Personal Wellbing Index Construct validity for the Netherlands**. Discussion Paper. pp.1-26.
- Chaemchan, C. (2013). **Human Development Index of 2013 and the Glory of the World (South)**.

- Journal of Population and Development: Year 33, Issue 5 Jun-Jul 2013. pp. 6-7.
- CIW international Advisory network. (2016). **Canadian Index of Wellbeing 2016**. Update Report for the CIW international Advisory network. p. 1-14.
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1977). **Rural development participation: Concept and measures for project design implementation and evaluation**. Rural Development Committee Center for International Studies. New York: Cornell University.
- Committee on the Development of the Quality of Life of the People (PPSD.). (2016). **Report of the Thai Rural Village Based on village-level basic information (Korchocho 2 Kor) 2015**. Bangkok: Department of Community Development, Ministry of the Interior.
- Community Strengthening Bureau. (2014). **Document "Leading with the expansion of the village sufficiency economy by community capital"**. Bangkok: Department of Community Development.
- Department of Agricultural Extension Ministry of Agriculture and Cooperatives. (2017). **Mixed farming** (3rd Ed.). Bangkok: New Thammasat Printing.
- Des Gasper. (2004). "Subjective and Objective Wellbeing in Relation to Economic Inputs: Puzzles and Responses". WeD Working Paper 09.
- Hasoontree, N. (2018). **A Model of Quality of Life Development According to Sufficiency Economy Philosophy of People in Chiang-Rai Province**. IACEMI2018 at Courtyard By Marriott Budapest City Center Hotel Hungary.
- Information and Communication Information Group, Mae Hong Son Provincial Office. (2017). **Summary of Annual Report 2016, Mae Hong Son Province**. Searched on 14 May 2017. from http://www.maehongson.go.th/usrupl/maehongson/document/mhs_brife2559.pdf
- Juchoo, S. (2011). **The Way of Life of People Living in Bangkhanoon Community Under the Local Cultural Change**. Nonthaburi: Ratchaphruek College.
- Kahneman, D. (1999). **Objective happiness**, in Kahneman, D., Diener, E. and Schwarz, N.(eds) **Well-Being: The Foundations of Hedonic Psychology**. New York: Sage.
- Karma Ura & Karma Galay, (2004). **Gross National Happiness and Development**. The Centre for Phutan Studies. Thimphu Bhutan. Documents for the international seminar: Operationalization of Gross National Happiness 1st 18-20 February at Thimphu Bhutan.
- Karma Ura et al. (2012). **A Short Guide to Gross National Happiness Index**. The Center for Phutan Studies. pp. 1-13.
- Kasemsuk, C. (2014). **Principles of participation in sustainable community development**. The King: Active Print Chulalongkorn University.
- Maslow, A. H. (1954). **Motivation and Personality**. New York: Harper Collins.
- NESDB. (2006). **Conceptual framework for the development of cool happiness index is a common happiness in Thai society**. Bangkok: Bureau of Evaluation and Development.
- NESDB. (2015). **Somdej Phra Thep Chaofa developer**. Bangkok: Amarin Printing and Publishing.
- Office of the National Health System Reform (NHSR.). (2005). **Include indicators for well-being**. Bangkok: Thanatach Printing.
- Phillips, D. (2006). **Quality of Life: Concept, policy and practice**. New York: Routledge (Taylor & Francis Group).
- Phornkornkleeb, D. (2008). **Antecedents and Outcomes of Household Development based**

- on the Philosophy of Sufficiency Economy. Dissertation Doctor of Philosophy Program Development Administration Social Development College Suan Sunandha Rajabhat University.
- Phukamchanoad, P. (2016). **Guideline for Social Network Development to Environmental and Way of Life Conservation to Sustainable Tourism in Taling-Chan Bangkok**. Research of Suan Sunandha Rajabhat University.
- Phukamchanoad, P. (2017). **Social Development for Happiness Base on Philosophy of Sufficiency Economy affected to Paddy Field and Rock Salt Field with Participation of The Baan Dung District, Udon Thani Province, Thailand**. Research of Suan Sunandha Rajabhat University.
- Phukamchanoad, P., et al. (2019). **Public participation of people in community development administration based on the sufficient economy philosophy at the sufficient economy model community of mae hong son province**. In e-Proceeding Zurich 2019, The 2019 International Academic Research Conference in Zurich, ICBTS, pp. 70-76.
- Poollarp, S. (2011). **Social Capitals and Self-Reliance in accordance to the King Bhumibol Philosophy of the Ethnic Communities in the Mok Cham Royal Project**. Dissertation Doctor of Philosophy Program Development Administration Social Development College Suan Sunandha Rajabhat University.
- Tanthaariya, U. (2016). **A Development of the Well-Being Indicators of the People in Phangnga Province**. Doctor of Philosophy Program in Innovation Management, Suan Sunandha Rajabhat University.
- The Chaipattana Foundation. (2014). **“Sufficiency Economy and The New Theory”**. Bangkok: Amarin Printing & Publishing.
- The international wellbeing group manual 2006. (2008). **Personal Wellbeing Index-Adult: PWI-A (English)** (4th Ed). Published by the Australian center on Quality of Life, Deak in University. p. 13.
- Theerawattanakul, P. (2012). **Balance between work and life**. Searched on 16 November 2018 from www.globaldynamicinsights.com. pp. 3-5.
- Theerawattanakul, P. (2013). **Measuring National Wellbeing**. Searched on 16 November 2018 from www.globaldynamicinsights.com. pp. 3-6.
- Thiangtham, V., et al. (2011). **Community potential development: concepts and applications**. Bangkok: Danex Inter Corporation.
- United Nations Development Program. (2010). **Human Development Index: HDI**. UNDP.
- Villiamward, V. V., et al. (2011). **Complete report The Movement for Gross National Happiness to a new paradigm for change**. Bangkok: Mina Silver Park together with Parties and Gross National Happiness Network.
- Wasi, P. (1999). **Sufficiency Economy and Civil Society Guidelines for reviving sufficiency economy and new theories**. Bangkok: Doctor, villager.

Policy for Enhancing the Four Noble Truths Implementation of Thai Buddhists

Budsara GirdwichaiPrueksamas¹, Boonton Dockthaisong² and Sman Ngamsnit³

International Public Administration Program, Mahachulalongkornrajavidyalaya University^{1,2,3}

Email: budsarag@gmail.com

Abstract

Religion plays a very important part in Thai society. The main religion in Thailand is Buddhism. Buddhism is a religion of practice. This means that in order to derive benefit from the religion, one needs to exert oneself and put it into practice. Understanding is a part of every stage of the Buddhist path. Nowadays, Thai Buddhists filled Buddhism with such practices without understanding that the practices were not in the path of the Four Noble Truths, the practices endorsed by the Buddha. Public policy affects the lives of citizens in the whole country. It is issued by the government in order to solve problems, to promote the well-being of citizens, and to fulfill the basic needs of people. There is no doubt that if the government formulated policy for enhancing more Thai Buddhists to obtain the right understanding and earnestly practicing the Four Noble Truths, which were endorsed by the Buddha, many of the problems Thailand now faces could be satisfactorily solved or alleviated. So, this research aimed to study that a Buddhist policy for Thailand to enhance implementation of the Four Noble Truths for Thai Buddhists, whether those policies are successes or failures, and what are the factors affecting the Four Noble Truths implementation of Thai Buddhists. Consequently, to fill in this practical gap, the present study intended to screen the data gathered on the effect of the attitude toward Buddhism, parental religious socialization, knowledge, and understanding of the Four Noble Truths concerning the implementation of the Four Noble Truths by Thai Buddhists. This was done in order to provide guidelines for the formulation of policy for enhancing the implementation of the Four Noble Truths by Thai Buddhists.

Keywords: policy, Four Noble Truths implementation, Thai Buddhists.

Introduction

Religion plays a very important part in Thai society. The main religion in Thailand is Buddhism and more than 93 percent of the population is Buddhist. The Constitution of the Kingdom of Thailand 2017 Section 67 stated that the government shall patronize and protect Buddhism; the religion has long been professed by the Thai people. The Ministry of Education, Ministry of Culture, Department of Religious Affairs and National Office of Buddhism are responsible for putting government Buddhist policy into practice with a view to patronizing and protecting the Buddhism, promoting and supporting education and propagation of the principles thereof. Furthermore, for the purpose of mind and intellectual development, it shall establish measures and mechanisms to prevent the desecration of Buddhism in any form and encourage the participation of all Buddhists in the application of such measures and mechanisms.

In Buddhism, the primary purpose of life is to end suffering. These teachings are expressed most concisely in the Four Noble Truths and the Noble Eightfold Path, which together form the foundation of belief for all branches of Buddhism. As the Buddha was quoted:

"One thing I teach: suffering and the end of suffering. It is just ill and the ceasing of ill that I proclaim" (MajjhimaNikaya 1. 140)

Buddhism is a religion of practice. This means that in order to derive benefit from the religion one needs to exert oneself and put it into practice. Understanding is a part of every stage of the Buddhist path. Understanding begins with saddha, or confidence in a teaching that comes at first from another. It progresses through proper reason, in which one intellectually tests and ultimately assents to the teachings that one has heard. Next, one focuses one's formal practice upon what one intellectually understands and tests it in one's lived experience. When this kind of understanding has been thoroughly accomplished – that is, when understanding has become experiential, one has reached "proper

knowledge or insight (sammandna)" and liberation (Payutto, 1994).

Strong and repeated evidence indicates that regular practice of religion has beneficial effects in nearly every aspect of social concerns and policy. The widespread practice of religious beliefs is one of the greatest national resources. It strengthens individuals, families, communities, and society as a whole (Richardson, 1907).

Public policy is important for society and the nation because it affects the lives of citizens in the whole country. The policy must be issued by the Government in order to solve the problem, to promote the well-being of citizens, and to fulfill the basic needs of people.

For Thai traditionalists Buddhists, to be Buddhist means merit making, activities such as offering food to monks or contributing to the construction projects of a monastery. Taking part in Buddhist festivals and ceremonies is also considered a meritorious act. Nevertheless, the recent increase of public interest in meditation may be regarded as an encouraging sign that this supreme form of merit making has finally received the attention it deserves, although one would not expect it to become a household practice. Thai Buddhists become attached to various ways of merit-making. Practitioners try to adhere to an austere way of practice, believing it to be the right Buddhist way. Attachment may be so strong that believers may even feel contemptuous of those who are not so attached to the things they themselves get attached to (Buddhadasa, 1989). They filled Buddhism with such practices without understanding that the practices were not the way of the Four Noble Truths, the practices endorsed by the Buddha. A misconception of the Buddhist principles will certainly not lead anyone to the right purpose of Buddhism.

There is no doubt that if the government formulates policy for enhancing, more Thai Buddhists obtain right understanding, and earnestly practiced the Four Noble Truths, in the way of the Four Noble Truths,

which was endorsed by the Buddha, many of the problems Thailand now faces could be satisfactorily solved or alleviated.

It is important to study a Buddhist policy for Thailand which enhances the implementation of the Four Noble Truths for Thai Buddhists and whether those policies are successes or failures and what are the factors affecting the implementation of the Four Noble Truths for Thai Buddhists. Consequently, to fill this practical gap, this study intended to screen the data gathered on the effect of attitude toward Buddhism, parental religious, social impact, knowledge, and understanding of the Four Noble Truths of Thai Buddhists.

Objectives

1. To study policies for enhancing the implementation of the Four Noble Truths for Thai Buddhists.
2. To study factors affecting the implementation of the Four Noble Truths for Thai Buddhists.
3. To provide guidelines for the formulation of policy for enhancing the implementation of the Four Noble Truths for Thai Buddhists.

Methodology

Sample

Data was obtained from a sample of eight hundred Thai Buddhists. The target population for this research was defined to include all Thai Buddhists who lived in Thailand, aged 15 years and above. Here, cluster sampling was employed to ensure that data collection covered all four regions of Thailand, which means north, south, northeast, and east. Stratified sampling was used to select the final subjects proportionally from the different strata. The accidental sampling was utilized to take a population that was at hand, 800 respondents, the sample size recommended by Hair (Hair *et al.*, 2010).

Instruments

Three instruments were used for the study, questionnaire, testing items form and structural questions for in-depth interview form.

Data Collection

The procedure of data collection was carried out by the researcher to test the sample. The 800 questionnaires, comprised of demographic, Buddhist practice, attitude toward Buddhism, parental religious socialization, and testing items for religious knowledge and understanding were distributed to male and female Thai Buddhists who were available to participate.

Data Analysis

The data of this study was analyzed by computer through packaged software.

The demographic background information of the respondents was analyzed and presented using descriptive statistics in form of frequency and percentage. An independent sample Chi-square analysis were used to determine whether there were any significant differences between the factors of the Four Noble Truths implementation and groups (i.e. gender, income, education, and age).

The information of respondents' religious practice, attitude toward Buddhism, and parental religious socialization were ranged and presented using descriptive statistics in form of Mean ($\bar{x}$) and Standard Deviation (SD).

Responses for each question were made on a five-point Likert scale. For the 90 questions, the answers ranged from very low agree (1), low agree (2), moderate agree (3) more agree (4) and most agree (5) to indicate the respondents' level of agreement with each statement. The higher the score the more important were the variables or constructs as evaluative criteria.

For knowledge and understanding of the Four Noble Truths items from multiple choice, a correct response was awarded a mark of 1 and an incorrect response 0, known as the observed score (Fox & Bond,

2001, p. 173). The information of knowledge and understanding of the Four Noble Truths of the respondents were ranged and presented using descriptive statistics in form of Mean ($\bar{x}$), Standard Deviation (SD), and percentage.

The information of relation between respondents' attitude toward Buddhism, and parental religious socialization, knowledge and understanding of the Four Noble Truths and religious practices, were analyzed and presented using multiple regression analysis.

The Causality test and Multiple Regression were calculated by a statistics program on a computer for:

1. Percentage
2. Arithmetic mean
3. Standard deviation

The interpretation of result, according to scope of average by Best (Best, 1981) were as follows:

Criteria Analysis

Average 4.50 – 5.00	=Most level
Average 3.50 – 4.49	=More level
Average 2.50 – 3.49	= Moderate level
Average 1.50 – 2.49	= Low level
Average 1.00 – 1.49	=Very low level

Results

The survey found that:

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.
	B	Std.Error	Beta	t	
(Constant)	1.179	.091		13.013	0.000
Attitude toward Buddhism	.461	.030	.461	15.450	0.000
Parental Religious Socialization	.298	.026	.354	11.602	0.000
Knowledge and Understanding of the Four Noble Truths	-.021	.002	-.196	-9.177	0.000

Model	R	R ²	Adjusted R square	Standard Error of Estimate
	0.812	0.660	0.658	

The results of the regression model indicated that attitude toward Buddhism had highest level of significant positive effect on the dependent variable, in our case the dependent variable was the

implementation of the Four Noble Truths for Thai Buddhists 46.1% (p value = 0.00). This meant a positive attitude toward Buddhism associated with the Four Noble Truths implementation.

Parental religious socialization had a significant positive effect on the implementation of the Four Noble Truths had a level of significance on the implementation of the Four Noble Truths for Thai Buddhists 35.4% (p value = 0.00). That meant parental religious socialization was associated with the Four Noble Truths implementation.

Knowledge and understanding of the Four Noble Truths had level of significance on implementation of the Four Noble Truths for Thai Buddhists 19.6% (p value = 0.00), but knowledge and understanding of the Four Noble Truths and implementation of the Four Noble Truths for Thai Buddhists changed in opposite directions.

On the results of the interviews and focus group discussions conducted with interviewees, it presented the analysis of their verbal responses during the interviews and focus group discussions. Key informants stressed the importance of a positive attitude toward Buddhism and parental religious socialization could directly and indirectly affect successful implementation of the Four Noble Truths policy. Moreover, they considered that new media was another factor that affecting the Buddha Dhamma practices of Thai Buddhists.

Conclusion and Discussion

This research aimed to answer how to formulate the Four Noble Truths policy for Thai Buddhists. To answer that research problem, the researcher planned to study current Thai Buddhist policy using the qualitative method which used a phenomenological approach to gather relevant data. Studying factors affecting the Four Noble Truths practices, the researcher used quantitative method through questionnaire and testing items. A survey was conducted with a self-administered questionnaire. Then, the researcher used

the qualitative method by an in-depth interview with key persons to accomplish their opinions to factors affecting on the Four Noble Truths practices and suggested guidelines for the effective application of the Four Noble Truths policy formulation for Thai Buddhists to be an issue for the government to address.

A qualitative study used a phenomenological approach to gather relevant data. The study found that Thailand's Constitution recognizes the religious values, has a policy to promote understanding, religious harmony, encourage applying religion's principles in the creation of good moral values, and developing quality of life. Thailand's Constitution established the principle of religion's protection (Section 67, amended Constitution in 2017) that the State shall patronize and protect Buddhism and other religions. With a view to patronizing and protecting the Buddhism, which has long been professed by the Thai people, the State shall promote and support education and propagation of principles thereof for the purpose of mental and intellectual development, and shall establish measures and mechanisms to prevent the desecration of Buddhism in any form and encourage the participation of all Buddhists in the application of such measures and mechanisms and stated not to discriminate against different religious groups (Section 30 of the Constitution). At the same time, the government has a Ministry of Education, providing quality education for every child, youth, disabled and disadvantaged, equitably everywhere, introduces religious education in schools, and cultivates Buddhism through education. The government in 2002 re-established the Ministry of Culture, with mandates on religions, arts and cultural management for development of the country. The Department of Religious Affairs is entrusted with the responsibility to conduct religious affairs of the country by preserving, promoting, supporting and protecting Buddhism, and other religions approved by the authorities. It supports and develops knowledge side by side with good values, promotes good understanding

and unity among followers of all religions. It also enhances the application of religious tenets and values to everyday life. The National Office of Buddhism is an agency of the central government of Thailand. It sponsors Thailand's overseas Buddhist missionary policy and activities.

The part played by religious organizations in these areas has decreased. As a result, the link with religion has become weaker, and the room for voluntary work has diminished. Government was often affirmed by fundamental social rights provisions in constitutions or treaties; although, these rights do not imply that the public sector has to supply all the necessary services. So, questions arise about what might be the role of private Buddhist organizations, whether and under what conditions government may or should subsidize such organizations?

For ages, temple and religious organizations have played a central role in the field of Buddhist education. However, a system of public education was developed with some kind of the Four Noble Truths character. Further developments in Thailand differed widely. As far as public education is concerned, teaching of Buddhist morals had disappeared, to be replaced by a certain openness to different religions and philosophies of life. A different question concerned studying the Four Noble Truths in the public education system. It is self-evident that teachers may not propagate the Four Noble Truths.

The government is very anxious about religious culture activities and did not take them seriously in theory or practice. The campaign launched from those Buddhist organizations focused only observing the Five Precepts and meditation. Evidently, it thinks that more religious activities are associated with a successful Buddhist.

Current Buddhist policy encourages the Four Noble Truths, teaching to the test, but this distorts Buddhist practice. As a Buddhists, one must clearly understand the basic ideas and essence of Buddha's teaching, not only by observing five, eight and ten

precepts for lay followers. The two staples at the center of Buddhism are the Four Noble Truths and the Noble Eightfold Path. The Four Noble Truths can be understood as the belief behind Buddhism, and the Noble Eightfold Path is the discipline and practice behind that belief. Living according to the Noble Eightfold Path includes:

- 1) Right speech, action, and livelihood.
- 2) Right effort, mindfulness, and concentration
- 3) Right understanding and thought, which come about when we practice.

Government has another vocation, and such entanglement often leads to advantages for certain denominations or certain currents of belief. There should be various forms of government aid to religious communities. Since religion and religious communities play an important and useful role in society, providing a foundation for a common morality.

The private Buddhist organizations should be supported by the government because and only insofar as they meet professional standards, and therefore, their activities can be considered to be in the public interest. That implies that government may and should lay down quality requirements. These requirements, however, should consider their professional activities.

The survey found that the variable that surfaced as the main influencing factor in the Noble Eightfold Path practices of Thai Buddhists was the attitude toward Buddhism. Considering that the positive values associated with Buddhism have been well documented, Buddhism is an identical sign of Thai society and it should be supported, kept, and protected for a long time. The goal of Buddhists' practice is the realization of a state of harmonious well-being and mental balance. Practicing Buddhists are less likely to drink alcohol. The positive contributions of Buddhist thoughts come in helping individuals to cope with a crisis event, such as a tsunami. To the extent that Thai Buddhists were exposed to indirect information about these salutary aspects of Buddhists, they may have positive

views about Buddhism. The survey indicated that Buddhism was regarded as the foundation of Thai people, because Thai people respected Buddhist principles for long time that create an identity and a uniqueness for Thailand. Thai Buddhists were proud that Buddha is a symbol of calming and wisdom; they were extremely proud of their religion. It is important that Buddhism has had a long and continuous history with Thai society. It can be said that Buddhism directly influenced many Thai customs, such as ordination, listening to a sermon, giving alms, and indirectly gave support to events, such as the Songkran Festival, New Year's celebrations, and ceremonies concerning birth, death, and marriage. Buddhism is related to Thai society at all levels, both as individuals and social groups. Buddhism has been a significant foundation of customs, culture, beliefs, values and the way of life of Thai people for a long time. These findings followed in knowledge, attitude, practice (KAP) theory that knowledge predicts attitudes, which change the learner's pattern of practice, action, or behavior. The findings coincide with the research work done by Fuguyama (1960) and Napasorn Prommawam (2013) that religious practice are concerned with a personal religious belief, person's religious feeling.

The survey also highlights the need for parental religious socialization, such as: parents donating money or things to charity, such as a certain annual robe or forest robe presentation ceremony; helping victims, disable people, elderly people, orphanages, or charity work remain. The aforementioned examples are good predictors of the Noble Eightfold Path practices, which have a significant positive effect on the implementation of the Four Noble Truths. That consequently means the respondents who have parental religious socialization at a high level will more practice the Four Noble Truths. Considering that religion is something that is automatically passed on from one generation to the next, the socialization processes in the development of a religious worldview was very important. Individuals

come to adopt a particular worldview through early childhood religious socialization or as an adult by switching worlds through re-socialization. The family is the core of vital subcommunities, which sustain religious commitment in the modern world. The findings followed the socialization theory that parents play an extremely important role in the developing religious attitudes and practices of their offspring. This result paralleled the findings of a study by Pha Wanchai Dhanavamsa (Kanhakanchana) (Dhanavamsa, 2548) that parents were found to influence the religious habits of their children. However, the respondents' knowledge and understanding of the Four Noble Truths and the Noble Eightfold Path practices changed in the opposite direction.

This board had unfamiliarity with Wanchai Meeklang, Glock (1962), Lenski (1961). The results may due to at least two main possible reasons. One was that the knowledge and understanding part was listed at the end of the questionnaire. Some respondents were unable to complete the questionnaire properly, resulting in some missing values. The other reason considered was that the right view in the Noble Eightfold Path develops in two stages. The first is called the right view that accords with the truths; the second, the right view that penetrates the truths. Right view questions in this questionnaire were in the first stage that Thai Buddhists acquired by observing, studying, reading, or remembering. While knowledge and understanding of the Four Noble Truths questions categorized by Bloom's taxonomy theory include: knowledge, comprehension, application, analysis, and synthesis. However, one may see that it is a way of life to be followed, practiced and developed by each individual. It is self-discipline in body, word, mind, self-development, and self-purification. It has nothing to do with belief, praying, worshiping, or ceremony. So, the Four Noble Truths practices was down to a low level, even though their knowledge and understanding of the Four Noble Truths were at high score. Nevertheless, the right view on the

first stage inspires us to take up the practice, to embark on the threefold training in moral discipline, concentration and wisdom. When the training matures, the eye of wisdom opens by itself the right view that penetrates the Four Noble Truths comes at the end of the path.

In addition, becoming a Buddhist is not a matter of accepting a belief system or memorizing doctrines. To be Buddhist is to practice Buddhism. Understanding is a part of every stage of the Buddhist path. Understanding begins with saddha, or confidence in a teaching that comes at first from another. It progresses through reason proper, in which one intellectually tests and ultimately assents to the teachings that one has heard. Next one focuses one's formal practice upon what one intellectually understands and tests it in one's lived experience. When this kind of understanding has been thoroughly accomplished, that is, when understanding has become experiential, one has reached proper knowledge or insight (sammandna) and liberation. The survey indicated that Thai Buddhists today practice far and away from knowledge and understanding of the Four Noble Truths, the path that the Buddha taught. They are leaving the basic ideas, an essence of Buddha's teaching, at an alarming rate. This rise in knowledge and understanding is an attempt to improve the real Buddhist study. The role of Buddhism in Thailand also supports education and develops the people's thinking. In the field of education, it is known as Pariyatti Dhamma, and in the area of mental training is called Patipatti Dhamma. Both Pariyatti Dhamma and Patipatti Dhamma must go along together.

It is obvious that some minimum knowledge is necessary for religious commitment; the tenets and rituals of a religion must be known, if they are to be believed and practiced. The four dimensions of religiosity are identified as cognitive, cultic, creedal, and devotional. The cognitive dimension is concerned with what individuals know about religion, i.e., religious knowledge. The cultic dimension makes reference to

the individual's religious practices, i.e., ritualistic behavior. The creedal dimension is concerned with a personal religious belief, and the devotional dimension refers to a person's religious feelings and experiences, i.e., the experiential dimension.

The attitude toward Buddhism also remains a good predictor of the Four Noble Truths practices, followed by parental religious socialization, while knowledge and understanding of the Four Noble Truths is far and away the single leading predictor of higher the Four Noble Truths practices.

To propose policy for enhancing the Four Noble Truths practices, a qualitative study needs to be made to supplement the results and to fill the gaps left in the questionnaire. This methodology is used to get information about how people think, feel, and act and what they know. This section of the research was conducted in two ways, through individual interviews and focus group discussions. The information collected was presented in a narrative form that includes the description and analysis of data. From the in-depth interviews on the Noble Eightfold Path practices policy effectiveness, it was seen that 20 interviewees agreed on the importance of the proposed three independent variables, which the researcher included in the initial conceptual framework. They stressed the importance of the positive attitude toward Buddhism, parental religious socialization, knowledge, and understanding of the Four Noble Truths can directly and indirectly affect success of the Four Noble Truths practices policy, the unpredictable factor, and new media was suggested from interviewees.

The focus group discussion showed strong relationships between the attitude toward Buddhism, parental religious socialization, knowledge, understanding the Four Noble Truths, new media components, and the Noble Eightfold Path practices with such statements like:

" ... I think the main reason for problems today with Buddhism was because we knew Thai Buddhists

were going to lose the Buddhist essence. This is an ideal place to continue to adjust Buddhist life."

The studies on the policy for enhancing the Noble Eightfold Path practices support these findings. Factors such as attitude toward Buddhism, parental religious socialization, knowledge and understanding of the Four Noble Truths, and new media are good indicators of the Noble Eightfold Path practices among Buddhists. Therefore, attitudes toward Buddhism, parental religious socialization, knowledge and understanding of the Four Noble Truths, and new media may be valued highly, especially in the Four Noble Truths practices of Thai Buddhists. The government should formulate policy for enhancing the Four Noble Truths practices of Thai Buddhists with these four approaches to shift up the level of Thai Buddhists practice to enable them to more effective practice with adequate knowledge and understanding of the Four Noble Truths.

Suggestions

Suggestions for Policy Formulation

To ensure proper practice of the Four Noble Truths practices of Thai Buddhists, the following were recommended:

- 1) Encourage Thai Buddhists to patronize and protect Buddhism as the identity of Thai society that Thai people should nourish, enhance and maintain.
- 2) Promote initiatives to improve Thai Buddhists understanding of the Four Noble Truths.
- 3) Take responsibility for crating Buddhist lives, with the confidence that the Four Noble Truths really functions.

The following suggestions were based on the assumption that through right understanding of the Four Noble Truths, Thai Buddhists can grow towards the Four Noble Truths practices. The following refers to subjects

4) Promote a wide range of Buddhist activities and projects in the hope of contributing to mutual understanding among Thai Buddhists.

5) Promote, Protect and Preserve Buddhist culture and heritage.

The quality of Buddhist parents in bringing up their children can be improved by service providers and communities. The following suggestions were made:

a) Supporting resources to the communities for extracurricular activities conducted under the watchful eye of caring knowledge of the Four Noble Truths for parents.

b) Encouragement parents to engage in such activities where Buddhists can learn such basic fundamental Buddhist teachings, such as the value of dedication and practice of the Four Noble Truths.

c) Increasing the availability of community-based, comprehensive Four Noble Truths development programs. Such programs would provide knowledge and understanding of the Four Noble Truths and practicing along the Eightfold path for parents, focusing on strengthening relationships with adult role models, skill development (including teaching skills training), opportunities to serve their youth.

d) Encourage parents to raise their children in a religious way; i.e., religious instruction, performing religious practice at home, parental religious attendance, discussing religion at home.

e) Encouragement parents to improve the level of control and care of their children, show more interest and concern in the Four Noble Truths practice.

to be covered in the training of Buddhist teachers or instructors:

1) Support the development of primary context handbooks, "Doing It Right Textbook" as a standard for religious teachers/instructors.

2) Update the national guidance on religious education to teach the Four Noble Truths by practice.

3) Monitor special preparation and training for the qualification that Buddhist teacher/instructor require.

4) Utilize the National Office of Buddhism/ Sangkha University/ temple/ home/ school (Ministry of Education) / meditation place and programing to teach, model, and demonstrate Buddhist practices, and then provide the resources for Buddhists to live the practice at home.

For a worldwide network and rapid transfer of the Four Noble Truths information, the following suggestions were recommended.

1) Assign educational credentials and an interest in religious studies to team members of religious media networks or those who work with religion and the media.

2) Develop an online directory of resources, information on Buddhist groups, denominations, traditions, and history, which are linked with other existing Buddhist online libraries and repositories.

3) Use media to provide the Four Noble Truths education resources, support, and encouragement.

4) Use media as a resource and to connect Buddhists.

Suggestions for Policy Implementation

1) The Government/ Ministry of Culture/ Department of Religious Affair/ National Office of Buddhism should utilize the attitude toward Buddhism as an approach for the application of the Noble Eightfold Path to formulate policy for Thai Buddhists.

2) The Government/ Ministry of Culture/ National Office of Buddhism should utilize parental religious socialization approaches for the application of the Four Noble Truths practices to formulate policy for Thai Buddhists.

3) The Government/ Ministry of Education/ National Office of Buddhism should utilize knowledge and understanding of the Four Noble Truths in the

application of formulating the Four Noble Truths policy for Thai Buddhists.

4) The Government/ Ministry of Education/ Ministry of Culture/ Department of Religious Affair/ National Office of Buddhism should utilize new media approaches for formulating the Four Noble Truths practices policy for Thai Buddhists.

References

- Buddhadasa Bhikkhu, Me and Mine, ed. Donald K. Swearer, (Albany: State University of New York Press, 1989), p.13.
- Fukuyama, **“The major dimensions of church membership.” Research Paper.** Chicago Theological Seminary: University of Chicago, 1960.
- Glock Charles, **“On the Study of Religious Commitment.”** Religious Education. Vol. 57 No.4 (1962): 22-28.
- James D. Richardson, **Compilation of Messages and Papers of the Presidents, 1789-1897** (Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office, 1907), Vol. 1, p. 213.
- John W. Best, Research in Education, 4 th ed. (New Jersey: Prentice – Hall Inc., 1981), p. 182.
- Lenski Gerhard E. **The Religious Factor: A Sociological Study of Religion’s Impact on Politics, Economics, and Family Life.** Westport, CT: Greenwood Press, 1961.
- NapasornPromawan. **“The Faith in Buddhism of Secondary School Students in Bangkok.”** A dissertation for Doctor of Philosophy (Philosophy). Graduate School: Pathumthani University, 2556.
- PhaWanchai Dhanavamso (Kanhakanchana). **“Psychosocial Characteristics Effect on Ethical Behavior of Pupils in the Charity School of Buddhist Monasteries”.**

A dissertation for Doctor of Philosophy (Buddhist Studies). Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 2548.

Payutto, Ven. P.A., **Buddhist Economics: A Middleway for the Market Place.** (Bangkok: Buddhadhamma Foundation, 1994), p.47.

Wanchai Meeklang. “**The interrelationship among attitudes, knowledge, practices and socialization in Buddhism of the undergraduate students in universities in Bangkok.**” Thesis of Master of Science Degree. Srinakharinwirot University, 1987.

การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล กองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน พ.ศ. 2562-2564

นิพนธ์ ศศิธรเสาวภา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: nipon.sa@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 5 ประการ ประกอบด้วย 1) เพื่อประเมินสถานภาพการบริหารทรัพยากรบุคคลของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน (กปถ.) 2) เพื่อพัฒนาโครงสร้างองค์การและวางแผนอัตรากำลังให้เหมาะสมตามภารกิจของกองทุนฯ รวมถึงการพัฒนาแนวทาง รูปแบบ และเครื่องมือสำหรับติดตาม ประเมินผลบุคลากรของกองทุนฯ 3) เพื่อกำหนดทิศทางการบริหารทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางการทำงานของกองทุนฯ ตามแผนยุทธศาสตร์กองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562-2564 4) เพื่อบรรลุตัวชี้วัดที่ 4.5 การบริหารทรัพยากรบุคคล ตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียนที่กองทุนฯ มีต่อกระทรวงการคลัง ประจำปี 2561 และ 5) เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลของกองทุนฯ ให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการบริหารเงินกองทุน เพื่อให้กระบวนการบริหารเงินกองทุนมีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร และบุคลากรของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน รวมถึงการวิจัยเอกสาร ตำรา คู่มือ ผลงานวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎี ข้อมูลพื้นฐาน ผลการดำเนินงานด้านทรัพยากรบุคคลของกองทุนฯ และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษามีตามวัตถุประสงค์ พบว่า

1. การบริหารทรัพยากรของกองทุนฯ ที่ผ่านมา บุคลากรมีการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงตำแหน่งบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการตามภารกิจ รวมถึงการเรียนรู้ การถ่ายทอดและการถอดบทเรียนจากการทำงาน
2. มีการศึกษาโครงสร้างองค์การและการสำรวจความต้องการอัตรากำลังตามภารกิจของกองทุนฯ โดยแบ่งโครงสร้างองค์การเป็น 3 ส่วนงานกับอีก 1 ฝ่าย และ 1 งาน ประกอบด้วย 1) ส่วนจัดการรายได้ 2) ส่วนจัดการกองทุน 3) ส่วนการเงินและบัญชีเงินกองทุน 4) ฝ่ายบริหารทั่วไป และ 5) งานตรวจสอบภายใน โดยต้องการอัตรากำลังที่เพิ่มขึ้นจำนวน 123 อัตรา จากเดิมซึ่งมีอยู่ 147 อัตรา รวมทั้งสิ้น 270 อัตรา เพื่อรองรับกับภาระงานที่เพิ่มขึ้นในอนาคต
3. กปถ. ได้กำหนดทิศทางการบริหารทรัพยากรบุคคลที่มีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางการทำงานของกองทุนฯ ภายใต้วิสัยทัศน์ “กองทุนมีระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่ตอบสนองต่อการดำเนินงานตามภารกิจของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น” ที่มุ่งเน้นการวัดและการประเมินผลการดำเนินงาน การบริหารอัตรากำลัง และการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นสำคัญ
4. กปถ. ได้ดำเนินการจัดให้มีปัจจัยพื้นฐานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานตามความคาดหวังที่สอดคล้องกับกลยุทธ์การทำงานของกองทุนฯ และมีการจัดทำและดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลและแผนปฏิบัติการประจำปี ที่มีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของทุนหมุนเวียน ซึ่งปรากฏผลการดำเนินงานที่ดีกว่าเป้าหมายมาก

5. การกำหนดแผนยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลของ กปถ. ได้นำไปสู่การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีงเน้นเพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลของกองทุนฯ ให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการบริหารเงินกองทุน เพื่อให้กระบวนการบริหารเงินกองทุนมีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

คำสำคัญ: แผนยุทธศาสตร์, โครงสร้างองค์กร, การบริหารทรัพยากรบุคคล, กองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

The Formulation of Strategic Plans for Human Resource Management of the Safe Road Fund (2019-2021)

Nipon Sasithonsaowapa

Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University

Email: nipon.sa@ssru.ac.th

Abstract

The five main objectives of the study on the Formulation of Strategic Plans for Human Resource Management of Safe Road Fund (2019-2021) were as follows: 1) to evaluate Safe Road Fund's current capacity on human resource management; 2) to develop organizational structure, a manpower blueprint, and construct an evaluation plan for the mission; 3) to formulate human resource management guidelines in accordance with the Safe Road Fund's strategic plan (2019-2021); 4) to execute 'indicator number 4.5' on the human resources management evaluation as specified in the memorandum with the Ministry of Finance (2018); and 5) improve greater understanding and transparency, as well as to cultivate higher participation among Safe Road Fund employees. The research was qualitative research, in which the documentary research method was used along with in-depth Interviews. The interviews were conducted with the executives and employees of Safe Road Fund.

This study found that:

1. There was frequent employee rotation in the Human Resource Department of Safe Road Fund. This created work inconsistency and disrupted the after action review process.
2. The organizational structure was comprised of 3 departments, 1 division, and 1 unit as follows: 1) revenue management, 2) fund management, 3) accounting and finances, 4) general administration, and 5) internal affairs. On top of 147 current positions, another 123 employments were required for future task completion.
3. The Human Resource Department had formulated work strategies correspondingly to the objectives deployed by the Safe Road Fund, in which the vision was to effectively and efficiently administer human resources that is answerable to Safe Road Fund's mission. Retrospectively, the 3 main strategies primarily focus on evaluation, manpower planning, and human resource development.
4. The Safe Road Fund had ensured the basic factors of human resource management in terms of; networking capital, job specification, job description, and work evaluation in accordance with deployed missions. The result showed the planning was well executed and exceeded initial expectations.
5. The Formulation of Strategic Plans for Human Resource Management of the Safe Road Fund (2019-2021) subsequently initiated annual implementation plans for the development of human resource management. The goal was to improve understanding, increase transparency, and urge higher participations in trust fund management.

Keywords: strategic plan, organization structure, human resource management, Safe Road Fund.

บทนำ

กองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน (กปถ.) เป็นกองทุนที่ดำเนินงานเพื่อบูรณาการความปลอดภัยทางถนนทุกด้านทุกพื้นที่อย่างมีส่วนร่วม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นทุนสนับสนุน และส่งเสริมด้านความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยอันเกิดจากการใช้รถใช้ถนน จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2546 ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มีภารกิจที่สำคัญ คือ การสนับสนุน และส่งเสริมการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนและการสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากการใช้รถใช้ถนน เป็นค่าอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการฯ ในส่วนที่นอกเหนือจากค่าสินไหมทดแทนตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 นอกจากนี้ กองทุนฯ ยังดำเนินการเกี่ยวกับการประมวลหมายเลขทะเบียนรถ และการบริหารงานกองทุนฯ ตามพันธกิจของ กปถ. (สำนักงานกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน, 2560, หน้า 4)

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มีเจตนารมณ์ที่จะให้การบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือนเป็นไปเพื่อผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และความมีคุณธรรม โดยให้ข้าราชการปฏิบัติราชการมีคุณภาพ มีคุณธรรม และมีความประพฤติที่ดี ดังนั้น สำนักงานกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน (สปถ.) จึงได้นำแนวทางการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐภายใต้การบริหารทรัพยากรบุคคลเชิงกลยุทธ์ และกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และมาตรฐานการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามระเบียบการบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารทรัพยากรบุคคล โดยได้กำหนดมาตรฐานความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการ (HR Scorecard) ไว้ 5 มิติ คือ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2547, หน้า 22-26)

1. มิติความสอดคล้องเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Alignment)
2. มิติประสิทธิภาพของการบริหารทรัพยากรบุคคล (HR Operational Efficiency)
3. มิติประสิทธิผลของการบริหารทรัพยากรบุคคล (HRM Program Effectiveness)

4. มิติความพร้อมรับผิดชอบด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล (HR Accountability) และ

5. มิติคุณภาพชีวิตและความสมดุลของชีวิตและการทำงาน (Quality of Work Life)

นอกจากนั้น ก.พ. ยังได้กำหนดระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารทรัพยากรบุคคลให้ส่วนราชการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคลในแต่ละปีที่สอดคล้องกับมาตรฐานความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลตามที่ ก.พ. กำหนด อีกทั้งในการติดตามการดำเนินงานของส่วนราชการ ก.พ. ยังกำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดทำรายงานเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการเสนอ ก.พ. ภายในเดือนตุลาคมของทุกปีนโยบายการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 5 การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ที่กำหนดแนวทางให้ส่วนราชการปฏิบัติเพื่อยกระดับการบริหารจัดการ ซึ่งการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวของส่วนราชการ ยังแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นที่จะทำให้อุปการะมีความพึงพอใจ มีการพัฒนา และมีความผาสุกซึ่งเกี่ยวข้องกับวิธีการปฏิบัติงานที่มีความยืดหยุ่นและมีผลการปฏิบัติงานที่ดี โดยนโยบายการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) กำหนดความท้าทายที่ส่วนราชการต้องให้ความสำคัญกับบุคลากร 5 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2558, หน้า 55-60) ประกอบด้วย

1. การแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของผู้นำองค์กรที่มีต่อความสำเร็จของบุคลากร
2. การยกย่องชมเชยบุคลากรที่มากกว่าการให้ค่าตอบแทนตามปกติ
3. การสนับสนุนการพัฒนาและความก้าวหน้าของบุคลากร
4. การแบ่งปันความรู้ขององค์กรเพื่อให้บุคลากรสามารถให้บริการผู้รับบริการได้ดียิ่งขึ้น และสนับสนุนให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์
5. การสร้างสภาพแวดล้อมสนับสนุนเพื่อบุคลากรที่หลากหลาย

อีกทั้งเพื่อให้เป็นไปตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน ประจำปีพ.ศ. 2561 ที่กองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน มีต่อกระทรวงการคลัง โดยกำหนดให้กองทุนฯ ปฏิบัติตามตัวชี้วัดที่ 4.5 การบริหารทรัพยากรบุคคล โดยหนึ่งในตัวชี้วัดดังกล่าว กำหนดให้ กปถ.

ทบทวน/จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคล กองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน เพื่อกำหนดทิศทางการบริหารทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางการทำงานของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนตามแผนยุทธศาสตร์กองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562-2564 (บริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด, 2561, 22-23, ข-29 – ข-32)

ดังนั้น การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ด้านการบริหาร ทรัพยากรบุคคล พ.ศ. 2562-2564 จึงเป็นแผนฯ การบริหาร และพัฒนาบุคลากรของกองทุนฯ ที่มีความเชื่อมโยงกับแผน ยุทธศาสตร์กองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 – 2564 โดยแผนยุทธศาสตร์ด้าน บริหารทรัพยากรบุคคล เป็นเครื่องมือช่วยกำหนดทิศ ทางการพัฒนาบุคลากร พร้อมกับการดำเนินงานที่ครอบคลุม ภารกิจหลักของกองทุนฯ ทั้ง 4 ภารกิจ เนื่องจากทรัพยากร บุคคลเป็นทรัพยากรหลักและมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในแง่ ของการช่วยพัฒนาองค์กรให้เติบโต เพราะการจัดการ ทรัพยากรมนุษย์เป็นสื่อกลางในการประสานงานภายใน องค์กร เพื่อแสวงหาวิธีที่เหมาะสมในการทำงานเพื่อให้ องค์กรเกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการช่วยเสริมสร้างความ มั่นคงแก่องค์กร บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการทำงาน และ จงรักภักดีต่อองค์กร

แผนฯ ดังกล่าวจะถูกใช้ถ่ายทอดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงาน โครงการต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติในทุกระดับ ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ทั้งนี้ อาจจะมีการปรับปรุง วิธีการดำเนินงานหรือปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเป้าหมายของกิจกรรม / โครงการ ให้เหมาะสม กับทรัพยากรหรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในระหว่าง ปีงบประมาณ และใช้เป็นตัวตั้งในการติดตามและประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับต่อไป เพื่อ ช่วยกันขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย สร้างความเจริญเติบโต และ ความมั่นคง รวมทั้งพัฒนากองทุนฯ ให้เป็นที่ยอมรับในแง่ การเป็นกองทุนที่มุ่งสู่ความปลอดภัยทางถนนทุกด้านทุก พื้นที่อย่างมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินสถานการณ์การบริหารทรัพยากรบุคคล ของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน
2. เพื่อพัฒนาโครงสร้างองค์กรและวางแผน อัตรากำลังให้เหมาะสมตามภารกิจของกองทุนฯ รวมถึงการ พัฒนาแนวทางรูปแบบ และเครื่องมือสำหรับติดตาม

ประเมินผลบุคลากรของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้ รถใช้ถนน

3. เพื่อกำหนดทิศทางการบริหารทรัพยากร บุคคลให้สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศ ทางการทำงานของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้ รถใช้ถนนตามแผนยุทธศาสตร์กองทุนเพื่อความปลอดภัย ในการใช้รถใช้ถนน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562-2564

4. เพื่อบรรลุตัวชี้วัดที่ 4.5 การบริหารทรัพยากรบุคคล ตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน ที่กองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนมี ต่อกระทรวงการคลัง ประจำปี 2561

5. เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลของกองทุนฯ ให้มี ความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการบริหารเงินกองทุน เพื่อให้กระบวนการบริหารเงินกองทุนมีความโปร่งใส และ สามารถตรวจสอบได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัย (Research methodology) แบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหาร และบุคลากรของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน รวมถึงการวิจัยเอกสาร ตำรา คู่มือ ผลงานวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎี ข้อมูล พื้นฐาน ผลการดำเนินงานด้านทรัพยากรบุคคลของกองทุนฯ และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีวิธีการและขั้นตอนในการ ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษา ทบทวน สถานการณ์การบริหาร ทรัพยากรบุคคลของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถ ใช้ถนน พ.ศ. 2557-2561

2. การศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีต่อแผน ยุทธศาสตร์ด้านบริหารทรัพยากรบุคคลของกองทุนเพื่อ ความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน พ.ศ. 2562-2564 และ โครงสร้างองค์กร บุคลากร นโยบาย สถานภาพด้าน สารสนเทศ รวมทั้งความต้องการด้านทรัพยากรบุคคล สำหรับรองรับภารกิจของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการ ใช้รถใช้ถนน

3. การกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และ ตัวชี้วัดในการบริหารทรัพยากรบุคคลของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

4. การจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านบริหารทรัพยากรบุคคลของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

5. การขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์ด้านบริหารทรัพยากรบุคคลของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน พ.ศ. 2562-2564 ไปสู่การปฏิบัติ

6. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ด้านบริหารทรัพยากรบุคคลของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน พ.ศ. 2562-2564

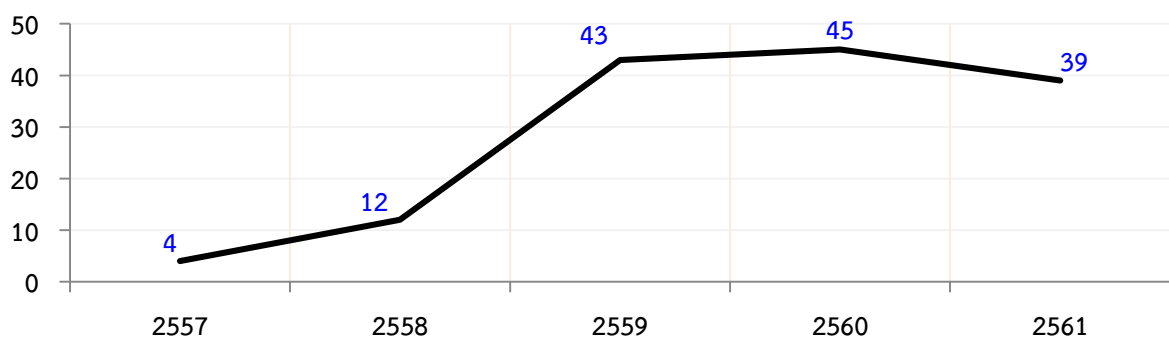
1. การบริหารทรัพยากรของกองทุนฯ ที่ผ่านมาบุคลากรมีการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงตำแหน่งเป็นประจำ ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการตามภารกิจของกองทุนฯ และขาดความต่อเนื่องในการเรียนรู้ การถ่ายทอดงาน และการถอดบทเรียนจากการทำงาน โดยมีการเก็บรวบรวมสถิติการลาออกของบุคลากรตั้งแต่ปีงบประมาณ 2557-2561 (กองการเจ้าหน้าที่ (กลุ่มสรรหาบรรจุและแต่งตั้ง) (2561, 16 ตุลาคม) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน พ.ศ. 2562-2564 พบว่า

การลาออกของบุคลากรกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

ปีงบประมาณ	2557	2558	2559	2560	2561	รวม
ส่วนกลาง	4	8	16	22	19	69
ส่วนภูมิภาค		4	27	23	20	74
รวม	4	12	43	45	39	143

อีกทั้งการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ผ่านมาพบว่า มีทั้งงานประจำตามภารกิจที่มีจำนวนมาก งานด้านการประมวลหมายเลขทะเบียนรถ งานสนับสนุนข้อมูลสำหรับหน่วยงานส่วนงานต่างๆ ข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร และการดำเนินงานตามข้อสั่งการที่มีความเร่งด่วน เป็นผลให้ภาระงานเพิ่มขึ้นจากงานประจำ ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานตามตัวชี้วัดรายบุคคล ประสิทธิภาพของงานใน

ภาพรวม และยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

รวมถึงโครงสร้างการดำเนินงานของ กปถ. ยังไม่เป็นไปตามโครงสร้างการบริหารทุนหมุนเวียน โดยเฉพาะยังขาดโครงสร้างด้านกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันที่ต้องไปพึ่งพิงสำนักกฎหมายของกรมการขนส่งทางบกมากเกินไป เมื่อมีคดีในส่วนต่างเกิดขึ้นในกองทุนฯ เป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องเพิ่มบุคลากรด้านกฎหมาย เพื่อให้สามารถบริหารจัดการหนี้ได้

อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงงานด้านการตรวจสอบภายในที่เป็นของกองทุนฯ เป็นต้น และการบริหารทรัพยากรของกองทุนฯ ที่ผ่านมา ยังขาดการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน และการรักษาบุคลากรที่มีศักยภาพให้คงอยู่กับองค์กร ตลอดจนขาดการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ที่เห็นผลเป็นรูปธรรม และการถ่ายทอดองค์ความรู้ภายในองค์กรไปสู่เพื่อนร่วมงานยังไม่เพียงพอและเป็นระบบ

2. มีการศึกษา วิเคราะห์ โครงสร้างองค์กรและการสำรวจความต้องการอัตรากำลังตามภารกิจของกองทุนฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2561 ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางบริหารของกรมการขนส่งทางบก และของ กปถ. ภายใต้สังกัดของสำนักมาตรฐานงานทะเบียนและภาษีรถ อันเนื่องมาจากการประกาศใช้ พ.ร.บ. การบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ติดตามมาด้วยประกาศคณะกรรมการ นโยบายการบริหารทุนหมุนเวียน เรื่องมาตรฐานการเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารพัสดุ การบัญชี การรายงานทางการเงิน และการตรวจสอบภายในของทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2560 และประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนว่าด้วยมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2560 ตามประกาศดังกล่าวกองทุนหมุนเวียนจำเป็นต้องจัดตั้งส่วนงาน 3 ส่วนงานเป็นอย่างน้อย ได้แก่ งานการเงินและบัญชีการเงิน งานตรวจสอบภายในและงานกฎหมาย ภายหลังจากการเข้าร่วมปรึกษาหารือกับสำนักบริหารการคลังและรายได้ พบว่า มีความเป็นไปได้ที่สำนักบริหารการคลังและรายได้จะคืนส่วนการเงินและบัญชีกองทุนฯ กลับคืนสู่สำนักงาน กปถ. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ความต้องการอัตรากำลังตามการรองรับภาระงานปัจจุบัน (พ.ศ. 2561) คณะที่ปรึกษาจึงได้ออกแบบสำรวจความต้องการอัตรากำลังภายใน สปถ. โดยได้ออกแบบโครงสร้างองค์กร กปถ. ใหม่ตามกฎหมายและตามลักษณะงานจริง โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนงานกับอีก 1 ฝ่าย และ 1 งาน ประกอบด้วย 1) ส่วนจัดการรายได้ ประกอบด้วยงาน 1.1) งานการประมวล (พันธกิจที่ 4) ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 1.2) งานประชาสัมพันธ์การประมวล 1.3) งานกฎหมาย ด้านการเร่งรัดการจัดการหนี้และ นิติกรรมสัญญา 2) ส่วนจัดการกองทุน ประกอบด้วยงาน 2.1) งานแผนงานโครงการ (พันธกิจที่ 1 และ 3) 2.2) งานช่วยเหลือผู้

พิการ (พันธกิจที่ 2) 2.3) งานบริหารงานกองทุน (พันธกิจที่ 4) ด้านการบริหารบุคลากร การจัดการสารสนเทศ การประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ และติดตามและประเมินผล 3) ส่วนการเงินและบัญชีเงินกองทุน ประกอบด้วยงาน 3.1) งานงบประมาณ 3.2) งานการเงินและบัญชี ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 4) ฝ่ายบริหารทั่วไป ประกอบด้วยงาน 4.1) งานธุรการและสารบรรณ 4.2) งานพัสดุ 4.3) งานโสตทัศนูปกรณ์ อาคารสถานที่และยานพาหนะ 5) งานตรวจสอบภายใน ประกอบด้วยงาน การวางแผน การตรวจสอบ และการกำกับ และการควบคุม โดยต้องการอัตรากำลังที่เพิ่มขึ้นจำนวน 123 อัตรา จากเดิมซึ่งมีอยู่ 147 อัตรา รวมทั้งสิ้น 270 อัตรา เพื่อรองรับกับภาระงานที่เพิ่มขึ้นในอนาคต

3. กปถ. ได้กำหนดทิศทางการบริหารทรัพยากรบุคคลที่มีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางการทำงานของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน โดยได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน พ.ศ. 2562-2564 โดยได้วางเป้าหมายองค์กรด้านทรัพยากรบุคคลในช่วง 3 ปี ภายใต้วิสัยทัศน์ “กองทุนมีระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่ตอบสนองต่อการดำเนินงานตามภารกิจของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น” และพันธกิจการบริหารทรัพยากรบุคคลที่ว่า “บริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของกองทุน เพื่อเป็นทุนสนับสนุนและส่งเสริมด้านความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยอันเกิดจากการใช้รถใช้ถนนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 10/2 แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ” โดยมีการขับเคลื่อนด้วย 3 ยุทธศาสตร์หลักพื้นฐานสำคัญ ที่มุ่งเน้นยุทธศาสตร์ที่ 1 การวัดและการประเมินผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1.1 กำหนดสมรรถนะการทำงานของบุคลากร กลยุทธ์ที่ 1.2 กำหนดตัวชี้วัดระดับบุคคลและการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบริหารอัตรากำลัง ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 2.1 การทบทวนโครงสร้างกรอบอัตรากำลังของกองทุนฯ กลยุทธ์ที่ 2.2

จัดทำคำบรรยายลักษณะงาน (Job Description) และกลยุทธ์ที่ 2.3 เตรียมกำลังคนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาทรัพยากรบุคคล ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 3.1 การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล (Individual Development Plan : IDP) และกลยุทธ์ที่ 3.2 สร้างความสมดุลระหว่างคุณภาพชีวิตและการทำงานภายในองค์กร

4. การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลตามตัวชี้วัดที่ 4.5 การบริหารทรัพยากรบุคคล ตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียนที่กองทุนเพื่อความปละอดภัยในการใช้รถใช้ถนนมีต่อกระทรวงการคลัง ประจำปี 2561 โดย กปถ. ได้ดำเนินการจัดให้มีปัจจัยพื้นฐานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ในเรื่องโครงสร้างการบริหารงานทุนหมุนเวียน มีการระบุงานและตำแหน่งงาน มีคำบรรยายลักษณะงานในการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และโครงสร้างทุนหมุนเวียน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานรายบุคคล โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานตามความคาดหวังที่สอดคล้องกับกลยุทธ์การทำงานของกองทุนฯ และมีการจัดทำและดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลและแผนปฏิบัติการประจำปี ที่มีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของทุนหมุนเวียน ซึ่งแผนการบริหารทรัพยากรบุคคลที่กำหนดขึ้นมาในแต่ละปีนั้น จะต้องมีความท้าทายในกรอบการทำงานที่ชัดเจน เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของทุนหมุนเวียน และสามารถวัดผลได้ตามกรอบเวลาที่กำหนด กรมบัญชีกลางมีการประเมินผลทุนหมุนเวียนในตัวชี้วัดด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ใน 2 ประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย 1) การจัดให้มีปัจจัยพื้นฐานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล 2) การจัดทำและดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลและแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งในเบื้องต้นจากการประเมินผลตนเอง ปรากฏผลการดำเนินงานในการทบทวนและจัดทำเพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลที่ดีกว่าเป้าหมายมาก เมื่อเทียบค่าเกณฑ์วัดเท่ากับ 5.0000 คะแนน

5. การกำหนดแผนยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลของกองทุนเพื่อความปละอดภัยในการใช้รถใช้ถนน พ.ศ. 2562-2564 ได้นำไปสู่การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ฯ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ดังคาดหวังตามทิศทางของแผนยุทธศาสตร์ด้านบริหารทรัพยากรบุคคลของกองทุนเพื่อความปละอดภัยในการใช้รถใช้ถนน พ.ศ. 2562-2564 มีปัจจัยความสำเร็จที่มีความสำคัญ ดังนี้

5.1 เสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ยึดความความโปร่งใสและหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งวัฒนธรรมการยกย่องผู้มีความสามารถ ผู้มีผลการปฏิบัติงานดี เพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจ รวมทั้งเสริมสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการพัฒนา/สร้างนวัตกรรมในงาน

5.2 ผู้บริหารทุกระดับต้องให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายที่มีความยั่งยืนและกำหนดแนวทางในการปฏิบัติที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่กองทุนฯ ได้วางไว้อย่างครอบคลุม รวมทั้งประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการมีพฤติกรรมที่โปร่งใสและมีความรับผิดชอบ เพื่อส่งผลการยอมรับของบุคลากรในองค์กรในผลของการตัดสินใจด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล

5.3 พัฒนาระบบการสื่อสารภายในองค์กรเพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารงาน การบริหารทรัพยากรบุคคล เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีแก่บุคลากรถึงเรื่อง “ทิศทางองค์กร ทิศทางการบริหารทรัพยากรบุคคล รวมทั้งการพัฒนาช่องทางการรับข้อมูลย้อนกลับจากบุคลากรเพื่อนำข้อมูลและสารสนเทศที่ได้ไปปรับทิศทางการทำงาน รวมทั้งแผนงานโครงการ และกิจกรรมให้มีความเหมาะสมเพื่อสามารถเสริมสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรในการทำงานให้สัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง

5.4 บูรณาการงานบริหารทรัพยากรบุคคลและงานพัฒนาทรัพยากรบุคคลเข้าด้วยกันโดยมีเป้าหมายการทำงานร่วมกันที่ “ค้นหาวิธีการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บุคลากร กปถ. ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล เกิดประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงานสูงสุด

ในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลของกองทุนฯ ให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการ

บริหารเงินกองทุน เพื่อให้กระบวนการบริหารเงินกองทุนมีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ภายใต้ยุทธศาสตร์

1) การพัฒนาระบบการบริหารทรัพยากรบุคคล มุ่งเน้นการกำหนดสมรรถนะบุคลากรและการจัดทำตัวชี้วัดระดับบุคคล โดยการจัดทำโครงการพัฒนาระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลและจัดทำตัวชี้วัดระดับบุคคลและการประเมินผลการปฏิบัติราชการประจำปี 2) การบริหารอัตรากำลัง มุ่งเน้นแผนงานการทบทวนโครงสร้างและกรอบอัตรากำลังองค์กรให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของกองทุนฯ การทบทวนและจัดทำคำบรรยายลักษณะงานและทบทวนและจัดทำคำบรรยายลักษณะงาน โดยการจัดทำโครงการทบทวนและปรับโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับการดำเนินงานทุนหมุนเวียน การสรรหาบุคลากร เพื่อจัดจ้าง เป็นลูกจ้างระบบสัญญาจ้างจากเงินนอกงบประมาณ กปถ. และการทบทวนและจัดทำคำบรรยายลักษณะงาน รวมถึงการการสรรหาบุคลากร 3) การพัฒนาทรัพยากรบุคคล มุ่งเน้นการฝึกอบรมบุคลากรและการประเมินความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อกองทุนฯ โดยการจัดทำโครงการ อาทิ โครงการประชุมสัมมนาคณะกรรมการกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนและคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง การสัมมนาเจ้าหน้าที่กรมการขนส่งทางบกที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมด้านการประมวลผลหมายเลขทะเบียนรถ การจัดสัมมนาคณะกรรมการของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน และการจัดอบรมบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน รวมถึงการประเมินความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

สรุปและอภิปรายผล

แนวโน้มในอนาคตของการบริหารทรัพยากรบุคคลของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ตั้งแต่ปี 2560-2561 ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางบริบทของกรมการขนส่งทางบก และของ กปถ. ภายใต้สังกัดของสำนักมาตรฐานงานทะเบียนและภาษีรถ อันเนื่องมาจากการประกาศใช้ พ.ร.บ. การบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ติดตามมาด้วยประกาศคณะกรรมการ นโยบายการบริหารทุนหมุนเวียน เรื่องมาตรฐานการเงิน การจัดซื้อจัด

จ้าง การบริหารพัสดุ การบัญชี การรายงานทางการเงิน และการตรวจสอบภายในของทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2560 และประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนว่าด้วยมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2560 ตามประกาศดังกล่าวกองทุนหมุนเวียนจำเป็นต้องจัดตั้งส่วนงาน 3 ส่วนงานเป็นอย่างน้อย ได้แก่ งานการเงินและบัญชีเงินกองทุนฯ งานตรวจสอบภายในและงานกฎหมายจากข้อบังคับทางกฎหมายลักษณะงานที่เป็นจริง และภาระงานที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ทำให้อัตราบุคลากรของ กปถ. เพิ่มขึ้นทุกปี จนสำนักงาน กปถ. ไม่สามารถดำรงสถานะของสำนักงานได้อีกต่อไป จำเป็นต้องยกระดับสำนักงานเป็นสำนักกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน เพื่อยกระดับโครงสร้างขององค์กรจากสำนักงานเป็นสำนักในอนาคตอันใกล้

อีกทั้งกองทุนฯ มีความจำเป็นต้องดำเนินการในการบริหารอัตรากำลังเชิงกลยุทธ์ด้านบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับภารกิจงานของกองทุนฯ รวมทั้งให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยดำเนินการทบทวนแผนบริหารอัตรากำลังให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจงาน การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอัตรากำลังคนของกองทุนให้ มีศักยภาพในการทำงานเชิงรุกมากขึ้น รวมถึงกองทุนฯ ควรมีการทบทวนแผนพัฒนารายบุคคลให้เชื่อมโยงกับการบริหารผลการปฏิบัติงาน โดยประเมินหาช่องว่างของการพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาตนเองของบุคลากรในรูปแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาจุดอ่อน และเสริมสร้างจุดแข็งของบุคลากร เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้หรือต่อยอดต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจของตนเอง รวมถึงผู้บังคับบัญชาสามารถนำผลการประเมินรายบุคคลนั้นมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจในการสรรหา การพัฒนา การให้รางวัล และการแต่งตั้งบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับสมรรถนะที่มี และขอขยายปริมาณงานที่บุคลากรรับผิดชอบ ซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาและต่อเนื่อง มีความกระตือรือร้น และสามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น บรรลุเป้าหมายตามภารกิจของกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ในการศึกษาเรื่องแผนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลของเงินทุนหมุนเวียน เพื่อจัดทำแผนปายทะเบียนรถ พ.ศ. 2559-2563 (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2558) พบว่า

1) ด้านโครงสร้างและการบริหารทรัพยากรบุคคล มีสถานภาพการจ้างงานของบุคลากร แบ่งออกเป็น 3

ประเภท ได้แก่ ข้าราชการ เป็นข้าราชการของกรมการขนส่งทางบก ที่ได้รับค่าจ้างเงินเดือนและการประเมินผลงานตามระเบียบข้อบังคับการบริหารงานเกี่ยวกับข้าราชการสามารถสับเปลี่ยนโยกย้ายกับตำแหน่งอื่น ๆ ภายในกรมการขนส่งทางบกได้ เงินเดือน สวัสดิการของข้าราชการใช้ระบบกลางของราชการ โดยบุคลากรที่เป็นข้าราชการส่วนใหญ่มีการโยกย้ายงานบ่อย ลูกจ้างประจำ เป็นบุคลากรได้รับค่าจ้างเงินเดือนและการประเมินผลงานตามระเบียบเกี่ยวกับลูกจ้างประจำของราชการ ไม่มีการสับเปลี่ยนโยกย้ายกับหน่วยงานอื่นภายในกรมการขนส่งทางบก พนักงานทุนหมุนเวียน ถูกบริหารภายใต้ระเบียบข้อบังคับด้านพนักงานของรัฐ และลูกจ้าง และให้สวัสดิการโดยงบประมาณของเงินทุนหมุนเวียน และมีความแตกต่างในด้านการพัฒนาบุคลากรที่จัดโดยกรมการขนส่งทางบกที่พนักงานทุนหมุนเวียนไม่สามารถเข้าร่วมได้ ดังนั้นจากสภาพการจ้างงานที่แตกต่างกัน มีผลให้เกิดความแตกต่างในอัตราเงินเดือน สวัสดิการที่ได้รับ และข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกจ่าย สวัสดิการที่คล้ายกัน ส่งผลถึงความรู้สึกขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ความร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาองค์กร และปัญหาที่พบอีกประการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล คือ เงินทุนหมุนเวียน ยังไม่มีการเก็บข้อมูลและการบริหารบุคลากรในเงินทุนหมุนเวียนทั้งหมด เนื่องจากส่วนของข้าราชการและลูกจ้างประจำของราชการจะถูกจัดการด้านการบันทึกข้อมูลและการบริหารบุคลากรโดยกองการเจ้าหน้าที่ กรมการ

ขนส่งทางบก ซึ่งระบบสารสนเทศที่กองการเจ้าหน้าที่ใช้เป็นแบบ DPIS ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ซึ่งเงินทุนหมุนเวียนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารบุคลากร และในส่วนพนักงานทุนหมุนเวียน ยังไม่มีการเก็บข้อมูลที่สามารถใช้บริหารงานพนักงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ปัญหาด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ในเรื่องอัตราทดแทนในด้านการพัฒนาบุคลากรยังไม่มีกำหนดเส้นทางการเติบโต (Career path) ที่ชัดเจน รวมถึงขาดการกำหนดสมรรถนะ (Competency) ของบุคลากร และแผนที่นำทางการพัฒนา (Training Roadmap) ที่สอดคล้องกับตำแหน่ง และความต้องการที่บุคลากรอยากได้รับในด้านบุคลากรและโครงสร้างที่เพียงพอต่อการกิจ มีการทำงานที่ทดแทนกันได้ มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถศักยภาพเพิ่มขึ้น สร้างทัศนคติที่ดีและรอบรู้ เพื่อเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาองค์กร มีแผนดูแลคนวัยเกษียณและเตรียมบุคลากรทดแทนอย่างมีคุณภาพและเพียงพอ มีกระบวนการสร้างแรงจูงใจค่าตอบแทนแก่บุคลากรทุกระดับให้ความสำคัญกับการดูแลคุณภาพชีวิต ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงาน ให้ความใส่ใจในเรื่องของสุขภาพของบุคลากรมากขึ้น ควรจัดกิจกรรมของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างคนในองค์กรให้มากขึ้น ส่วนด้านสารสนเทศ สร้างระบบสารสนเทศที่ครอบคลุมทุกระบวนงานให้ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง สามารถนำสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ได้ในทุกระดับ

References

- Bureau of research and development and Office of the Civil Service Commission. (2014). Report on the Civil Service Human Resource Management Status 2014. Bangkok: Office of the Civil Service Commission.
- King Mongkut's University of Technology Thonburi. (2015). The Revolving Fund Strategic Planning of Human Resource for the vehicle license plates' preparation from 2016-2020. Bangkok: King Mongkut's University of Technology Thonburi.
- Management of Capital Circulation Act B.E. 2558. (2015, 25 September). *Royal Thai Government Gazette*. vol. 132. chapter 92A. pp. 1-11.
- Ministerial Regulation Prescribing Demanded or Popular Registration Number for General Auction B.E. 2546 in Relation to Vehicle Act (no.12). *Royal Thai Government Gazette*. vol. 120. special chapter 306D. pp. 1-15.
- Office of the Public Sector Development Commission. (2015). Prime Minister Quality Award 2015. Bangkok: Vision Print and Media Co., Ltd.
- Personnel Division (Recruitment and Selection Subdivision). (2018, 5 September). *Job description for the civil servant of the Office of Road Safety Fund in the Finance and Accounting Road Safety Fund Subdivision and related positions*. (Mimeographed)
- _____. (2018). *Manpower planning for contract employee from non-budget cash balance of Road Safety Fund*. (Kanokporn Promderm, Interpersonal Communication[Email.knp.m@hotmail.co.th], 16 October 2018).
- Regulations of the Office of the Prime Minister on Establishment Request, Operations, and Performance Evaluation of Revolving Fund B.E. 2557. (2014, 23 September). *Royal Thai Government Gazette*. vol. 131. special chapter 187D. pp. 1-10.
- Revolving Fund Management Policy Committee. (2016). *Revolving Fund Management Policy Committee Announcement about criterion, procedure, condition, and performance report of revolving fund 2016*. (Mimeographed)
- _____. (2017, 25 August). *Official document of Revolving Fund Management Policy Committee Announcement about Personal Administration Standards of Revolving Fund*. No. กค 0406.2/ว 325. (Mimeographed)
- _____. Financial Standard, Procurement, Procurement Management, Accounting, Financial Statement, and Internal Audit of Revolving Fund. (2017, 27 November). *Royal Thai Government Gazette*. vol. 134. special chapter 292D. pp. 36-39.
- Road Safety Fund. (2017). *Road Safety Fund Strategic Planning from 2014 – 2018 (revised version 2017)*. (Mimeographed)
- _____. (2017). *Annual report 2017*. Bangkok: Road Safety Fund.
- TRIS Corporation Limited. (2018). The Performance Evaluation Report for Revolving Fund 2018. (Mimeographed).
- Vehicle Act. (1979, 12 May). *Royal Thai Government Gazette*. vol. 96. chapter 77. pp. 22-62.

แนวทางสร้างสรรค์การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง จากผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี

ภคพร พิมสาร¹, นราพงษ์ จรัสศรี²

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย^{1,2}

Email: Pakkapornp@gmail.com¹, Thaiartmovement@hotmail.com²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “แนวทางสร้างสรรค์การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงจากผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี” เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการสร้างสรรค์การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง สำหรับการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการจากผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร การสัมภาษณ์ สื่อสารสนเทศ การสังเกตการณ์ การสนทนา และประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการวิเคราะห์เนื้อหา ผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์ ร่วมกับการวิเคราะห์จากทฤษฎีสัญญาวิทยา (Semiology) ศิลปะการจัดวาง (Installation Art) และผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์จำนวน 4 ชุดการแสดงของนราพงษ์ จรัสศรี ที่มีความโดดเด่นด้านอุปกรณ์ประกอบการแสดง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า “รองเท้าบัลเลต์” ถูกนำมาเป็นสื่อสัญญา (Semiology) เป็นการใชภาพแทนความหมาย (Signification) เพื่อสื่อถึงการเดินทาง ความอดทน ต่อสู้ แนวคิดศิลปะการจัดวาง (Installation Art) เมื่อนำมาบูรณาการกับอุปกรณ์ประกอบการแสดงพบว่าตำแหน่งการวางภายนอกพื้นที่การแสดง ทำให้ชิ้นผลงานสร้างสรรค์เกิดความรู้สึกมีชีวิตชีวามากขึ้น เหมือนเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่สอดคล้องกับการแสดงในลักษณะ Site-specific ด้วยเช่นกัน

การนำ “รองเท้าบัลเลต์” ที่สร้างจาก “ไม้ไผ่” ด้วยการสานสื่อถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทย สะท้อนอัตลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้เป็นอย่างดี แต่ด้วยลักษณะของอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่มีความสมบูรณ์ของรูปทรงมากเกินไป อาจจะไม่เป็นที่ทางจินตนาการให้ผู้ชม อีกทั้งงานสร้างสรรค์ในลักษณะศิลปะการจัดวาง (Installation Art) กับงานนาฏศิลป์นั้น ควรมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในด้านของประโยชน์ใช้สอย (Function) เพื่อให้การสร้างสรรค์นี้มีความน่าสนใจมากขึ้น

คำสำคัญ : อุปกรณ์ประกอบการแสดง, นาฏศิลป์สร้างสรรค์, นราพงษ์ จรัสศรี

Guidelines for the Creative Design of Props from Creative Dance Work of Naraphong Charassri's Dance Exhibition

Pukkaporn Pimsarn¹, Naraphong Charassri²

Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University

Email: Pakkapornp@gmail.com, Thaiartmovement@hotmail.com

Abstract

The study of “Guidelines for Creative Design of Display Props from Creative Dance of Naraphong Charassri's Dance Exhibition” was creative research. The objective was to find ways to create the designs of display equipment for the creation of dance from the dance exhibition of Naraphong Charassri, which is part of a doctoral thesis study at the Faculty of Fine Arts, Chulalongkorn University. The research tools in this study included documentary data collection, media interviews, information observation, seminars, and personal experiences of researchers' analysis conducted by content analysis, method analysis of the creation of dance works, including semiology, installation art, and 4 creative dance works of Naraphong Charassri, who developed a draft to be a guideline for creating further work.

The results of the study found that ballerina shoes were used as semiology to express the images instead of signification to convey the journey, patience, fighting, concept, and installation art. When these were integrated with the display equipment positioned outside the performance area, it made the creative pieces more lively as part of the venue, complementing the performance in a site-specific way as well.

The introduction of ballet shoes created from bamboo inserted into the exhibition the characteristics of the culture and way of life of Thai people, and it was able to reflect the identity of Naraphong Charassri very well. However, completeness of the props may have thwarted of the imagination of the audience. The creative artwork layout (installation art) with dance art should complement each other in terms of utility (function) to make this creation more interesting.

Keywords: props, creative dance, Naraphong Charassri.

บทนำ

นราพงษ์ จรัสศรี ศิลปินนอกแบบสร้างสรรค์นาฏศิลป์สร้างสรรค์ ผู้บุกเบิกนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ได้กล่าวไว้ว่า “นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ (Post-Modern Dance) มีความหมายรวมถึงนาฏศิลป์ในแบบทดลอง (Experimental Dance) ผลงานสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในยุคนี้มีความแตกต่างและมีความหลากหลายขัดแย้งกับการแสดงนาฏศิลป์สมัยใหม่ (Modern Dance) ซึ่งนำเสนอแนวคิดตัวตนของศิลปิน ส่วนมากนำเสนอเรื่องราวของตนเอง บริบททางสังคม ผ่านลีลาท่าทางการเคลื่อนไหวในแบบกิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) ซึ่ง สามารถจัดแสดงตามสถานที่ต่าง ๆ ได้ โดยที่ไม่จำกัดอยู่แค่ภายในโรงละคร (นราพงษ์ จรัสศรี, 2559: 137-138)

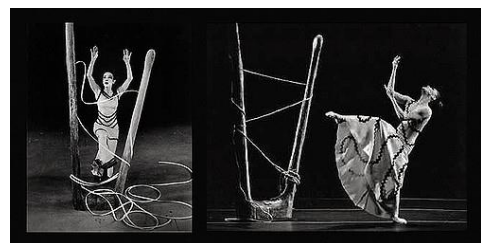
การสร้างสรรผลงานทางด้านนาฏศิลป์ “การออกแบบ” ถือเป็นส่วนที่สำคัญที่ต้องศึกษาค้นคว้าและทดลองเพื่อนำไปสู่รูปแบบขององค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ทั้ง 8 ประการ อันประกอบด้วย บทการแสดงนักแสดง ลีลาท่าทาง เสียง พื้นที่ การแสดง เครื่องแต่งกาย แสง และอุปกรณ์ประกอบการแสดง ซึ่ง อุปกรณ์ประกอบการแสดง (Property) เป็นส่วนประกอบฉากที่สำคัญมีผลต่อการเคลื่อนไหวและการแสดงของนักแสดง สามารถสื่อความหมาย เรื่องราว อารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร รวมไปถึงช่วยทำให้ภาพที่ปรากฏบนเวที (Spectacle) สื่อถึงบรรยากาศและสภาพแวดล้อมได้ ดังที่ซูซาน (2542) กล่าวว่า “อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่มีเป็นกลุ่มนั้นสามารถใช้สื่อความหมายแทนฉากได้และยังสามารถบอกนัยยะทางด้านเวลาและสถานที่ได้เช่นกัน” (ซูซาน คูเปอร์, 2016: 15)

ภาพที่ 1. การแสดง Errand Into the Maze
โดย Martha Graham, 1947.
ที่มา: Carolyn Gage.

ปรัชญาแนวคิดหลังสมัยใหม่ (Post – Modern) มีความเชื่อว่าความจริงไม่ได้มีเพียงหนึ่งเดียว มีความหลากหลายทั้งด้านแนวความคิด ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีความเชื่อ ซึ่งในความจริงนั้นสามารถมองได้หลายมุมมอง จึงทำให้เกิดทฤษฎีทางสัญศาสตร์ (Semiotics) หรือสัญวิทยา (Semiology) ซึ่งมาจากรากศัพท์ภาษากรีก คำเดียวกัน คือ Semeion ที่มีความหมายแปลว่า สัญญะ (Sign) โดยความหมายทั่วไปนั้นหมายถึง สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีแทนของจริง (Object) อาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ หรือรูปภาพที่ให้ความหมาย (Meaning) ในตัวบท (Text) และในตัวบริบท (Context) หนึ่ง ๆ หรือกล่าวได้ว่า สัญวิทยาเข้ามามีอิทธิพลในการตีความให้เกิดความหมาย โดยการถ่ายทอดสาร (Message) หรือสัญญะ (Sign) ไปยังผู้รับสาร (Receiver) ผ่านตัวแสดงสัญญะ (Signifier) ดังนั้นสัญญะ (Sign) จึงหมายถึงความหมายที่ถูกสร้างขึ้นมาแล้วถูกถ่ายทอดเป็นสิ่งแทนความหรือกระบวนการให้ความหมาย (Representation) ต่อสิ่งนั้น โดยมีความสัมพันธ์กับภาษาภาพ (Visual Image) และการสื่อสารด้วยภาพ (Visual Communication) ที่เชื่อมโยงความเป็นตัวตนไปจนถึงการขยายความในด้านมิติของเวลาและบริบทของสังคม

นอกจากนี้ ชาร์ล แซนเดอร์ เพอร์ซ (Charles Sanders Peirce) นักปรัชญาปฏิบัตินิยม ได้กล่าวถึง ความเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ของสัญญะ มีปัจจัยเกี่ยวข้อง 3 ประการ คือ 1. สื่อกลางหรือพาหนะที่เป็นตัวนำความคิดไปสู่ผู้รับ 2. ส่วนความคิดที่แปลได้จากสัญญะหรือส่วนของความหมาย และ 3. สื่ออ้างอิงที่สื่อถึงในฐานะเป็นภาพตัวแทน สิ่งอาจเป็นสิ่งที่ของวัตถุหรือสถานการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องสืบเนื่องมาจากการรับรู้สื่อกลางนั้น (Curtin, 2551 อ้างถึงในปวรรณ ดวงรัตน์, หน้า 6)

ภาพที่ 2. การแสดงชุดทองปู (Tonpu)
กำกับการแสดงโดย นราพงษ์ จรัสศรี
ที่มา: นราพงษ์ จรัสศรี

ดังนั้น การนำแนวคิดสัญญาะมาใช้ในงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์นั้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการเป็นเครื่องมือในการสื่อสารแนวคิดให้กับผู้ชมได้ ตามที่ ธนากร จันทะสาโร (2557) ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับสัญญาะไว้ว่า “สัญญาะเป็นการสื่อสารด้วยการรับรู้เชิงประจักษ์อย่างตรงไปตรงมา อีกทั้งยังมีการถอดความหมายที่ลึกซึ้งแตกต่างกันออกไป” (ธนากร จันทะสาโร, 2557: 48) ทฤษฎีทางสัญญาะในนาฏศิลป์จึงเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ช่วยคลี่คลาย และสร้างความเข้าใจในกระบวนการสร้างความหมาย การแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งนั้นๆ อย่างมีเหตุและผล ดังนั้นแนวคิดเรื่องสัญญาะ จึงเป็นแนวคิดที่นำเสนอในเรื่องของความหมาย (Meaning) ที่เปิดมุมมองด้านภาษาพูดหรือภาษาเขียน สิ่งใดที่สามารถสื่อหรือสร้างความหมายได้ถือเป็นภาษาที่สามารถนำมาศึกษาตีความได้เช่นกัน

จากความสำคัญของปรัชญาแนวคิดหลังสมัยใหม่นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ การใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง และสัญญาะที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาในแนวทางสร้างสรรค์ การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงจากผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี เนื่องจากนราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้มีความรู้ทางด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ โดยเฉพาะองค์ความรู้ทางด้านสถาปัตยกรรม หลักทางศิลปะ มาบูรณาการ สร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยที่ปรากฏเชิงประจักษ์ไว้เป็นจำนวนมาก ในระดับชาติและนานาชาติ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้แก่กลุ่มผู้สนใจ นักศึกษา ศิลปินและนักออกแบบท่าเต้น ได้นำไปเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ด้านอุปกรณ์ประกอบการแสดงอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางแก่ผู้ที่ต้องการศึกษาเล็งเห็นทิศทางการพัฒนาและสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ในรูปแบบใหม่ๆ รวมถึงการเก็บรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้มาเป็นเอกสารทางวิชาการ ของประเทศไทยในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาหาแนวทางในการสร้างสรรค์การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง สำหรับการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งเป็นส่วน

หนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิตศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research) ที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มาใช้อธิบายระเบียบวิธีวิจัย ด้วยวิธีการพรรณนา และนำแนวคิดวิจัยและพัฒนา (R&D Research) มาเป็นแนวทางออกแบบเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ต่อไป ซึ่งผู้วิจัยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1) ข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ ตำรา งานวิจัย หรือบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) การสัมภาษณ์เชิงลึกกับ นราพงษ์ จรัสศรี กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนราพงษ์ จรัสศรี และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเพื่อศิลปะการแสดง ด้วยการบันทึกเสียง และบันทึกวิดีโอ

3) สื่อสารสนเทศ ชมวิดีโอทัศน์บันทึกการแสดงเดี่ยว ผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์จำนวน 3 ชุดการแสดงของนราพงษ์ จรัสศรี ได้แก่ 1.ชาโลเม นางผู้เต้นระบำเพื่อขอหัว (Salome Dancing for the Head) 2.นักเต้นระบำผู้นำเวทนา Ballerina : The Pathetic Creature 3.เบื้องหน้า เบื้องหลัง การเต้นระบำ (Dance Laboratory : Back and Front in Dance)

4) การสังเกตการณ์ ผู้วิจัยมีการเข้าร่วมชมการแสดงทางด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษารวมถึงการเข้าร่วมสังเกตการณ์โดยตรงในชั้นเรียน วิธีการเรียนการสอน การถ่ายทอดองค์ความรู้สู่คนรุ่นใหม่

5) การเข้าร่วมสัมมนาทางด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

6) ประสพการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย ผู้วิจัยมีโอกาสคลุกคลีกับบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ได้รับชมการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประกอบกับผู้วิจัยมีมีทักษะ ความเชี่ยวชาญและ

ประสบการณ์ ด้านการออกแบบเพื่อการแสดงโดยตรง ผู้วิจัยจึงนำมาแนวทางในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เหมาะสมในการออกแบบสร้างสรรค์พัฒนาต่อไป

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลประเภท การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เน้นการหาความหมาย (Thematic Analysis) ด้วยการตีความหมาย ผ่านการเชื่อมโยงแนวคิดสัณยวิทยาและข้อมูลเนื้อหา นำไปสู่การลดทอนด้วยการใช้รหัสสัญญาะ โดยในการแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1) รูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบการแสดง ด้านอุปกรณ์ประกอบการแสดงผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์จำนวน 4 ชุดการแสดง อันได้แก่ 1. ซาโลเม่ นางผู้เต้นระบำเพื่อขอหัว (Salome Dancing for the Head) 2. นักเต้นระบำผู้นำเวทนา (Ballerina : The Pathetic Creature) 3. เบื้องหน้า เบื้องหลัง การเต้นระบำ (Dance Laboratory : Back and Front in Dance) 4. นารายณ์ อวตาร เพอร์ฟอร์มิ่ง เดอะ ไทย รามายณะ อิน เดอะ โมเดิร์น เวิร์ด (Narai Avatara Performing The Thai Ramayana in the Modern World)

2) แนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน อันได้แก่ แนวคิดสัณยวิทยา แนวคิดศิลปะหลังสมัยใหม่

ผลการวิจัย

จากแนวคิดในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยแบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1. ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี และ 2. สัณยวิทยากับงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. รูปแบบและแนวคิดจากผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของ นราพงษ์ จรัสศรี : อุปกรณ์ประกอบการแสดง

1.1 ซาโลเม่ นางผู้เต้นระบำเพื่อขอหัว (Salome Dancing for the Head)

ภาพที่ 3. การแสดงชุด ซาโลเม่ นางผู้เต้นระบำเพื่อขอหัว (Salome Dancing for the Head)

ที่มา: BU Theatre

จากภาพเป็นการนำโครงไม้ประกอบเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า สีสน้ำตาลเข้ม ความสูงเกินศีรษะนักแสดง สามารถมองเห็นนักแสดงได้ จากผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่า เป็นการนำแนวคิดศิลปะหลังสมัยใหม่มีมินิมอลลิสม์ (Minimalist) มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ ด้วยการลดทอนรายละเอียดที่ไม่จำเป็นออก อีกทั้งอุปกรณ์ประกอบการแสดงชิ้นนี้ยังสามารถสื่อสัญญาะได้หลายประการ เช่น โลงศพ กระฉาก หรือประตูล

1.2 นักเต้นระบำผู้นำเวทนา (Ballerina: The Pathetic Creature)

ภาพที่ 4. การแสดงชุด นักเต้นระบำผู้นำเวทนา (Ballerina: The Pathetic Creature)

ที่มา: BU Theatre

จากภาพเป็นการนำกรอบวาดรูปขนาดใหญ่ ที่ขึงด้วยผ้าใบสีขาว มีภาพผู้หญิงยืนร่าอยู่ตรงกลางกรอบรูปด้วยโทนสีน้ำตาล มาจัดวางอยู่ตรงกลางพื้นที่การแสดง จากผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่า เป็นการนำแนวคิดการออกแบบทางทัศนศิลป์ เรื่องความสมดุลแบบไม่เท่ากัน และระดับความสูงต่ำ มาใช้ในการจัด

วางองค์ประกอบภาพ และการขยายรูปทรงของวัตถุให้มีขนาดใหญ่ ทำให้ภาพที่เกิดขึ้นบนเวทีนั้นมีมิติที่น่าสนใจ

1.3 เบื้องหน้า เบื้องหลัง การเต้นระบำ (Dance Laboratory: Back and Front in Dance)

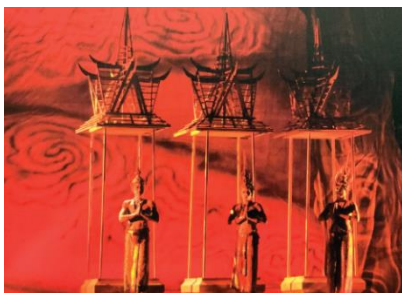

ภาพที่ 5. การแสดงชุด เบื้องหน้า เบื้องหลัง การเต้นระบำ (Dance Laboratory: Back and Front in Dance)

ที่มา: BU Theatre

จากภาพเป็นการใช้อุปกรณ์ ที่เรียบง่าย หาได้ทั่วไป คือ เก้าอี้ มาประกอบการแสดง จากผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่า เป็นการนำแนวคิดจากศิลปะหลังสมัยใหม่มีมินิมอลลิสม์ (Minimalist) และแนวคิดการออกแบบทัศนศิลป์ เรื่องทัศนียภาพมาการสร้าง ความลึกให้เกิดขึ้นบนเวทีระยะหน้า (Foreground) และ ระยะหลัง (Background) ให้ภาพที่เกิดขึ้นบนเวทีมีมิติมีการใช้แสงที่ชัดเจนที่เป็นรูปร่างเรขาคณิตมาเน้น และนำสายตาผู้ชม อีกทั้งด้วยหน้าที่การใช้สอยที่ง่ายต่อนักแสดงแล้วนั้น เก้าอี้ที่นำมาจึงสามารถประกอบสร้าง ให้เป็นรูปทรงลักษณะอื่นได้โดยง่าย

1.4 นารายณ์อวตาร เพอร์ฟอร์มิ่ง เดอะ ไทย รามายณะ อิน เดอะ โมเดิร์น เวิร์ด (Narai Avatara Performing the Thai Ramayana in the Modern World)

ภาพที่ 5. การแสดงชุดนารายณ์อวตาร เพอร์ฟอร์มิ่ง เดอะ ไทย รามายณะ อิน เดอะ โมเดิร์น เวิร์ด (Narai Avatara Performing The Thai Ramayana in the Modern World)

ที่มา: Narai Avatara Performing The Thai Ramayana in the Modern World, 2007

จากภาพเป็นรูปทรงของศาลาที่ทำจากไม้ เผยให้เห็น ลักษณะโครงสร้าง สามารถมองเห็นได้รอบด้านที่มีขนาดใหญ่ สูง โปรง จากผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่า เป็นการใช้นวัตกรรมจาก ศิลปะหลังสมัยใหม่มีมินิมอลลิสม์ (Minimalist) การลดทอน รายละเอียดที่ไม่จำเป็นออก เผยให้เห็นความสวยงามของ โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมที่ชัดเจน เป็นการสร้างมิติให้ภาพที่ เกิดขึ้นบนเวที ไม่ที่บดบังจนมากเกินไป

จากผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก นราพงษ์ จรัสศรี การสังเกตการณ์ และการมีประสบการณ์ โดยตรงกับนราพงษ์ จรัสศรี แล้วพบว่า รูปแบบการสร้างสรรค์ ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี มีการสร้างสรรค์ มาจากสิ่งของหรือวัตถุที่มีอยู่เดิมแล้ว นำมาประยุกต์และประกอบ สร้าง เน้นความเรียบง่ายให้เกิดการตีความความหมายใหม่ แต่ ยังคงมีกลิ่นอายของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตคนไทย อีกทั้งยังคงโดย คำนึงถึงความจำเป็นในการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง นักแสดง ต้องสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างสะดวก เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทาง และค้นหาแนวทางในการออกแบบอีกทั้งสอดคล้องกับวัฒนธรรม ชัมเียน (2561) ได้กล่าวไว้ว่า “นราพงษ์ จรัสศรี เป็นบุคคลที่มีความ เป็นเลิศทางด้านการเคลื่อนไหวลีลาท่าทางที่เป็นธรรมชาติ ไปกับวัตถุอุปกรณ์ประกอบการแสดงเป็นอย่างมาก อีกทั้งอุปกรณ์ ประกอบการแสดงที่นำมาใช้นั้นส่วนมากเป็นสิ่งที่มีความอยู่เดิม ซึ่งนราพงษ์ จรัสศรี สามารถนำมาจัดวางองค์ประกอบทางด้าน ทัศนศิลป์ภาพการแสดง ทำให้การแสดงมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น” (ณัฐคม ชัมเียน, สัมภาษณ์, 1 ธันวาคม 2561) ประกอบกับจุล ชาติ อรัณยเมนาค (2557) ได้กล่าวไว้ว่า “การสร้างสรรค์ นาฏศิลป์รูปแบบใหม่ของนราพงษ์ จรัสศรี ยังคงอ้างอิงถึง วัฒนธรรมวิถีชีวิตที่สื่อความเป็นไทย อย่างเช่น การนำส้มไก่ ที่ถือเป็น หัตถศิลป์พื้นบ้านของไทย มาเป็นอุปกรณ์ในการแสดง จาก การแสดงนารายณ์อวตาร” (จุลชาติ อรัณยเมนาค, 2557: 149)

ดังนั้นจากรูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งผู้วิจัยพบว่า นราพงษ์ จรัสศรี มีแนวความคิดสร้างสรรค์ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Multicultural) เข้ามาอยู่ร่วมกันในลักษณะการผสมผสานวัฒนธรรมตะวันตก และ วัฒนธรรมตะวันออก (East Meets West) ความหลากหลายในเรื่องของมิติทางด้านสถานที่ และมิติทางด้านเวลา ส่งผลให้การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี สามารถสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ในสังคมปัจจุบันได้ ในการสื่อสารในช่วงยุคศิลปะหลังสมัยใหม่นั้น นราพงษ์ จรัสศรี มีแนวคิดในการใช้แนวคิดสัญวิทยา และการสร้างความหมาย (Semiology and Signification) ผ่านองค์ประกอบทางการแสดง ได้แก่ สีลาท่าทางการเคลื่อนไหว การใช้เสียง และผ่านองค์ประกอบทางด้านทัศนศิลป์เพื่อการออกแบบภาพที่ปรากฏบนเวที (Spectacle) อันได้แก่ เครื่องแต่งกาย ฉากแสงและอุปกรณ์ประกอบการแสดง นอกจากนั้นนราพงษ์ จรัสศรี ยังเป็นบุคคลที่มีความเป็นเลิศด้านศิลปะการแสดงสร้างสรรค์ โดยพื้นฐานองค์ความรู้ของนราพงษ์ จรัสศรี นั้น เริ่มจากการเรียนทางด้านสายสถาปัตยกรรมการออกแบบทางทัศนศิลป์จึงส่งผลให้นราพงษ์ จรัสศรี นำแนวความคิดทฤษฎีทางด้านทัศนศิลป์ การจัดองค์ประกอบศิลป์ มาบูรณาการในการออกแบบภาพที่เกิดจะปรากฏขึ้นบนเวทีการแสดง ดังที่ วิชชุดา วิชาติตย์ (2559) กล่าวว่า “ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้นำในการออกแบบงานนาฏศิลป์โดยการบูรณาการงานศิลปะประเภท 3 มิติคือ นาฏศิลป์ งานสถาปัตยกรรม และทัศนศิลป์ได้อย่างลงตัวที่สุด” (วิชชุดา วิชาติตย์, อ้างถึงในภานุมาศ ผลพิกุล และ ดร. วิชชุดา วิชาติตย์ 2559, หน้า 116)

2. แนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน แนวคิดสัญวิทยา แนวคิดศิลปะหลังสมัยใหม่

ผู้วิจัยได้นำแนวทางในการออกแบบสร้างสรรค์อุปกรณ์ประกอบการแสดง จากผลของการวิเคราะห์รูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งสะท้อนออกมาให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ของตัวนราพงษ์ จรัสศรี ดังภาพประกอบนี้

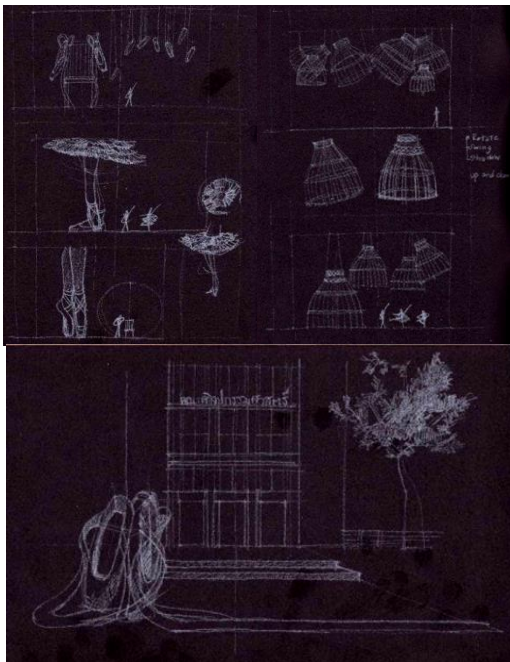
ภาพที่ 7. ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี
ที่มา: นราพงษ์ จรัสศรี

จากภาพ ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในออกแบบสร้างสรรค์ นั้นแสดงแนวคิดทางด้านสัญวิทยา และแนวคิดศิลปะหลังสมัยใหม่ ที่ผู้วิจัยได้มาจากการวิเคราะห์และตีความจากการศึกษาข้อมูลทางเอกสาร การเข้าร่วมสังเกตการณ์ การศึกษาจากสื่อสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์โดยตรงกับศิลปิน นราพงษ์ จรัสศรี และการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับนราพงษ์ จรัสศรี ในประเด็นของประวัติตั้งแต่สมัยที่นราพงษ์ จรัสศรี ศึกษาเล่าเรียนในประเทศและการเล่าถึงการเดินทางประสบการณ์ในการเรียน การทำงานในต่างประเทศ การต่อสู้ ความอดทน ต่อภาวะความกดดันจากบริบททางสังคมตะวันตก ในสมัยนั้นถือได้ว่านราพงษ์ จรัสศรี เป็นคนเอเชียคนแรกที่เข้าเรียนร่วมกับคนชาติตะวันตก ความมุ่งมั่น และที่สำคัญคือ ความหลงใหลในศาสตร์ทางการเต้น จากผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยจึงนำ “รองเท้าบัลเล่ต์” มาเป็นสื่อสัญลักษณ์ (Semiology) เป็นมาสื่อภาพแทนความหมาย (Signification) ตามทฤษฎีสัญวิทยาของชาร์ล แซนเดอร์ เพอร์ซ (Charles Sanders Peirce) เพื่อสื่อถึงการเดินทาง ความอดทน ต่อสู้ เนื่องด้วยลักษณะรูปทรงของรองเท้าบัลเล่ต์ที่เรียวขึ้น ปลายเท้าของผู้สวมใส่จะถูกบีบบังคับให้เป็นตามรูปทรงของรองเท้า ประกอบกับปลายขอบของรองเท้าบัลเล่ต์นั้นประกอบด้วยวัสดุที่มีลักษณะแข็ง เพื่อที่ให้นักเต้นสามารถยืนอยู่บนปลายเท้าได้อย่างสวยงาม โดยส่วนมากนักเต้นบัลเล่ต์จะมีการนำเอาผ้า มารองส่วนปลายเท้า เพื่อช่วยลดแรงเสียดทานที่เกิดขึ้นระหว่างการเต้น หรือในนักเต้นบัลเล่ต์บางคนมีการนำถึงพลาสติกมารองปลายเท้าแทน

ศิลปะหลังสมัยใหม่กับนาฏยศิลป์สร้างสรรค์

ผู้วิจัยทดลองนำศิลปะการจัดวาง(Installation Art) คือ การนำแนวคิดของศิลปะสิ่งแวดล้อม(Environment Art) ที่เน้นการใช้พื้นที่ภายนอก ในการสร้างสรรค์งาน การนำวัสดุที่หลากหลายให้ผู้ชมเกิดประสบการณ์ร่วมไปกับกาลเคลื่อนไหว ตาหูฟัง สัมผัสได้ หรือบางครั้งอาจจะมีการใช้กลิ่นเข้ามาด้วยเช่นกัน จากแนวคิดนั้น ศิลปะการจัดวาง (Installation Art) จึงว่าด้วยเรื่องของบูรณาการ การนำศิลปะหลายแขนงมาอยู่ร่วมกัน โดยทั่วไปนิยมใช้วิธีสื่อผสม (Mix Media) หรือเป็นการรวมสื่อทางศิลปธาตุ ทัศนศิลปธาตุ รวมไปถึงสุนทรียธาตุ

ภาพที่ 8. ภาพแบบร่างครั้งที่ 1. ด้วยดินสอ

ที่มา: ผู้วิจัย

จากการทดลองออกแบบร่างดินสอครั้งที่ 1 ด้วยการนำทฤษฎีสัญญาและแนวคิดศิลปะการจัดวางมาเป็นแนวทางในการออกแบบนั้น พบว่า ผู้วิจัยยังคงยึดติดกับการแสดงที่ต้องอยู่ภายในตัวอาคาร หรือภายในโรงละครเท่านั้น จึงทำให้ภาพที่คาดว่าจะปรากฏบนเวที (Spectacle) นั้น ติดกรอบกับพื้นที่สี่เหลี่ยม ประกอบกับสิ่งของที่ผู้วิจัยนำมาเป็น สัญลักษณ์ (Sign) นั้น มีความสมบูรณ์มากเกินไปและการให้ความหมายของสัญลักษณ์ โดยวัสดุที่ผู้วิจัยคาดว่าจะนำมาใช้นั้น เป็นการหล่อแม่พิมพ์ขึ้นรูปตามที

ออกแบบ เมื่อผู้วิจัยพิจารณาแล้วจึงพบว่า วัสดุ และรูปแบบบางอย่างไม่ตรงตามภาพสำคัญ (Key Visual) ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางความคิดข้างต้น จึงนำมาสู่ขั้นตอนการปรับและพัฒนาการออกแบบในครั้งนี้ 2

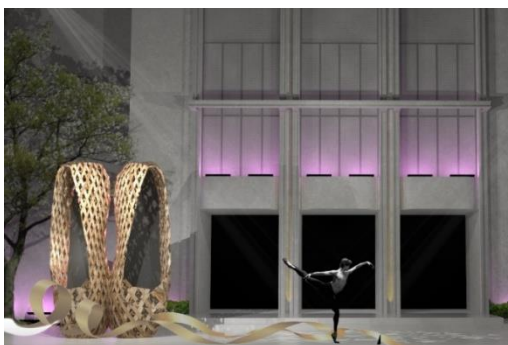

ภาพที่ 9. ภาพแบบร่างครั้งที่ 2 ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ที่มา: วรรณณะ แผลบกูป

ผลจากการทดลองออกแบบภาพแบบร่างครั้งที่ 2 ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น ผู้วิจัยมีการปรับใช้วัสดุในการผลิตชิ้นงาน คาดว่าน่าจะทำการวัสดุที่เป็นลักษณะงานหัตถศิลป์ เช่น ไม้ไผ่ หรือเส้นหวาย เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์รูปแบบและแนวคิดในการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ร่วมสมัยของนราพงษ์ จรัสศรี ในส่วนของรูปแบบการนำเสนอที่เป็นศิลปะการจัดวางนั้น (Installation Art) มีการปรับการติดตั้งมาอยู่ภายนอกอาคาร ซึ่งผู้วิจัยมองเห็นว่าเมื่อย้ายออกมาภายนอกแล้วนั้น ทำให้ชิ้นผลงานสร้างสรรค์เกิดความมีชีวิตชีวามากขึ้น เสมือนเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับดั่งคำกล่าวของนักคิดชาวฝรั่งเศส ออเดร มัลโร กล่าวไว้ว่า “การแสดงศิลปะที่ปราศจากผนังหรือกำแพง (Art Without Wall) เมื่ออดีตนั้นมีความจำเป็นมาก แต่จากนี้ไม่มีความจำเป็น เพราะผลงานศิลปะนั้นสามารถนำออกมาจัดแสดงได้ทุกสถานการณ์และทุกสภาพแวดล้อมและทุกสถานการณ์”

แต่เมื่อนำมาจัดวางตามองค์ประกอบศิลป์ ผู้วิจัยพบว่าตำแหน่งในการติดตั้งนั้นบังคับทัศนียภาพของตัวอาคารมากเกินไป ลักษณะโครงสร้างของตัวอาคารผู้วิจัยมองว่า สามารถสร้างสรรค์งานการแสดงได้อีกด้วย อีกทั้งการวางภาพที่ใช้หลักจุดศูนย์กลางมาใช้ใน ทำให้ภาพที่ปรากฏบนพื้นที่การแสดงไม่มีความน่าสนใจเท่าที่ควร จากผลการสร้างสรรค์ทดลองออกแบบครั้งที่ 2 จึงทำให้ผู้วิจัยนำปัญหาที่พบมาปรับแก้และพัฒนาแบบต่อไปในครั้งที่ 3 ดังนี้

ภาพที่ 10. ภาพแบบร่างครั้งที่ 3 ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ที่มา: ทรพณะ แหลกูป

จากการทดลองพัฒนาแบบในครั้งที่ 3 นั้น ผู้วิจัยมีการปรับการออกแบบดังนี้ อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการนำเสนอแบบศิลปะการจัดวาง (Installation Art) นั้น ผู้วิจัยมีการเพิ่มรองเท้าบัลเล่ต์ ทั้ง 2 ข้างมาใช้ในการสร้างสัญลักษณ์และสื่อความหมาย แสดงถึงเรื่องราวชีวิตการเดินทางของศิลปิน นราพงษ์ จรัสศรี ที่ใช้เท้าทั้งสองข้างในการเดินทาง ต่อสู้ มุ่งมั่น ผ่านการแสดงออกทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ทั้งระดับชาติ และนานาชาติมากกว่า 200 ชิ้นงาน สร้างสรรค์ ประกอบกับผู้วิจัยมีการปรับตำแหน่งการติดตั้งศิลปะการจัดวาง (Installation Art) ด้วยหลักการออกแบบทัศนศิลป์ การสร้างจุดเด่นให้กับภาพที่ปรากฏบนพื้นที่แสดง การสร้างมิติของการแสดง โดยการใช้โครงสร้างของอาคารผสมผสานการเคลื่อนไหวลีลาของนักแสดงซึ่งโดยทั่วไปแล้วนั้น รูปแบบการติดตั้งศิลปะการจัดวางนั้นสอดคล้องกับการแสดงในลักษณะศิลปะแบบเฉพาะที่ (Site-specific) ด้วยเช่นกัน

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการทดลองออกแบบและพัฒนางานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ด้านอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ผ่านมา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จากกระบวนการวิจัย การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร จากการสัมภาษณ์ นราพงษ์ จรัสศรี และบุคคลผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องพบว่า การนำ “รองเท้าบัลเล่ต์” ที่สร้างด้วยวัสดุจาก “ไม้ไผ่” มาทำการประกอบสร้างด้วยการสานในลักษณะของหัตถศิลป์ ที่สื่อถึงความเป็นวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทย สามารถสื่อสารความเป็นอัตลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรีได้เป็นอย่างดี แต่ด้วยลักษณะของอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่เป็นรองเท้าบัลเล่ต์ สานด้วยไม้ไผ่

นั้น ยังคงความสมบูรณ์ของรูปทรงมากเกินไป “ด้วยความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ประกอบการแสดงมีมากเกินไป อาจจะทำให้คนผู้ชมไม่สามารถใช้จินตนาการของตนเอง เข้าไปมีส่วนร่วมกับการแสดงได้ จนบางครั้งอาจจะทำให้ผู้ชมเกิดความอึดอัดห่างจากสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการสื่อสาร” (ณัฐคม แซ่มเย็น, สัมภาษณ์, 1 ธันวาคม 2561.)

สอดคล้องกับผลการวิจัยของจุติกา โกศลเหมมณี (2556) เรื่องของรูปแบบและแนวคิดในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยของ นราพงษ์ จรัสศรี ว่า ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี นั้นมีการใช้สัญลักษณ์ปรากฏขึ้นในงานสร้างสรรค์ทุกชิ้น ผ่านองค์ประกอบด้านการแสดง ลีลาท่าทางการเคลื่อนไหว การใช้เสียง รวมถึงการนำสัญลักษณ์ผ่านองค์ประกอบทางด้านทัศนศิลป์ของภาพที่ปรากฏบนเวที ฉาก แสง เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ประกอบการแสดง ทำให้งานสร้างสรรค์นาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี นั้นสามารถสื่อสาร เชื่อมโยงกับคนรุ่นใหม่ และมีพื้นที่ให้ผู้ชมได้ใช้จินตนาการในการชมการแสดง (จุติกา โกศลเหมมณี, 2556. หน้า 157)

สิริชัย ดีเลิศ (2556) กล่าวไว้ว่า การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้นต้องมีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน โดยเริ่มจากรูปแบบ (Style) ของตนเองร่วมกับบริบททางสังคมทางตรง หรือทางอ้อม แนวความคิดแวดล้อมที่ศิลปินมีความรู้สึกร่วม (สิริชัย ดีเลิศ, 2556, หน้า 341) ในการนำสัญลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นศิลปิน นราพงษ์ จรัสศรี ได้แก่ รองเท้าบัลเล่ต์ มาขยายสัดส่วนนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของจุติกา โกศลเหมมณี (2556) ในเรื่องของรูปแบบฉากและอุปกรณ์ประกอบการแสดงของนราพงษ์ จรัสศรี ว่า “มีปรับแต่งรูปลักษณ์ของอุปกรณ์ แต่จะต้องไม่เด่นเกินลีลาท่าทาง เป็นเพียงการเสริมลีลาการแสดงให้เด่นขึ้นด้วยภาพลักษณ์ใหม่ของการแสดงที่แปลกตา ยังคงรักษาความเชื่อตามแบบอย่างประเพณีไทย” นอกจากนี้ ณัฐคม แซ่มเย็น(2561) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับงานวิจัยชิ้นนี้ไว้ว่า งานสร้างสรรค์ในลักษณะศิลปะการจัดวาง (Installation Art) กับงานนาฏศิลป์นั้น น่าจะมีประโยชน์ต่อการใช้สอย (Function) สำหรับการเต้นด้วยเช่นกัน นักเต้นต้องสามารถเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของศิลปะการจัดวาง (Installation Art) เพื่อให้การสร้างสรรค์นี้มีความน่าสนใจมากขึ้นเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ในการสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง จากผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในด้านอุปกรณ์ประกอบการแสดงนั้น ทำให้ผู้วิจัยพบแนวทางในการพัฒนาการออกแบบในลักษณะการวิจัยสร้างสรรค์ต่อไปในอนาคตได้ ดังนี้

1. รูปแบบของการสร้างสรรค์ผลงาน รองเท้าบัลเลต์ ที่ผู้วิจัยเลือกวิธีการนำเสนอแบบศิลปะการจัดวาง (Installation Art) นั้น โครงสร้างที่เกิดขึ้นควรนำลักษณะของการสานหัตถศิลป์ในรูปแบบต่างๆ เข้ามาสร้างเป็นพื้นผิว ในบางช่วงเพื่อให้งานสร้างสรรค์ชิ้นนี้มีความน่าสนใจมากขึ้นอีกทั้งยังสามารถสร้างความหลากหลายในการจัดแสงให้กับการแสดงชิ้นนี้ต่อไปได้เช่นกัน

2. แนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถขยายผลไปสู่แนวทางการออกแบบเพื่อการแสดงในส่วนต่างๆ ได้ เช่น เครื่องแต่งกาย แสง และฉาก ที่สามารถสื่อสารรูปแบบและแนวคิดจากผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้

3. การบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีวิศวกรรม ระบบกลไกเทคนิค มาใช้ในการต่อยอดพัฒนาสร้างสรรค์อุปกรณ์ประกอบการแสดง เกิดความน่าสนใจในการปรับเปลี่ยนรูปทรง เพื่อสร้างความน่าสนใจและเป็นแนวทางการสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ให้เกิดการวางการศิลปะต่อไป

4. ศิลปะหลังสมัยต่างๆ มุ่งเน้นการสร้างสรรค์งานที่ทำให้เกิดประสบการณ์ร่วมระหว่าง ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงาน + ผลงาน + ผู้ชม ให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ในการพัฒนาครั้งต่อไปผู้วิจัยคาดว่าจะนำศิลปะปฏิสัมพันธ์ (Interactive Art) มาทดลองใช้กับการสร้างสรรค์ผลงานต่อไป

References

Warisaphuricha, K. (2008). **Theatrical work Volume 1.** (5thed). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
 Soonpongsri, K. (2015). **Modern Art** (2nded). Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Soonpongsri, K. (2016). **Aesthetics** (3rded). Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Kosonhemmanee, C. (2013). **The Forms and Concept in Creating Thai Contemporary Dance of Naraphong Charassri.** Institute of Culture and Arts Journal, Vol 15, No 1(29), 153-159.

Aranyanak, C. (2014). **Thai Identity in Contemporary Thai Dance “Narai Avatara 2003” by Naraphong Charrassri.** Institute of Culture and Arts Journal, Vol 15, No 2(30), 141-151.

Cumanee, N. (2016). **Erotic Scenes: A Thai Contemporary Dance Base on Ancient in Thai Literature.** (dft thesis). Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, Bangkok.

Chamyen, N. Faculty of Fine and Applied Arts, Thammasat University. (Interview). 1 December 2018.

Chandnasaro, D. (2014). **The Dance from Concept of Trilaksana in Buddhism.** (dft thesis). Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, Bangkok.

Bunmee, T. (2015). **Revolution of the Sosur symbol The path to the post-modernist.** (2nded). Bangkok: Language.

Charrassri, N. (2016). **History of Western Dance.** (2nded). Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Doungtrat, P. (2014). **Semiotics and The Changes of Meanings.** Suthiparithat Journal, Vol 28, No 88. 1-14.

Pholphikun, P. and Wuthathit W. (2016). **The Study of Leadership in Contemporary Thai Dance of Professor Dr. Naraphong Charassri.** Journal of Fine Arts, Chulalongkorn University. Vol 2, No 2. 109-117.

- Chamiwisut, W. (2017). **Signs and identity communication in the Olympic Games logo.** Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts). Vol 10 No 1. 2077-2092.
- Delerd, S. (2013). **Identity of the creation of art works in the perspective of art group teachers Faculty of Information and Communication Technology Silpakorn University, Phetchaburi.** Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts). Vol 6 No 3. 337-345.
- Charassri, N. (2007). **Narai Avatara Performing The Thai Ramayana In The Modern World.** Amarin Printing and Publishing Public Company Limited. Bangkok.
- Cooper, S. (2016) **Staging Dance.** A&C Black (Publishers) Limited.
- Carolyn Gage. (2018, November 28). **Errand Into the Maze" and PTSD.** Retrieved from <https://carolyngage.weebly.com/blog/errand-into-the-maze-and-ptsd#comments>.

การศึกษาการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม: กรณีศึกษา

วนิดา ฉัตรวิราคม

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Email: Statis3@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อศึกษาระดับการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลอง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และเพื่อศึกษาระดับความสามารถในการบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็ม ของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่ลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายสอบถามนักศึกษา แต่ละคน มีจำนวน 5 คน ที่สมัครใจร่วมกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชุด คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องการแยกสารผสมโดยใช้กรวยแยก แบบสังเกตเพื่อประเมินการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลอง และแบบสังเกตเพื่อประเมินความสามารถในการบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็ม ของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และการหาค่าความถี่ ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินก่อนเรียนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มแตกต่างจากหลังเรียน โดยที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่วนใหญ่ มีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับดีเยี่ยม แต่มีนักศึกษา 1 คน ที่มีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 2. ระดับการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลองของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี โดยทุกคนมีการวางแผนการทดลอง และวิธีการทดลองที่ดีความคล่องแคล่วในการทำงาน ส่วนใหญ่มีความคล่องแคล่วในการทำงานดี มี 2 คนที่มีความคล่องแคล่วในการทำงานพอใช้ 3. ระดับความสามารถในการบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทุกคนมีความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์อยู่ในระดับดี ส่วนใหญ่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์อยู่ในระดับดี มี 1 คน ที่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์อยู่ในระดับพอใช้ ส่วนความรู้ทางเทคโนโลยีพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ มี 1 คน ที่มีความรู้ในระดับดี และมี 1 คนที่มีความรู้ในระดับควรปรับปรุง

คำสำคัญ: ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

A Study of Using Science Processing Skills for Hearing-impaired Students at Ramkhamhaeng University with STEM Based Learning: A Case Study

Wanida Chatwirakorn

Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

Email: Statis3@gmail.com

Abstract

In this experimental research investigation, the researcher compared academic achievement in scientific processing skills prior to the commencement and after the conclusion of this study. The researcher also determined the levels at which these scientific processing skills were found in respect to the aspect of experiment. Finally, the researcher established the level of capability shown by students with hearing deficiencies using integrating scientific knowledge, by means of employing science-technology-engineering-mathematics (STEM) learning activities. The population consisted of five hearing deficient students who had registering at Ramkhamhaeng University (RU). A tripartite set constituted the research instruments: an academic achievement test for the capability in separating individual substances in a mixture using a separatory funnel; an observation form for evaluating the use of scientific processing skills in the aspect of experiments based on actual conditions; and an observation form to evaluate the capability in the integration of scientific knowledge utilizing STEM learning activities based on actual conditions. The data collected were analyzed in a twofold manner. Data obtained from the results of the academic achievement test were analyzed using percentage. Data taken from observation forms employed in evaluating the employment of scientific processing skills in the aspect of experiment and in evaluating capability in integrating knowledge through the application of STEM learning activities were analyzed utilizing frequency. The findings were as follows: 1. The academic achievement of the students prior to the study of scientific process skills using STEM learning activities differed from their academic achievement after the completion of the study. In respect to knowledge and capability, academic achievement was found to be at a very good level after the completion of the study. However, one student exhibited knowledge and capability at the minimum level of pass. 2. Insofar as concerned the student level in the use of scientific processing skills in the aspect of experimenting with students employing STEM learning was found to be at a good level. All students planned an experiment and showed they employed good experimental methods. They exhibited facility in their experiments at a good level; two students evinced work facility at a fair level. 3. Concerning the level of capability in the integration of scientific knowledge employing STEM learning activities, it was found that all of the students displayed knowledge of engineering at a good level. Knowledge in science and mathematics was also exhibited at a good level; one student evinced knowledge of science and mathematics at a fair level. Knowledge in basic practical technology was shown at a fair level; one student displayed knowledge at a good level; and one student exhibited knowledge of needing improvement.

Keywords: science processing skills, hearing-impaired students, STEM based learning

บทนำ

เนื่องจากโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง และเปิดโอกาสทางการเรียนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมแห่งการเรียนรู้ (learning – based society) ดังนั้นการพัฒนาประเทศ จึงควรพัฒนาคนในประเทศควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ได้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, หน้า 3) ที่มีจุดมุ่งหมายของการพัฒนาในช่วง 5 ปีต่อจากนี้ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาบนรากฐานภูมิปัญญา ที่เกิดจากการใช้ความรู้และทักษะการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และการพัฒนานวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ในทุกด้านของการพัฒนา การพัฒนาที่มีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ขยาย และสร้างฐานรายได้ใหม่ ที่ครอบคลุมทั่วถึงมากขึ้น ควบคู่ไปกับการต่อยอดฐานรายได้เดิม การทำให้สังคมไทยมีคุณภาพ และมีความเป็นธรรม โดยมีที่ยืนสำหรับทุกคนในสังคม และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ควรให้โอกาสคนทุกคนในชาติได้รับการพัฒนาดังกล่าว การพัฒนาที่เกิดจากการผนึกกำลังในการผลักดันขับเคลื่อนร่วมกันของทุกภาคส่วน (Thailand 4.0) มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดโอกาสให้คนที่ด้อยโอกาส ได้มีที่ยืนในสังคมเพิ่มมากขึ้น โดยให้โอกาสในการศึกษาเรียนรู้ การใช้ความรู้และทักษะ การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำไปพัฒนาความสามารถของตนเองให้เพิ่มสูงขึ้น เพื่อปรับเปลี่ยนจากสภาพที่เป็นภาระให้กลายเป็นกำลัง ในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศชาติต่อไป ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงและมั่งคั่งอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของ ศูนย์บริการคนพิการ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2556, หน้า 11) มาตรา 20/4 ข้อที่ 3 ที่ว่าสามารถเรียกร้องแทนคนพิการ ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ สำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้ และการจัดหางานให้แก่คนพิการ การที่คนพิการจะมีงานที่เหมาะสมกับตนเองได้ มีความจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝน เรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความสามารถเสียก่อน สถานศึกษาจึงเป็นสถานที่สำคัญที่ใช้ฝึกฝนความสามารถของคนทุกคนรวมทั้งคนพิการที่ด้อยโอกาส

การศึกษาในสถานศึกษา ถ้าไม่นำมาบูรณาการ จะทำให้ใช้ความรู้ที่ได้ไม่สมบูรณ์ ผู้เรียนมีความเข้าใจความรู้ แต่ไม่สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ จึงควรบูรณาการความรู้ที่เกี่ยวข้องกันเข้าด้วยกัน เช่น การจัดการศึกษาแบบสะเต็ม ซึ่งมีการนำความรู้ 4 กลุ่มสาระวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ เข้าด้วยกันจนเกิดเป็นชิ้นงานที่สามารถนำไปใช้เป็นรูปธรรมได้ การที่ได้เรียนรู้ทั้ง 4 กลุ่มสาระ

แบบสะเต็ม นอกจากจะทำให้ได้ชิ้นงานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทั้งด้านการค้า เช่น ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ออกจำหน่าย ยังสามารถได้รับความรู้ที่เป็นทักษะ ติดตัวไปใช้ในการทำงานด้วย เช่น ทักษะการใช้อุปกรณ์จากความรู้ในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ซึ่งผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับจ้างทำงาน ในสถานประกอบการต่าง ๆ ได้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับจุดเน้นและประเด็นพัฒนาหลัก ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560–2564) ที่มีจุดเน้นและประเด็นพัฒนาหลัก ในการเตรียมพร้อมด้านกำลังคน และการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย และให้ความสำคัญกับทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของผู้เรียน เพื่อนำไปวางรากฐานให้คนมีคุณภาพ และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นมหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญกับคนทุกกลุ่มทุกประเภท ให้มีโอกาสเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นสร้างสรรค์ความรู้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง อย่างหลากหลาย จึงให้ความสำคัญกับการสอน ที่มีลักษณะบูรณาการความรู้แบบต่าง ๆ เพื่อทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดทักษะความรู้ได้หลายรูปแบบไว้ใช้ในการทำงาน เพื่อประกอบเป็นอาชีพ หลังจบการศึกษา นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นนักศึกษาที่มีร่างกายแขนขาสมบูรณ์ แต่ไม่สามารถได้ยินหรือสื่อสารได้เหมือนคนปกติ ดังนั้นการเรียนรู้แบบสะเต็ม สามารถทำให้นักศึกษากลุ่มนี้มีโอกาสฝึกทักษะเฉพาะ เพื่อใช้งานในสถานประกอบการ ที่ไม่มีความจำเป็นต้องใช้การสื่อสารมากนัก เช่น ทักษะในการทดลอง ทักษะการคิดคำนวณ ฯลฯ เป็นต้น ทำให้ผู้ที่เรียนรู้เกิดความชำนาญ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนความรู้ด้านเทคโนโลยี จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นข้อมูลความรู้ที่ทันสมัย ทำให้มีความรู้เท่าทันโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และความรู้ทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม จะทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานออกมาเป็นรูปธรรม ซึ่งสามารถนำไปจำหน่ายเป็นอาชีพเสริม ทำให้ตนเองมีรายได้เลี้ยงตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสุข สุจิระกุล (2551, หน้า 68) ที่พบว่า นักศึกษาพิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพ ให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่ากับหรือใกล้เคียงคนปกติมากที่สุดที่จะทำได้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจ ที่จะพัฒนานักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้ที่สามารถใช้งานในสถานประกอบการต่าง ๆ ที่ไม่ต้องใช้ การสื่อสารมาก และสามารถให้

ประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพเสริม ทำให้มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

คนพิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2556, หน้า 1) หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด

ทฤษฎีการเชื่อมโยงของ ธอร์นไคค์

แนวคิดนี้คิดค้นโดย ธอร์นไคค์ สรุปเป็นกฎการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 18–19) ได้ดังนี้

1. กฎแห่งความพร้อม ที่ว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ
2. กฎแห่งการฝึกหัด ที่ว่าการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้คงทนถาวร
3. กฎแห่งการใช้ ที่ว่าการเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้น หากได้มีการนำไปใช้บ่อย ๆ หากไม่มีการใช้อาจลืมได้
4. กฎแห่งผลที่พึงพอใจ เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจ ย่อมอยากจะทำซ้ำต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ จะไม่ยอมเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสซูเบล

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสซูเบล (สรวงศ์ โค้วตระกูล, 2552, หน้า 216–217) สรุปได้ว่าเป็นทฤษฎีที่อธิบายความหมายของการเรียนรู้แบบมีความหมาย โดยเฉพาะการเชื่อมโยงความรู้ที่ปรากฏในหนังสือ กับความรู้เดิมของผู้เรียนในโครงสร้างสติปัญญา หรือ การสอนโดยวิธีให้ข้อมูลด้วยถ้อยคำ ทฤษฎีของออสซูเบล เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ที่มีความเข้าใจและความหมาย การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รวม หรือเชื่อมโยง สิ่งที่ยอมรับใหม่ ซึ่งอาจเป็นความคิดรวบยอด หรือความรู้ที่ได้รับใหม่ ในโครงสร้างทางสติปัญญากับความรู้เดิมที่มีอยู่ และสามารถนำไปใช้ในอนาคตได้

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ทฤษฎีนี้คิดค้นโดยวิกตอร์สกี ซึ่งให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและสังคมมาก (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 37–39 และ สรวงศ์ โค้วตระกูล, 2552, หน้า 63) สรุปได้ว่าสถาบันสังคมต่างๆ เริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัว จะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของแต่ละบุคคล ซึ่งถือเป็นต้นทุนความรู้ของบุคคล ส่วนภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญของการคิด และการพัฒนาเชาว์ปัญญาขั้นสูง พัฒนาการทางภาษาและทางความคิดของเด็กเริ่มด้วย การพัฒนาที่แยกจากกัน แต่เมื่อ

อายุมากขึ้นพัฒนาการทั้ง 2 ด้านจะเป็นไปร่วมกัน วิกตอร์สกีเน้นความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล และการให้ความช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อให้ก้าวหน้าจากระดับพัฒนาการที่เป็นอยู่ ไปถึงระดับพัฒนาการที่เด็กมีศักยภาพจะไปถึงได้ แนวคิดเกี่ยวกับบริเวณความใกล้เคียงพัฒนาการเชาว์ปัญญา ที่ วิกตอร์สกีเสนอ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดเกี่ยวกับการสอน โดยการสอนจะต้องนำหน้าระดับพัฒนาการเสมอ นอกจากนี้ วิกตอร์สกี ยังมีความเชื่อว่าการให้ความช่วยเหลือชี้แนะแก่เด็ก ให้เด็กทำงานได้เป็นผลสำเร็จตามเป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะสามารถช่วยพัฒนาเด็กให้ไปถึงระดับที่อยู่ในศักยภาพของเด็กได้

จากแนวคิดทฤษฎีข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเลือกที่จะให้นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้เรียนรู้ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็ม เพื่อกระตุ้นความสามารถในด้านการคิดสร้างสรรค์ และใช้มือในการทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง หรือทำผลิตภัณฑ์ไว้จำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้ให้ตนเองและครอบครัว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม
2. เพื่อศึกษาระดับการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลอง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม
3. เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็ม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2561 เมื่อสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายสอบถามนักศึกษาแต่ละคน มีจำนวน 5 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับปานกลาง (ได้ยินเสียงบ้าง) หรือหูตึง จำนวน 4 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม และมีนักเรียนที่มีความบกพร่อง

ทางการได้ยินในระดับมาก (ไม่ได้ยินเสียงเลย) หรือหูหนวก
จำนวน 1 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยมีตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการแยกสารผสมโดยใช้กรวยแยก
2. ระดับการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลอง เรื่องการแยกสารผสม 3 ด้าน คือ การวางแผนการทดลอง วิธีการทดลอง และความคล่องแคล่ว ในการทำงาน
3. ระดับความสามารถในการบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็ม ของ นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชุด ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่องการแยกสารผสมโดยใช้กรวยแยก
2. แบบสังเกตเพื่อประเมินการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลอง
3. แบบสังเกตเพื่อประเมินความสามารถในการบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็ม ของ นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การแยกสารผสมโดยใช้กรวยแยก มีขั้นตอนการสร้างดังนี้
 - 1.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบ ศึกษาเนื้อหา และ จุดประสงค์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์
 - 1.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการแยกสารผสม โดยใช้กรวยแยกจำนวน 20 ข้อ เป็น ข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
 - 1.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยพิจารณาความ สอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการ วัด ด้วยดัชนี ความสอดคล้อง และนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 20 ข้อที่สร้างขึ้น มาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะ และตัดข้อที่ไม่สอดคล้องออก เหลือข้อสอบ 12 ข้อ ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง
 - 1.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ ที่สร้างขึ้นไปใช้จริง

2. การสร้างแบบสังเกตเพื่อประเมินระดับการใช้ทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลอง เรื่องการแยกสาร ผสมโดยใช้กรวยแยก มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบสังเกต ศึกษาเนื้อหา และวิธี การสอนเรื่องการแยกสาร

2.2 สร้างแบบสังเกตเพื่อประเมินระดับการใช้ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลอง เรื่องการแยก สาร 3 ด้าน คือการวางแผนการทดลอง วิธีการทดลอง และ ความ คล่องแคล่วในการทำงาน โดยแบบประเมินจะประเมินผลตาม สภาพจริงของการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของ นักศึกษา

2.3 นำแบบสังเกตเพื่อประเมินระดับการใช้ทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยพิจารณาความ สอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การสอน ที่ต้องการวัด ด้วยดัชนีความสอดคล้อง

2.4 นำแบบสังเกตเพื่อประเมินระดับการใช้ทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้จริง

3. การสร้างแบบสังเกตเพื่อประเมินความสามารถใน การบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ตามกิจกรรม การเรียนรู้แบบ สะเต็ม มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบสังเกต ศึกษาเนื้อหา และวิธี การสอนเรื่องการแยกสาร

3.2 สร้างแบบสังเกตเพื่อประเมินความสามารถใน การบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบ สะเต็มของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 4 วิชา คือ วิทยาศาสตร์ (S) เทคโนโลยี (T) วิศวกรรมศาสตร์ (E) และคณิตศาสตร์ (M) แบบสังเกตจะประเมินผลตามสภาพจริง จากความสามารถในการบูรณาการความรู้ของนักศึกษาที่มี ความบกพร่องทางการได้ยิน

3.3 นำแบบสังเกตเพื่อประเมินความสามารถใน การบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบ สะเต็มที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อ คำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัด ด้วยดัชนี ความสอดคล้อง

3.4 นำแบบสังเกตเพื่อประเมินความสามารถใน การบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบ สะเต็มไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ส่งเค้าโครงงานวิจัยให้คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงพิจารณา เพื่อนำแบบขอความยินยอมในการเข้าร่วมงานวิจัย ไปใช้ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. ติดต่อเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ดูแลนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อขอความยินยอมในการเข้าร่วมงานวิจัย จากนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. จัดเตรียมยา อุปกรณ์ (เช่น น้ำสะอาด กาละมัง ยา ฯลฯ) และผู้ช่วยวิจัยที่สามารถดูแลผู้ป่วยได้ เพื่อคอยอำนวยความสะดวกและดูแลความปลอดภัย ให้ผู้ร่วมวิจัยอย่างใกล้ชิด
4. ติดต่อนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อสอนนักศึกษา เรื่องการแยก สารผสมโดยใช้กรวยแยก
5. ติดต่อล่ามภาษามือให้ช่วยทำภาษามือ เพื่ออธิบายเนื้อหา เรื่องการแยกสารผสมโดยใช้กรวยแยก โดยระหว่างการฝึกจะมีล่ามทำภาษามือ เพื่อสื่อสารระหว่างผู้สอนและนักศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันอย่างถูกต้อง
6. ผู้วิจัยทดสอบความรู้ก่อนเรียนของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการแยกสารผสมโดยใช้กรวยแยก
7. ผู้วิจัยทำการสอน เรื่องการแยกสารผสม โดยมีผู้ช่วยนักวิจัยคอยดูแลผู้เข้าร่วมวิจัยอย่างใกล้ชิด
8. ผู้วิจัยให้นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ฝึกการใช้กรวยแยก โดยมีผู้ช่วยนักวิจัยคอยดูแลผู้เข้าร่วมวิจัยอย่างใกล้ชิด

9. ผู้วิจัยให้นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นำสารผสมที่แยกได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แบบสะสมเต็ม โดยมีผู้ช่วยนักวิจัยคอยดูแลผู้เข้าร่วมวิจัยอย่างใกล้ชิด

10. ตั้งกล้องถ่ายวิดีโอทัศน ขณะนักศึกษาทำกิจกรรมเพื่อให้อาจารย์ที่มีความรู้วิชาวิทยาศาสตร์ การงานพื้นฐานอาชีพ และคณิตศาสตร์ ประเมินการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลอง เรื่องการแยกสารผสมโดยใช้กรวยแยก และความสามารถในการบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะสมเต็ม โดยมีผู้ช่วยนักวิจัยคอยดูแลผู้เข้าร่วมวิจัยอย่างใกล้ชิด

11. ผู้วิจัยทดสอบความรู้หลังเรียนของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการแยกสารผสมโดยใช้กรวยแยก

12. นำผลการประเมินจากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 3 ชุด มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 แบบ คือข้อมูลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลจากแบบสังเกตเพื่อประเมินการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลอง และแบบสังเกตเพื่อประเมินความสามารถในการบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะสมเต็มของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าความถี่

ผลการวิจัย

การวิจัยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะสมเต็ม

คนที่	ก่อนเรียน		หลังเรียน		แปลผล
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	
1	6	50.00	12	100.00	ดีเยี่ยม
2	5	41.67	7	58.33	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
3	6	50.00	12	100.00	ดีเยี่ยม
4	3	25.00	12	100.00	ดีเยี่ยม
5	4	33.33	12	100.00	ดีเยี่ยม

จากตารางที่ 1 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ก่อนเรียนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม แตกต่างจากหลังเรียนโดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักศึกษาทุกคนสูงกว่าก่อนเรียน โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับดีเยี่ยม และมีนักศึกษาค้นที่ 2 มีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับตามเกณฑ์ขั้นต่ำ

ตารางที่ 2 แสดงระดับการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลองของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม

คน ที่	การวางแผนการทดลอง			วิธีการทดลอง			ความคล่องแคล่วในการทำงาน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1	///			///			///		
2	///			///			/	//	
3	///			///			///		
4	///			///			///		
5	///			///			/	//	

จากตารางที่ 2 แสดงว่าระดับการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลอง ของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี โดยทุกคนมีการวางแผนการทดลอง และวิธีทำการทดลองที่ดี ความคล่องแคล่วในการทำงานส่วนใหญ่มีความคล่องแคล่วในการทำงานดี มี 2 คนที่มีความคล่องแคล่วในการทำงานพอใช้

ตารางที่ 3 แสดงระดับความสามารถในการบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

คน ที่	ความรู้ทางวิทยาศาสตร์			ความรู้ทางคณิตศาสตร์			ความรู้ทางเทคโนโลยีพื้นฐานอาชีพ			ความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์		
	วิทยาศาสตร์			คณิตศาสตร์			พื้นฐานอาชีพ			วิศวกรรมศาสตร์		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1	///			///			//	/	///			
2	/	//		/	//		/	//		///		
3	///			///			///			///		
4	///			///			///			///		
5	///			///			///			///		

จากตารางที่ 3 แสดงว่าระดับความสามารถในการบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทุกคนมีความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์อยู่ในระดับดี ส่วนใหญ่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์อยู่ในระดับดี มี 1 คน ที่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์อยู่ในระดับพอใช้ ส่วนความรู้ทางเทคโนโลยีพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ มี 1 คน ที่มีความรู้ในระดับดี และมี 1 คน ที่มีความรู้ในระดับควรปรับปรุง

สรุปและอภิปราย

สรุปผล

การศึกษาการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม: กรณีศึกษาสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ก่อนเรียนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม แตกต่างจากหลังเรียน โดยที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับดีเยี่ยม แต่มีนักศึกษา 1 คน ที่มีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ

2. ระดับการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลองของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี โดยทุกคนมีการวางแผนการทดลอง และวิธีการทำการทดลองที่ดี ความคล่องแคล่วในการทำงานส่วนใหญ่มีความคล่องแคล่วในการทำงานดี มี 2 คนที่มีความคล่องแคล่วในการทำงานพอใช้

3. ระดับความสามารถในการบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทุกคนมีความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์อยู่ในระดับดี ส่วนใหญ่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์อยู่ในระดับดี มี 1 คน ที่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์อยู่ในระดับพอใช้ ส่วนความรู้ทางเทคโนโลยีพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ มี 1 คน ที่มีความรู้ในระดับดี และมี 1 คน ที่มีความรู้ในระดับควรปรับปรุง

การอภิปรายผล

จากการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ก่อนเรียนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม แตกต่างจากหลังเรียน โดยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักศึกษาทุกคนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเนื้อหาที่ถามในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่นักศึกษาทำในระหว่างเรียนรู้ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ จึงทำให้นักศึกษาสามารถทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของ ออซูเบล (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2552, หน้า 216–217) ที่เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ที่มีความเข้าใจและมีความหมายทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่และนำไปใช้ในอนาคตได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของนุรอาวีกิน สา และณัฐนิ โมพันธุ์ และ มยดี แวดราแมคุ (2560) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่ มีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับดีเยี่ยม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาได้ทำกิจกรรมตามที่ตนเองพึงพอใจ เพราะต้องการมีความรู้ในการทำงานเพื่อสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับกฎการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ ข้อที่ 4 กฎแห่งผลที่พึงพอใจ ที่สรุปว่า เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากที่จะเรียนรู้ต่อไป จึงทำให้ใส่ใจในการเรียนรู้กิจกรรม จึงสามารถทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ในระดับดีเยี่ยม และสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีสุข สุจิระกุล (2551) ได้ศึกษาระดับความต้องการพื้นฐานที่เอื้อต่อการศึกษานักศึกษาพิการมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่านักศึกษามีข้อเสนอแนะด้านพัฒนาอาชีพ ให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพเพื่อคนพิการได้มีงานรองรับนักศึกษาพิการที่สำเร็จการศึกษา จึงทำให้นักศึกษาใส่ใจในการทำกิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างอาชีพของตนเองหลังสำเร็จการศึกษา ส่วนนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 1 คนที่มีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาเป็นนักศึกษาที่เพิ่งเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นปีแรก ยังไม่มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการทำงาน และไม่สนใจกิจกรรมวิทยาศาสตร์เท่าที่ควร เพราะเหมือนกลิ้งน้ำมนต์ที่ใช่แล้ว จึงทำให้ไม่สนใจในการเรียนรู้เท่าที่ควร ทำให้ทำคะแนนผลสัมฤทธิ์ได้ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับกฎการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ข้อที่ 4 กฎแห่งผลที่

พึงพอใจ ที่สรุปว่า เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจจะไม่อยากเรียนรู้ ในกรณีนี้นักศึกษาสนใจทำสบู่ แต่ไม่ชอบทำกิจกรรมวิทยาศาสตร์ในการแยกสารผสมโดยใช้กรวยแยก เพราะหมิ่นกลิ่นน้ำมันที่ใช้แล้ว จึงทำให้ไม่สนใจเรียนรู้เท่าที่ควร จึงทำคะแนนผลสัมฤทธิ์ได้ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวนิดา ฉัตรวิราคม และ นิภา สมิตะสิริ (2558) ที่ศึกษาการใช้กิจกรรมวิทยาศาสตร์ปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาพิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาพิการทางการได้ยินที่ร่วมทำกิจกรรมวิทยาศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ นั่นคือนักศึกษามีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะไม่ได้เรียนคณะวิทยาศาสตร์โดยตรง จึงไม่สามารถทำกิจกรรมบางอย่างได้อย่างดีเยี่ยม แต่สามารถเรียนรู้ให้ผ่านเกณฑ์ได้ เพราะเป็นกิจกรรมที่เกิดจากการฝึกหัดและฝึกซ้อมด้วยตนเอง

2. ระดับการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลอง ของนักศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีความสามารถในการใช้มือทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างดี เมื่อฝึกให้ใช้มือทำกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ จึงสามารถเรียนรู้ได้ไม่ยากนัก เพราะนักศึกษากลุ่มนี้สติปัญญาเป็นปกติ จึงสามารถเรียนรู้ได้ตามกระบวนการที่สอน ทั้งการวางแผนการทำงาน และวิธีการทำ การทดลองสามารถทำกิจกรรมได้ด้วยตนเองหลังผ่านการฝึกหัด เนื่องจากกิจกรรมนี้ให้นักศึกษาทำกิจกรรมซ้ำ ๆ หลายครั้ง เมื่อทำการทดสอบจึงสามารถทำกิจกรรมได้ดี และทำได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งสอดคล้องกับ การเรียนรู้ของธอร์นโดคซ์ข้อที่ 2 กฎแห่งการฝึกหัด และ ข้อที่ 3 กฎแห่งการใช้ เมื่อนักศึกษาได้ฝึกฝนและใช้งานซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้งทำให้นักศึกษาสามารถทำกิจกรรมได้ดี โดยนักศึกษาทุกคน มีการวางแผนการทดลอง และวิธีทำการทดลองที่ดี ความคล่องแคล่วในการทำงานส่วนใหญ่มีความคล่องแคล่วในการทำงานดี สอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา ภูผาบาง (2559) ที่ศึกษาการใช้กิจกรรมสะเต็มศึกษา เรื่องพลาสติกชีวภาพจากแป้งมันสำปะหลัง เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า กิจกรรมที่จัดส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ ผ่านการทำกิจกรรม และนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านกิจกรรมสะเต็มศึกษา เรื่องพลาสติกชีวภาพจากแป้งมันสำปะหลังในกิจกรรมที่ 2 มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ สูงกว่ากิจกรรมที่ 1 นั่นคือ เมื่อผ่านการเรียนรู้แบบสะเต็มสามารถทำให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

มินดี้ และคณะ (Mindy and other, 2015) ที่ศึกษาช่องว่างระหว่างเพศ ในการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยการออกแบบและดำเนินการเรียนรู้ในค่ายการเรียนรู้วิชาเคมี นักเรียนที่ร่วมเข้าค่ายการเรียนรู้วิชาเคมีแบบเต็มเวลา และลงมือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้มีความสนใจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น แสดงว่าการเข้าร่วมกิจกรรมสามารถทำให้ผู้เรียนทำกิจกรรมได้ดี จึงเกิดความสนใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนี้เพราะหลังจากนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้ผ่านการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มแล้ว นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลองอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน แม้มีนักศึกษา 2 คนที่มีความคล่องแคล่วในการทำงานพอใช้ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่านักศึกษาทั้ง 2 คน ไม่ชอบกลิ่นน้ำมันที่ใช้แล้ว จึงทำให้ไม่ชอบทำกิจกรรม ทำให้การทำงานไม่คล่องแคล่ว ซึ่งเป็นไปตามกฎการเรียนรู้ของธอร์นโดคซ์ข้อที่ 4 กฎแห่งผลที่พึงพอใจ ที่สรุปว่า เมื่อบุคคลได้รับผลที่ไม่พึงพอใจจะไม่อยากเรียนรู้ เมื่อนักศึกษาไม่ชอบกลิ่นน้ำมัน ย่อมไม่ชอบทำกิจกรรม จึงทำให้ทำกิจกรรมได้ไม่คล่องแคล่วเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวนิดา ฉัตรวิราคม และ นิภา สมิตะสิริ (2558) ที่ศึกษาการใช้กิจกรรมวิทยาศาสตร์ปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ ของนักศึกษาพิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ร่วมทำกิจกรรมวิทยาศาสตร์โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้

3. ระดับความสามารถในการบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็ม ของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทุกคนมีความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษา ได้มีโอกาสบูรณาการความรู้ของตนเอง ตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยออกแบบไว้ 3 ขั้นตอนคือการให้ความรู้ การสืบค้นข้อมูล/ความรู้ และนำความรู้ข้อมูลมาออกแบบการนำน้ำมันไปใช้ประโยชน์ (วิศวกรรม คณิตศาสตร์ การคำนวณ และการออกแบบรูปร่าง) และคอยอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาตามที่นักศึกษาต้องการ เช่น เตรียมหลอดฉีดยา ให้นักศึกษาบรรจุสารทำความสะอาดใส่ขวดที่นักศึกษาเตรียมมาเอง เตรียมที่บดยาให้บดพืชชนิดต่าง ๆ เตรียมพิมพ์ทำสบู่ชนิดต่าง ๆ ให้ ฯลฯ เป็นต้น นักศึกษาจึงสามารถใช้น้ำมันที่แยกได้ทำเป็นสบู่ที่มีสี และรูปร่างต่าง ๆ และสามารถทำน้ำยาทำความสะอาดที่มีกลิ่น และสีที่หลากหลาย เมื่อประเมินตามสภาพจริง จึงทำให้ความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์อยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 37–39 และ สุรางค์ โค้วตระกูล, 2552, หน้า 63) ที่เน้นความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล และการให้ความช่วยเหลือ

ผู้เรียนเพื่อให้ก้าวหน้า จากระดับพัฒนาการที่เป็นอยู่ไปถึงระดับพัฒนาการที่เด็กมีศักยภาพจะไปถึงได้ โดยผู้วิจัยได้เตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก ให้แก่นักศึกษาตามที่นักศึกษาแต่ละคนต้องการ ทำให้การทำงานของนักศึกษา สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของจำรัส อินทลาพร มารุต พัฒนาวิจัย วงษ์ใหญ่ และศรีสมร พุ่มสะอาด (2558) ที่ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ในการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลตามแนวสะเต็ม ผู้สอนควรศึกษาสาระสำคัญของสาระวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกระบวนการออกแบบทางวิศวกรรมศาสตร์ ในลักษณะของการบูรณาการ และควรทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งงานวิจัยนี้ประเมินผลจากขั้นตอนการทำงานของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแต่ละคน แม้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่เหมือนกัน แต่นักศึกษาสามารถทำผลิตภัณฑ์ได้อย่างหลากหลาย นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ส่วนใหญ่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษา มีโอกาสได้ฝึกฝนและคิดค้นอย่างอิสระ มีภาษาและขนาด ที่หลากหลายให้เลือกใช้ สามารถใช้เครื่องคำนวณได้ เพื่อความสะดวกในการคิดคำนวณ จึงทำให้สามารถลงทำงานของตนเองในลักษณะที่แตกต่างกัน ผลการประเมินจึงอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับกฎการเรียนรู้ของธอร์นไค์ข้อที่ 1 กฎแห่งความพร้อม ที่ว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีความพร้อม การวิจัยนี้ผู้วิจัยเตรียมอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ นักศึกษาอย่างครบถ้วน นักศึกษาจึงสามารถลงมือทำงานได้อย่างสะดวก และมีความสนใจในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานมินดี้และคณะ (Mindy and other, 2015) ที่ศึกษาช่องว่างระหว่างเพศ ในการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยการออกแบบและดำเนินการเรียนรู้ในค่ายการเรียนรู้วิชาเคมี พบว่ากิจกรรมที่จัด ทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมมีความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น ส่วนนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 1 คน ที่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์อยู่ในระดับพอใช้ อาจเป็นเพราะไม่ชอบกลิ่นน้ำมันที่หล่อใช้จึงพยายามทำงานให้เสร็จตามกระบวนการ แต่ไม่ทุ่มเทกับงานเท่าที่ควร จึงทำให้สร้างสรรค์งานต่างๆ ได้ไม่มากเท่ากับเพื่อนคนอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับกฎการเรียนรู้ของธอร์นไค์ข้อที่ 4 กฎแห่งผลที่พึงพอใจ ที่สรุปว่า เมื่อบุคคลได้รับผลที่ไม่ พึงพอใจจะไม่อยากเรียนรู้ ในกรณีนี้นักศึกษาไม่ชอบกลิ่นน้ำมันที่ใช้แล้ว จึงไม่อยากทุ่มเทในการทำงาน ทำให้ผลการประเมินในระดับพอใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวนิดา ฉัตรวิราคม และ นิภา สมิตะสิริ (2558)

ที่ศึกษาการใช้กิจกรรมวิทยาศาสตร์ปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาพิการในมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาพิการทางการได้ยิน ที่ร่วมทำกิจกรรมวิทยาศาสตร์โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ส่วนความรู้ทางเทคโนโลยีพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อินเทอร์เน็ตในมหาวิทยาลัยรามคำแหงไม่เสถียร ทำให้นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าถึงได้ยาก จึงต้องดูร่วมกันกับเพื่อน ๆ ไม่สามารถเข้าอินเทอร์เน็ตพร้อมกันทุกคนได้ จึงทำให้ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ สอดคล้องกับกฎการเรียนรู้ของธอร์นไค์ข้อที่ 1 กฎแห่งความพร้อม ที่ว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีความพร้อม กรณีนี้ผู้เรียนไม่มีความพร้อม เพราะอินเทอร์เน็ตในมหาวิทยาลัยไม่เสถียร สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยพร เชื้ออาษา (2560) ที่ศึกษาปัจจัยการใช้สมาร์ตโฟนในการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่านักศึกษาปริญญาตรีใช้สมาร์ตโฟนในการเรียนภาพรวมใช้ปานกลางหรือใช้เป็นบางครั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเข้าระบบ wifi ไม่ค่อยได้ นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 1 คน ที่มีความรู้ทางเทคโนโลยีพื้นฐานอาชีพในระดับดี อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินใช้อินเทอร์เน็ต ทำให้สามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้คล่อง เพราะไม่ได้ใช้ wifi ของมหาวิทยาลัยเหมือนคนอื่นๆ ส่วนนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 1 คน ที่มีความรู้ทางเทคโนโลยีพื้นฐานอาชีพในระดับควรปรับปรุง อาจเป็นเพราะว่าเข้าระบบ wifi ของมหาวิทยาลัยไม่ได้ ทำให้ท้อใจและไม่ใช้อินเทอร์เน็ต แต่ดูกับเพื่อนที่ใช้อินเทอร์เน็ตได้

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

1. ควรให้ความรู้เรื่องจริยธรรมการใช้นุญกับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการเข้าร่วมงานวิจัย
2. ควรมีสถานที่หรืองานนิทรรศการให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถของตนเอง และเปิดโอกาสให้นำผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นมาจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้ตนเอง
3. ควรสอนอาชีพที่เป็นการฝึกทักษะความรู้ความสามารถในการทำงานให้นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพราะนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่มีทุนในการประกอบอาชีพอิสระ
4. ควรพัฒนาความรู้ความสามารถที่เป็นทักษะในการทำงานให้นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้นักศึกษามีความสามารถในการทำงาน ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ความรู้ความสามารถในการทำงานในห้องปฏิบัติการ เพราะนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่มีปัญหาด้านสติปัญญา และสามารถเรียนรู้ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้

References

- Chatwirakom, W and Smitasiri, N.2015. **Using Scientific Activities to improve the Learning Behavior of Disabled Students in Ramkhamhaeng University**. Research Report. Faculty of Education. Ramkhamhaeng University, Bangkok
- Chuearsa, C.2017. **Factors of Smartphone Use in Undergraduate Study Ramkhamhaeng University**. Research Report. The Office of Educational Technology. Ramkhamhaeng University, Bangkok
- Intalapaporn, C Patphol, M Wongya, W and Pumsa-ard, S 2015. The Study Guidelines for Learning Management of the STEM Education for elementary students. **Veridian E-Journal, Silpakorn University Humanities, Social Sciences, and Arts**. 8(1), 61-74 [Online]. 2019. Source: [file:///C:/Users/a/Downloads/29290-Article%20Text-82376-1-10-20150710%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/a/Downloads/29290-Article%20Text-82376-1-10-20150710%20(1).pdf) [6 January 2019]
- Khowtrakul, S. 2009. **Educational Psychology**. Chulalongkorn Printing House University, Bangkok.
- Mindy Levine and others. 2015. Addressing the STEM Gender Gap by Designing and Implementing an Educational Outreach Chemistry Camp for Middle School Girls. **Journal of Chemical Education**. September 8, 2015.
- Office of the Council of State. 2013. **Empowerment of Persons with Disabilities Act, B.E. 2007 As amended (No.2) 2013**. [Online]. 2017. Source: <http://dep.go.th/sites/default/files/files/law/197.pdf> [16 July 2017]
- Office of the National Economic and Social Development Board National Economic and Social Development .2016. **Plan Twelfth Edition, 2017 – 2021 Office of the National Economic and Social Development Board premier**. [Online]. 2017. Source: http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?id=6420 [16 July 2017]
- Phuphabang, N.2016. **The Use of a STEM Activity on Bioplastics from Cassava to Develop Integrated Science Process Skills for Mathayomsuksa 2 Students**. Thesis Master of Science (Chemical Education) Burapha University.
- Salaeh, N Mophan, N and Waedramae, M. 2017. Effect of STEM Education on Chemistry Achievement, Analytical Thinking Ability and Instructional Satisfaction of Grade 10 Students. **Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences**. 4 (1) January–June 2017
- Sujirakul, S.2008. **The Meeting of Basic Need in Educational Programs for Physically Challenged Students at Ramkhamhaeng University**. Research Report Student Affairs Division Office of the President. Ramkhamhaeng University, Bangkok
- Suttirat, C. 2009. **80 Innovation in Learning Management**. Bangkok: DENEX Inter Corporation.

การศึกษาเทคนิคการทำลวดลายผ้ามัดย้อมเพื่อสร้างอุปกรณ์สร้างลวดลาย

คณิน ไพรวันรัตน์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: khanin.ph@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาเทคนิคและอุปกรณ์การสร้างลวดลายผ้ามัดย้อมในปัจจุบัน และวิเคราะห์เทคนิคและอุปกรณ์การสร้างลวดลายผ้ามัดย้อมเพื่อนำมาออกแบบอุปกรณ์การสร้างลวดลายใหม่ของผ้ามัดย้อม ซึ่งมีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาอุปกรณ์การสร้างลวดลายผ้ามัดย้อมที่มีอยู่เดิม โดยใช้การทบทวนวรรณกรรม การสำรวจ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญการทำผ้ามัดย้อม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาอุปกรณ์การสร้างลวดลายใหม่ของผ้ามัดย้อม และระยะที่ 2 การวิเคราะห์และทดลองอุปกรณ์การสร้างลวดลาย โดยวิเคราะห์ผลการศึกษาในระยะที่ 1 แล้วนำมาทดลอง ประยุกต์ใช้ในการออกแบบ อุปกรณ์การสร้างลวดลายใหม่

ผลการวิจัยพบว่า ระยะที่ 1 เทคนิคการมัดย้อมหรือการกันสี จะมีทั้งหมด 6 เทคนิคได้แก่ มัดลวดลายอิสระ มัดลายวงกลม และจุด ลายผ้ายัน พับแล้วมัด พับแล้วหนีบ และการเย็บ และระยะที่ 2 พบว่า จากผลการศึกษาในระยะที่ 1 ในเทคนิคการหนีบผ้านั้น ผู้ศึกษาได้นำมาพัฒนาเป็นอุปกรณ์คล้ายต่างๆได้ คือ แผ่นไม้ แผ่นอะคริลิก และแผ่นโลหะ ทั้งนี้ผู้ศึกษาพบว่าผ้ามัดย้อมที่ผลิตด้วยแผ่นโลหะจะติดลายได้อย่างชัดเจนที่สุด เนื่องจากแผ่นโลหะมีการกระจายแรงกดได้ดี มีความแข็งแรงทนต่อแรงกด ไม่เสียรูปขณะโดนความร้อน ไม่ดูดซึมสีย้อมผ้า อีกทั้งยังพบว่าสามารถผลิตลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของบุคคลและสถานที่นั้นได้ และได้ลวดลายที่เกือบจะเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมากที่สุด เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าของผ้ามัดย้อมให้มีอัตลักษณ์เฉพาะอีกทางหนึ่ง

คำสำคัญ : ผ้ามัดย้อม, ลวดลาย, อุปกรณ์สร้างลวดลาย

Study of Tie Dye Techniques for Creating Tie Dye Equipment and Fabric Patterns

Khanin Phriwanrat

Faculty of Fine and Applied art, Suan Sunandha Rajabhat University

Email: khanin.ph@ssru.ac.th

Abstract

This research was experimental research to study techniques and equipment for creating tie dye and an analysis of techniques and equipment to create tie dye fabric patterns for design of equipment to create a new patterns of tie dye. This research was a 2-stage research. Phase 1: study of the existing patterns of tie dye by using a literature review, an in-depth survey of the tie dye experts to find ways to develop equipment for new patterns of tie dye. Analysis of the results of the study in Phase 1 were made and then experimentation was applied in the design of new tie dye equipment.

The results of Phase 1, the technique of tie-dyeing or color-proofing, consisted of 6 techniques, namely: independent pattern, circle pattern, crease pattern, fold and tie, fold, clamp and stitching. Phase 2 found that from the results of Phase 1 study in the fabric clamping technique, that the researcher was able to develop tie dye trace equipment, such as wood sheets, acrylic sheets, and metal sheets. The study found that the tie-dye produced with metal sheets would be the most obvious pattern, because the metal sheet has good pressure distribution with strong resistance to pressure; it is not deformed while being heated, and does not absorb fabric dyes.

Keywords: tie dye, pattern, patterned equipment.

บทนำ

การทำมัดย้อมได้เริ่มจากเอเชียโบราณแผ่ขยายไปยังตอนกลางของทวีปอินเดียไปยังมาเลเซีย ข้ามไปยังแอฟริกา และทวีปอเมริกา เทคนิคการทำทุกแบบจะมาจากพื้นฐานเดียวกัน คือ ต้องผูกผ้าให้เป็นปม ห่อ พันและเย็บ (ยุพินศรี สายทอง, 2532) ซึ่งวิธีการที่กล่าวมาข้างต้นได้มีการพัฒนาหลายทศวรรษ และยังมีมีการนำเอาวิธีการต่าง ๆ เข้ามาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดลวดลายที่น่าสนใจ

ความหมายตรงตามตัวอักษร ของการมัดย้อม (Gleser, Virginia, 1999) คือ การนำผ้ามามัดด้วยวัสดุต่าง ๆ แล้วนำไปย้อมสีโดยใช้วิธีการกันสีย้อมด้วยวัสดุบางอย่าง เช่น ยางรัด เชือก หมุดปัก ผ้า ตัวหนีบกระดาษ หรือการเย็บ ซึ่งจะช่วยกันไม่ให้สีแทรกซึมลงไป การกันสีย้อมขึ้นอยู่กับวัสดุที่ใช้ นอกจากนั้นผลการออกแบบยังขึ้นอยู่กับปริมาณสีย้อมและการแทรกซึมของสีในผืนผ้าที่มัดด้วยการมัดย้อมนั้นจะมีรูปแบบและเทคนิคความสวยงามที่แตกต่างกันไปตามแต่ละประเทศ ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติ ช่วงเวลาที่ค้นพบ หรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เป็นวัตถุดิบในการทำมัดย้อม (ศศธร ศรีทองกุล และสาวิตรี อัครมาส, 2556)

กล่าวได้ว่างานมัดย้อม เป็นการทาลวดลายบนผืนผ้า โดยใช้เทคนิคการกันสี ที่อาศัยการบีบ อัด รัดให้แน่นของเนื้อผ้า โดยมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างลวดลายนั้นจะเป็นสิ่งของที่อยู่รอบ ๆ ตัว ซึ่งการพัฒนาของลวดลายของมัดย้อมนั้นจะขึ้นอยู่กับผู้ออกแบบนำอุปกรณ์ใกล้ตัวมาประยุกต์ใช้ งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้เลือกที่จะศึกษาการสร้างลวดลายของมัดย้อมในแต่ละประเทศ โดยเน้นไปที่อุปกรณ์สร้างลวดลาย เพื่อหาข้อสรุปการสร้างลวดลายที่มีอยู่เดิม นำไปพัฒนาอุปกรณ์สร้างลวดลายมัดย้อมใหม่ โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์และออกแบบอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังแนวทางในการผลิตมัดย้อมที่มีลวดลายที่สามารถควบคุมได้ ผลิตซ้ำได้ และมีความเป็นมัดย้อม รวมไปถึงการเป็นแนวทางการเพิ่มรูปแบบผลิตภัณฑ์มัดย้อมที่เป็นการตอบสนองความต้องการของตลาด และสร้างอัตลักษณ์ลักษณะของบุคคลและสถานที่นั้นเพื่อเพิ่มประโยชน์ของความหมาย การใช้สอย รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มของชิ้นงานได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้นไปอีก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเทคนิคและอุปกรณ์การสร้างลวดลายมัดย้อมในปัจจุบัน

2. เพื่อวิเคราะห์เทคนิคและอุปกรณ์การสร้างลวดลายมัดย้อมเพื่อนำมาออกแบบอุปกรณ์การสร้างลวดลายใหม่ของมัดย้อม

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาเทคนิคการทำลวดลายมัดย้อมเพื่อสร้างอุปกรณ์ในการสร้างลวดลายใหม่ของมัดย้อม เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เทคนิคและอุปกรณ์การสร้างลวดลายมัดย้อม เพื่อนำมาออกแบบอุปกรณ์การสร้างลวดลายใหม่ของมัดย้อม โดยเจาะจงไปที่การศึกษาอุปกรณ์การสร้างลวดลายของมัดย้อมที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เพื่อวิเคราะห์ทดลองและนำไปพัฒนาเป็นอุปกรณ์สร้างลวดลายของมัดย้อมในงานวิจัยชิ้นนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 ศึกษาอุปกรณ์การสร้างลวดลายมัดย้อมที่มีอยู่แต่เดิม โดยใช้ การทบทวนวรรณกรรม การสำรวจการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้เชี่ยวชาญการทำมัดย้อม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาอุปกรณ์การสร้างลวดลายใหม่ของมัดย้อม

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์และทดลองอุปกรณ์การสร้างลวดลาย โดยวิเคราะห์จากผลการศึกษาในระยะที่ 1 แล้วนำมาวิเคราะห์และทดลอง และนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบอุปกรณ์การสร้างลวดลายใหม่ของมัดย้อม

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาอุปกรณ์การสร้างลวดลายมัดย้อมที่มีอยู่แต่เดิม โดยใช้การทบทวนวรรณกรรม การสำรวจการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้เชี่ยวชาญการทำมัดย้อม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาอุปกรณ์การสร้างลวดลายใหม่ของมัดย้อม ผลการศึกษาพบว่า

การมัดย้อมคือวิธีการกันสีย้อม ด้วยเทคนิคการพับ หนีบ ทำผ้าให้แน่น เย็บ โดยมีลวดลายพื้นฐานคือลายวงกลม ในปัจจุบันมีผู้ผลิตมัดย้อมจำนวนมาก ทำให้นักออกแบบก็คิดวิธีการ เทคนิค กระบวนการ เพื่อให้ได้รูปแบบของผลิตภัณฑ์มัดย้อมใหม่ๆ เพื่อตอบโจทย์ผู้บริโภคและแข่งขันกันทางตลาด (เสานิตย์ กาญจนรัตน์, 2557)

ประวัติศาสตร์การทำมัดย้อมในญี่ปุ่น อินเดีย แอฟริกา อเมริกาและยุโรป สามารถสรุปชนิดผ้าที่ใช้ในแต่ละประเทศที่ใช้ทำมัดย้อม วิธีการ รวมทั้งการย้อมสีและผลิตภัณฑ์ผู้ศึกษาขอสรุปผลการศึกษาดังตารางที่ 1

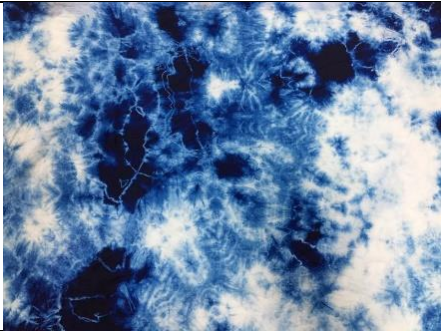
ตารางที่ 1 เทคนิคและผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมนานาชาติ

ประเทศ	ชนิดผ้า	เทคนิคการทำมัดย้อม	ผลิตภัณฑ์
ญี่ปุ่น	ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าใยสังเคราะห์	- ใช้ตะขอกัดย้อมผ้าแล้วมัด - พับและมัด - พันผ้ารอบไม้ยาวรูดผ้าให้แน่น - หนีบด้วยไม้ - เย็บเนา	ชุดกิโมโน, เสื้อคลุมยาว, ผ้าคลุมไหล่
อินเดีย	ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าใยสังเคราะห์	- บีบและมัด - พับและมัด - หีบผ้าขึ้นด้วยตะปูแล้วมัด	ผ้าคลุมไหล่, ผ้าโพกศีรษะ, ผ้าสำหรับ
แอฟริกา	ผ้าใยปาล์ม ผ้าฝ้าย ผ้าไหม	- พับผ้าแล้วเย็บ - ใช้ผ้าห่อหุ้มเมล็ดพืชและกรวดแล้วมัด	เสื้อผ้า, ผ้าคลุมโต๊ะ, ประติมากรรม
อเมริกาและยุโรป	ผ้าฝ้าย	- ใช้ผ้าห่อหุ้มเมล็ดพืชและกรวดแล้วมัด	เสื้อผ้า, ผ้าปูโต๊ะ, ปลอกหมอน, ผ้าปูโต๊ะ

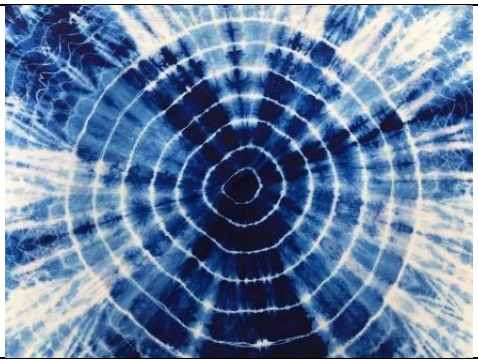
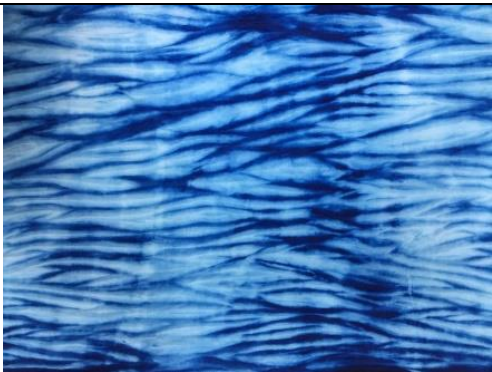
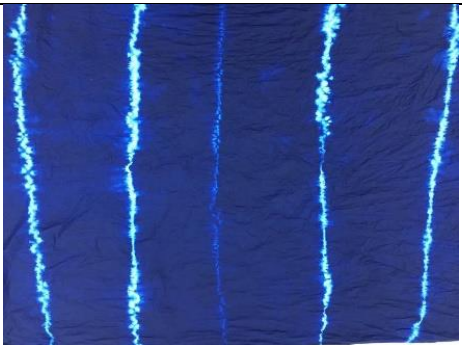
จากการสัมภาษณ์รพรณ อัมพันทอง (สัมภาษณ์วันที่ 23 กันยายน 2560) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการทำผ้ามัดย้อม และผลงานวิจัยเรื่องศิลปะการออกแบบลวดลายผ้าด้วยการมัดย้อมสีจากธรรมชาติ: ศึกษา เฉพาะ ประเภท รูปแบบ เทคนิค และกระบวนการออกแบบลวดลายด้วย การมัดย้อมผ้า การสกัดสีจากธรรมชาติ ของชนกนาถ มะยูโซ๊ะ (2555)

ได้กล่าวว่าการมัดย้อมคือเทคนิคการกันสีที่อาศัยแรงใช้แรงกดด้วยการ มัดผ้า พับผ้าแล้วมัด เย็บผ้า ผูกผ้าเป็นปม หนีบหรือห่อให้แน่น บริเวณที่มีแรงกดสูงจะทำให้สีย้อมแทรกซึมเข้าไปได้ยาก เมื่อนำผ้าไปย้อมสีแล้วแกะปมที่มัดออกจะปรากฏลวดลายที่ชัดเจนกว่าบริเวณที่มัดด้วยกดต่ำ หรือมัดไม่แน่น โดยเทคนิคและอุปกรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในประเทศไทยมีดังต่อไปนี้

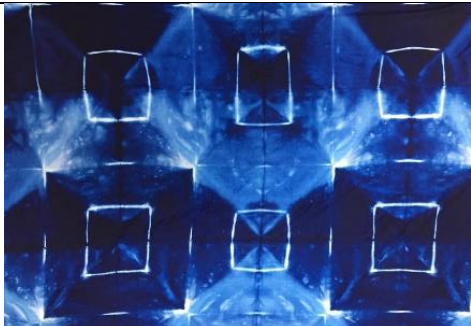
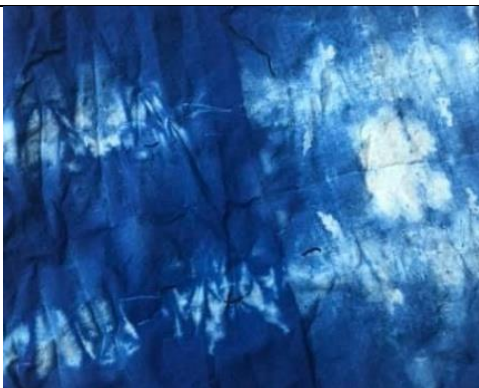
ตารางที่ 2 เทคนิคและอุปกรณ์ผ้ามัดย้อม

เทคนิค	วิธีการทดลอง	ผลการทดลอง
มัดลายอิสระ	อุปกรณ์ที่ใช้สร้างลวดลาย ลวดลายที่เกิดขึ้น	เชือก, หนัวยาง
	ลักษณะของลวดลาย	ลายอิสระเกิดจากเทคนิคการขยี้ผ้าให้เป็นก้อนตามความต้องการ แล้วมัดด้วยเชือกหรือหนัวยางตามจำนวนที่ต้องการ ทบไปมา ถ้ายิ่งรัดแน่น จะทำให้สีย้อมผ้าไม่ติดหรือเกิดเป็นผ้าสีอ่อนเป็นส่วนใหญ่ หากรัดไม่แน่นสีย้อมผ้าจะติดชัดอาจทำให้เห็นลวดลายไม่ชัด

เทคนิค	วิธีการทดลอง	ผลการทดลอง
มัตลายวงกลม และจุด	อุปกรณ์ที่ใช้สร้างลวดลาย	เชือก, หนังกวาง, ลูกแก้ว, กระดุม, กรวด
	ลวดลายที่เกิดขึ้น	
	ลักษณะของลวดลาย	ลายวงกลมและจุดเกิดจากการดำเนินการ 2 วิธี คือ 1) การหยิบผ้าขึ้นมาเป็นจุกแล้วมัดด้วยเชือกหรือหนังกวางแล้วนำไปย้อม และ 2) นำลูกแก้ว กระดุม หรือกรวดใส่ไว้ตรงกลางนำผ้ามาหุ้มแล้วมัดโดยใช้หนังกวางหรือเชือก มัดให้แน่น ตามจำนวนวงที่ต้องการและระยะห่างตามที่ต้องการ จากนั้นนำไปย้อม
ลายผ้าย่น	อุปกรณ์ที่ใช้สร้างลวดลาย	แท่งไม้, ท่อPVC, เชือก, หนังกวาง
	ลวดลายที่เกิดขึ้น	
	ลักษณะของลวดลาย	ลายผ้าย่น เกิดจาก การนำผ้ามาพันรอบแท่งไม้หรือท่อ PVC แล้วมัดส่วนหัว และท้ายของผ้าให้แน่น จากนั้นรูดผ้าให้มากองรวมกันบริเวณปลายไม้หรือท่อ PVC แล้วพันด้วยเชือกหรือหนังกวางจำนวนรอบตามความต้องการ แล้วนำไปย้อม เสร็จแล้วจึงตัดเชือกหรือหนังกวางออก
พับแล้วมัด	อุปกรณ์ที่ใช้สร้างลวดลาย	เชือก, หนังกวาง
	ลวดลายที่เกิดขึ้น	
	พับแล้วมัด	

พับแล้วหนีบ	ลักษณะของลวดลาย	ลายพับแล้วมัด เกิดจาก นำผ้ามาพับตามรูปแบบที่ต้องการ เช่น พับแบบยาว จากนั้น น้ำเชือกหรือหนังยางมารัดตามแนวขวางให้แน่นแล้วนำไปย้อมแล้วแกะเชือกออก
	อุปกรณ์ที่ใช้สร้างลวดลาย	ไม้หนีบผ้า,หนังยาง,เชือก,ตะเกียบ
	ลวดลายที่เกิดขึ้น	
	ลักษณะของลวดลาย	ลายพับแล้วหนีบ เกิดจาก นำผ้ามาพับให้เป็นรูปสามเหลี่ยม ซ้อนกันตามต้องการ นำตะเกียบ 3 คู่ มาหนีบคาดตามมุมของสามเหลี่ยมแล้วใช้เชือกหรือหนังยางมัดที่ปลายตะเกียบทั้ง 2 ด้านให้แน่นแล้วจึงนำไปย้อม
การเย็บ	อุปกรณ์ที่ใช้สร้างลวดลาย	เส้นด้าย
	ลวดลายที่เกิดขึ้น	
	ลักษณะของลวดลาย	ลายการเย็บ เกิดจาก การนำผ้ามาเย็บด้วยวิธีการเนาให้เป็นรูปร่างตามที่ต้องการ ไม่จำเป็นต้องเป็นการขยำหรือพับหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง จากนั้น รูดผ้าให้แน่นตามรอยของเส้นด้าย แล้วมัดปลายด้ายให้แน่น แล้วจึงนำไปย้อม

จากศึกษาอุปกรณ์การสร้างลวดลายผ้ามัดย้อมที่มีอยู่เดิม โดยใช้การทบทวนวรรณกรรม การสำรวจ การสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้เชี่ยวชาญการทำผ้ามัดย้อม พบว่าในต่างประเทศและประเทศไทยจะมีเทคนิคและอุปกรณ์การสร้างลวดลายที่คล้ายคลึงกัน โดยแต่ละลวดลายนั้นจะต้องอาศัยความชำนาญ ความปราณีต การประสมประสานและการประยุกต์ใช้อุปกรณ์ เพื่อให้เกิดลวดลายที่ วิจิตรและงดงาม ตามเทคนิคและวิธีการของแต่ละการทำ อย่างไรก็ตามผ้ามัดย้อมได้มีความเป็น

เอกลักษณ์ของตัวเอง เนื่องจากในแต่ละชิ้นงานจะมีความแตกต่างไม่เหมือนกัน ซึ่งมีความน่าสนใจว่ากระบวนการทำที่มีความคล้ายคลึงกันหรือแทบจะเหมือนกันในแต่ละท้องถิ่นนั้น ได้สร้างลวดลายที่มีความแตกต่างกันตามปัจจัยต่างๆในขั้นตอนการผลิต เช่น น้ำหนัก แรงกด เวลา เป็นต้น ซึ่งผู้ศึกษามีความสนใจว่า การผลิตผ้ามัดย้อมนั้น หากจะต้องผลิตเพื่อสร้างอัตลักษณ์ทางลวดลายให้กับบุคคลหรือสถานที่หนึ่งแล้ว เราจะสามารถพัฒนา

ให้เป็นลวดลายประจำได้หรือไม่ โดยใช้อุปกรณ์อย่างไร ซึ่งผู้ศึกษาจะทำการศึกษาและทดลองในหัวข้อต่อไป

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์และทดลองอุปกรณ์การสร้างลวดลาย โดยวิเคราะห์จากผลการศึกษาในระยะที่ 1 แล้วนำมาวิเคราะห์และทดลอง และนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบอุปกรณ์การสร้างลวดลายใหม่ผ้ามัดย้อม ผลการศึกษาพบว่า

จากผลการวิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์อุปกรณ์การสร้างลวดลายผ้ามัดย้อมที่มีอยู่เดิม โดยงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้เลือก

อุปกรณ์ที่ใช้กับเทคนิค “การหนีบ” วิธีการนี้เนื่องจากผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความเป็นไปได้ในการพัฒนาอุปกรณ์สร้างลวดลายดังกล่าว อีกทั้งยังทำให้ชิ้นงานไม่เสียทรงมากกว่าวิธีอื่น และเป็นวิธีที่เข้ากันกับอุปกรณ์ที่พัฒนามาใหม่มากที่สุด โดยเริ่มจากการวิเคราะห์การทำให้เกิดลวดลายของอุปกรณ์สร้างลวดลายของเทคนิคการหนีบ จากอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การศึกษาอุปกรณ์และเทคนิคการหนีบ

อุปกรณ์	ลักษณะการใช้อุปกรณ์	ลวดลายที่เกิด
ไม้หนีบผ้า		
	นำผ้ามาพับให้เป็นมุมตามจุดที่ต้องการแล้วใช้ไม้หนีบผ้ามาหนีบลงบนมุมที่พับไว้ แล้วจึงนำมาย้อม	เกิดเป็นลายคล้ายกับดอกไม้ หรือลายดอกไม้ไฟที่มีลักษณะเป็นแฉก ๆ ออกจากจุดศูนย์กลาง
ตะเกียบ		
	นำผ้ามาพับให้เป็นมุมตามจุดที่ต้องการแล้วใช้ตะเกียบมาหนีบแล้วใช้หนังยางมัดลงบนมุมที่พับไว้ แล้วจึงนำมาย้อม	เกิดเป็นลายคล้ายกับดอกไม้ หรือลายดอกไม้ไฟที่มีลักษณะเป็นแฉกๆ ออกจากจุดศูนย์กลาง แต่เนื่องด้วยกรรมวิธีมัดด้วยหนังยางหรือเชือกมีน้ำหนักการมัดที่ไม่เท่ากันทำให้ลวดลายที่ออกมาไม่สม่ำเสมอ

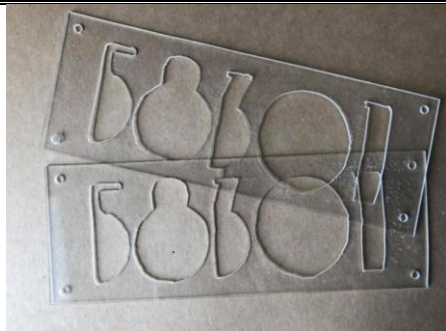

จากการทดลองและวิเคราะห์การทำให้เกิดลวดลายของอุปกรณ์สร้างลวดลายของเทคนิคการหนีบ สรุปผลได้ดังนี้ ลวดลายที่เกิดขึ้นจากไม้หนีบผ้าได้จากการบีบอัดของเส้นใยบริเวณปลายของไม้หนีบ ข้อเสียของอุปกรณ์ชิ้นนี้คือไม่สามารถทำลวดลายถึงบริเวณกลางผืนผ้าได้ มีลวดลายขนาดเล็กและไม่สามารถใช้กับการพับหลาย ๆ ชั้นได้ ลวดลายที่ได้จากอุปกรณ์ตะเกียบ มีลักษณะเป็นเส้นตรง มีลวดลายที่ชัดเจน เพราะใช้

ร่วมกับหนังยางซึ่งสามารถเพิ่มแรงหนีบได้ตามต้องการ สามารถประยุกต์ใช้ได้ด้วยการมัดหนังยางทั้งเส้นเดียวและสองเส้น

ผู้วิจัยได้ทำการปรับเปลี่ยนรูปแบบที่สามารถสร้างลวดลายผ้ามัดย้อมใหม่โดยต่อยอดจากเทคนิคการหนีบโดยพัฒนาเป็น “อุปกรณ์คัดลายผ้ามัดย้อม” และทดลองกับวัสดุที่สามารถหาได้ในปัจจุบัน ซึ่งได้แก่ แผ่นไม้ แผ่นอะคริลิก และแผ่นโลหะ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

ตารางที่ 4 การผลิตอุปกรณ์คัดลายด้วยวัสดุต่าง ๆ

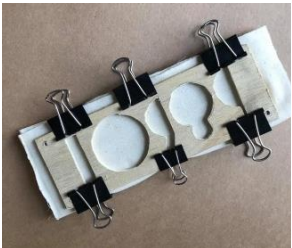
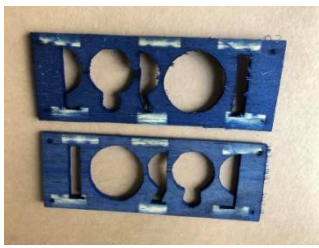
แผ่นไม้	แผ่นอะคริลิก	แผ่นโลหะ
		
ใช้เทคนิคการฉลุไม้ทำลวดลายด้วยเลื่อยฉลุ อาจทำให้มีลวดลายที่ไม่แม่นยำนัก เนื่องจากสามารถทำได้ด้วยมือ จึงมีราคาไม่สูงมากนัก	ใช้เทคนิคการทำลวดลายด้วยเลื่อยฉลุหรือใช้กระบวนการ Laser cut ทำให้สามารถเลือกราคาสูงต่ำตามความต้องการ	ใช้เทคนิคการ Laser cut เท่านั้น สามารถผลิตซ้ำเป็นลวดลายที่แม่นยำเหมือนเดิม จึงทำให้มีราคาสูง

จากตารางด้านบนผู้วิจัยได้ทำการขึ้นรูปชิ้นงานจากวัสดุที่แตกต่างกันออกไป โดยได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้ แผ่นไม้มีราคาต่ำ มีความหนาหลายขนาดสามารถทำลวดลายได้ด้วยมือ แผ่นอะคริลิก มีราคาค่อนข้างสูงมีความหนาหลายขนาด สามารถทำลวดลายได้ด้วยมือ แผ่นเหล็ก มีราคาค่อนข้างสูง ยังมีความหนา

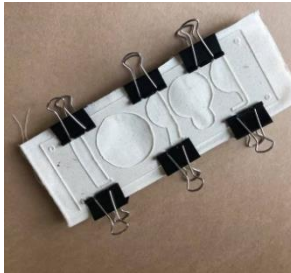
ยังราคาสูง มีความหนาให้เลือกน้อย การทำลวดลายจำเป็นต้องผ่านกระบวนการทางอุตสาหกรรม

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองอุปกรณ์คัดลายผ้ามัดย้อม ด้วยการนำไปทดลองย้อมด้วยวิธีการย้อมร้อน ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ผลการทดลองวัสดุอุปกรณ์คัดลาย

วัสดุ	ก่อนย้อม	ลวดลายที่ได้	หลังย้อม
แผ่นไม้			

	นำผ้ามาพับแล้วหนีบด้วยแผ่นไม้	ลายที่ย้อมนั้น มีการซึมของสี เนื่องจากการดูดสีของเนื้อไม้และซึมบริเวณรอยแตกของเนื้อไม้	อุปกรณ์คัดลายผ้ามัดย้อมที่ทำด้วยไม้ไม่เกิดการแตกตามรอยของเส้นไม้ทำให้สีสามารถแทรกเข้าไปในเนื้อผ้าได้ส่งผลให้การย้อมผ้าครั้งต่อไปสีที่ซึมอยู่ในเนื้อไม้จะซึมเข้าผ้าในบริเวณส่วนที่เป็นลายกันสี
แผ่นอะคริลิก			
	นำผ้ามาพับแล้วหนีบด้วยแผ่น อะคริลิก	ลายที่ย้อมนั้น มีการซึมของสี เนื่องจากการปิดตัวของอะคริลิก เมื่อโดนความร้อน	อุปกรณ์คัดลายผ้ามัดย้อมที่ทำด้วยอะคริลิกเกิดการเสียหายเนื่องจากโดนความร้อนเป็นเวลานานส่งผลให้การย้อมครั้งต่อไปเกิดลวดลายที่ไม่ชัดเจน
แผ่นโลหะ			
	นำผ้ามาพับแล้วหนีบด้วยแผ่นโลหะ	ลายที่ย้อมนั้น มีความคมชัดที่สุดในวัสดุอุปกรณ์ที่ได้ทดลองทั้ง 3 แบบ	อุปกรณ์คัดลายผ้ามัดย้อมที่ทำด้วยแผ่นโลหะไม่มีการบิดงอแตกหักหรือดูดซึมสีย้อม สามารถนำมาใช้ซ้ำได้

จากผลการทดลอง อุปกรณ์คัดลายผ้า ด้วยการนำไปทดลองย้อมด้วยวิธีการย้อมร้อนสามารถสรุปผลได้ดังนี้ แผ่นไม้สามารถสร้างลวดลายได้คมชัด มีคุณสมบัติลอยน้ำทำให้จำเป็นต้องกดผ้าทิ้งไว้เพื่อให้สีเท่ากันทั้งผืน มีการแตกหักตามรอยเส้นไม้และเนื้อไม้มีการดูดสีย้อมเข้าไปในตัว ทำให้ในกรณีการย้อมครั้งถัดไปทำให้สีซึมเข้าไปในบริเวณที่กันสี แผ่นอะคริลิกได้ลวดลายที่คมชัดบางส่วนเพราะเกิดการเสียรูปเมื่อโดนความร้อนไม่สามารถใช้ซ้ำได้ แผ่นโลหะได้ลวดลายที่คมชัด มีคุณสมบัติจมน้ำทำให้ไม่ต้องกดผ้าขณะย้อม ไม่ดูดสีย้อม และคงรูป

จากตารางที่ 5 ผู้วิจัยได้ทำการเลือกอุปกรณ์คัดลายผ้ามัดย้อมจากวัสดุโลหะ มาพัฒนารูปแบบโดยใช้หลักการซ้ำ จากแนวคิดของ วิรุณ ตั้งเจริญ (2537) เป็นแบบการซ้ำของรูปร่างที่จะทำให้เกิดการผสมกลมกลืน ซึ่งจะแสดงออกถึงลีลาและเมื่อ

ประกอบด้วยรูปทรงขนาดเล็กจำนวนมากจะทำให้ความรู้สึกเหมือนพื้นผิว อีกทั้งยังสามารถทำลวดลายต่อกันได้ตามขนาดของผืนผ้า

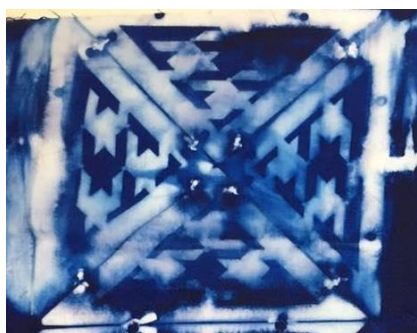
ภาพที่ 1 อุปกรณ์คัดลายผ้ามัดย้อมที่ได้จากการผลการวิจัยระยะที่ 1 คือการนำเทคนิคการหนีบมาใช้และผลการวิจัยระยะที่ 2 คือวัสดุที่เหมาะสมกับการทำอุปกรณ์คัดลายผ้ามัดย้อมคือ แผ่นโลหะ มาออกแบบเป็นอุปกรณ์คัดลายผ้ามัดย้อมที่ใช้แรงบันดาลใจจากลายผ้า “จีนริ”

ภาพที่ 2 ลวดลายที่ได้จากอุปกรณ์คัดลายผ้ามัดย้อม ที่ใช้เทคนิคการหนีบและทำจากวัสดุโลหะ ทำให้เกิดลวดลายชิโนริอย่างชัดเจน

ภาพที่ 3 การต่ออุปกรณ์คัดลายผ้ามัดย้อม โดยการนำอุปกรณ์คัดลายผ้ามัดย้อมมาเรียงแล้วต่อกันด้วยเชือกหรือหนังยาง ตรงบริเวณที่มีรูสำหรับการต่อ สามารถต่อกันได้ตามความต้องการหรือขนาดของผ้าที่ต้องการย้อม แล้วนำมาประกบด้านบนและด้านล่างของผืนผ้าจัดวางลวดลายให้ตรงกัน แล้วหนีบด้วยตัวหนีบกระดาษ แล้วจึงนำไปย้อม

ภาพที่ 4 ตัวอย่างลวดลายจากการต่ออุปกรณ์คัดลายผ้ามัดย้อม ที่ใช้เทคนิคการหนีบและทำจากวัสดุโลหะ ซึ่งลวดลายดังกล่าว สามารถทำลวดลายได้ตามความต้องการหรือทำตามความขนาดของผ้าได้

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเทคนิคการทำลวดลายผ้ามัดย้อม พบว่าจากผลการวิจัยระยะที่ 1 เทคนิคการมัดย้อมหรือการกันสีจะมีด้วยกันทั้งหมด 6 เทคนิคได้แก่ มัดลวดลายอิสระ มัดลายวงกลมและจุด ลายผ้ายัน พับแล้วมัด พับแล้วหนีบ และการเย็บ ซึ่งทั้งต่างประเทศและประเทศไทย จะมีเทคนิคและอุปกรณ์การสร้างลวดลายที่คล้ายคลึงกัน โดยแต่ละลวดลายนั้นจะต้องอาศัยความชำนาญ ความปราณีต การประสมประสาน และการประยุกต์ใช้อุปกรณ์เพื่อให้เกิดลวดลายที่แตกต่างกันออกไป

จากผลการวิจัยระยะที่ 2 พบว่า จากผลการศึกษาระยะที่ 1 ในเทคนิคการหนีบผ้านั้น ผู้ศึกษาได้นำมาพัฒนาเป็นอุปกรณ์คัดลายผ้ามัดย้อมต่าง ๆ ได้ เช่น แผ่นไม้ แผ่นอะคริลิก และแผ่นโลหะ ทั้งนี้ผู้ศึกษาพบว่าผ้ามัดย้อมที่ผลิตด้วยแผ่นโลหะจะติดลายได้อย่างชัดเจนที่สุด เนื่องจากแผ่นมีการกระจายแรงกดได้ดี มีความแข็งแรงทนต่อแรงกด ไม่เสียรูปขณะโดนความร้อน ไม่ดูดซึมสีย้อมผ้า อีกทั้งยังพบว่าสามารถผลิตลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของบุคคลและสถานที่นั้นได้ และได้ลวดลายที่เกือบจะเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเทคนิคการทำลวดลายผ้ามัดย้อม เพื่อสร้างอุปกรณ์ในการสร้างลวดลายใหม่ของผ้ามัดย้อม ผู้ศึกษาสามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

1. จากการศึกษาเทคนิคและอุปกรณ์การสร้างลวดลายผ้ามัดย้อมในปัจจุบัน พบว่าเทคนิคและอุปกรณ์การทำมัดย้อมนั้นจะมีอุปกรณ์ที่คล้ายคลึงกัน โดยที่เทคนิคการมัดย้อมหรือการกันสีจะมีด้วยกันทั้งหมด 6 เทคนิคได้แก่ มัดลวดลายอิสระ มัดลายวงกลมและจุด ลายผ้ายัน พับแล้วมัด พับแล้วหนีบ และการเย็บ ซึ่งสอดคล้องกับ ชนกนาถ มะยุไซยะ (2555) อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ศศธร ศรีทองกุลและสาวิตรี อัครมาส (2556) ที่กล่าวถึงเทคนิคการทำผ้ามัดย้อมว่ามี เทคนิคการมัด พับ เย็บ มัดลายวงกลม (ห่อก้อนหินแล้วมัด) การหนีบผ้า ลวดลายอิสระ (ขยำแล้วมัด) ลายผ้ายัน (ม้วนแบบมีแกนกลางแล้วมัด)

2. จากการศึกษาเทคนิคและอุปกรณ์การสร้างลวดลายผ้ามัดย้อมในปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่าการทำลวดลายผ้ามัดย้อมได้มีเทคนิคและอุปกรณ์ ที่นอกเหนือไปจากที่ ชนกนาถ มะยุไซยะ (2555) กับ ศศธร ศรีทองกุลและสาวิตรี อัครมาส (2556) กล่าว

ไว้ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า สามารถใช้อุปกรณ์อื่น ๆ เพื่อพัฒนาลวดลายเพิ่มเติมต่อจากวิธีการหนีผ้าได้ คือ เทคนิคการคัดลาย ที่ได้จากอุปกรณ์การคัดลาย ซึ่งอุปกรณ์และเทคนิคดังกล่าวนี้สามารถผลิตลายซ้ำได้ ที่สามารถปรับเปลี่ยนลวดลายของอุปกรณ์คัดลายให้มีเอกลักษณ์ตามความต้องการได้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเทคนิคการทำลวดลายผ้ามัดย้อมเพื่อสร้างอุปกรณ์ในการสร้างลวดลายใหม่ของผ้ามัดย้อม ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางที่ผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้าต่อไปดังนี้

1. จากการศึกษาเทคนิคและอุปกรณ์การสร้างลวดลายผ้ามัดย้อมในปัจจุบัน นั้นยังสามารถพัฒนาอุปกรณ์สร้างลวดลายผ้ามัดย้อมด้วยเทคนิคอื่นได้ ๆ
2. จากการออกแบบอุปกรณ์คัดผ้ามัดย้อมนั้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับลวดลายอื่น ๆ ที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น หรือสามารถนำไปต่อยอดเป็นตราสินค้าบนผืนผ้ามัดย้อมได้

References

- Chanoknart Mayusoh. (2012) . Art of Fabric PatternsDesigning by Tie-dyeing using Natural Dyes: Examining only types, forms, techniques, and processes of creating patterns through tie- dyeing and dyes derived from nature. Suan Sunandha Rajabhat University.
- Gleser, Virginia. (1999). *Tie-Dye: the how-to book*. Summertown: Book Publishing Company.
- Orapan Aumpantong. Interviewee 23 September 2017.
- Saowanee, K. (2014). Tye-dye. Bangkok: Pap-pim.
- Sasitorn, S. and Savitri, A. (2013). Tye-dye. Bangkok: MIS Company Limited.
- Viroon, T. (1994). 2D design. Bangkok: OS printing house.
- Yupinsri, S. (1989). Design of pattern fabric, batik and tie dye. Bangkok: D. D. Bookstore.

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ ของสมาชิกหมู่บ้านวัดถ้ำ กรณิบ้านเนินขาม อำเภอนีนขาม จังหวัดชัยนาท

เสาวรณีย์ กุสุมา ณ อยุธยา

คณะเศรษฐศาสตร์และการลงทุน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

Email: Saowarop.k@bu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ ศึกษาสหสัมพันธ์ และ ประเมินค่าสมการพยากรณ์ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีขนาดตัวอย่าง 125 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติเชิงอนุมาน คือ t-test และ สหสัมพันธ์ และการถดถอยแบบพหุในการวิเคราะห์ พบว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงสูงในทิศทางเดียวกันกับความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ และการประมาณค่าสมการพยากรณ์มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถพยากรณ์ความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจได้ดีพอควร $R^2_a = 0.5791$ ข้อเสนอแนะ คือขยายการศึกษาเชิงประจักษ์กับกลุ่มตัวอย่างอื่น วิธีการอื่น ๆ และ มีขนาดที่ใหญ่ขึ้นเพื่อประโยชน์เชิงวิชาการ การปฏิบัติ ในระดับครัวเรือน และ การวางนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

คำสำคัญ : ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, ความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ, สหสัมพันธ์, การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ, ชัยนาท

Sufficiency Economy with Economic Livelihood of Navati Village Members: A Case of Ban Nuan Kham, Nuan Kham District, Chainat Province.

Saowarop Kusuma

School of Economics and Investment, Bangkok University

Email: Saowarop.k@bu.ac.th

Abstract

This research had objectives as to correlations testing and estimating of the prediction equation between sufficiency economy variables and economics livelihood variables. A questionnaire was conducted for 125 samples by the systematic sampling technique; then, the Correlation and Multiple Regression Analysis was used to meet research objectives. The result found that, sufficiency economy variables had a positive linear correlation with economic livelihood. All prediction factors had a linear relationship and predicted the economic livelihood well ($R_a^2 = 0.5791$). Others sample groups, sample sizes and different methodology use was suggested to benefit academics, households and policy makers.

Keywords: sufficiency economy, economic livelihood, correlation, multiple regression analysis, Chainat Province.

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ผลจากการใช้แนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยอย่างมากในทุกด้าน อีกทั้งกระบวนการของความเปลี่ยนแปลงมีความสลับซับซ้อนจนยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ได้ในเชิงประจักษ์ เพราะการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดต่างเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ระบบสำหรับผลของการพัฒนาในด้านบวกนั้น ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเจริญทางวัตถุ และสาธารณูปโภคต่าง ๆ ระบบสื่อสารที่ทันสมัย หรือการขยายปริมาณและการกระจายการศึกษาอย่างทั่วถึงมากขึ้น แต่ผลด้านบวกเหล่านี้ส่วนใหญ่กระจายไปถึงคนในสังคมน้อยโดยเฉพาะสังคมชนบท

หมู่บ้านนวัตวิถี เป็นหมู่บ้านชนบทที่มีแนวทางการสร้างความสามารถในการควบคุมและจัดการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับการสนองตอบต่อความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในการจัดการปัญหาได้ด้วยตนเองซึ่งถือว่าเป็นศักยภาพพื้นฐานที่คนไทยและสังคมไทยเคยมีอยู่แต่เดิม หมู่บ้านเนินขาม อำเภอนีนขาม จังหวัดชัยนาท เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่ได้มีการประกาศตนเป็นหมู่บ้านนวัตวิถี โดยยึดถือสิ่งสำคัญคือ ความพอเพียงในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้คนสมาชิกในหมู่บ้านสามารถพึ่งตนเองได้ และดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้อำนาจและความมีอิสระในการกำหนดชีวิตของตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อได้นำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ โดยเฉพาะผลลัพธ์ที่สามารถวัดค่าได้ เป็นรูปธรรมและเป็นส่วนสำคัญต่อการดำรงชีพ คือ ความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ ซึ่งก็คือความมีอยู่มีกิน มีเศรษฐกิจพื้นฐานที่จำเป็นเพียงพอ ดังมีรายละเอียดของการศึกษาดังต่อไปนี้

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนว

ทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2556, ออนไลน์)

จากแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในข้างต้น ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ซึ่งได้นำมาประมวลและรายงานไว้ในรายงานนี้อย่างพอสังเขป ดังต่อไปนี้ อัจฉรา ราชแก้ว (2550, น. 103-108) ได้ศึกษาเรื่องการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง จังหวัดปทุมธานี โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณ ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง ทั้งนี้การศึกษาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับการศึกษาของหทัยรัตน์ อยู่รอด (2550, น. 56-74) ซึ่งศึกษาเรื่อง ทศนะของพนักงานต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต กรณีศึกษา: บริษัท โจนส์ แลง ลาซาลส์ (ประเทศไทย) จำกัด โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณ พบว่า ความรู้ความเข้าใจแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่มีผลต่อทัศนคติต่อการนำแนวคิด

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ในเวลาต่อมา สันสกฤต มณีโมไนย (2551, น. 109-114) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต: ศึกษากรณีนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยใช้วิธีเชิงปริมาณ พบว่า ความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ในเวลาต่อมา กรณีการภิรมย์รัตน์ (2553, น. 89-120) ได้ศึกษาพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมีระดับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง ในปีต่อมา รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร (2554, น. 101-118) ได้ทำการศึกษาการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ ผลการศึกษาพบว่า การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่าระดับการปฏิบัติของประชาชนทั้งโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านการมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ ด้านเงื่อนไขความรู้ และด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตามลำดับและปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผล ได้แก่ เพศ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในปีต่อมาของ บุษยา มั่นฤกษ์ (2556, น. 96-98) ได้ศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม โดยมีรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการศึกษาพบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารที่มีระดับการศึกษา สถานภาพ อายุ

ประสบการณ์ทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ทั้งนี้พบว่า ประโยชน์ที่ได้คือ สามารถประหยัดงบประมาณขององค์กร เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า แต่ยังพบอุปสรรคสำคัญคือ การยึดติดกับวัฒนธรรมแนวคิดวัตถุนิยม บริโภคนิยม และวัฒนธรรมเดิมขององค์กร ในปีเดียวกันนี้ กานดา ต๊ะขันหมาก (2556, น. 44-74) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ด้วยวิธีการศึกษาเชิงปริมาณ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยามีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและ ความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในปีต่อมา นิสรา ใจชื่อ (2557, น. 86) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านศาลาคัดดีและหมู่บ้านบ้านโคกประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านจิตใจ ด้านสังคม วัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านผู้นำหมู่บ้าน และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ โดยภาพรวมของทั้ง 8 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญ ต่อมา สุเทพ ศรีบุญเพ็ง และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2558, น. 1377-1391) ได้ศึกษา การประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินธุรกิจของร้านชัยเจริญเมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลดอนกายาน อำเภอมะนัง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาที่สำคัญพบว่า ร้านชัยเจริญได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณมาประยุกต์ใช้ในการลงทุนและการสรรหาบุคลากรให้เหมาะสมกับฐานะของกิจการ การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับธุรกิจโดยเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการให้ตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้มากที่สุด และด้านความมีเหตุผลมาใช้ในการสร้างผลการดำเนินงานที่มีเสถียรภาพทางกำไร เพียงพอต่อ

ค่าใช้จ่าย และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ทั้งนี้ได้มีการนำหลักคุณธรรมมาใช้กับพนักงานโดยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และส่งเสริมการแสวงหาความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจให้สังคมยอมรับและรู้จักอย่างกว้างขวางส่งผลให้ธุรกิจประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน จากการค้นคว้าแนวคิดและวรรณกรรมข้างต้น สามารถนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ ครอบคลุมแนวคิด และ สมมติฐานการศึกษาได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักในการศึกษา คือ ศึกษาความสัมพันธ์ และ ประเมินค่าสมการพยากรณ์ ของความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง

สมมติฐานการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดสมมติฐานการศึกษาดังต่อไปนี้

H_0 = ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม ไม่มีผลต่อตัวแปรความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ

H_1 = ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม มีผลต่อตัวแปรความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจอย่างน้อย 1 ตัวแปร

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษาเป็นการศึกษาแบบเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. หน่วยในการศึกษาและประชากรในการศึกษา โดยหน่วยการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือสมาชิกหมู่บ้านนวัตกรรมนิคมอำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท ซึ่งเป็นสมาชิกหมู่บ้านที่ดำรงตนโดยยึดถือปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต อันถือเป็นประชากรเป้าหมายในการศึกษา โดยขนาดประชากรจำนวนทั้งสิ้น 180 ครอบครัว

2. ตัวอย่าง และขนาดตัวอย่างในการศึกษา เนื่องจากทราบขนาดประชากรที่แน่นอนและทราบกรอบรายชื่อของ

ประชากร ผู้ศึกษาจึงกำหนดวิธีการคำนวณขนาดตัวอย่างในการศึกษาโดยใช้ตารางขนาดตัวอย่างตามแนวคิดของ ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546) โดยตารางนี้ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากร เช่นเดียวกัน และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% กล่าวคือ จะได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 123 ครอบครัวอันเป็นตัวอย่างในการศึกษา

การสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น โดยวิธีการสุ่มแบบเป็นระบบ ซึ่งผู้ศึกษากำหนดหมายเลขให้กับประชากรทั้งหมด และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546) สุ่มรายชื่อตัวอย่างครัวเรือน จนได้จำนวนตัวอย่างครัวเรือนครบ รวมทั้งสิ้น 123 ตัวอย่างครัวเรือน โดยผู้ศึกษาได้เพิ่มจำนวนตัวอย่างขึ้นเป็น 125 ตัวอย่างครัวเรือนเพื่อป้องกันการสูญเสียข้อมูล ทั้งนี้เมื่อได้รายชื่อครัวเรือนแล้ว ผู้วิจัยจะทำการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงไปยังหัวหน้าครัวเรือน หรือ ผู้มีรายได้หลักของครัวเรือนเป็นผู้ที่จะได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิด ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และความเป็นปรนัย โดยผลการวิเคราะห์ความความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้อง (IOC) พบว่าแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบอัตราส่วนประมาณค่า ซึ่งประกอบด้วย ส่วนที่ 2 แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนที่ 3 ความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ โดย โดยผู้ศึกษาได้คัดเลือกข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์อยู่ในช่วงระหว่าง 0.5 – 1.00 มาเป็นข้อคำถามซึ่งมีจำนวน 30 ข้อ พร้อมขอคำแนะนำเพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง รวมทั้งตรวจสอบด้านภาษาที่ใช้ การวางรูปแบบ ข้อความต่าง ๆ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

จากนั้นผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ ด้วยการนำแบบสอบถามดังกล่าวไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับและรายข้อ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ของ Cronbach (นราศรี ไวนิชกุล และ ชุติศักดิ์ อุดมศรี, 2548, น. 47) ปรากฏว่า แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.872 ซึ่งถือว่าเป็นค่าที่เชื่อถือได้ และในข้อคำถามแต่ละข้อมีคะแนนค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟาไม่ต่ำกว่า 0.80 ดังนั้นผู้ศึกษาจึงไม่ได้ตัดข้อคำถามใดออกไป จากนั้นจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลครบตามจำนวนแล้ว ผู้ศึกษาจะได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ การบรรณาธิกรข้อมูล การลงรหัสข้อมูลในโปรแกรมสำเร็จรูป โดยสถิติในการวิเคราะห์ ประกอบไปด้วยค่าสัดส่วน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าไควกำลังสอง และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุ โดยมีรูปแบบการถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุดังนี้

$$\hat{Y} = \alpha + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \dots + \beta_k x_k$$

เมื่อ $\hat{Y}$ = เป็นค่าตัวแปรตาม คือ ความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ

$x_1, x_2, \dots, x_k$ = ค่าของตัวแปรอิสระ ตัวที่ 1 ถึงตัวที่ k ในการวิจัยนี้ ค่าตัวแปรอิสระมี 5 ตัว คือ ความมีเหตุผล ความพอประมาณ มีภูมิคุ้มกันที่ดี ความรู้ และ คุณธรรม

α = จุดที่เส้นการถดถอยตัดแกน Y หรือ ค่าคงที่ในการประมาณค่า

$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k$ ค่าที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม Y เมื่อตัวแปรอิสระ x เปลี่ยนไป 1 หน่วย โดยที่มีตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ คงที่ โดยเรียกว่า เป็นค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยบางส่วน

การอภิปรายผล

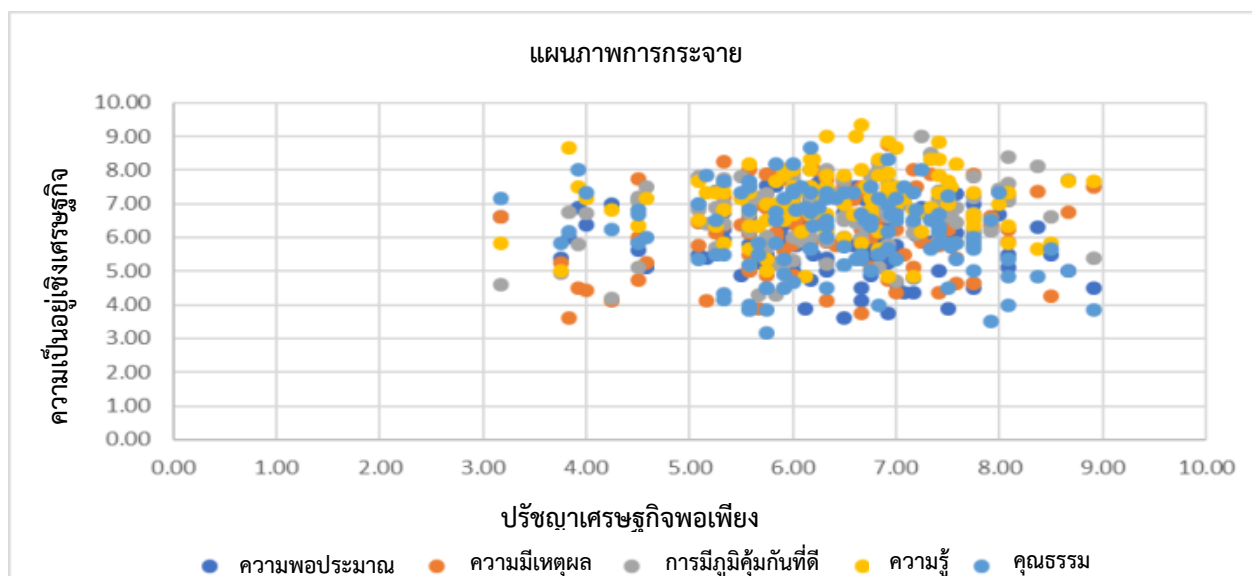
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 55) มีอายุเฉลี่ย 49 ปี สูงสุด 67 ปี และต่ำสุด 28 ปี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 13,358.40 บาท สูงสุด 90,000 บาท และ

ต่ำสุด 4,000 บาทระดับการศึกษาสามลำดับแรก พบว่า กว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 56) รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 22.4) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 12.0) ทั้งนี้มีตัวอย่างไม่ได้รับการศึกษาอยู่บ้าง (ร้อยละ 0.80) อาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้แก่การประกอบอาชีพในภาคการเกษตร (ร้อยละ 65.0) รองลงมาคือทั้งในและนอกภาคการเกษตร (ร้อยละ 28.57) และนอกภาคการเกษตร (ร้อยละ 5.56) โดยมีพืชหลักที่ทำการเพาะปลูกสามลำดับแรกได้แก่ข้าวและพืชไร่ (ร้อยละ 58.40) รองลงมาได้แก่ ข้าวและพืชสวน (ร้อยละ 16.80) ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับการเพาะปลูกพืชไร่และพืชสวน (ร้อยละ 14.40) อาชีพเสริมนอกเหนือจากการประกอบอาชีพหลักสามลำดับแรกได้แก่ การรับจ้างในท้องถิ่น (ร้อยละ 52.00) การเลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 29.60) และการประกอบกิจกรรมเสริมอื่น ๆ (ร้อยละ 16.80) ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดได้เป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่ม (ร้อยละ 94.40) โดยกลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งหนึ่งมีบทบาทเป็นหัวหน้าครอบครัว (ร้อยละ 61.60) กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีความพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (ร้อยละ 97.60) และยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าจะยังคงประกอบอาชีพเช่นเดิมอยู่ (ร้อยละ 36.00) รองลงมาคือ คิดจะทำเพิ่มเติมแต่ยังไม่ทราบว่าจะทำอะไร (ร้อยละ 20.80) และ ต้องการหาอาชีพเสริมอื่นในท้องถิ่น ค่าขายและทำการเกษตร หรือ พืชสวนอื่น ๆ เพิ่มเติมในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 14.40)

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ 1: สหสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบเบื้องต้นด้วยแผนภาพการกระจาย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป พบว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ ความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงต่อกันในทิศทางเดียวกัน ดังแสดงในรูปที่ 1 เพื่อความชัดเจนขึ้นจึงได้คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า พบว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ ความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงต่อกันในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.84, 0.79, 0.85, 0.78, 0.76 ตามลำดับ ดังแสดงในรูปที่ 1 และ ตารางที่ 1

รูปที่ 1 แผนภาพการกระจายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ ความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ

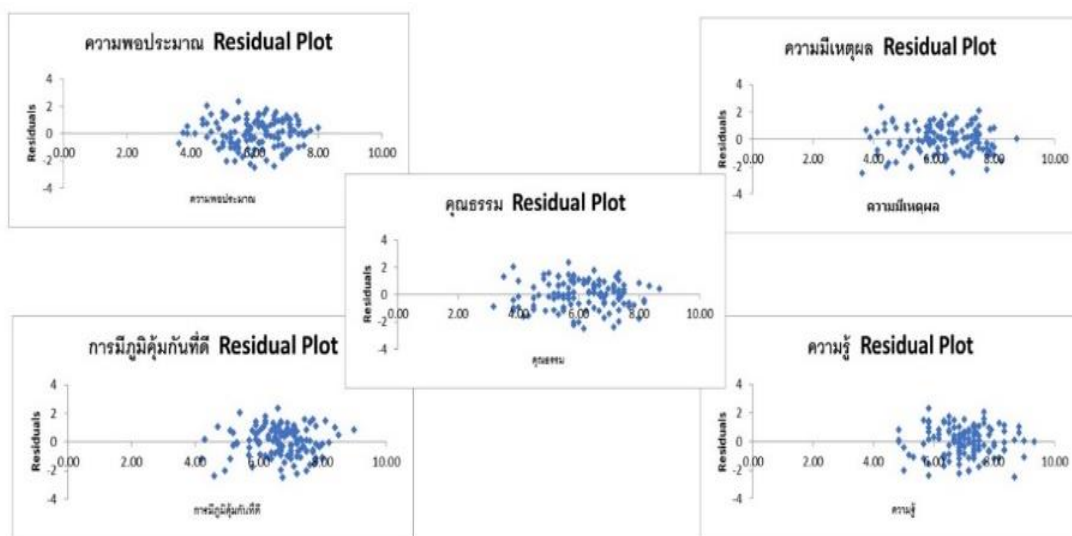
สหสัมพันธ์	ความเป็นอยู่ เชิงเศรษฐกิจ	ความพอประมาณ	ความมีเหตุผล	การมีภูมิคุ้มกันที่ดี	ความรู้	คุณธรรม
ความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ	1					
ความพอประมาณ	0.843265655	1				
ความมีเหตุผล	0.797272526	0.638032948	1			
การมีภูมิคุ้มกันที่ดี	0.856696637	0.627746693	0.691759155	1		
ความรู้	0.783032378	0.603664934	0.674500717	0.600721823	1	
คุณธรรม	0.768602905	0.603593418	0.669253472	0.606663611	0.60750879	1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ ความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ 2: การประมาณค่าสมการพยากรณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุ มีข้อตกลงเบื้องต้น 3 ประการ กล่าวคือ (1) ความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 และความแปรปรวนมีค่าคงที่ (2) ความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงที่เป็นอิสระกัน และ (3) ตัวแปรอิสระทั้ง k ตัวต้องเป็นอิสระกัน

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น โดยพิจารณาจาก Normal Probability Plot ความคลาดเคลื่อนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ค่าความคลาดเคลื่อน มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และส่วนใหญ่อยู่ในช่วง -4 ถึง 4 ความคลาดเคลื่อนมีค่าคงที่มีค่าเฉลี่ยเข้าใกล้ศูนย์ และเป็นอิสระต่อกัน สรุปได้ว่า เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ดังแสดงในรูปที่ 2

รูปที่ 2 แผนภาพค่าความคลาดเคลื่อนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นตรงพบ ว่า ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าของขนาดตัวอย่าง 125 ตัวอย่าง มีค่าเท่ากับ 1.034 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุของความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก (Multiple $R=0.8147$) สัมประสิทธิ์การตัดสินใจของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถ

อธิบายการเปลี่ยนแปลงตัวแปรความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจได้ร้อยละ 66.58 ($R^2 = 0.6658$) สัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้วของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงตัวแปรความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจได้ร้อยละ 57.91 (Adjusted $R^2 = 0.5791$) ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้วมาเป็นค่าอธิบาย ดังแสดงในตารางที่ 2

SUMMARY OUTPUT

Regression Statistics	
Multiple R	0.814761922
R Square	0.665856022
Adjusted R Square	0.579127283
Standard Error	1.034586191
Observations	125

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ของการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงพหุ

การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีผลต่อตัวแปรความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ

อย่างน้อย 1 ตัวแปร (Significance F 0.006282 < 0.05) ดังแสดงในตารางที่ 3

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	5	18.33882	3.667764	3.426636	0.006282
Residual	119	127.3739	1.070369		
Total	124	145.7127			

ตารางที่ 3 ค่าความแปรปรวนของการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงพหุ

ทั้งนี้ ในการสร้างสมการถดถอย จำเป็นต้องพิจารณาการทดสอบค่าคงที่ และการทดสอบตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่า จุดตัดแกน Y ผ่านจุดกำเนิด (P-Value 0.957506 > 0.05) ความพอประมาณมีผลต่อความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ (P-Value 0.0066 < 0.05) ความมีเหตุผลมีผลต่อความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ (P-Value 0.0003 < 0.05) การมีภูมิคุ้มกัน มีผลต่อความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ (P-Value 0.0081 < 0.05) เจื่อนไขความรู้มีผลต่อความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ (P-Value 0.0090 < 0.05) เจื่อนไขคุณธรรมมีผลต่อความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ (P-Value 0.0077 < 0.05) ดังแสดงในตารางที่ 4

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95.0%</i>	<i>Upper 95.0%</i>
Intercept	4.985705668	1.210517	4.118657	0.957506	2.588761	7.382651	2.588761	7.382651
ความพอประมาณ	0.119877986	0.098631	-1.21541	0.006614	-0.31518	0.075422	-0.31518	0.075422
ความมีเหตุผล	0.106574772	0.086507	1.231983	0.000384	-0.06472	0.277867	-0.06472	0.277867
การมีภูมิคุ้มกันที่ดี	0.240477313	0.108201	2.222514	0.008138	0.026229	0.454725	0.026229	0.454725
ความรู้	0.117991296	0.104036	1.134143	0.009014	-0.08801	0.323992	-0.08801	0.323992
คุณธรรม	0.15833739	0.082629	-1.91624	0.007733	-0.32195	0.005277	-0.32195	0.005277

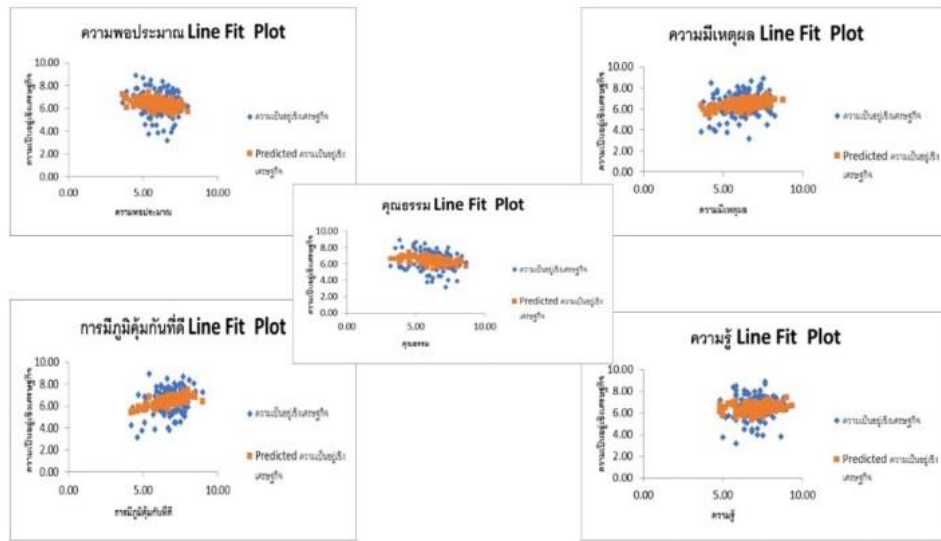
ตารางที่ 4 ค่า P-Value ของการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงพหุ

ดังนั้นการประมาณค่า สมการถดถอยที่ได้คือ

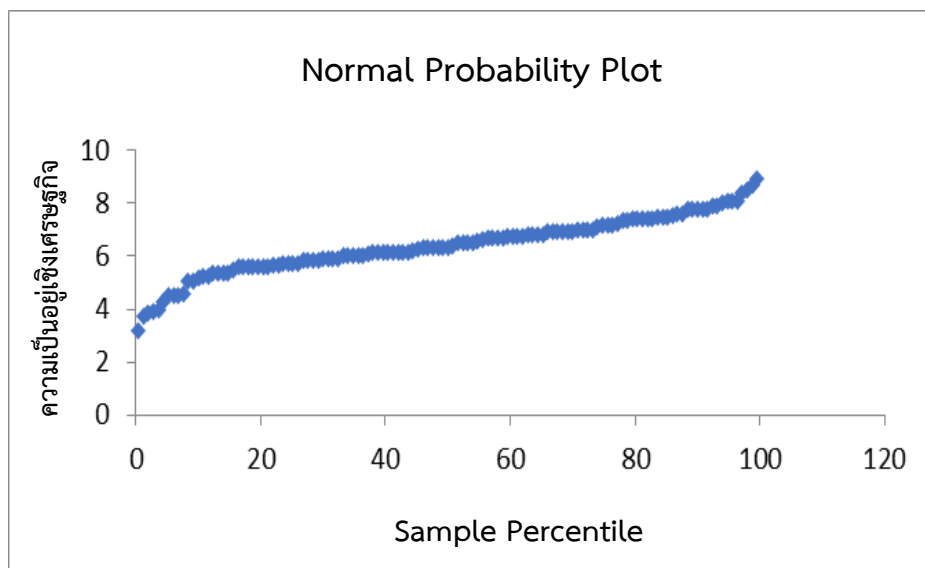
$$\hat{y} = 4.9857 + 0.1198x_1 + 0.1065x_2 + 0.2404x_3 + 0.1179x_4 + 0.1583x_5$$

การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าจริง (ความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ) กับค่าพยากรณ์ (Predicted) โดยใช้ตัวแปรปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ค่อนข้างทับกัน แสดงว่า ค่าพยากรณ์สามารถเป็นตัวแทนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ ดังแสดงในรูปที่ 3 และพบว่า ความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจอยู่ในรูปเชิงเส้นในแนวทแยงมุม จึงสามารถสรุปได้ว่าความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจมีการแจกแจงแบบปกติ ดังแสดงในรูปที่ 4

รูปที่ 3 แผนภาพค่าความคลาดเคลื่อนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

รูปที่ 4 แผนภาพแสดงการกระจายของความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ

ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ตัวแปรความพอประมาณ (x_1) ความมีเหตุผล (x_2) การมีภูมิคุ้มกัน (x_3) เงื่อนไขความรู้ (x_4) และ เงื่อนไขคุณธรรม (x_5) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความ เป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจ ($\hat{Y}$) โดย ตัวแปรดังกล่าว สามารถพยากรณ์ ความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจได้ดีพอควร ($R_a^2 = 0.5791$)

แม้ว่าผลของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติใช้ ยังเป็นข้อถกเถียงและพิสูจน์ทราบในเชิงประจักษ์ได้ยาก อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาครั้งนี้ พยายามที่จะพิสูจน์ในเชิงทฤษฎีตามแนว เศรษฐศาสตร์ที่เป็นจริง ที่สะท้อนให้เห็นว่า หากสมาชิกในชุมชน วัตถุได้เพิ่มความเข้มข้นในการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงแล้ว เป็นที่แน่นอนว่า ความเป็นอยู่เชิงเศรษฐกิจของ

เน้นความเป็นวัช ปลูกฝังองค์ความรู้ ยึดมั่นคุณธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

ชุมชนวัดถีนั้นมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดผลดีขึ้นในเชิงนโยบายแล้วหน่วยงานภาครัฐสามารถใช้ความรู้นี้ไปใช้และต่อยอดองค์ความรู้ผ่านกลไกของหน่วยงานของตน ลงไปสู่ นโยบาย และกิจกรรมการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งอาจจะพิจารณาจากตัวแปร และน้ำหนักของตัวแปร เพื่อนำไปสู่การผลักดันและส่งเสริมให้เกิดการสำนึกและการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุก ๆ ด้านในชุมชนอย่างเข้มข้น ซึ่งไม่เพียงแต่ชุมชนแนววัดถีนี้อย่างเดียว แต่ยังคงเป็นแนวทางสำหรับชุมชนอื่นด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ในการศึกษาครั้งนี้ต่อไป งานวิจัยในครั้งนี้เป็นเพียงการประมาณค่าแบบจำลองเบื้องต้นโดยใช้ตัวแปรอย่างง่าย สามารถเป็นฐานเพื่อนำไปสู่การศึกษาขั้นสูงต่อไปทั้งในเชิงรูปแบบการศึกษา ระเบียบวิธีวิจัย ตัวแปร การประมาณค่า น้ำหนักของตัวแปรที่ละเอียด และเครื่องมือในการวิเคราะห์เพื่อผลการศึกษาที่ละเอียดและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

References

- Bhiromrat, K. (2010). **Students conduct of Rajabhat Universities in Bangkok on the way of self-sufficient economy.** Research's Title. Faculty of Education Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University.
- Boonyanuwat, R. (2011) **Application of Philosophy of SuffiEconomy to Conduct the way of life of people's in Community Dusit District , Bangkok Metropolitan.** Research Title Social Innovation Management Faculty of Social Sciences Faculty of Humanities and Social Sciences, Bangkok: Suansunandha Rajabhat University.
- Jaisue, N. (2014). **Factors Related to the Successful of Sufficiency Economy.** Research's Title. Dhurakijpundit Bangkok: University Research Center.
- Munimoni, S. (2008). **Knowledge, understanding and applying sufficiency economy philosophy to use in life: Case Study Graduate students Special Program School of Social and Environmental Development National Institute of Development Administration.** Master of Arts Program in (Social Development and Administration) Special Program. School of Social Environmental Development . Bangkok: National Institute of Development Administration (Nida).
- Munlerk, B. (2013). **Application of the Sufficiency Economy Philosophy to Management by Administrative Officers of Sub-district Administrative Organizations in Nakhon Pathom Province.** Master of Arts (Social Development and Administration) School of Social and Environment Development. Bangkok: National Institute of Development Administration (Nida).
- Ratkaeo, A. (2007). **Applying sufficiency economy philosophy to apply in the life of the bus driver Pathum Thani Province.** Master of Arts (Social Development and Administration) School of Social and Environment Development. Bangkok: National Institute of Development Administration (Nida).
- Sribounpeng, S.,& Jadesadalug, V. (2015). **Application of Sufficiency Economy in the business operational of Chaicharoen rice seed production, Donkamyarn, Muang, Suphanburi.** Veridian E-Journal. 8., 1377-1391.
- Tekhanmag, K. (2013). **Factors Related to Life Styles by Sufficiency Economy Philosophy of Students of Phranakhon Si Ayutthaya**

- Rajabhat University.** Research Title. Faculty of Humanities and Social Sciences. Phra Nakhon Si Ayutthaya: Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.
- Urod, H. (2550). **Employee's view of the concept Sufficiency economy philosophy for use in life Case Study of: Jones Lang LaSalle Co., Ltd. (JLL).** Master of Arts (Social Development and Administration) School of Social and Environment Development. Bangkok: National Institute of Development Administration(Nida),.
- Vaivanijkul, N.,& Udomsri, C. (2005). **Business Research Methodology.** 15thed. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Vanichbuncha, K. (2003). **SPSS for Windows In data analysis.** 3thed. Bangkok: Dharmasarn Printing Company Limited.
- Vanichbuncha, K. (2005). **SPSS for Windows In data analysis.** 7thed. Bangkok: Dharmasarn Printing Company Limited.
- The Chaipattana Foundation (2013). **Sufficient economy.** Retrieved November 20 , 2018,from <http://www.chaipat.or.th/chaipat/index.php>

ตัวแบบสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนอีสปอร์ต: ในบริบทของ การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

พาโชค เลิศอัศวภัทร¹, สวัสดิ์ วรรณรัตน์²

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา¹, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์²

Email: pachoke.le@ssru.ac.th¹, fbussww@ku.ac.th²

บทคัดย่อ

จุดประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนในกิจกรรมการแข่งขันกีฬาอีสปอร์ต โดยใช้วิธีการของตัวแบบสมการโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐาน ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือผู้เข้าชมการแข่งขันกีฬาอีสปอร์ตภายในประเทศไทย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลโดยมีจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 385 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและตัวแบบสมการโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($CMIN/df = 2.521$, $GFI = 0.882$, $NFI = 0.905$, $RFI = 0.889$, $IFI = 0.940$, $TLI = 0.930$, $CFI = 0.940$ และ $RMSEA = 0.063$)

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเข้าเป็นผู้สนับสนุน คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านเกียรติภูมิ และด้านความเหมาะสม มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01 ส่วนการสื่อสารแบบปากต่อปากมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนในกิจกรรมการแข่งขันกีฬาอีสปอร์ตที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

คำสำคัญ : ตัวแบบสมการโครงสร้าง, อีสปอร์ต, การเข้าเป็นผู้สนับสนุน, การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

Factors Affecting Sponsorship Outcomes in E-Sports: Electronic Word-of-Mouth Role

Pachoke Lert-asavapatra¹, Sawat Wanarat²

College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University¹

Faculty of Business Administration, Kasetsart University²

Email: pachoke.le@ssru.ac.th¹, fbussww@ku.ac.th²

Abstract

The core purpose of this research was to study the impacts of Sponsorship Antecedent Factors on eSports Sponsorship outcomes by using Structural Equation Modeling (SEM). The sample population was chosen from audiences of eSport in Thailand and the questionnaires were distributed to 385 respondents. The Statistical treatment of this study is based upon the statistical techniques such as frequency and percentage, means, and standard deviation, and SEM. The results showed that the conceptual model aligns with the empirical data (CMIN/df = 2.521, GFI = 0.882, NFI = 0.905, RFI = 0.889, IFI = 0.940, TLI = 0.930, CFI = 0.940 and RMSEA = 0.063). The findings of this research indicated that the Sponsorship Antecedent Factors had a direct impact on eWom at significance level 0.05 and 0.01. Furthermore, the outcome showed that eWom has direct impact on eSports Sponsorship outcomes at significance level 0.01

Keywords: Structural Equation Model, eSports, sponsorship, eWOM.

บทนำ

อีสปอร์ต คือ ลักษณะของกีฬาที่กิจกรรมหลักถูกอำนวยความสะดวกด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็นการส่งผ่านการกระทำขาเข้า (Input) ซึ่งถูกกระทำโดยทั้งผู้เล่น (Player) หรือทีม (Team) รวมไปถึงการส่งผ่านการกระทำขาออก (Output) ซึ่งถูกส่งมาจากระบบการปฏิบัติการอันถูกสื่อผ่านด้วยจอภาพระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ (Hamari & Sjoblom, 2016) เช่นเดียวกันกับกีฬาสามัญทั่วไป (Traditional Sports) อีสปอร์ตก็ต้องอาศัยทักษะ ความสามารถ การวางแผนทางด้านการกลยุทธ์ การใช้สมาธิและไหวพริบปฏิภาณ การสื่อสารและความสามัคคีระหว่างผู้เล่นภายในทีม รวมไปถึงการฝึกซ้อมเช่นกัน (Lu, 2016)

อีสปอร์ตนั้นถือเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการสร้างรายได้อย่างมาก จากการสำรวจของบริษัท Newzoo ซึ่งเป็นองค์กรค้าข้อมูลทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับสื่อดิจิทัล พบว่าในปี ค.ศ. 2017 มีผู้ที่ให้ความสนใจในอีสปอร์ตมากถึง 191 ล้านคน จากทั่วโลก (Esport, 2017 อ้างถึงใน Cunningham และคณะ, 2017) โดยในประเทศสหรัฐอเมริกาเพียงประเทศเดียวก่อเกิดรายได้ในอุตสาหกรรมนี้สูงถึง 493 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ค.ศ. 2016 และ 660 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ค.ศ. 2017 นอกจากนี้เมื่อศึกษาแนวโน้มของการใช้อีสปอร์ตสร้างรายได้นั้นพบว่าตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 เป็นต้นมา จำนวนของผู้ชมและการสร้างรายได้จากอีสปอร์ตมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปีและคาดว่าจะมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นอีกในอนาคต (BBC, 2017)

จากงานวิจัยของ Borowy (2013) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับอีสปอร์ตและความสามารถในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ รวมถึงการก่อเกิดรายได้จากการใช้อีสปอร์ตเป็นพาหนะ (Vehicle) ที่ใช้ เป็นสื่อในการส่งเสริมการตลาด นอกจากนี้ยังพบว่าการกระทำในลักษณะที่ใช้อีสปอร์ตมาเชื่อมต่อตราสินค้าและผลิตภัณฑ์ไปกับกิจกรรมในการแข่งขันอีสปอร์ตมีมาตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 1980 (Hutchins, 2008; Jin, 2010) ซึ่งสามารถพบได้ว่าลักษณะของการสื่อสารทางการตลาดนี้มีลักษณะที่ดีความได้ว่าเป็นการกระทำเพื่อเข้าเป็นผู้สนับสนุนที่มีนิยามว่า “การเข้าเป็นผู้สนับสนุน คือ การลงทุนในกิจกรรมเหตุการณ์, ทีม, หรือบุคคลโดยมีจุดมุ่งหวังว่าตัวผู้เข้าสนับสนุน (Sponsor) นั้นจะสามารถเข้าถึงศักยภาพทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ทีม หรือคนนั้น ๆ (Meenaghan, 1994 อ้างถึงใน Fahy, 2002)

แม้มีงานวิจัยมากมายที่ศึกษาเกี่ยวกับการเข้าเป็นผู้สนับสนุน และอธิบายว่าการเข้าเป็นผู้สนับสนุนนั้นเป็นกลยุทธ์ที่

ดีอันให้ก่อเกิดผลลัพธ์อย่างมีนัยสำคัญกับภาพลักษณ์หรือการสนับสนุนผู้เข้าสนับสนุน (Rodoula Tsiotsou, 2007; Yukioum Kim, 2014; Michael Chih-Hung Wang, 2012) แต่งานของ Cornwell & Maigan (1998 อ้างใน Gwinner และ Swanson, 2003) ก็เคยได้สรุปผลของการศึกษาในเรื่องของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนว่า “ยังเป็นเรื่องคลุมเครือว่าการเข้าเป็นผู้สนับสนุนนั้นมีผลแท้จริงเป็นอย่างไร” ซึ่งยังสอดคล้องกับงานของ Pryor (1999) ที่อธิบายว่าผู้บริโภคนั้นมองว่าตราสินค้าหรือสัญลักษณ์ขององค์กรต่าง ๆ ที่เข้ามาสนับสนุนในกิจกรรมการแข่งขันหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ของการแข่งขันว่า “รกรุงรัง” และก่อเกิดเป็นความรำคาญเสียมากกว่า การสื่อสารแบบปากต่อปากถือเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดรูปแบบหนึ่งที่เกิดการกระตุ้นเพื่อนำไปสู่การส่งต่อข้อมูลข่าวสารระหว่างกันของผู้บริโภคสู่ผู้บริโภคต่อไปเรื่อย ๆ เป็นทอด ๆ อันจะถือว่าการกระจายข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Rosen, 2002) จากงานของ Tsiotsou (2007) ได้ศึกษาถึงผลลัพธ์จากการเข้าเป็นผู้สนับสนุน โดยผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นส่วนหนึ่งกับทีมกีฬาจะนำไปสู่ภาพลักษณ์ของผู้สนับสนุน (Sponsor Image) การสื่อสารแบบปากต่อปาก และการตัดสินใจซื้อ (Purchase Intention) Boerman และคณะ (2017) ได้ศึกษาการแสดงตัวตนของผู้สนับสนุน (Sponsor Disclosure) ที่พบว่าเมื่อผลที่จะนำไปสู่การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Khuong และ Chau (2017, บทความที่ 1) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเข้าเป็นผู้สนับสนุนทางด้านกีฬาของบริษัทโตโยต้าในประเทศไทยพบว่าการมีความเกี่ยวข้องในเหตุการณ์หรือกิจกรรม (Event Involvement), แนวโน้มทางทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผู้สนับสนุน (Attitude towards the sponsor), ความเหมาะสมเข้ากันได้ของผลิตภัณฑ์กับการจัดเหตุการณ์กิจกรรม (Fit of Sponsored Event) ส่งผลต่อความเชื่อถือในตราสินค้า (Brand Trust) อันนำไปสู่การสื่อสารแบบปากต่อปากในที่สุด

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษา “ตัวแบบสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนอีสปอร์ตในประเทศไทย: ในบริบทของการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์” เพื่อเป็นการศึกษาโอกาสในการได้รับผลตอบแทนจากช่องทางในการลงทุนสำหรับองค์การธุรกิจหรือเจ้าของตราสินค้าต่าง ๆ ในกรณีที่น่าสนใจจะเข้าเป็นผู้สนับสนุนทางด้านอีสปอร์ตในบริบทของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างตัวแบบสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนอีสปอร์ตในประเทศไทยผ่านบริบทของการสื่อสารทางการตลาดแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
2. เพื่อตรวจสอบอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมของตัวแบบสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนอีสปอร์ตในประเทศไทยผ่านบริบทของการสื่อสารทางการตลาดแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย คือ ประชาชนทั่วไปในประเทศไทย ที่สนใจ รับชม ติดตามข่าวสาร ชื่นชอบในเกมหักอีสปอร์ตทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยเคยมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการจัดการแข่งขันอีสปอร์ตในรายการต่าง ๆ จากประชากรดังกล่าว ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบโควตา (Quota Sampling) โดยกำหนดลักษณะของการเข้าชมกีฬาสีอีสปอร์ตทั้งแบบในสถานที่จริงและทั้งในอุปกรณ์สื่อต่าง ๆ ทั้งยังทำการเลือกเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีประสบการณ์อันมีความเกี่ยวข้องกับการรับชม ติดตามเชียร์กีฬาสีอีสปอร์ต ซึ่งไม่จำกัดเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จากนั้นผู้วิจัยสุ่มเลือกตัวอย่างโดยสะดวก (Convenience Sampling) ในพื้นที่ของการจัดกิจกรรมการแข่งขัน หรือการพบเจอผู้ที่กำลังชมการแข่งขันผ่านอุปกรณ์สื่อต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถาม โดยเก็บข้อมูลทั้งหมดจำนวน 385 คน และเก็บข้อมูลเกินเพื่อป้องกันกรณีพบข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือมีข้อมูลสูญหาย อีก 15 คน รวมทั้งหมด 400 คน โดยการกำหนดขนาดตัวอย่าง ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการกำหนดขนาดตัวอย่างจำนวน 385 คน เพื่อให้สอดคล้องตามที่แอร์และคณะได้แนะนำขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมว่ามีขนาดตั้งแต่ 200 ถึง 400 ตัวอย่าง โดยสอดคล้องกับที่ณัฐธยาน์ ภักดิ์พิเศษวงศ์ (2556) ได้กล่าวเอาไว้ว่า ในกรณีที่เป็นการวิเคราะห์แบบตัวแบบสมการโครงสร้างนั้นผู้กำหนดเอาไว้เป็นแนวทางสำหรับขนาดตัวอย่างไว้ทั้งสิ้น 6 ขนาด ได้แก่ 50 ตัวอย่าง (น้อยมาก), 100 ตัวอย่าง (น้อย), 200 ตัวอย่าง (เพียงพอ), 300 ตัวอย่าง (ดี), 500 ตัวอย่าง (ดีมาก) และ 1,000 ตัวอย่าง (ดีที่สุด) ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะใช้ตัวอย่างในการศึกษา โดยเก็บ 400 ตัวอย่าง ซึ่งจัดได้ว่าจำนวนตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาและวิเคราะห์ด้วยตัวแบบสมการโครงสร้าง หลังจากเก็บตัวอย่างแล้วผู้วิจัยได้ทำ

การคัดกรองแบบสอบถามที่สมบูรณ์สุทธิแล้วเหลือตัวอย่างที่ใช้ศึกษาจำนวน 385 คน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิจากการใช้เครื่องมือคือแบบสอบถาม โดยข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งมีการใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูล รวมถึงสถิติเชิงอนุมาน ซึ่งได้แก่การใช้วิธีการตัวแบบสมการโครงสร้างเพื่อทำการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ของตัวแปรทั้งหมดในกรอบแนวคิดของการวิจัยนี้ และเพื่อทำการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานและอธิบายอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมของตัวแปร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งพัฒนาจากการศึกษาค้นคว้าตำรา และการทบทวนวรรณกรรมของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยคำถามในแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการเก็บข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยนี้

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยบรรพบท (Antecedents) ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนการแข่งขันอีสปอร์ต อันได้แก่ ปัจจัยการระบุดัตน ปัจจัยการมีส่วนร่วม ปัจจัยเกียรติภูมิ และปัจจัยความเหมาะสม ระดับความคิดเห็นของการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการเข้าเป็นผู้สนับสนุนการแข่งขันอีสปอร์ต ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยการตระหนักรู้ ภาพลักษณ์ ทศนคติ และความตั้งใจซื้อ

การคัดสรรตัวแปรเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทำให้ได้ค้นพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากมายอาทิ Rodoula Tsiotsou (2007) ได้ศึกษาถึงผลลัพธ์จากการเข้าเป็นผู้สนับสนุน โดยผลการศึกษพบว่า การมีส่วนร่วมในการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งกับทีมกีฬาจะนำไปสู่ภาพลักษณ์ของผู้สนับสนุน การสื่อสารแบบปากต่อปาก และการตัดสินใจซื้อ Boerman และคณะ (2017) ได้ศึกษาการแสดงตัวตนของผู้สนับสนุน ที่พบว่ามีผลที่จะนำไปสู่การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Khuong และ Chau (2017, บทความที่ 1) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเข้าเป็นผู้สนับสนุนทางด้านกีฬาของบริษัทโตโยต้าในประเทศไทยเวียดนาม พบว่าการมีความเกี่ยวข้องในเหตุการณ์หรือกิจกรรม (Event

Involvement), แนวโน้มทางทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผู้สนับสนุน, ความเหมาะสมเข้ากันได้ของผลิตภัณฑ์กับการจัดเหตุการณ์กิจกรรม (Fit of Sponsored Event) ส่งผลต่อความเชื่อถือในตราสินค้า (Brand Trust) อันนำไปสู่การสื่อสารแบบปากต่อปากในที่สุด ในปีเดียวกันนั้นเอง Khuong และ Chau (2017, บทความที่ 2) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเข้าเป็นผู้สนับสนุนทางด้านกีฬาของบริษัทโตโยต้าในประเทศไทยเวียดนามพบว่าการมีความเกี่ยวข้องในเหตุการณ์หรือกิจกรรม (Event Involvement), แนวโน้มทางทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผู้สนับสนุน (Attitude towards the sponsor), ความเหมาะสมเข้ากันได้ของผลิตภัณฑ์กับการจัดเหตุการณ์กิจกรรม (Fit of Sponsored Event) ส่งผลต่อการจดจำตราสินค้า (Brand Recognition) แล้วนำไปสู่การตัดสินใจซื้อในที่สุด (Purchase Intention) Konstantinos Koronios (2016) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเข้าเป็นผู้สนับสนุนกีฬา โดยศึกษาผลกระทบของภาพลักษณ์ของผู้สนับสนุนที่มีต่อการตัดสินใจซื้อของแฟน (Purchase Intention of Fans) พบว่าภาพลักษณ์ของผู้สนับสนุนมีผลกระทบต่อการตัดสินใจซื้อของแฟนอย่างมีนัยสำคัญ โดยการศึกษาในครั้งนี้ยังได้มีการพูดถึงบรรพบท (Antecedents) ของผู้สนับสนุน 3 สิ่งได้แก่ Sport Involvement Team, Archivement และ Team Attachment ซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์ของผู้สนับสนุน และนำไปสู่การตัดสินใจซื้อ นอกจากนี้ยังพบว่าความเหมาะสมเข้ากันได้ของผลิตภัณฑ์ (Product Fit) ยังส่งผลต่อภาพลักษณ์ของผู้สนับสนุนและการนำไปสู่การตัดสินใจซื้ออีกด้วย Kevin Gwinner (2003) ที่ได้ทำการศึกษากลุ่ม บรรพบท สามส่วนซึ่งประกอบไปด้วย Perceived Prestige, Domain Involvement และ Fan Associations ที่นำไปสู่การก่อให้เกิด Team Identification อันเป็นปัจจัยหลักที่นำไปสู่ ผลลัพธ์ ของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนกีฬาในด้านต่าง ๆ คือ Sponsor Recognition, Attitude toward Sponsors, Sponsor Patronage และ Satisfaction with Sponsors งานวิจัยของ Makoto Nakazawa และคณะ (2016) ได้ทำการศึกษาปัจจัย Team Identification, sponsor-stadium fit และ Gratitude towards the sponsor พบว่ามีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค สอดคล้องกับงานของ Tsordia และคณะ (2018) ที่ได้ทำการศึกษา Sport Sponsorship Antecedences ที่มีผลต่อตราสินค้า (Brand Equity) และพฤติกรรมการซื้อ (Purchase Behaviour) Tat Huei Cham ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยการสื่อสารแบบบอกต่อที่นำไปสู่การตัดสินใจซื้อโดยปัจจัยการตัดสินใจซื้อ (Purchase Intention) นี้ก็ถือว่าเป็นมิติหนึ่งในหมวดหมู่ Behavioural Outcomes ของการวัดผลสัมฤทธิ์ตามที่งาน Yukyoum Kim และคณะ (2014) ได้จัด

หมวดหมู่ไว้ Erfan Severi และคณะ (2014) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความสัมพันธ์นำไปสู่ตัวแปรตามคือ Brand Equity ซึ่งสามารถแบ่งมิติออกได้เป็น Brand Awareness, Brand Association, Brand Royalty, Brand Image และ Perceived Quality อันจะเห็นได้ว่ามิติต่าง ๆ ของ Brand Equity นั้นมีความหมายคล้ายคลึงกับการวัดผลสัมฤทธิ์หรือการวัดประสิทธิผลของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนตามที่งานวิจัยของ Yukyoum Kim และคณะ (2014)

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการเข้าเป็นผู้สนับสนุน และการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อันเป็นที่มาซึ่งทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังต่อไปนี้

H1: ปัจจัยการระบุตัวตน (Identification) มีอิทธิพลเชิงบวกกับการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

H2: ปัจจัยการมีส่วนร่วม (Involvement) มีอิทธิพลเชิงบวกกับการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

H3: ปัจจัยเกียรติภูมิ (Prestige) มีอิทธิพลเชิงบวกกับการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

H4: ปัจจัยความเหมาะสม (Fit) มีอิทธิพลเชิงบวกกับการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

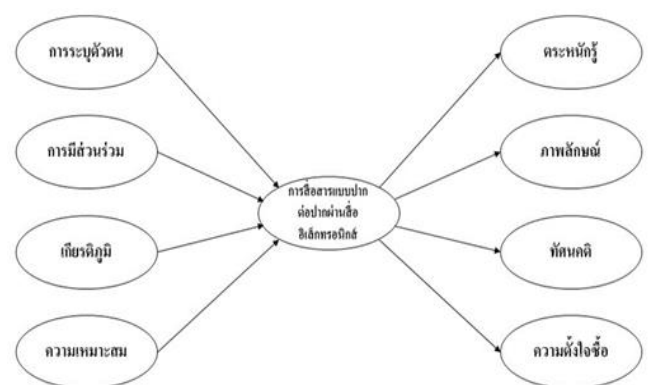
H5: การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (eWOM) มีอิทธิพลเชิงบวกกับการตระหนักรู้ (Awareness)

H6: การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (eWOM) มีอิทธิพลเชิงบวกกับภาพลักษณ์ (Image)

H7: การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (eWOM) มีอิทธิพลเชิงบวกกับทัศนคติ (Attitude)

H8: การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (eWOM) มีอิทธิพลเชิงบวกกับความตั้งใจซื้อ (Purchase Intention)

และจากการตั้งสมมติฐานดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

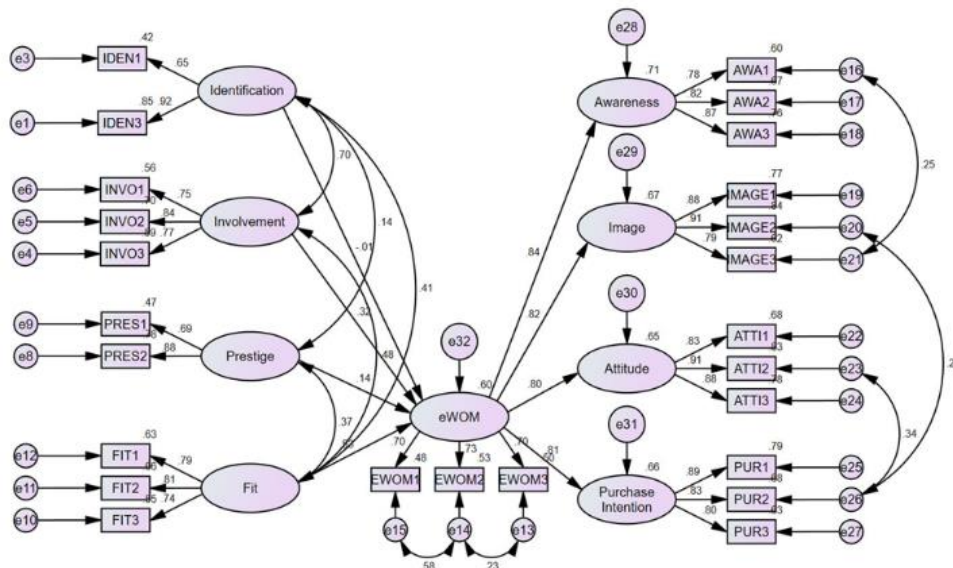
ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความถี่ในการรับชมการแข่งขัน กีฬาอีสปอร์ต พบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 67 มีอายุอยู่ในช่วง 21-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.1 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี 269 คน คิดเป็นร้อยละ 69.9 เป็นนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา 233 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5 มีสถานภาพโสด 331 คน คิดเป็นร้อยละ 86 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.7 และมีความถี่ในการรับชมการแข่งขันกีฬาอีสปอร์ตโดยพฤติกรรมการชม “ชมเป็นบางครั้งคราว” 266 คน คิดเป็นร้อยละ 69.1 สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัย ทำการพิจารณาเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยของตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งแต่เดิมมีจำนวน 27 ตัว โดยเมื่อพิจารณาจากค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) แล้ว พบว่ามีสองข้อคำถามที่มีค่าต่ำกว่า 0.6 จึงถูกตัดออกจากการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง โดยข้อคำถามอื่นที่เหลืออีก 25 ข้อ มีค่าน้ำหนักปัจจัยสูงกว่า 0.6 จึงถูกนำมาวิเคราะห์ในตัวแบบสมการโครงสร้างต่อไป (Chin; Gopal & Salisbury, 1997; Hair et al., 2006)

สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบเชิงยืนยัน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแบบสมการโครงสร้างพบว่า ตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่า CMIN/DF เท่ากับ 2.521, GFI เท่ากับ 0.882, NFI เท่ากับ 0.905, RFI เท่ากับ 0.889, IFI เท่ากับ 0.940, TLI เท่ากับ 0.930, CFI เท่ากับ 0.940 และ RMSEA เท่ากับ 0.063 ซึ่งทุกค่าสถิติได้ผ่านหลักเกณฑ์ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่า RFI นั้น แม้ว่าจะมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ แต่สามารถพิจารณาค่า NFI, IFI, TLI และ CFI ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานจากการทบทวนวรรณกรรมดังนี้ ค่า CMIN/DF น้อยกว่า 5 (Loo & Thorpe, 2000), ค่า Goodness of Fit Index (GFI) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 (Cheng, Shih-I, 2011), ค่า Normalised Fit Index (NFI) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999), ค่า Relative Fit Index (RFI) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999), ค่า Incremental Fit Index (IFI) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999), ค่า Tucker Lewis Index (TLI) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999), ค่า Comparative Fit Index (CFI) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999) และค่า Root mean square error of approximation (RMSEA) น้อยกว่า 0.08 (Hair et al, 1998)

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผลทดสอบสมมติฐานที่ 1 “ปัจจัยการระบุตัวตน (Identification) มีอิทธิพลเชิงบวกกับการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์” ผลการทดสอบพบว่าปฏิเสธสมมติฐาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีค่า P-value เท่ากับ 0.873 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ -0.011 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 “ปัจจัยการมีส่วนร่วม (Involvement) มีอิทธิพลเชิงบวกกับการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์” ผลการทดสอบพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.319 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 “ปัจจัยเกียรติภูมิ (Prestige) มีอิทธิพลเชิงบวกกับการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์” ผลการทดสอบพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีค่า P-value เท่ากับ 0.011 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.137 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 “ปัจจัยความเหมาะสม (Fit) มีอิทธิพลเชิงบวกกับการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์” ผลการทดสอบพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.526 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 “การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลเชิงบวกกับการตระหนักรู้” ผลการทดสอบพบว่ายอมรับสมมติฐาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.842 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 6 “การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีอิทธิพลเชิงบวกกับภาพลักษณ์” ผลการทดสอบพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.820 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 7 “การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีอิทธิพลเชิงบวกกับทัศนคติ (Attitude)” ผลการทดสอบพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.805 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 8 “การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีอิทธิพลเชิงบวกกับความตั้งใจซื้อ” ผลการทดสอบพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.814

จากการปรับปรุงรูปแบบของตัวแบบสมการโครงสร้างให้มีความเหมาะสมที่สุดทำให้ผู้วิจัยได้ตัวแบบสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนการแข่งขัน กีฬาอีสปอร์ต ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ตัวแบบสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนการแข่งขันกีฬาอีสปอร์ต

สำหรับผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ทั้งอิทธิพลทางตรง (Direct Effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) และอิทธิพลโดยรวม (Total Effect) พบว่าปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมมีอิทธิพลทางตรงกับการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยมีน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.316 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ปัจจัยเกียรติภูมิมีอิทธิพลทางตรงกับการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยมีน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.137 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยความเหมาะสมมีอิทธิพลทางตรงกับการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยมีน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.526 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีอิทธิพลทางอ้อมกับการตระหนักรู้โดยมีน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.268 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีอิทธิพลทางอ้อมกับภาพลักษณ์โดยมีน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.261 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีอิทธิพลทางอ้อมกับทัศนคติโดยมีน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.257 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีอิทธิพลทางอ้อมกับความตั้งใจซื้อโดยมีน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.260 อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.001 ปัจจัยเกียรติภูมิมีอิทธิพลทางอ้อมกับการตระหนักรู้โดยมีน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.115 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ปัจจัยเกียรติภูมิมีอิทธิพลทางอ้อมกับภาพลักษณ์โดยมีน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.112 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ปัจจัยเกียรติภูมิมีอิทธิพลทางอ้อมกับทัศนคติโดยมีน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.110 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ปัจจัยเกียรติภูมิมีอิทธิพลทางอ้อมกับความตั้งใจซื้อโดยมีน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.111 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ปัจจัยความเหมาะสมมีอิทธิพลทางอ้อมกับการตระหนักรู้โดยมีน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.442 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ปัจจัยความเหมาะสมมีอิทธิพลทางอ้อมกับภาพลักษณ์โดยมีน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.431 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ปัจจัยความเหมาะสมมีอิทธิพลทางอ้อมกับทัศนคติโดยมีน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.423 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ปัจจัยความเหมาะสมมีอิทธิพลทางอ้อมกับความตั้งใจซื้อโดยมีน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.428 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis)

(n=385)			
Path Analysis	Direct Effect	Indirect Effect	Total Effect
Involvement → eWOM	0.316***	-	0.316***
Prestige → eWOM	0.137*	-	0.137***
Fit → eWOM	0.526***	-	0.526***
eWOM → Awareness	0.842***	-	0.842***
eWOM → Image	0.820***	-	0.820***
eWOM → Attitude	0.805***	-	0.805***
eWOM → Purchase Intention	0.814***	-	0.814***
Involvement → Awareness	-	0.268***	0.268***
Involvement → Image	-	0.261***	0.261***
Involvement → Attitude	-	0.257***	0.257***
Involvement → Purchase Intention	-	0.260***	0.260***
Prestige → Awareness	-	0.115***	0.115***
Prestige → Image	-	0.112***	0.112***
Prestige → Attitude	-	0.110***	0.110***
Prestige → Purchase Intention	-	0.111***	0.111***
Fit → Awareness	-	0.442***	0.442***
Fit → Image	-	0.431***	0.431***
Fit → Attitude	-	0.423***	0.423***
Fit → Purchase Intention	-	0.428***	0.428***

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยโดยจากการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่าตัวแบบสมการโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี และผลทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ด้วยวิธีการตัวแบบสมการโครงสร้างจากทั้ง 8 สมมติฐานสรุปได้ดังนี้

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 1 สรุปได้ว่า ปัจจัยการระบุตัวตนไม่มีอิทธิพลเชิงบวกกับการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการระบุตัวตนของผู้บริโภคในฐานะแฟนกีฬาอีสปอร์ตในประเทศไทยนั้น ไม่มีผลต่อการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นั่นคือแม้ผู้บริโภคจะรับรู้ได้ว่าใช่หรือไม่ใช่แฟนกีฬาอีสปอร์ตก็อาจจะพูดหรือไม่พูดถึงเกี่ยวกับกีฬาประเภทนั้นบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ โดยผลการทดสอบสมมติฐานมีความขัดแย้งกับงานของ Rodoula Tsiotsou (2007) ที่ศึกษาแล้วพบว่าการระบุตัวตนนั้นมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการสื่อสารแบบปากต่อปาก

สาเหตุที่ผลการทดสอบสมมติฐานมีความขัดแย้งกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีตนั้นอาจเป็นเพราะอีสปอร์ตนั้นถือว่าเป็นสิ่งใหม่ในประเทศไทยที่กำลังเป็นที่พูดถึงอยู่ในปัจจุบัน ทั้งในแวดวงวิชาการและในวงการธุรกิจ การเอ่ยถึงอีสปอร์ตในสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ ในหัวข้อต่าง ๆ กับการพูดถึงผู้เข้าสนับสนุนในการแข่งขันกีฬาอีสปอร์ตนั้น อาจถูกพูดถึงโดยผู้ที่ใช่หรือไม่ใช่แฟนกีฬาประเภทอีสปอร์ต

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 2 สรุปได้ว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมมีอิทธิพลเชิงบวกกับการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าผู้สนับสนุน ก่อให้เกิดสถานการณ์ในการมีส่วนร่วมต่อการแข่งขันอีสปอร์ตให้กับผู้บริโภคซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคนั้นมีการพูดถึงกีฬาอีสปอร์ตมากขึ้นในการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khuong & Chau (2017) ที่ได้ศึกษาพบว่า การก่อให้เกิดสถานการณ์หรือกิจกรรมให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคนั้นจะทำให้ผู้บริโภคมีการสื่อสารแบบปากต่อปากเพิ่มมากขึ้นทั้งยังสอดคล้องกับงานของ Tsiotsou (2007) ที่ได้ศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมนั้นมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการสื่อสารแบบปากต่อปาก

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 3 สรุปได้ว่า ปัจจัยเกียรติภูมิมีอิทธิพลเชิงบวกกับการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าผู้สนับสนุน (Sponsor) ควรสร้างระดับของความรู้สึกถึงเกียรติภูมิของผู้บริโภคในฐานะการเป็นแฟนกีฬาอีสปอร์ตให้เพิ่มมากขึ้นซึ่งจะส่งผลต่อระดับของการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่าน

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยผลการทดสอบสมมติฐานมีความสอดคล้องกับงานของ Cornwell et.al. (2005 อ้างถึงใน Kim, 2014) และงานของ Speed & Thompson (2000 อ้างถึงใน Yukyoun Kim, 2014) ซึ่งจากการศึกษาเชิงอภิมานของ Yukyoun Kim (2014) ที่ได้รวบรวมงานที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเกียรติภูมิพบว่า มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของพฤติกรรมซึ่งได้แก่การสื่อสารแบบปากต่อปากของผู้บริโภค

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 4 สรุปได้ว่า ปัจจัยความเหมาะสมมีอิทธิพลเชิงบวกกับการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าผู้สนับสนุน ควรเลือกสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือทรัพย์สินต่าง ๆ ที่นำมาใช้สนับสนุนในกิจกรรมการแข่งขันให้มีความสอดคล้องในบริบทของการแข่งขันกีฬาอีสปอร์ต โดยผลการทดสอบสมมติฐานมีความสอดคล้องกับงานของ Cornwell et.al. (2005 อ้างถึงใน Kim, 2014) และงานของ Speed & Thompson (2000 อ้างถึงใน Kim, 2014) ซึ่งจากการศึกษาเชิงอภิมานของ Kim (2014) ที่ได้รวบรวมงานที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยความเหมาะสมพบว่า มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของพฤติกรรมซึ่งได้แก่การสื่อสารแบบปากต่อปากของผู้บริโภค

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 5 สรุปได้ว่า ปัจจัยการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลเชิงบวกกับความตระหนักรู้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าหากผู้บริโภคมีการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นจะทำให้การตระหนักรู้ของผู้บริโภคเกี่ยวกับตราสินค้า หรือสินค้าของผู้สนับสนุนที่เข้าสนับสนุนในกิจกรรมการแข่งขันกีฬาอีสปอร์ตมีสูงมากขึ้น โดยผลการทดสอบสมมติฐานมีความสอดคล้องกับงานของ Erfan Severi et. al. (2014) ที่ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์กับการตระหนักรู้พบว่า การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลต่อความตระหนักรู้ของผู้บริโภค

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 6 สรุปได้ว่า ปัจจัยการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลเชิงบวกกับภาพลักษณ์ของตราสินค้า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าหากผู้บริโภคมีการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น จะยิ่งทำให้ระดับภาพลักษณ์ของตราสินค้า หรือสินค้าของผู้สนับสนุน ที่เข้าสนับสนุนในกิจกรรมการแข่งขันกีฬาอีสปอร์ตเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยผลการทดสอบสมมติฐานมีความสอดคล้องกับงานของ Severi (2014) ที่ได้ศึกษาอิทธิพลของการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อภาพลักษณ์ของตราสินค้าพบว่า การสื่อสารแบบปากต่อปาก

ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลเชิงบวกกับภาพลักษณ์ของตราสินค้า

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 7 สรุปได้ว่า ปัจจัยการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลเชิงบวกกับทัศนคติที่ผู้บริโภคมีต่อตราสินค้าของผู้สนับสนุน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าหากผู้บริโภคมีระดับของการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น จะยิ่งทำให้ระดับของทัศนคติที่ผู้บริโภคมีต่อตราสินค้าหรือสินค้าของผู้สนับสนุนที่เข้าสนับสนุนในกิจกรรมการแข่งขันกีฬาอีสปอร์ตเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยผลการทดสอบสมมติฐานมีความสอดคล้องกับงานของ Elseidi (2016) ที่ได้ศึกษาอิทธิพลของการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อทัศนคติของผู้บริโภค ผลการศึกษาพบว่าการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติของผู้บริโภค

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 8 สรุปได้ว่า ปัจจัยการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลเชิงบวกกับความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าหากผู้บริโภคมีระดับของการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น จะยิ่งทำให้ระดับของความตั้งใจซื้อสินค้าจากตราสินค้าของผู้สนับสนุนที่เข้าสนับสนุนในกิจกรรมการแข่งขันกีฬาอีสปอร์ตเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยผลการทดสอบสมมติฐานมีความสอดคล้องกับงานของ Sa'ait et.al. (2016) ที่ได้ทำการศึกษาพบว่าการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นมียิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทางทฤษฎีที่ได้จากการวิจัยนี้ซึ่งได้ให้ข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าเป็นผู้สนับสนุนด้านการมีส่วนร่วม เกียรติยศ และความเหมาะสม มีอิทธิพลทางตรงต่อการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งยังพบว่าการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นมียิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนอันได้แก่ความตระหนักรู้ ภาพลักษณ์ ทัศนคติและความตั้งใจซื้อ ดังนั้นหากมีการเพิ่มระดับของการมีส่วนร่วม เกียรติยศ และความเหมาะสมของผู้บริโภคที่รับชมการแข่งขันกีฬาอีสปอร์ตจะทำให้ระดับของ

การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพิ่มสูงมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อไปยังผลสัมฤทธิ์ของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนกีฬาอีสปอร์ตทั้งในด้านการตระหนักรู้ ภาพลักษณ์ ทัศนคติ และความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคที่มีต่อตราสินค้าที่เข้าสนับสนุนกิจกรรมการแข่งขันอีสปอร์ต ซึ่งทำให้การยอมรับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้โดยการเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมนั้น ควรเพิ่มระดับการนึกถึงของผู้บริโภคเนื่องจากเป็นตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การเพิ่มระดับเกียรตินั้นควรเพิ่มระดับความรู้สึกลึกซึ้งทำให้ผู้บริโภคที่รับชมกีฬาอีสปอร์ตนั้นรู้สึกได้ว่าครอบครัวของผู้บริโภคมองอีสปอร์ตว่าเป็นกีฬาที่ไม่แพ้กีฬาสามัญทั่วไปชนิดอื่น ๆ การเพิ่มระดับความเหมาะสมนั้นควรเพิ่มการรับรู้ถึงความเกี่ยวข้องของตราสินค้าที่เข้ามาร่วมสนับสนุนในกีฬาอีสปอร์ต โดยงานวิจัยนี้ได้ให้แนวทางการศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแบบสมการโครงสร้างของปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งมีความน่าเชื่อถือ และเป็นการยืนยันถึงความเที่ยงตรงของข้อคำถามที่นำมาใช้สร้างมาตรวัดอันประยุกต์จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและผู้ประกอบการนั้น ผู้บริหารหรือในที่นี่คือผู้ขับเคลื่อนตราสินค้าขององค์การควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มระดับของการมีส่วนร่วม ความรู้สึกถึงเกียรติภูมิของผู้บริโภคที่เป็นแฟนกีฬาอีสปอร์ต และใส่ใจถึงความเหมาะสมของสินค้าและตราสินค้าของตนที่จะเข้าร่วมเป็นผู้สนับสนุนในการแข่งขันกีฬาอีสปอร์ตเพื่อให้สอดคล้องตามตัวแบบสมการโครงสร้างที่สร้างขึ้นในการศึกษานี้ ผู้บริหารหรือผู้ประกอบการอาจใช้กลยุทธ์วิธีการต่าง ๆ เช่นการจัดกิจกรรมเสริมให้ผู้บริโภคได้เกิดการสัมผัสกับกิจกรรมการแข่งขันอีสปอร์ตอยู่อย่างสม่ำเสมอและสร้างค่านิยมให้แก่ผู้บริโภคเหล่านี้ผ่านสื่อและองค์การการสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เพื่อให้ค่านิยมและทัศนคติของคนในสังคมไทยที่มีต่ออีสปอร์ตเป็นไปในทิศทางบวกมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มระดับของปัจจัยการมีส่วนร่วมและเกียรติภูมิส่วนในด้านของความเหมาะสมของสินค้าหรือลักษณะของตราสินค้าขององค์การก็ควรให้ความใส่ใจถึงความเหมาะสมของลักษณะของผลิตภัณฑ์หรือทรัพย์สินที่จะเข้าไปเป็นสิ่งสนับสนุนในกิจกรรมการแข่งขันเพราะหากมีความเหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรมการแข่งขันอีสปอร์ตก็จะทำให้ระดับของผลสัมฤทธิ์ของการเข้าเป็นผู้สนับสนุนเพิ่มมากยิ่งขึ้นได้เป็นอย่างดี

References

- Amis, J., Slacks, T., & Berrett, T. (1999). Sport Sponsorship as Distinctive Competence. **European Journal of Marketing**. 33(3/4): 250-272.
- BBC. (2017). **esports: International Olympic Committee considering esports for future Games**. [Online]. Available.:<http://www.bbc.com/sport/olympics/41790148>.
- Boerman, S. C. et.al. (2017). "This Post is Sponsored: Effects of Sponsorship Disclosure on Persuasion Knowledge." **Journal of Interactive Marketing**. 38(2017): 82-92.
- Borowy, M. & Jin, D.Y. (2013). "Pioneering E-sport: The Experience Economy and the Marketing of Early 1980s Arcade Gaming Contests". **International Journal of Communication**. 7(13): 2254-2274.
- Cunningham, G. et. Al. (2018). "eSport: Construct specifications and implications for sport management". **Sport Management Review**. 21(18): 1-6.
- Elseidi, R. (2016). "Electronic word of mouth effects on consumers' brand attitudes, brand image and purchase intention: an empirical study in Egypt. **The Business and Management Review**. 7(5): 514-522.
- Fahy, J. et. Al. (2002). **Competitive advantage through sponsorship**. *European Journal of Marketing*, [Online]. Available. : <http://www.emeraldinsight.com/0309-0566>.
- GMR Marketing LLC. (2016). **e-Sports Marketing: Start with the consumer**.
- Gwinner, K. (2003). A model of Fan Identification: Antecedents and Sponsorship Outcomes. **Journal of Service Marketing**. 17(3): 275-294.
- Gwinner, K. (2009). IMAGE TRANSFER IN CORPORATE EVENT SPONSORSHIP: ASSESSING THE IMPACT OF TEAM IDENTIFICATION AND EVENT-SPONSOR FIT. **International Journal of Management and Marketing**. 2(1)
- Hamari, J. & Sjoblom, M. (2016). "What is eSports and why do people watch it?". **Internet Research**. 27(2), pp.211-232.
- Hilvert-Bruce, Zorah. (2018). Social motivations of live-streaming viewer engagement on Twitch. **Computer in Human Behavior**. 84(18): 58-67.
- Janthakij, W. (2004). **The Influence of Being a Sponsor of the Event to the Brand Image**. Thesis for Master's degree in Advertisement, Faculty of Communication Arts. Chulalongkorn University.
- Karhuahti, V. (2017). "Reconsidering Esport: Economics and Executive Ownership." **Physical Culture and Sport Studies and Research**. : 43-53.
- Khuong, M.N., Chau, N.T.K. (2017). "Factors of Event Sponsorship Affecting Customer's Brand Trust and Word of Mouth: A Case of Toyota, Vietnam." **Journal of Economic, Business and Management**. 5(2): 88-94.
- Khuong, M.N., Chau, N.T.K. (2017). "The Effect of Event Sponsorship on Customer's Brand Awareness and Purchase Intention: A Case Study of Toyota Vietnam." **Review of European Studies**. 9(1): 148-157.
- Kim, Y., Lee, H., Magnusen, M., & Kim, M. (2015). Factors Influencing Sponsorship Effectiveness: A Meta-Analytic Review and Research Synthesis. **Journal of Sport Management**.

- Koronios, K., et.al. (2016). Sport Sponsorship: The impact of Sponsor Image on Purchase Intention of Fans. *Journal of Business and Management*. 9(8): 84-96.
- Lee, D., Schoenstedt, L.J. (2011). "Comparison of eSports and Traditional Sports Consumption Motives." *Journal of Research*. 6(2): 39-44.
- Lopez, M. & Sicilia, M. (2014). "Determinants of E-WOM influence: The Role of Consumers' Internet Experience". *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*. 9(1): 28-43.
- Lu, Z. (2017). "From E-Heroism to E-Sports: The Development of Competitive Gaming in China". *The International Journal of the History of Sport*. 33(18): 2186-2205.
- Paibunputhipong, S. (2013). *The Influence of Being a Sport Sponsorship in Thailand Football Premier League Competition that Affects the Brand Recognition of Visitors*. Thesis for Master's degree in Advertisement. Faculty of Administration and Management. Bangkok University.
- Sa'ait, N. et. Al. (2016). "The Effect of E-WOM on customer Purchase Intention". *International Academic Research Journal of Social Science*. 2(1): 73-80.
- Severi, E. et. Al. (2014). "The Impacts of Electronic Word of Mouth on Brand Equity in the Context of Social Media". *International Journal of Business and Management*. 9(8): 84-96.
- Smanuhatha, R. (2009). *Brand Recognition Through Watching Motor Sports that Affect the Purchase Intention*. Thummasart University.
- Thiborg, J. & Jonasson, K. (2010) "Electronic Sport and its impact on future sport". *Sport in Society*. 2(13): 287-299.
- Tsiotsou, R. & Alexandris, K. (2007). "Delineating the Outcomes of Sponsorship." *International Journal of Retail & Management*. 37(4): 358-369.
- Wanarat, S. (2017). *A Structural Equation Model of Total Quality Management, Innovation and Supply Chain Performance*. Business Administration and Economics Review. 14(1): 106-127
- Wanitbanha, K. (2012). *Statistical for Research*. (6th ed). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Wagner, M.G. (2006). "Computer Games and the Three Dimensions of Reading Literacy". Conference: Conference: Proceedings of the 2006 International Conference on Internet Computing & Conference on Computer Games Development, ICOMP 2006, Las Vegas, Nevada, USA, June 26-29, 2006.
- Yang, Y. et. Al. (2018). Electronic word of mouth and hotel performance: A meta-analysis. *Tourism Management*. 67(18): 248-260.

การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการกระทำผิดในโลกอินเทอร์เน็ต: กรณีศึกษา การรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ ในเขตกรุงเทพมหานคร

กชพรรณ มณีภาค¹, อุนิสา เลิศโตมรสกุล²

สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย^{1,2}

Email: Mskotchapan@hotmail.com¹, Unisa.L@chula.ac.th²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยและผลกระทบ และเพื่อเสนอเป็นแนวทางในการป้องกันหรือลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้เทคนิคแบบลูกโซ่กับผู้ตกเป็นเหยื่อการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย และนำข้อมูลจากเอกสารมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยเชื่อมโยงในลักษณะการพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัย 3 องค์ประกอบหลักคือ เหยื่อที่เหมาะสม แรงจูงใจให้เกิดการตกเป็นเหยื่อ และ ภาวะขาดการป้องกัน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ มีผลกระทบต่อ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม และแนวทางในการป้องกันหรือลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ เช่น การจัดการกับพฤติกรรมการเข้าสู่โลกไซเบอร์ และการตระหนักถึงวิธีการใช้งานสื่อออนไลน์อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม, การกระทำผิดในโลกอินเทอร์เน็ต, การรังแกกันในโลกไซเบอร์, รูปแบบการคุกคามทางเพศ, เขตกรุงเทพมหานคร

Crime Victimization on the Internet: A Case of Cyber Bullying in the Form of Sexual Offenses in the Bangkok Metropolitan Area

Kotchapan Maneephak¹, Unisa Lerdtomornsakul²

Major in Criminology and Criminal Justice^{1,2}

Faculty of Political Science, Chulalongkorn University^{1,2}

Email: mskotchapan@hotmail.com¹, Unisa.L@chula.ac.th²

Abstract

This research aimed to study factors causing a person to become a crime victim of cyber bullying in the form of sexual offenses. It also aimed to study impacts and to provide recommendations for the establishment of crime victimization prevention in a case of cyber bullying in the form of sexual offenses, or ways for reducing opportunities of becoming a victim. The research was based on qualitative research by using in-depth interviews to collect data of the population. Selecting the population was conducted by using the snowball technique. There were 10 cases which were crime victims of cyber bullying in the form of sexual offenses in Bangkok. The researcher also used narrative research designed to analyze data from in-depth interviewing of the population sampling and a literature review in order to get the results.

The results showed that there are 3 factors causing the person to become a victim of cyber bullying in the form of sexual offenses which were that they were a suitable target, motivation, and lack of prevention. These results also demonstrated the impacts on physical, mental and social aspects. Moreover, these had led to ways to prevent or reduce the opportunities of becoming cyber bullying victims in the form of sexual offenses, such as realizing risky online behaviors and understanding ways to use online media appropriately.

Keywords: crime victimization, crime on the internet, cyber bullying, form of sexual offenses, Bangkok metropolitan area.

บทนำ

เมื่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วและสะดวกสบาย จนกลายเป็นชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคม การพัฒนาเทคโนโลยีดังกล่าวนี้ส่งผลให้สิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่แล้วในชีวิตจริงถูกย้ายเข้าไปอยู่ในโลกอินเทอร์เน็ต (รุ่งนภา เสถียรกุล, 2560)

การเข้าสู่โลกอินเทอร์เน็ตของผู้คนในปัจจุบันนั้นยังเสมือนว่าเป็นดาบสองคมให้แก่ผู้ใช้ (บำรุง เขียวแหลม, 2558) นอกจากในความสะดวกรวดเร็วและสะดวกสบายในการติดต่อสื่อสาร ยังสามารถนำพาปัญหาความรุนแรงหรือความเสียหายมาให้แก่ผู้ใช้ ได้มากกว่าที่เคยเจอในโลกแห่งความเป็นจริง ทุกคนนั้นมีสิทธิที่จะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมต่าง ๆ ในโลกอินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา (Shinal, 2017) กล่าวคือ อาชญากรรมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วในชีวิตจริง เช่น การล่อลวง การคำทอ การประจาน และการโกหก เมื่อถูกย้ายเข้าไปอยู่ในโลกอินเทอร์เน็ต ผลลัพธ์ของการกระทำดังกล่าวที่เกิดขึ้นจะแตกต่างไปจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในโลกความจริงที่เราคุ้นเคย พฤติกรรมหรือการกระทำที่สร้างความเสียหายให้แก่ผู้อื่นในลักษณะนี้ถูกเรียกเป็นภาษาสากลว่า “CYBER BULLYING” หรือ “การรังแกกันในโลกไซเบอร์”

“CYBER BULLYING” หรือ “การรังแกกันในโลกไซเบอร์” สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 รูปแบบดังนี้ 1) การโจมตี หรือการคำทอ พูดยาส่อเสียด ให้ร้ายหรือพูดร้าย เช่น แชทเพชชุกหรือไลน์มาว่าจะดักทำร้าย 2) การแอบอ้างตัวตนของผู้อื่น เช่น ให้เพื่อนสมัครเพชชุกหรือไลน์ให้ กรณีนี้ก็อาจโดนรังแกด้วยการถูกสวมรอยใช้เพชชุกของตัวเองโพสต์ข้อความหยาบคาย ให้ร้ายบุคคลอื่น 3) การแบล็กเมล์กัน หรือการใส่ร้ายป้ายสี เช่น ตัดต่อรูปภาพน่าเกลียด ๆ หรือการแอบถ่ายภาพหลุดที่นำเข้ามาโพสต์ประจาน และแสดงความคิดเห็นอย่างสนุกสนานเกินเลย 4) การหลอกลวงออนไลน์ เช่น การหลอกลวงให้หลงเชื่อ ให้ออกมานัดเจอเพื่อทำมิดีมิร้าย ในขณะที่อีกฝ่ายไม่ยินยอม 5) การสร้างเครือข่าย การสร้างกลุ่มในโซเชียลเพื่อโจมตีบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น มีการจับผิดทุกอิริยาบถ แล้วนำมาถกประเด็นให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลที่ตนเองไม่ชอบ หรืออาจมีการโน้มน้าวให้คนอื่นรู้สึกรังเกียจ และกีดกันให้ออกจากกลุ่ม จากสังคมที่อยู่ 6) การคุกคามทางเพศ เป็นการกระทำโดยการคุกคามทางเพศผ่านโซเชียลมีเดีย เช่น การโจมตีเรื่องเพศ การตัดต่อภาพโป๊เปลือย การเผยแพร่และส่งข้อความ ภาพ หรือภาพเคลื่อนไหวในกิจกรรมทางเพศของบุคคลอื่น การบังคับให้แสดงกิจกรรมทางเพศผ่านกล้อง เป็นต้น (ณัฐรัชต์ สามาะ, 2556)

สำหรับสภาพปัญหาของการรังแกกันในโลกไซเบอร์ในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมามี พบว่า Cyber Bullying ได้กลายเป็นประเด็นสำคัญของประเทศสหรัฐอเมริกา เริ่มจากการเหยียดปัญหาตั้งแต่กรณีการเสียชีวิตของ Ryan Halligan ปี ค.ศ. 2003 ซึ่งเป็นกรณีแรกที่ฆ่าตัวตายจากการกลั่นแกล้งกันบนโลกไซเบอร์ ไรอันเป็นเด็กชายชาวอเมริกันที่ถูกเพื่อนร่วมชั้นเรียนกลั่นแกล้งทั้งทางร่างกายและทางโลกออนไลน์เขาถูกบรรดาเพื่อนร่วมชั้นส่งข้อความซ้ำแล้วซ้ำเล่าในลักษณะกล่าวหาว่าเขาเป็นพวกกริ๊งรุ่ม เพศ ข้อความเหน็บแนม เย้ยหยัน จนทำให้ตัดสินใจฆ่าตัวตาย ขณะอายุ 13 ปี (John Halligan, 2010)

สำหรับกรณีที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ตัวอย่างกรณีที่เด็กผู้หญิงอายุ 11 ปีคนหนึ่งในการเล่นอินเทอร์เน็ตในร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่แล้วลืมนล็อคเอา ต่อมาจึงมีคนสวมรอยใช้เพชชุกเธอ เอาไปโพสต์ข้อมูลตามกรู๊ปที่ขายบริการทางเพศว่า “สาววัยใส วัยประถม ยังไม่เคยเสียสาว สนใจติดต่อผ่านอินบล็อคเพชชุกนี้” ด้วยความที่เธอไม่รู้เรื่องพอมมีคนขอเป็นเพื่อนทางเพชชุก เธอจึงรับเพราะคิดว่ากรณีเพื่อนเอยะนั้น แสดงถึงความ Popular แต่ปรากฏว่าผู้ชายส่วนใหญ่ที่ส่งข้อความมานั้น ตอนแรกจะมีท่าทีพูดจาดี จากนั้นจึงเริ่มถามว่า “อยู่ที่ไหน เคยหรือยังขอเบอร์โทรติดต่อหน่อย จะนัดขึ้นห้อง” ข้อความดังกล่าวทำให้เธอเกิดความหวาดกลัว แต่โชคดีที่เหตุการณ์นี้สามารถคลี่คลายได้ด้วยความช่วยเหลือของพ่อแม่ของเธอเอง (ชุตินา ชื่นเจริญ, 2558)

จากการศึกษาค้นคว้างานของ วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ และคณะ (2552) สอบถามถึงทัศนคติของกลุ่มวัยรุ่น เพื่อตรวจสอบว่าพฤติกรรมการรังแกกันนั้น ถือเป็นพฤติกรรมปกติที่ใคร ๆ ก็ทำหรือไม่ ผลการศึกษาชี้ว่า การรังแกกันในพื้นที่ไซเบอร์ในสายตาของวัยรุ่นจำนวนมาก มีแนวโน้มที่จะเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องปกติที่ทุกคนมีสิทธิที่จะทำได้ เยาวชนมองการรังแกในพื้นที่ยูเบอร์ว่า เป็นเรื่องปกติ จึงทำให้ตกเป็นเหยื่อจากการกระทำผิดได้ง่าย อีกทั้งในรูปแบบของการคุกคามทางเพศ เช่น แอบถ่าย แบล็กเมล์ หรือตัดแปลงรูปภาพเคลื่อนไหวต่าง ๆ และแชร์ในโลกอินเทอร์เน็ต ก็เป็นเรื่องที่อ่อนไหวและมีจำนวนไม่น้อย หลายคนก็ยังคงมองเป็นเรื่องปกติ เพื่อความสนุกสนาน (วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ และคณะ, 2552)

รายงานจาก AP และ MTV ระบุว่าเหยื่อจากการรังแกกันในโลกไซเบอร์ที่อยู่ในวัยมัธยมนั้นจะมีแนวโน้มฆ่าตัวตายสูง และการถูกรังแกโดยการส่งรูปภาพลามกอนาจาร หรือข้อความเกี่ยวกับเรื่องเพศ เป็นปัจจัยสำคัญในการคิดฆ่าตัวตายของเยาวชนมากกว่าการถูกกลั่นแกล้งในรูปแบบอื่น (MTV News, 2009)

ด้วยที่มาของปัญหาข้างต้น จึงเกิดเป็นการศึกษาค้นคว้างานที่เกี่ยวข้องกับ “การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการกระทำ

ผิดในโลกอินเทอร์เน็ต” ในประเด็นเรื่อง “การรังแกกันในโลกไซเบอร์ (Cyber Bullying)” ที่เน้นเฉพาะไปถึงรูปแบบ “การคุกคามทางเพศ”

สำหรับพื้นที่ที่ศึกษานั้น เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย สถิติประชากรในกรุงเทพมหานคร ปี 2558 มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,696,409 คน โดยแบ่งเป็นชาย จำนวน 2,695,051 คน และหญิง จำนวน 3,001,358 คน ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีประชากรจำนวนหนาแน่นที่สุดในประเทศ (สถิติจำนวนประชากรและเคหะ, 2558) และมีสถิติอาชญากรรมสูงที่สุดในประเทศเช่นเดียวกัน (สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2557)

จากข้อมูลสถิติผู้ใช้ดิจิทัลทั่วโลกในปี 2561 โดย “We Are Social ดิจิทัลเอนเซ็นซ์ และ Hoot suite” เมืองที่มีผู้ใช้ Facebook มากที่สุดในโลก คือ “กรุงเทพมหานคร” ซึ่งมีจำนวนผู้ใช้สูงถึง 22,000,000 คน (WP, 2018)

จากสถานการณ์และปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญ ความรุนแรงของปัญหาดังกล่าว การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาเกี่ยวกับ “การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการกระทำผิดในโลกอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษาการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ ในเขตกรุงเทพมหานคร”

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับเหยื่ออาชญากรรม

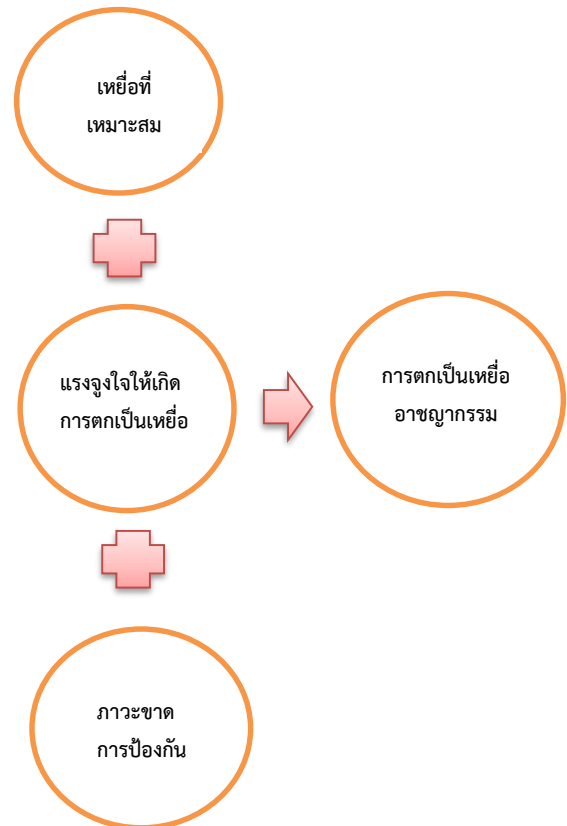
สราวุธ เบญจกุล (2551) ได้ให้ความหมายว่าเหยื่ออาชญากรรม หมายถึง ผู้ที่เป็นผู้ประสบผลร้ายหรือความเสียหายทั้งด้านชีวิต ร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน อันเนื่องมาจากการละเมิดกฎหมายไม่ว่าเหยื่ออาชญากรรมนั้น จะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติ โดยคำว่าเหยื่อรวมถึงสมาชิกในครอบครัว หรือผู้ที่ต้องพึ่งพาผู้เสียหายโดยตรงและผู้ที่ต้องทุกข์ทรมานจากการเข้าช่วยเหลือผู้เสียหายที่อยู่ในภาวะคับขันหรือเข้าป้องกันผู้อื่นไม่ให้ตกเป็นผู้เสียหาย (สิริรัตน์ บำรุงกรรม, 2552)

แนวคิดของสาเหตุการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้เป็น 3 ประการหลัก ๆ ดังนี้

1) เหยื่อที่เหมาะสม ได้แก่ พฤติกรรมของตัวเหยื่อที่ไม่ระมัดระวังตนเอง บุคลิกภาพที่อ่อนแอ ไร้เดียงสา ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง คิดในแง่ลบ มีปมด้อย และลักษณะทางชีวภาพของเหยื่อที่อ่อนแอและเปราะบาง

2) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ขาดการดูแล ได้แก่ ขาดผู้พิทักษ์ ขาดผู้ปกครอง โครงสร้างทางกายภาพขาดการดูแลสอดส่อง จำกัดการใช้งานและความเหมาะสมในการใช้อินเทอร์เน็ต

3) อาชญากรที่มีแรงจูงใจหรือถูกบีบบังคับจากสภาพแวดล้อม เช่น สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม (สุดสงวน สุธีสร, 2545)

รูปภาพที่ 1 องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบที่ทำให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม
ที่มา: สุดสงวน สุธีสร (2545)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการรังแกกันในโลกไซเบอร์ (Cyber Bullying)

Payne และ Sherry (2007) ได้ให้ความหมาย การรังแกกันในโลกไซเบอร์ (Cyber Bullying) ว่าหมายถึง การรังแกและคุกคามผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น อีเมล โทรศัพท์มือถือข้อความโต้ตอบแบบทันที (Instant Messaging: IM) ข้อความสั้น (Short Message Service: SMS) บล็อก (Blog) และเว็บไซต์ (Website) ซึ่งทำให้เกิดอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ได้ การรังแกกันในโลกไซเบอร์เป็นการกระทำ โดยเจตนา และนำไปสู่ความตึงเครียดทางอารมณ์ ทำให้เกิดความทุกข์อย่างซ้ำ ๆ การรังแกกันบนโลกไซเบอร์ อาจหมายรวมถึงการคุกคาม และกล่าวถึงเรื่องทางเพศ การใช้คำพูดที่รุนแรง การดูถูกดูแคลน รวมทั้งการส่ง

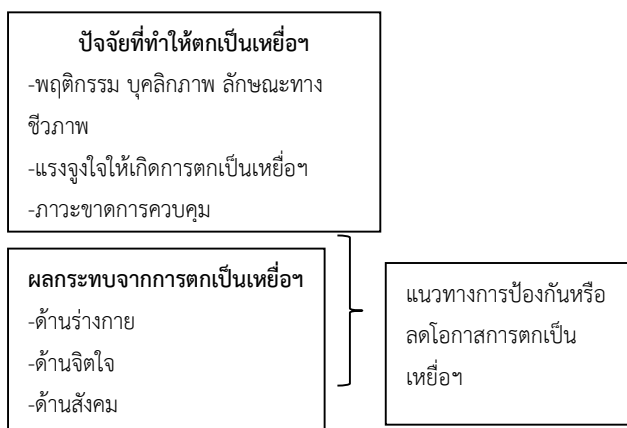
อีเมลไปรบกวนผู้อื่นที่ไม่ต้องการติดต่อกับผู้ส่ง (ณัฐรัชต์ สาเมาะ, 2556)

3. ทฤษฎีการกระทำที่เป็นกิจวัตร (Theory of Routine Activity)

โดยนักอาชญาวิทยา Cohen และ Felson (1979) อธิบายถึงองค์ประกอบ 3 ประการที่เป็นเหตุทำให้เกิดอาชญากรรม ได้แก่ เป้าหมายที่เหมาะสม (Suitable target) สมภาวะของการขาดการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม (Lack of a capable guardian) และปัจจัยของตัวอาชญากร (Likely offender) ซึ่งหมายถึงแรงจูงใจหรือเหตุที่ทำให้ลงมือกระทำผิด (Bo Xiao et al., 2016)

4. ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกัน (Protection Motivation Theory)

ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย Ronald W. Rogers (1975) ทฤษฎีนี้มีส่วนประกอบร่วมกันระหว่างแบบ แผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model) และทฤษฎีความคาดหวังในความสามารถตนเอง (Self-Efficacy Theory) ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความกลัวของบุคคล โดยกำหนดตัวแปรที่ทำให้บุคคลเกิดความกลัว 3 ตัวแปรคือ การรับรู้ความรุนแรงของภัย (Perceived Severity) การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการถูกคุกคาม (Perceived Vulnerability) และความคาดหวังในประสิทธิภาพของการตอบสนอง (Response Efficacy) ต่อมาได้รวมตัวแปรความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) เพิ่มขึ้น กระบวนการที่ทำให้เกิดการรับรู้ในภาพรวมของบุคคลประกอบไปด้วยกระบวนการประเมินภาวะคุกคาม (Threat appraisal) และกระบวนการปรับตัวและรับมือ (Coping appraisal) จะเป็นตัวเชื่อมโยงไปสู่การเปลี่ยนแปลงความตั้งใจและพฤติกรรมต่อไป (Ronald W. Rogers , 1975)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการรังแกกันในโลกเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ
2. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการรังแกกันในโลกไซเบอร์ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ
3. เพื่อศึกษาถึงแนวทางที่สามารถป้องกันหรือลดโอกาสการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการรังแกกันในโลกไซเบอร์ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ

ระเบียบวิธีวิจัย

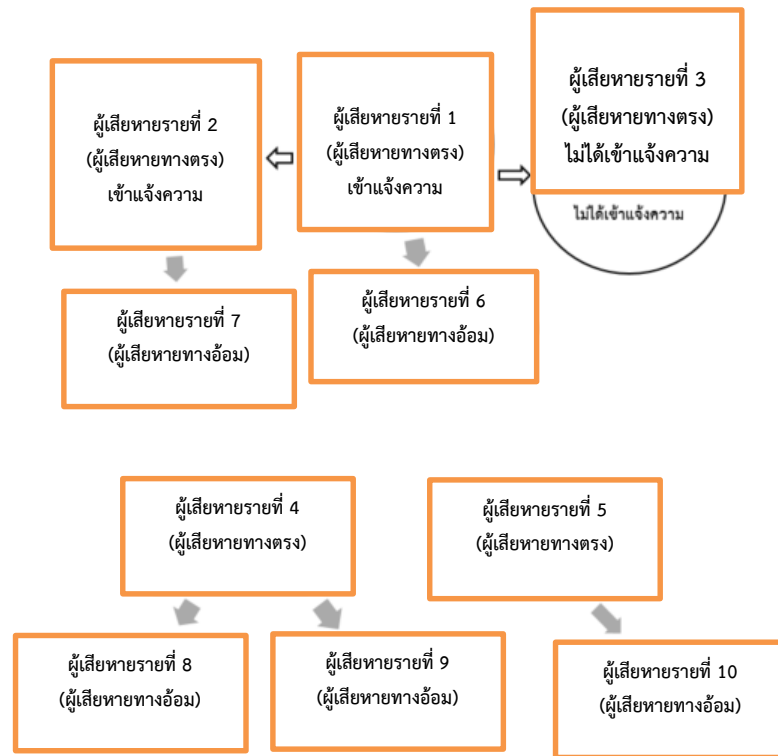
รูปแบบการวิจัย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกำหนดกรอบและขอบเขตของระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงเอกสาร โดยได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง โดยใช้รูปแบบคำถามเหมือนกันทุกราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้เทคนิคแบบลูกโซ่ (Snow Ball) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ตกเป็นเหยื่อการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ จำนวน 10 ราย โดยแบ่งเป็น ผู้ตกเป็นเหยื่อทางตรงหรือผู้เสียหายทางตรง จำนวน 5 ราย และ ผู้ตกเป็นเหยื่อทางอ้อมหรือผู้เสียหายทางอ้อม จำนวน 5 ราย ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มบุคคลที่เป็นเหยื่อทางตรงและเข้าแจ้งความ 2) กลุ่มบุคคลที่เป็นเหยื่อทางตรงแต่ไม่ได้เข้าแจ้งความ 3) กลุ่มบุคคลที่เป็นเหยื่อทางอ้อมแต่ได้รับผลกระทบจากบุคคลใกล้ชิดที่เป็นเหยื่อทางตรง

รูปภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปภาพที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรถูกเลือก โดยเฉพาะเจาะจงโดยใช้เทคนิคแบบลูกโซ่ (Snow Ball)

เครื่องมือวิจัย

1. ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured Interview)
2. ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือวารสาร เอกสารวิชาการต่าง ๆ และการค้นคว้าจากการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต เน้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การรวบรวมข้อมูล

1. เมื่อผู้ศึกษาได้สร้างแบบสัมภาษณ์และทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว จะนำแบบสัมภาษณ์ไปให้กลุ่มตัวอย่างทำการตอบคำถามตามแบบสัมภาษณ์
2. เมื่อได้แบบข้อมูลสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสัมภาษณ์ และทำการศึกษานำข้อมูลคำตอบที่สมบูรณ์ในการสัมภาษณ์ดังกล่าวไปวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนเชิงคุณภาพต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยนำคำสัมภาษณ์จากผู้ถูกสัมภาษณ์ มาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของแต่ละบุคคล และจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะของข้อมูล
2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่จัดลำดับความสำคัญแล้ว มาเปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบถึงลักษณะที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันของข้อมูล
3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการศึกษาต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ร่วมกันอย่างเป็นระบบ และนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และเขียนรายงานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในเชิงพรรณนา ที่มีรายละเอียดและมีการอ้างอิงถึงโดยตรงเกี่ยวกับที่มาของข้อมูล ทั้งข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าหรือข้อมูลทางเอกสาร เพื่อแสดงข้อเท็จจริง การสัมภาษณ์มีลักษณะคล้ายกับการใช้แบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดเป็นคำถาม

ปลายเปิด คำถามต่าง ๆ ได้ถูกกำหนด เป็นแบบสัมภาษณ์ขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าแล้ว เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว โดยการสัมภาษณ์ได้ใช้คำถามแบบเดียวกัน มีลำดับขั้นตอนเหมือนกัน

จริยธรรมในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำคำนึงถึงประเด็นดังต่อไปนี้

1. ประเด็นการสร้างควมไว้วางใจ ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ในการวิจัยและเปิดเผยตนเองในฐานะนักวิจัยให้แก่กลุ่มตัวอย่างได้ทราบ เช่น ชื่อ อาชีพ คณะและสถาบันการศึกษาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ และชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังวิจัย อย่างละเอียดชัดเจนเพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
2. ประเด็นของการให้ความยินยอมโดยสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและกระบวนการทำวิจัยให้แก่กลุ่มตัวอย่างทราบ โดยกลุ่มตัวอย่างต้องมีความสมัครใจที่จะร่วมมือในการให้ข้อมูล หากกลุ่มตัวอย่างไม่ยินยอมให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยไม่บีบบังคับหรือกดดันให้กลุ่มตัวอย่างยินยอมทำตามผู้วิจัย
3. ประเด็นการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างในจริยธรรมของการทำวิจัย ผู้วิจัยไม่ใช้ข้อมูลจริงของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ชื่อสมมุติสำหรับ ชื่อ-นามสกุลผู้ให้ข้อมูล
4. ประเด็นในการออกตี ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยปราศจากอคติใด ๆ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยอย่างถูกต้อง ชัดเจน และตรงไปตรงมาตามข้อมูลที่รับจากกลุ่มตัวอย่าง และนำมาวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล

ผลการวิจัย

ปัจจัยจากการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการกระทำผิดในโลกอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษา การรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ ในเขตกรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

กรณีศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย นั้นพบว่า จำนวนทั้งหมด 9 รายมีพฤติกรรม บุคลิกภาพ และลักษณะทางชีวภาพที่เหมาะสมในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม เช่น พฤติกรรมการไม่ระมัดระวังการเข้าสู่โลกไซเบอร์ การเสพติดการเข้าสู่โลกไซเบอร์ การควบคุมตนเองต่ำ บุคลิกภาพที่ขาดความมั่นใจในตนเอง อ่อนแอ ไร้ใจคนง่าย ต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม อีกทั้งลักษณะทางชีวภาพ เช่น การเป็นเด็กและเยาวชน เนื่องจากมีความไร้เดียงสา ไม่สู้คน อีกทั้งการเป็นเพศหญิง เนื่องจากมีลักษณะอ่อนไหวและบอบบาง จึงมักถูกรังแกจากเพศชายได้ง่าย

อีกทั้ง ยังพบว่าความเป็นนิรนามของพื้นที่ไซเบอร์ทำให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 ราย กลายเป็นแรงจูงใจให้ตกเป็นเหยื่อการ

รังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ เนื่องจากความนิรนามของพื้นที่ไซเบอร์ ทำให้อาชญากรกล้าที่จะกระทำความผิดโดยไม่กลัวการจับได้ อาจจะด้วยเหตุผลในการตอบสนองเรื่องความโกรธแค้น ความสนุกสนาน และการนำมาสู่รายได้ ซึ่งถือเป็นแรงจูงใจที่อาชญากรมองเห็นประโยชน์จากการกระทำความผิดว่าคุ้มค่ากับความเสี่ยงเหล่านี้

ยังพบว่ามียุทธวิธีจำนวน 5 ราย ที่มีภาวะขาดการป้องกันตกเป็นเหยื่อ เนื่องจากไม่มีการควบคุมดูแลจากคนในครอบครัวหรือผู้ปกครอง ซึ่งจำนวนทั้ง 5 รายเป็นประชากรผู้เสียหายทางตรง และกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ ทั้งหมดขาดความเอาใจใส่ดูแลจากครอบครัวและผู้ปกครอง เนื่องด้วยการที่อาศัยอยู่กับคนที่มีความคิดที่ไม่ตรงกันภายในครอบครัว ทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวค่อนข้างที่จะห่างกัน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ เลือกที่จะไม่แจ้งผู้ปกครองหรือคนในครอบครัวให้ทราบถึงปัญหาในตอนแรก

สำหรับผลกระทบ สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 ราย ได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจและสังคม สำหรับด้านจิตใจ เช่น การอับอาย ความเครียด การหวาดระแวง ความกลัว จนถึงทำให้ต้องพบจิตแพทย์ อีกทั้ง ส่งผลถึงด้านสังคม เช่น การขาดเรียน ขาดงาน สูญเสียรายได้และทรัพย์สิน เสียชื่อเสียง และบุคคลใกล้ชิดถูกคุกคาม และมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 รายที่ได้รับผลกระทบทางด้านร่างกายด้วย คือกระทบถึงบุตรในครรภ์ การต้องใช้ยานอนหลับ และความรุนแรงถึงชีวิต คือความคิดที่จะฆ่าตัวตาย

จากผลการวิจัยถึงปัจจัยและผลกระทบของการตกเป็นเหยื่อการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ นั้น สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่า พฤติกรรม บุคลิกภาพ และลักษณะทางชีวภาพ ที่เหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง เป็นตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการตกเป็นเหยื่อ และตามด้วยแรงจูงใจให้เกิดการตกเป็นเหยื่อ และภาวะขาดการป้องกัน ตามลำดับ

ทั้งนี้ ยังวิเคราะห์ได้ว่าถึงแม้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ตกเป็นเหยื่อทางอ้อมหรือผู้เสียหายทางอ้อม ทั้ง 5 ราย จะมีการป้องกันที่ดี แต่พวกเขาก็ยังได้รับผลกระทบจากครอบครัว หรือคนใกล้ชิดที่เป็นผู้ตกเป็นเหยื่อทางตรงอยู่ดี ในผลกระทบด้านจิตใจและสังคม

ถึงแม้ว่ามีผู้ตกเป็นเหยื่อทางอ้อมหรือผู้เสียหายทางอ้อมจำนวน 1 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรม บุคลิกภาพ และลักษณะทางชีวภาพที่เหมาะสมในการตกเป็นเหยื่อทางตรง แต่เขาเองก็ได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจและสังคม เช่นเดียวกับกลุ่มผู้ตกเป็นเหยื่อทางตรง

สำหรับผลการวิจัยถึงแนวทางที่สามารถป้องกันหรือลดโอกาสการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการรังแกกันในโลกไซเบอร์ใน รูปแบบการคุกคามทางเพศ พบว่า ผู้ตกเป็นเหยื่อบางราย หลังจากประสบกับอาชญากรรมได้มีการป้องกันตัวเองในระดับที่มากขึ้นเนื่องจากกลัวว่าจะเกิดตกเป็นเหยื่อซ้ำอีก เช่น มีความระมัดระวังในการเข้าสู่โลกไซเบอร์ ตั้งค่าโซเชียลมีเดียเป็นส่วนตัว ถูกจำกัดการใช้อินเทอร์เน็ต และตระหนักถึงข้อความและรูปที่จะเผยแพร่ในโซเชียลมีเดีย แต่ก็ยังพบว่ามีบางรายไม่ได้ตระหนักถึงแนวทางการป้องกันแต่อย่างใด เนื่องจากยังมีการเผยแพร่รูปลับของตนในโซเชียลมีเดียอยู่ จึงเกิดเป็นเหตุการณ์การเกิดการกระทำผิดซ้ำของอาชญากรรม

สรุปและอภิปรายผล

อภิปรายผล

งานวิจัยชิ้นนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ สุตสงวน (2545) ที่ได้อธิบายถึงสาเหตุการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเอาไว้ 3 ประการหลักๆ 1) ตัวเหยื่อหรือเป้าหมายที่เหมาะสม ได้แก่ พฤติกรรมของตัวเหยื่อที่ไม่ระมัดระวังตนเอง บุคลิกภาพที่อ่อนแอ ไร้เดียงสา และลักษณะทางชีวภาพของเหยื่อที่อ่อนแอและเปราะบาง 2) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ขาดการดูแล ได้แก่ ขาดผู้พิทักษ์ ขาดผู้ปกครอง ขาดการดูแลสอดส่อง 3) อาชญากรที่มีแรงจูงใจหรือถูกบีบบังคับจากสภาพแวดล้อม เช่น สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมความ

จากทฤษฎีการกระทำที่เป็นกิจวัตร (Routine Activity Theory) ดังกล่าวผู้วิจัยได้นำทฤษฎีมาเป็นต้นแบบการศึกษาในเรื่องนี้ เนื่องจากมีความสอดคล้องกัน โดยทฤษฎีเป็นการเสนอผ่านมุมมองของเหยื่อและการศึกษาของผู้วิจัยนั้นมุ่งไปที่ตัว “เหยื่อ หรือผู้เสียหาย” โดยตรง เช่นกัน เพื่อจะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ตกเป็นเหยื่อการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ สามารถวิเคราะห์ถึงปัจจัยหลัก 3 ด้านดังนี้

ปัจจัยที่หนึ่ง คือ การเป็น “เหยื่อที่เหมาะสม”

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรม บุคลิกภาพและลักษณะทางชีวภาพในการเป็นเหยื่อที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดเหยื่ออาชญากรรม ดังนี้

1. ด้านพฤติกรรม โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรม เช่น ประมาท ไม่ระมัดระวังการเข้าสู่โลกไซเบอร์ และเสพติดการเข้าสู่โลกไซเบอร์ ดังตัวอย่าง เช่น “พอดีผมตั้งค่าในเฟซเป็นส่วนตัวครับ แต่ก็มีคนอื่นที่ไม่รู้จักแอดมา มัน

ขึ้นว่าเป็นเพื่อนของเพื่อน ผมก็เลยรับครับ คิดว่าเธอเค้าคงรู้จักเราอยู่แล้ว” กล่าวโดยกลุ่มตัวอย่าง

2. ด้านบุคลิกภาพ โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ นั้นมีบุคลิกภาพ เช่น มีความมั่นใจในตนเองต่ำ อ่อนแอ ขาดความมั่นใจในตนเอง เชื่อคนง่าย ไว้ใจคนง่าย ผู้ที่ยอมจำนนต่อทุกสถานการณ์และทุกคน หรือบุคคลที่มีความคิดว่าตนเองมีปมด้อย เป็นเพศที่สาม และต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม ดังตัวอย่าง เช่น “ตั้งเฟซบุ๊กเป็นสาธารณะเพื่อจะได้มีเพื่อนเยอะ ๆ และจะได้มีคนไลค์รูปเราเยอะ ๆ ด้วย เวลาอัปรูปลง หรือโพสต์ข้อความแล้วมีคนไลค์เยอะ ๆ นี่รู้สึกดีนะพี่” กล่าวโดยกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยที่สอง คือ “แรงจูงใจให้เกิดการตกเป็นเหยื่อฯ” สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐรัชต์ สาเมาะ (2556) เรื่อง “การรับรู้ของเยาวชนต่อการรังแกในพื้นที่ไซเบอร์” ในเรื่อง ความเป็นนิรนามของพื้นที่ไซเบอร์นั้น ส่งผลให้ผู้กระทำสามารถทราบหรือรังแกผู้อื่นได้อย่างสาธารณะ ผู้กระทำอาจจะเป็นคนใกล้ชิดตัวหรือไกลตัว โดยที่ไม่มีผู้ใดรู้หรือยากที่จะพิสูจน์ว่าใครเป็นผู้กระทำ ทำให้ผู้กระทำไม่ต้องระแวงถึงผลกระทบ จากการไปทำร้ายผู้อื่น และเนื่องจากการสืบค้นข้อมูลที่แท้จริงของบุคคลที่กระทำในพื้นที่ไซเบอร์นั้นทำได้ยากหรืออาจจะไม่สามารถสืบเสาะได้เลย ผู้กระทำพฤติกรรมดังกล่าวจึงไม่เกิดความเกรงกลัว ต่อการจะถูกแก้แค้นหรือถูกจับได้ ซึ่งบนพื้นที่ไซเบอร์มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนกับการรังแกในพื้นที่จริงที่เห็นกันชัดเจน กล่าวคือ เมื่อเกิดเหตุการณ์รังแกขึ้นก็สามารถบอกรับรองตัวตนของผู้กระทำได้อย่างชัดเจน ซึ่งอาจเกิดการแก้แค้นกันได้ หรือมีโอกาสที่จะถูกจับดำเนินคดีตามกฎหมายในกรณี ที่ผู้ถูกกระทำเกิดความเสียหาย ดังตัวอย่าง เช่น “นี่ก็ไม่ใช่จริง ๆ ว่าใครเป็นคนปล่อยรูป แต่ละคนก็เป็นเพื่อนสนิทและไว้ใจทุกคน” กล่าวโดยกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยที่สาม คือ “ภาวะขาดการป้องกัน” จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ปกครองไม่ได้ควบคุมดูแลในการเข้าสู่โลกไซเบอร์ของเยาวชน ซึ่งถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการตกเป็นเหยื่อการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ ตัวอย่าง เช่น “เขารู้ครับ ว่าผมเล่นพวกนี้ แต่เขาก็ไม่ได้ว่าอะไร จนมีตอนที่เผลอผมตก มีปัญหา เขาก็ตัดอินเทอร์เน็ตที่บ้าน ไม่ให้ใช้งานครับ” กล่าวโดยกลุ่มตัวอย่าง

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยปัจจัยดังกล่าว สอดคล้องกับ วิจัย เรื่อง “พฤติกรรมการชมเชยรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร” โดย วิมลทิพย์ มุสิกพันธุ์ และคณะ (2552) ที่ได้อภิปรายผลว่า แบบแผนการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น คือ พฤติกรรมการใช้ออนไลน์ส่วนมากขาดการปกป้อง คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลารวมทั้งไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะติดตามดูแลพฤติกรรมของเด็กได้ เยาวชนที่ตกเป็นเหยื่อ

ส่วนมากมีพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตหลายชั่วโมงต่อวันและใช้เพื่อบันเทิง สนทนากับเพื่อน ไม่ใช่เพื่อการศึกษา

การอภิปรายผลในประเด็นผลกระทบของการตกเป็นเหยื่อการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ สอดคล้องกับการศึกษาของ ชุตินาถ ศักรินทร์กุล และ อลิษา วัชรสินธุ (2557) ถึงเรื่อง “ผลกระทบของการรังแกกันในโลกไซเบอร์” ได้อธิบายว่า ผลกระทบต่อ กลุ่มผู้ถูกกระทำ (Victim) คือ พฤติกรรมรังแกกันจะส่งผลให้ผู้ถูกรังแกมีความรู้สึก กลัว ยกตัวอย่างเช่นในกลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษา มีอาจความรู้สึก ไม่ปลอดภัยเมื่ออยู่ในโรงเรียน ผลการเรียนรู้ตกต่ำ ไม่อยากไปโรงเรียน มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองต่ำหรือแม้กระทั่งรู้สึก ว่าตนเอง ด้อยค่า มีภาวะซึมเศร้า มีความคิดที่จะฆ่าตัวตาย มีปัญหาสุขภาพจิต มีอาการสมาธิสั้น และจาก การศึกษาระยะยาวพบว่า การที่ถูกรังแกในวัยเด็กจะส่งผลให้มีโอกาสเกิดอาการทางจิตเมื่อผู้ถูกกระทำนั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้ นอกจากปัญหาด้านจิตใจดังที่กล่าวมาแล้วผู้ถูกรังแกอาจมีปัญหา ด้านพฤติกรรมตามมา เช่น มีปัญหาผลการเรียนตกต่ำ มีพฤติกรรมรุนแรง มีโอกาสหันไปใช้สารเสพติด และมี พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัย ถึงแนวทางการป้องกันพบว่า ผู้ตกเป็นเหยื่อบางรายหลังจากประสบกับอาชญากรรม ได้มีการป้องกันตัวเองในระดับที่มากขึ้นเนื่องจากกลัวว่าจะเกิดตกเป็นเหยื่อซ้ำอีก เช่น มีความระมัดระวังในการเข้าสู่โลกไซเบอร์ ตั้งค่าโซเชียลมีเดียเป็นส่วนตัว ถูกจำกัดการใช้อินเทอร์เน็ต และตระหนักถึงข้อความและรูปที่จะเผยแพร่ในโซเชียลมีเดีย แต่ก็ยังพบว่ายังมีบางรายไม่ได้ตระหนักถึงแนวทางการป้องกันแต่อย่างใด เนื่องจากยังมีการเผยแพร่รูปลับของตนในโซเชียลมีเดียอยู่ จึงเกิดเป็นเหตุการณ์การเกิดการกระทำผิดซ้ำของอาชญากร

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกัน (Protection Motivation Theory) โดย Ronald W. Rogers (1975) มีการกำหนดตัวแปรที่ทำให้ผู้เสียหายเกิดความกลัว 3 ตัวแปร คือ การรับรู้ความรุนแรง (Perceived Severity) การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการถูกคุกคาม (Perceived Vulnerability) และความคาดหวังในประสิทธิภาพของการตอบสนอง (Response Efficacy) ซึ่งต่อมาได้รวมกับตัวแปรความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) เพิ่มขึ้น Ronald W. Rogers (1983) ยังได้อธิบายถึงกระบวนการที่ทำให้เกิดการรับรู้ในภาพรวมประกอบไปด้วยการรับรู้ต่อสถานะคุกคาม (Threat Appraisal) และกระบวนการรับรู้ความสามารถในการจัดการกับภัยคุกคาม (Coping Appraisal) จะเป็นตัวเชื่อมโยงไปสู่การเปลี่ยนแปลงความตั้งใจและพฤติกรรมต่อไป

สรุปผล

สรุปได้ว่าปัจจัยจากการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการกระทำผิดในโลกอินเทอร์เน็ตจากการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) พฤติกรรม บุคลิกภาพ และลักษณะทางชีวภาพ ของเหยื่อการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ เช่น พฤติกรรมที่มีความประมาท เสพติดการเข้าสู่โลกไซเบอร์ การควบคุมตนเองต่ำ ขาดความมั่นใจ ต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม และมีส่วนช่วย กระตุ้นให้เกิดการกระทำผิด อีกทั้ง การที่เป็นผู้เยาว์และเป็นผู้หญิง เนื่องจากมีลักษณะอ่อนแอ และบอบบาง จึงทำให้ง่ายต่อการตกเป็นเหยื่อ 2) ความเป็นนิรนามของพื้นที่ไซเบอร์ เป็นแรงจูงใจให้เกิดการตกเป็นเหยื่อเนื่องจากโลกไซเบอร์เป็นสถานที่ ที่ไม่ต้องเปิดเผยชื่อหรือตัวตนจริงของผู้ใช้งาน อาชญากรจึงกล้าที่จะรังแกกันหรือกระทำผิดในโลกไซเบอร์ 3) ภาวะขาดการป้องกัน โดยการที่ผู้ปกครองหรือครอบครัวไม่สอดส่องดูแลพฤติกรรมในการเข้าสู่โลกไซเบอร์ของบุตรหลาน จึงทำให้พวกเขาตกเป็นเหยื่อได้ง่าย

สำหรับผลกระทบของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการกระทำผิดในโลกอินเทอร์เน็ตจากการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ ในเขตกรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้ 1) ผลกระทบด้านจิตใจ เช่น ความวิตกกังวลใจ ความเครียด ขาดการยั้งคิด การควบคุมตนเองต่ำ 2) ผลกระทบด้านร่างกาย เช่น ปวดหัว นอนไม่หลับ ทำร้ายตัวเอง คิดสั้น (ฆ่าตัวตาย) 3) ผลกระทบด้านสังคม เช่น เสื่อมเสียชื่อเสียง หน้าที่การงาน เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ

จากการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยและผลกระทบของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ ในเขตกรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงแนวทางที่สามารถป้องกันหรือลดโอกาสในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศ มี ดังนี้

1. บทบาทของปัจเจกบุคคล

จากผลการศึกษาถึงปัจจัยพบว่าพฤติกรรมเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่ทำให้บุคคลตกเป็นเหยื่อการรังแกกันในโลกไซเบอร์ เนื่องจากเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้กระทำผิดก่ออาชญากรรมหรือการกระทำผิด อีกทั้ง เป็นสิ่งที่บุคคลสามารถควบคุมได้เนื่องจากเป็นพฤติกรรมของตนเอง ฉะนั้น บุคคลควรจะต้องระมัดระวังการเข้าสู่โลกไซเบอร์ ต้องตระหนักถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการโพสต์และเผยแพร่ข้อความ และรูปภาพส่วนตัวของตัวเอง หรือการแชร์รูปภาพและข้อความของบุคคลอื่น อีกทั้ง ไม่เผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวให้กับบุคคลอื่นได้ทราบ แม้กระทั่งคนใกล้ชิดอย่างเช่นเพื่อนหรือ

แผน เนื่องจากหลายกรณีที่เกิดขึ้นมักเกิดขึ้นจากความไวใจและ
เชื่อใจคนใกล้ชิด

2. บทบาทของครอบครัว

ครอบครัวหรือผู้ปกครอง ควรสร้างสัมพันธ์อันดีกับบุตร
หลาน เพื่อให้เกิดความไวใจ เชื่อใจ และสามารถเปิดใจเมื่อเกิด
ปัญหาขึ้น และเด็กและเยาวชนเองควรที่จะปรึกษาครอบครัวและ
ผู้ปกครองเมื่อเจอปัญหาในการใช้สื่อออนไลน์ ควรแนะนำบุตร
หลานให้ตระหนักถึงประโยชน์และโทษของการเข้าสู่โลกไซเบอร์
รวมถึงสอดส่องดูแลพฤติกรรมในการใช้สื่อออนไลน์ของบุตร
หลานอย่างสม่ำเสมอ

3. บทบาทของภาครัฐ

รัฐบาลต้องรณรงค์การใช้สื่อออนไลน์ที่ถูกต้องและ
เหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมในโลกไซเบอร์ ที่สร้างสรรค์
และมีประโยชน์ให้กับเด็กและเยาวชนได้เข้าร่วม ควรนำเสนอให้
กลุ่มเด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย และควรออกนโยบาย
หรือกฎหมายเกี่ยวกับการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ที่มีความชัดเจน
และเหมาะสม และออกบทลงโทษที่เหมาะสม นานอนและรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

1. บุคคลทุกคนควรตระหนักถึงพฤติกรรมในการเข้าสู่โลกไซ
เบอร์ของตนเอง ต้องมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ไม่ควรเปิดโอกาสให้
ตนเองตกเป็นเหยื่อ และครอบครัวควรให้ความใกล้ชิดกับบุตร
หลาน โดยการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของบุตรหลานในการเข้า
สู่โลกไซเบอร์อยู่เสมอ

2. หน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงโรงเรียนและ
สถาบันการศึกษาควรให้ความรู้แก่ประชาชนถึงความรุนแรงของ
อาชญากรรมการรังแกกันบนโลกออนไลน์ ในรูปแบบทางเพศ ให้
ทุกคนได้ตระหนักถึงสาเหตุปัจจัย และผลกระทบของการตกเป็น
เหยื่ออาชญากรรมการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการ
คุกคามทางเพศ

3. สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ในประเด็น
เรื่องการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ เพื่อให้เด็ก เยาวชน และ
ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งกิจกรรม
เหล่านี้จะทำให้เยาวชนรู้สึกสนิท และกล้าเปิดใจกับผู้ปกครอง
เพิ่มขึ้น ในกรณีที่ต้องประสบกับปัญหาการรังแกกันในโลกไซเบอร์

4. รัฐบาลควรปรับแก้กฎหมายให้มีความสอดคล้องกับ
ปัญหาการรังแกกันในโลกไซเบอร์ รวมถึงบทลงโทษที่เหมาะสม
ชัดเจน และรวดเร็ว

5. รัฐบาลควรมีมาตรการเยียวยาเหยื่อหรือผู้เสียหายที่
ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการรังแกกันในโลกไซเบอร์
โดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาถึงแนวทางในการเยียวยาผู้ตกเป็นเหยื่อหรือ
ผู้เสียหายจากการรังแกกันในโลกไซเบอร์
2. การศึกษาถึงพฤติกรรม ปัจจัยและผลกระทบของ
ผู้กระทำผิดหรือผู้รังแกในโลกไซเบอร์
3. การศึกษาถึงระดับความรุนแรงของการรังแกกันในโลก
ไซเบอร์ ในประเทศไทย และเปรียบเทียบระดับความรุนแรงของ
การรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในประเทศภูมิภาคเอเชีย

References

- Bamrungkom, S. (2009). **Criminology, Penology and
Victimology**. Faculty of Humanities and Social
Sciences, Prince of Songkla University, Pattany.
- Chiablaem, B. (2015). **Beware of Dangers on “Internet.”**
Retrieved on December 18, 2018 from
[https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.ph
p?NewsID=41404&Key=news_research](https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=41404&Key=news_research)
- Halligan, J. (2010). **Ryan’s Story**. Retrieved from
[http://www.ryanpatrickhalligan. org/](http://www.ryanpatrickhalligan.org/)
- MTV News. (2009). **MTV Lauches ‘A THIN
LINE’ to stop digital abuse: shows,
contents and online tools are aimed at
halting the spread of sexting and
cyberbullying**. Retrieved from
<https://on.mtv.com /2ULkHF1>.
- Musikapan, W. et al. (2009). **Cyber bullying of
youths in Bangkok**. National Institute for
Children and Family Development
Mahidol University.
- Office of Justice Affairs. (2014). **Crime Report**. Retrieved
on July 20, 2018 from
[http://www.oja.go.th/TH/wp-
content/uploads/2017/07/cjs-b4.pdf](http://www.oja.go.th/TH/wp-content/uploads/2017/07/cjs-b4.pdf)
- Population Statistics. (2015). **Statistics of population in
Bangkok 2015**. Retrieved on July 20, 2018 from
[http://www.bangkokgis.com/gis_informatio
n/population](http://www.bangkokgis.com/gis_information/population)

- Rogers, R. W. (1975). **A Protection Motivation Theory of fear appeals and attitude change.** The journal of Psychology, 91 (1), 93-114.
- Sakarinkul, C and Wacharasintu, A. (2014). **Prevalence of bullying and psychosocial factors in middle school children.** Chiangmai. Journal of the Psychiatric Association of Thailand, 59(3), p. 221-230.
- Samoh, N. (2013). **Youth Perception on Cyber Bullying.** M.A. (Medical and Health Social Sciences. Graduate School. Mahidol University.
- Satianrakul, R. (2017). **Comfortable and happy life in the age of "Online."** Retrieved on December 18, 2018 from <https://www.finnomena.com/bblam/online-lifestyle>
- Shinal, J. (2017). **Online threats lead to real-world harm, say security experts.** Retrieved on December 18, 2018 from <https://www.cnn.com/2017/08/29/online-threats-real-world-harm.html>
- Srisawang, S. (2015). **Factors Affecting Computer Crime Protection Behavior.** M.A. (Science Management Information Systems) Faculty of Commerce and Accountancy. Thammasat University.
- Suncharoen, C. (2015). **Online World Cyberbullying.** Retrieved from <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/661924>
- Suteesorn, S. (2002). **Criminology.** Bangkok. Thammasat University Press.
- WP. (2018). **"Thailand" most addicted to internet user in the world - "Bangkok" the city that has the highest Facebook user.** Retrieved on August 5, 2018 from <https://www.brandbuffet.in.th/2018/02/global-and-thailand-digital-report-2018>
- Xiao, B. et al. (2016). **An Investigation into Cyber Bullying Perpetration: A Routine Activity Perspective.** Pacific Asia Conference on Information Systems (PACIS). Association for Information Systems. AIS Electronic Library (AISeL).

การเลือกบริการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

เอมอร เจียรมาศ

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Email: aim-orn.t@psu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกบริการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยมุ่งเน้นการสำรวจด้วยการสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านนมสดและลูกค้าควบคู่กับการสำรวจพื้นที่ในเวลาเดียวกัน พร้อมกับการค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับร้านนมสดและกลยุทธ์การตลาด โดยเก็บข้อมูลจากลูกค้าและผู้ประกอบการรวมทั้งสิ้น 66 คน

พฤติกรรมของลูกค้าที่เป็นเชิงบวกมาจากแรงจูงใจที่ทราบข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์และเล่าต่อกัน และผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการหารายได้และบางแห่งเป็นการสืบทอดกิจการของครอบครัว โดยมีนักเรียนและนักศึกษาเป็นลูกค้าส่วนใหญ่ ซึ่งนิยมเข้ารับบริการช่วงเวลา 19.00-20.00 น. การวิจัยนี้มุ่งเน้นวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด พบว่า 1) ผลิตภัณฑ์ ร้านนมสดส่วนใหญ่ไม่มีเอกลักษณ์เฉพาะของร้านตนเองและไม่มีการสร้างสรรค์สินค้าใหม่ ๆ ขึ้นมา 2) ราคา เป็นปัจจัยที่ผู้ประกอบการนำมาพิจารณาประกอบทุกครั้ง เพื่อให้เหมาะสมกับลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย ซึ่งมีเพียงบางร้านเท่านั้นที่ให้บริการจัดส่งแก่ลูกค้าโดยตรง และการบริการเช่นนี้ยังไม่เป็นที่นิยมมากนัก 4) การส่งเสริมการตลาด ร้านนมสดต่างนิยมหันมาให้ความสำคัญและใช้ประโยชน์จากการสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ 5) บุคลากร ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานภายใต้กฎระเบียบเป็นอย่างดี บางร้านก็มีนักเรียนและนักศึกษาสมัครเข้ามาทำงานพิเศษ 6) ลักษณะทางกายภาพ ร้านที่มีทำเลอยู่ใกล้กับสถานศึกษาจะได้เปรียบกว่าร้านนมสดในย่านอื่นและ 7) กระบวนการให้บริการ ทุกร้านต่างนำกลยุทธ์ทางการตลาดมาใช้ประโยชน์ แต่พบว่า ทุกร้านต่างประสบปัญหาไม่มีพื้นที่จอดรถ เพื่อรองรับลูกค้าทุกคน โดยแต่ละร้านไม่มีเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ที่ชัดเจน

คำสำคัญ: ร้านนมสด เทศบาลนครหาดใหญ่ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

Customers' Selection of Fresh Milk Stores in Hat-Yai, Songkhla

Aim-on Jiaramat

Faculty of Liberal Arts Prince, Songkhla University

Email: aim-orn.t@psu.ac.th

Abstract

The purpose of this research was to study the business style of fresh milk stores in Hat-Yai and to study the importance of factors that influence the customers' decision to take the dairy services. This was also to emphasize the behavior of taking the dairy services and customer satisfaction of dairy services in Hat-Yai city. Data from dairy entrepreneurs and customers totaled 66 people. The primary and secondary data were collected with surveys.

The positive behavior motivation was from social online and word of mouth. The majority of entrepreneurs wanted to earn income and some were inherited from their family. Most of customers were the students and graduates. Furthermore, the customers often came to take the service from 7:00 to 8:00 pm. The 7P's marketing mix analysis found that: 1) products, most had no the uniqueness and no new innovations; 2) price, was considered by all entrepreneurs; 3) place, some stores offered direct delivery to the customers; 4) promotion, social media influenced the trend of users to increase; 5) people, most worked full-time and some students worked part-time; 6) physics, stores located near schools would have an advantage; and 7) process, all used the marketing strategies. The problems of all stores were the lack of parking for the customers and the identity of their products.

Keywords: fresh milk store, Hat-Yai, 7P's Marketing.

บทนำ

เทศบาลนครหาดใหญ่ถือเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้า และการคมนาคมขนส่งของภาคใต้ ซึ่งห่างจากประเทศ มาเลเซียเพียง 50 กิโลเมตร โดยที่ทุกคนสามารถเดินทางมาถึง หาดใหญ่ได้ทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน ประชาชนใน เทศบาลนครหาดใหญ่ประกอบด้วยประชาชนหลากหลายชาติพันธุ์ไม่ว่าจะเป็นชาวไทย จีน มลายู ลาว และเมียนมา จึงทำให้ หาดใหญ่มีวัฒนธรรมที่หลากหลายและจนได้ชื่อว่า นครปารีสแห่ง ภาคใต้ของประเทศไทย นอกจากนี้ ยังถือเป็นสวรรค์ของนักกิน เนื่องจากมีทั้งภัตตาคารและร้านอาหารหลากหลายรูปแบบ ซึ่ง ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะอาหารจีน (Hat-Yai Municipality, 2015) ประกอบกับแหล่งบันเทิงทั้งกลางวันและกลางคืนที่มี จำนวนมาก ตลอดจนร้านนวดที่เป็นสถานที่ที่นักพบสังสรรค์ของ ผู้คนอีกกลุ่มหนึ่ง

เนื่องจากร้านนวดในเทศบาลนครหาดใหญ่ถือเป็นธุรกิจ ประเภทหนึ่งได้รับความนิยมในการลงทุนเป็นอย่างมาก ซึ่ง สังเกตได้จากจำนวนร้านที่เปิดเพิ่มขึ้นทุกปีและมีจำนวนมากกว่า 30 แห่งในเขตเทศบาลนคร ไม่ว่าจะเป็นย่านถนนราชบุรีอุทิศ คลองเรียน 1 ธรรมนูญวิถี จิระนคร ศุภสารรังสรรค์ ประชาธิปัตย์ เพชรเกษม สุทธิพิชระ เป็นต้น โดยร้านค้าแต่ละแห่งจะมีลักษณะ การตกแต่งร้านที่แตกต่างกันไป เช่น การตกแต่งด้วยสีโทนสดใส หรืออาจเป็นการตกแต่งร้านอย่างย้อนยุค นอกจากนี้ บางแห่งมี ความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้ง เพราะอยู่ใกล้กับสถานศึกษา ย่าน ธุรกิจการค้าหรือสถานที่ท่องเที่ยว แต่ทว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้มีขาย เพียงเฉพาะนวดเท่านั้น แต่ยังมีผลิตภัณฑ์อื่น ๆ อีกด้วย อาทิ อาหารจานด่วน ขนมหวาน ซึ่งในเวลานี้ ธุรกิจร้านนวดจึง จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ทางการตลาดในการแข่งขันที่รุนแรง โดย หลายร้านพยายามหาจุดเด่นของตนเองเพื่อดึงดูดลูกค้า เช่น การ จัดประกวด การใช้ดนตรีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรม การใช้ สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อกลางถึงลูกค้า

ขณะที่การตลาดกำลังมีการขับเคลื่อนอย่างเป็นพลวัตและ ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ตลอดเวลา ดังนั้น การจัดกิจกรรมทางการ ตลาดจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ผู้ประกอบการไม่อาจมองข้ามได้ เพื่อเพิ่มยอดขายหรือสร้างกระแสให้เกิดขึ้น พร้อมกับทำให้สินค้า ได้รับการกล่าวถึงและเพื่อตอกย้ำถึงความเหนียวแน่นของลูกค้า ภายใต้งานให้บริการที่เกิดขึ้น การตลาดจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและการนำมา ประยุกต์ใช้ในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าควบคู่กับ การจัดการด้านการตลาด ขณะที่เวลานี้เรากำลังก้าวเข้าสู่สังคม ดิจิทัล จึงส่งผลทำให้เกิดแนวคิดใหม่ทางการตลาดที่มุ่งเน้นปัจจัย

ส่วนประสมทางการตลาด ตามมา ซึ่งกลายเป็นแนวคิดสำคัญส่วน หนึ่งในการขับเคลื่อนและพัฒนาธุรกิจให้สามารถอยู่รอดภายใต้ การแข่งขันที่รุนแรงของทุกวันนี้ได้ (Sirijanusorn, 2009: 121)

จากข้างต้นนี้ ถือเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้ารับบริการร้าน นวดและพฤติกรรมการปรับตัวของผู้ประกอบกิจการ โดยอาจ นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางการพัฒนาและขยายกิจการให้ สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านนวดของ ลูกค้าในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการร้าน นวดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

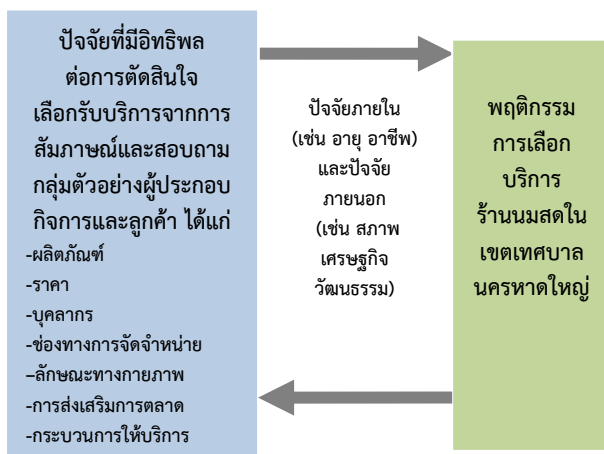
วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและสำรวจ โดย กำหนดแนวทางการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ประกอบการร้าน นวดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่จำนวน 33 ร้าน โดยแบ่งละ 1 คน รวม 33 คนและตัวแทนลูกค้าของแต่ละร้าน แบ่งละ 1 คน รวม 33 คน และรวมทั้งสิ้น 66 คน โดยเป็นการเลือกสุ่มกลุ่ม ตัวอย่างทั้งผู้ประกอบการและลูกค้าที่เข้ารับบริการแต่ละร้าน ด้วยการสอบถามและสัมภาษณ์แต่ละคน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจาก การศึกษาและสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องภายใต้บริบท พื้นที่ที่ทำการวิจัย โดยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็น การสัมภาษณ์ด้วยคำถามเชิงกึ่งโครงสร้างที่มีลักษณะปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างตรงไปตรงมาทั้งเรื่อง ของพฤติกรรมของลูกค้า การดำเนินกิจการ และการบริการ เพื่อ นำมาประกอบเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนากิจการร้านนวดให้ ประสบความสำเร็จต่อไปในอนาคต 2) แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วยข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถาม เช่น อายุ อาชีพ ซึ่งเป็นการทดสอบปัจจัยส่วน บุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้ารับบริการร้านนวด และ พฤติกรรมการเลือกซื้อของลูกค้า ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบ สามเฝ้าด้านข้อมูล พร้อมกับได้นำแบบสอบถามนี้ไปทำการ ทดลองใช้กับร้านนวดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 33 แห่ง

ลักษณะแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา ประกอบด้วย ข้อมูล 3 ส่วนหลักที่สำคัญ คือ 1) ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่เป็นข้อเท็จจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ มีจำนวน 6 ข้อ 2) ตอนที่ 2 เป็นการให้ความสำคัญด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเข้าใช้บริการ ซึ่งมีจำนวนประเด็นในแบบสอบถาม 7 ข้อ (Phongphaew, Rattananaka, Na-nakhorn, & Latthasaksiri, 2018: 27-29) โดยการใช้แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่าลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) 5 ระดับ และ 3) ตอนที่ 3 เป็นพฤติกรรมการเข้ามารับบริการร้านนมสดของลูกค้าในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ มีจำนวน 8 ข้อ ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบเพียงอย่างเดียว โดยผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามของแต่ละฉบับอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ทำการสำรวจสภาพพื้นที่บรรยากาศ และอาณาบริเวณร้านแต่ละแห่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย

1) ข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งศึกษาจากเอกสาร เว็บไซต์ต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นถึงข้อมูลเชิงปริมาณและแนวโน้มการบริโภคสินค้า อาทิ รสนิยม ช่องทางการจัดจำหน่าย และ 2) ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งเป็นการสอบถามข้อเท็จจริงและความคิดเห็นจากผู้ประกอบการและลูกค้า ภายใต้อาณัติและเนื้อหาตาม

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยครั้งนี้ พร้อมกับดำเนินการสำรวจสภาพแวดล้อมและผลิตภัณฑ์ของร้านนมสดแต่ละแห่ง

3.2 การสำรวจพื้นที่ ผู้วิจัยทำการสำรวจและเข้าใช้บริการจริงทุกร้าน เพื่อบันทึกภาพสถานที่จริงเหล่านั้นและได้ข้อมูลจริงที่สามารถเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้แบบสอบถามและลักษณะการดำเนินธุรกิจร้านนมสดด้วยสถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย

4.2 วิเคราะห์ปัจจัยและระดับความสำเร็จในการดำเนินการของธุรกิจร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งแบบสอบถามรายด้านและรายข้อด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระ

4.3 วิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้ร้านนมสดประสบความสำเร็จที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เนื้อหาหรือความคิดเห็น (Content Analysis) และนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการศึกษา

ผู้ประกอบการกิจการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่จำนวน 33 คน พบว่า เพศชาย 21 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 63.64 โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 30-40 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 มีสถานภาพเป็นโสดจำนวนถึง 20 คน คิดเป็นร้อยละ 60.61 ธุรกิจส่วนใหญ่ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาน้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.64 แต่ก็ไม่มียี่ห้อใดที่ดำเนินการมานานเกินกว่า 20 ปีด้วยเช่นกัน โดยกลุ่มลูกค้าเป็นทั้งนักเรียน/นักศึกษา วัยทำงาน และครอบครัว ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว จึงดำเนินธุรกิจนี้เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง แต่มี 7 แห่งที่มีเชื้อสายชาวจีนและดำเนินธุรกิจสืบทอดต่อกันมา แม้เป็นเพียงระยะเวลาแค่ 10 กว่าปีก็ตาม

ผู้ตอบแบบสอบถามจากลูกค้าที่เข้ารับบริการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่จำนวน 33 คน ซึ่งเป็นเพศชาย 11 คน และหญิง 22 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.33 และร้อยละ 66.67 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นโสด หรือเป็นจำนวน 19 คนหรือร้อยละ 54.55 ซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่อายุ 21-30 ปี และต่ำกว่า 20 ปี ตามลำดับ รวมเป็นร้อยละ 92.90 ของลูกค้าในทุกช่วงอายุ หรือเรียกได้ว่า ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นและ

วัยทำงาน ซึ่งเป็นนักเรียน นักศึกษา และนักศึกษาที่เพิ่งจบใหม่

1. พฤติกรรมของลูกค้าในการการเลือกรับบริการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

พฤติกรรมการเข้ามารับบริการร้านนมสดของลูกค้าในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งลูกค้าที่เข้ามารับบริการร้านนมสดส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกซื้ออาหารและ/หรือเครื่องดื่มด้วยตัวเอง โดยส่วนใหญ่ต้องการมาพบปะพูดคุยกับเพื่อน ๆ ประมาณร้อยละ 72.1 ขณะเดียวกันก็มีเหตุผลที่ต้องการจะรับประทานอาหารนอกบ้านร่วมกับครอบครัวในวันพิเศษหรือวันสำคัญ ลูกค้าที่เข้ามารับบริการพร้อมกับคู่สมรส ซึ่งอายุของคู่สมรสส่วนใหญ่จะใกล้เคียงกับผู้ให้ข้อมูล มีเพียงร้อยละ 6.4 เท่านั้น ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่มีลูกค้าที่อายุมากกว่า 50 ปี เข้ามารับบริการร้านนมสดโดยที่ลูกค้าส่วนใหญ่มักเข้ามารับบริการในช่วงเวลา 19.00-20.00 น. และ 20.00-21.00 น. ที่มากถึงร้อยละ 37.5 และร้อยละ 31.2 ตามลำดับ แต่เป็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง เมื่อพบว่า หลังเวลา 22.00 น. เป็นต้นไป ยังมีลูกค้าเข้ามารับบริการถึงร้อยละ 12.5 ทั้งนี้ ลูกค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 73.20 เข้ามารับบริการในประมาณ 1 ชั่วโมง/ครั้ง แต่เข้ามารับบริการนานที่สุดประมาณ 3 ชั่วโมง/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.7 ซึ่งมากกว่ากลุ่มลูกค้าที่เข้ามารับบริการในช่วงเวลา 17.00-18.00 น. และ 18.00-19.00 น. ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 1.3 และร้อยละ 6.7 โดยมักได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์และเว็บไซต์ การเล่าปากต่อปาก และรายการโทรทัศน์สำหรับเพียงบางร้าน หลายคนมักเข้าร่วมกิจกรรมที่ผู้ประกอบการสร้างสรรค์ขึ้นมา เพื่อสานสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ประกอบการและลูกค้ามากขึ้น

ขณะที่ร้านค้าจำนวน 4 แห่ง ที่ให้ความสำคัญกับการร่วมรณรงค์รักษาสีสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง และมีร้านนมสดจำนวน 3 แห่งดำเนินการจัดกิจกรรมช่วยเหลือสังคมร่วมกับลูกค้าเป็นประจำทุกปี แต่ทว่า ทุกร้านได้มีการจัดกิจกรรมช่วยเหลือสังคมตามแต่ละโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดอุทกภัยดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา หรือเทศกาลสำคัญในโอกาสต่าง ๆ อาทิ วันครบรอบสวรรคตรัชกาลที่ 9

นอกจากนี้ การเพิ่มพื้นที่จอดรถของร้านและรักษาคุณภาพการให้บริการ ตลอดจนการพยายามหาเอกลักษณ์ของร้านตัวเองเพื่อสร้างแรงดึงดูดใจที่เป็นแนวทางใหม่ให้แก่ทุกคนเป็นความท้าทายที่ทุกร้านกำลังแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

2. การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเข้ารับบริการ จากคำตอบของผู้ประกอบการและลูกค้าสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1) ผลิตภัณฑ์ (Product) เป็นกลยุทธ์การดึงดูดที่สำคัญ แต่ร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่โดยส่วนใหญ่ไม่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นหรือเฉพาะตัวและไม่มีการคิดค้นสร้างสรรค์รายการใหม่ขึ้นมา แต่ยังคงได้รับความนิยมจากลูกค้ามาโดยตลอด เพราะอาหารและเครื่องดื่มมีรสชาติตอบสนองกับลูกค้าส่วนใหญ่ เนื่องจากความเป็นร้านดั้งเดิมที่จัดตั้งมานานเกินกว่า 10 ปี ที่มีมากถึงร้อยละ 36.36 เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนร้านนมทั้งหมดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยลูกค้ากลุ่มวัยรุ่นนิยมทดลองเครื่องดื่มที่ออกใหม่

2) ราคา (Price) ถือเป็นกลยุทธ์ที่ผู้ประกอบการร้านนมพิจารณาและคำนึงถึงก้ำกึ่งการจ่ายของลูกค้าเป็นสำคัญ เป็นอันดับต้น ๆ ของการพัฒนาธุรกิจ ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่เป็นนักเรียนและนักศึกษา อายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 92.9 จึงทำให้ราคาเป็นปัจจัยประการหนึ่งของผู้ประกอบการจำเป็นต้องคำนึงถึงทุกครั้งในการพิจารณาตลอดทุกขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกควบคู่กับการวิเคราะห์ต้นทุนที่สูงขึ้นโดยที่แต่ละร้านต้องแบกรับภาระเหล่านี้ไว้ แต่ทว่าลูกค้าพิจารณาถึงความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ควบคู่กันไปกับราคา โดยหากเพิ่มราคาพร้อมกับคุณภาพที่ดีด้วย ลูกค้าก็ยังคงเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์เหล่านั้น ในขณะที่ลูกค้ากลุ่มวัยรุ่นมักรวมตัวกันหลายคนเพื่อสั่งเครื่องดื่มในลักษณะเหมาราคาหรือแบ่งกันจ่าย หรือบางกลุ่มที่มากขึ้นไม่ถึง 5 คนก็จะร่วมกันสั่งเครื่องดื่มที่กำลังจัดช่วงส่งเสริมการตลาดหรือลดราคาพิเศษตามวันที่ทางร้านกำหนด

3) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ซึ่งทุกร้านจะให้บริการประจำร้าน ขณะเดียวกันก็มีเพียง 10 แห่งเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งร้านที่มีทำเลติดกับบริษัท ร้านค้า และหน่วยงานราชการ ที่มีการให้บริการจัดส่งให้แก่ลูกค้าในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง และถือเป็นช่องทางที่สร้างรายได้ให้แก่ร้านได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นลูกค้าประจำที่สั่งอาหารและเครื่องดื่มในช่วงเวลากลางวัน และลูกค้าบางคนอาจมีการสั่งอาหารว่างเพิ่มเติมเพื่อครอบครัวในมื้ออาหารเย็น โดยผู้ประกอบการแต่ละร้านจะมีลูกค้าประจำและส่วนใหญ่จะขายดีในช่วงเปิดภาคเรียน และแต่ละร้านเปิดให้ลูกค้าสามารถชำระค่าสินค้าและบริการทั้งหมดผ่านบัตรเครดิตหรือเครดิตได้เช่นกัน พร้อมกับกำลังพัฒนาให้สามารถจ่ายเงินผ่าน Mobile Banking ได้อีกด้วย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าทุกประเภทและป้องกันปัญหาการเงินของร้านตัวเอง

4) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) คือ ทุกร้านต่างอาศัยสื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ร้านตนเอง ทั้งบรรยากาศภายในร้านและอาหารประเภทต่าง ๆ พร้อมกับต่าง

อาศัยกลยุทธ์ปากต่อปาก (Word of Mouth) ในการดำเนินการกิจการ ขณะที่บางร้านก็ได้มีทำความร่วมมือกับเว็บไซต์นักชิมหรือเว็บไซต์การท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์ร้านตนเอง เพื่อสร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงของร้านตนเองให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายและได้รับความนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนและนักศึกษา ขณะเดียวกันบางร้านก็ใช้กลยุทธ์การลดราคา การซื้อตามจำนวนที่กำหนดและแถมเพิ่มอีก 1 อัน การแลกซื้อสินค้าหรือสะสมแต้มเข้ามาประยุกต์ใช้ในการตลาดของร้านตนเองโดยที่ลูกค้าทุกคนสามารถเข้าใจและเข้าถึงบริการเหล่านี้ได้ หรือบางร้านเองผู้ประกอบการจะทำการจัดกิจกรรมเชิญชวนให้ผู้สนใจได้เข้ามามีส่วนร่วมสร้างสรรค์ เช่น การออกแบบเมนู หรือแพ็คเกจของร้าน

5) บุคลากร (People) การให้บริการอยู่ในระดับที่ดีมาก ผู้ประกอบการทุกร้านบริหารงานแบบครอบครัวหรือเป็นลักษณะไม่เป็นทางการ แม้จะนำระบบการสั่งซื้อผ่านเทคโนโลยีหรือสื่อออนไลน์เข้ามาใช้แล้วก็ตาม แต่ทว่า ทุกคนในร้านต่างมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันแบบเกื้อกูลกัน ซึ่งส่วนใหญ่อายุในช่วง 30-40 ปี และมีถึงร้อยละ 45.45 โดยบุคลากรส่วนใหญ่ในแต่ละร้านจะแต่งกายสะอาดและเป็นระเบียบ โดยบางร้านจะมีเครื่องแบบประจำร้านของตนเองที่มีลักษณะแบบเดียวกันให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานในร้าน ขณะเดียวกันเราเองก็ยังสามารถพบเห็นนักเรียนบางกลุ่มมาทำงานพิเศษหลังเลิกเรียนและช่วงปิดภาคการศึกษา บุคลากรสามารถให้ความเชื่อมั่นในการให้บริการได้ ซึ่งบุคลากรจะมีความเต็มใจให้บริการ โดยสามารถสังเกตได้จากการให้บริการและความสุภาพนอบน้อม แต่ทว่า ร้านที่มีลูกค้าจำนวนมากในช่วงเวลาเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วง 18.00 - 20.00 น. จะมีการให้บริการไม่ทันความต้องการของลูกค้า หรือลูกค้าอาจตำหนิถึงความล่าช้าและยกเลิกรายการที่สั่ง และหลังจากช่วงเวลาดังกล่าวนี้ อาหารบางประเภทไม่มีตามที่ลูกค้าต้องการ บุคลากรยังขาดความพร้อมในด้านการเตรียมการเมื่อมีลูกค้าเป็นจำนวนมากหรือการแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าที่ไม่ได้คาดการณ์ล่วงหน้ามาก่อน

6) ลักษณะทางกายภาพ (Physical) ถือเป็นข้อได้เปรียบสำหรับบางร้านที่จัดตั้งใกล้กับสถานศึกษา เพราะลูกค้าสามารถเข้าถึงหรือเดินทางมาใช้บริการได้ง่าย ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นนักเรียนและนักศึกษาที่เข้ามาใช้บริการ แต่ด้วยพื้นที่ที่จำกัดที่ไม่มีย่านบริเวณสำหรับจอดรถได้เพียงพอเป็นปัญหาที่ผู้ประกอบการหลายร้านกำลังเผชิญ ส่วนการตกแต่งร้านจะเป็นไปตามกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่นิยมความทันสมัย แต่หลายร้านที่มีการตกแต่งแบบเรียบง่าย หรือเป็นลักษณะโบราณย้อนยุค เพื่อสร้าง

ความน่าสนใจและเป็นที่รู้จักด้วยลักษณะการตกแต่งที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของร้านตนเอง ขณะที่บางร้านตั้งอยู่บนทำเลที่มีทิวทัศน์ธรรมชาติแต่ห่างไกลจากพื้นที่ทางธุรกิจก็มีลูกค้าเป้าหมายเป็นกลุ่มครอบครัวที่จะมาพักผ่อนทุกวันหยุดสุดสัปดาห์

7) กระบวนการให้บริการ (Process) ร้านนมสดประมาณ 15 ร้านที่ ไม่มีการเขียนติดป้ายประชาสัมพันธ์เวลาเปิดปิดที่ชัดเจน เนื่องจากบางร้านจะให้บริการหลังเวลาเวลากลางวันเท่านั้น หรือบางร้านอาจให้บริการตั้งแต่เวลา 10.00 น. เป็นต้นไป แต่ทว่า ร้านเหล่านี้กลับไม่มีป้ายบอกเวลาที่ชัดเจน ณ ร้านที่ให้บริการ ความไม่ชัดเจนนี้จึงกลายเป็นปัญหาการตัดสินใจและความลังเลของลูกค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกค้าที่อยู่ห่างไกลและตั้งใจเดินทางมารับบริการ และมีจำนวนร้านประมาณ 20 แห่งตั้งอยู่ในที่ผู้คนทั่วไป นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติสามารถพบเห็นได้ง่าย นอกจากนี้ บางร้านมีระบบการส่งอาหารและเครื่องดื่มอย่างเป็นระบบ โดยให้บริการรับส่งอาหารเพียงบริเวณหน้าร้านก่อนเข้าไปในร้าน ซึ่งกระบวนการเช่นนี้จะสังเกตเห็นได้กับร้านที่เพิ่งเปิดไม่ถึง 5 ปีที่ผ่านมาเนื่อง โดยผู้ประกอบการเล็งเห็นถึงความเป็นระเบียบในการให้บริการและความถูกต้องเพื่อความพึงพอใจของลูกค้าทุกคน และถือเป็นแนวโน้มการปรับปรุงประสิทธิภาพและกระบวนการทำงานของร้านอื่นๆ เช่นกัน เพราะร้านนมสดประมาณ 7 แห่งที่กำลังนำเทคโนโลยีเข้ามาสร้างความเป็นกระบวนการให้ชัดเจนมากขึ้น เช่น การส่งจองคิวภายในช่วงเวลาเร่งด่วนผ่านระบบออนไลน์และแอปพลิเคชันของทางร้านที่กำลังพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องเข้าใจถึงพฤติกรรมของลูกค้าในการการเลือกรับบริการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการเข้ามารับบริการร้านนมสดของลูกค้าในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยพบว่า ลูกค้าส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกซื้ออาหารและ/หรือเครื่องดื่มด้วย จากความต้องการของตนเองซึ่งเกิดปัจจัยภายในที่เกิดขึ้นจากความประทับใจจากประสบการณ์เชิงบวกของลูกค้าเอง หรือเกิดแรงจูงใจที่ทราบข้อมูลมาจากเว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ และการเล่าต่อกันทำให้เกิดการรับรู้และทัศนคติเชิงบวกจึงตัดสินใจเลือกบริโภคร้านนมสดนั้น ๆ ตามบุคลิกภาพของลูกค้า นอกจากนี้จะเห็นถึงความแตกต่างทางอายุ อาชีพ สถานภาพ การศึกษารายได้ และค่านิยมในการดำเนินชีวิต ยังทำให้เห็นถึงความ

แตกต่างที่ชัดเจนกับกลุ่มลูกค้า (Smithikrai, 2011, 2554: 11; Santiwong, 2006: 27)

นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมรอบตัวที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทั้งสภาพเศรษฐกิจ สังคม ครอบครัว วัฒนธรรม การติดต่อธุรกิจ และสิ่งแวดล้อม ของลูกค้าก็ยังคงส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม การตัดสินใจเลือกบริโภคของลูกค้าแต่ละคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกค้าที่พิจารณาถึงราคาของสินค้าจะให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้ประกอบไปด้วยเช่นกัน แม้จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบทางอ้อมก็ตาม (Santiwong, 2006: 27)

พื้นที่จอร์เจียไม่เพียงพอกับจำนวนลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการมากขึ้น ถือเป็นปัญหาสำคัญที่ร้านนมสดทุกร้านกำลังเผชิญในเวลานี้และต้องเร่งปรับปรุง เพื่อความพึงพอใจของลูกค้าในการกลับมาใหม่อีกครั้งเช่นเดียวกับการศึกษากลยุทธ์การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของร้านค้าปลีกขนาดเล็กในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่พบว่า กลยุทธ์ดังกล่าวควรดำเนินการควบคู่กับการรักษาคุณภาพอาหารของร้านตนเอง พร้อมกับการพยายามหาเอกลักษณ์หรือความน่าสนใจให้เกิดขึ้น เพื่อสร้างแรงดึงดูดใจลูกค้าให้เข้ามาใช้บริการ จนกลายเป็นลูกค้าประจำได้ในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถปรับตัวและดำเนินธุรกิจต่อไปได้ (Pharktoop, & Eiamsamut, 2012: 32-33)

ขณะที่แนวคิดการตลาดส่วนประสม อันเกิดจากพลังการขับเคลื่อนที่กำหนดการตลาดในปัจจุบันทั้ง 3 ประการ ซึ่งได้แก่ 1) คุณค่าของลูกค้า (Customer Value) 2) ความเชี่ยวชาญหลัก (Core Competencies) และ 3) เครือข่ายความร่วมมือ (Collaborative Network) ซึ่งล้วนเกิดจากความเชื่อมโยงระหว่างความสามารถของลูกค้าและความสามารถของธุรกิจต่อการขับเคลื่อนอย่างมีคุณค่า (Value Drivers) แนวคิดการตลาดแบบองค์รวมนี้นั้นขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้าภายใต้ปัจจัยที่สำคัญอันประกอบด้วย 1) หน้าที่ของกิจการ (Function) ซึ่งหมายถึง หน้าที่ด้านการจัดการความต้องการ ทรัพยากร และเครือข่าย 2) การวางรากฐานการแข่งขัน (Creating the Competitive Platform) เป็นการวางรากฐานการเสนอสินค้าและบริการให้กับตลาดหรือลูกค้า สถาปัตยกรรมทางธุรกิจ กิจกรรมด้านการตลาด รวมถึงระบบปฏิบัติการต่าง ๆ และ 3) คุณค่า (Value) มีความหมายครอบคลุมถึงการสำรวจสร้างสรรค์ และส่งมอบคุณค่า (Kotler & Keller, 2009: 86-95) จากผลการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า ลูกค้าส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นโสด โดยลูกค้ากลุ่มนี้เป็นนักเรียนและนักศึกษา ซึ่งถือเป็นกลุ่มคนที่มีเงินเดือนต่ำกว่าอาชีพอื่น ๆ ซึ่ง

จากการสอบถามตัวแปรที่สำคัญและมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรม การตัดสินใจบริโภค ได้แก่ อาชีพ อายุ และสถานภาพ ตามลำดับ จากดังกล่าวทั้งหมดนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Smithikrai (2011: 11) ที่ได้ระบุว่า ลักษณะเฉพาะหรือข้อมูลส่วนตัวของแต่ละคนที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลกระทบต่อการใช้บริโภคสินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะเป็นอายุ อาชีพ สถานภาพ การศึกษา รายได้ และค่านิยมในการดำเนินชีวิต ส่วนปัจจัยภายนอกของแต่ละคนก็มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของลูกค้าด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Santiwong (2006: 27) ที่กล่าวว่า ปัจจัยรอบตัวเรา ไม่ว่าจะเป็นสภาพเศรษฐกิจ สังคม ครอบครัว วัฒนธรรม การติดต่อธุรกิจ และสิ่งแวดล้อม ล้วนส่งผลกระทบต่อทัศนคติ บุคลิกภาพ และพฤติกรรมในการเลือกบริโภคทั้งสิ้น ขณะที่ Johnson, Anderson, & Fornell (1995: 695) อธิบายว่า พฤติกรรมของลูกค้าเกิดขึ้นจากความพึงพอใจที่เคยประสบมาในอดีต กล่าวคือ หากลูกค้าเคยรู้สึกได้รับบริการที่จนทำให้เกิดความประทับใจก็อาจแสดงพฤติกรรมเชิงบวก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีบทบาทสำคัญในความสำเร็จขององค์กรทางธุรกิจ อีกทั้งความพึงพอใจก็ยังเป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการจัดการด้านการบริการให้มีประสิทธิภาพ และยังสะท้อนถึงการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ โดยเป็นการบ่งชี้ถึงความตั้งใจของลูกค้าและพฤติกรรมที่จะกลับมารับบริการภายหลัง (Oliver & Rust, 1994:96) ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของลูกค้า ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (7P's Marketing Mix) ซึ่งเป็นกลยุทธ์ทางการตลาด อันประกอบด้วย (Sereerat, Laksitanon, Sereerat, & Patavanich, 2003: 54) ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) บุคลากร (People) ลักษณะทางกายภาพ (Physical) และกระบวนการให้บริการ (Process) โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1) ผลิตภัณฑ์ (Product) ถือเป็นกลยุทธ์การสร้างแรงจูงใจที่สำคัญ แต่ร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่โดยส่วนใหญ่ไม่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นหรือเฉพาะตัว และลักษณะผลิตภัณฑ์หรือนมที่เป็นที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่นเป็นส่วนใหญ่ พร้อมกับเป็นที่นิยมแพร่หลายเพียงบางกลุ่มคนที่เป็นนักเรียน นักศึกษาบัณฑิตที่เพิ่งจบปริญญา และกลุ่มต้นเริ่มต้นทำงานเท่านั้น อีกทั้งเนื่องจากการสร้างเอกลักษณ์ให้เป็นที่ยอมรับของตลาดและผู้บริโภค ถือเป็นการวางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจที่มีความสำคัญอย่างมากในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องดำเนินการ

วางแผนกลยุทธ์ของธุรกิจและกำหนดทิศทางให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างเอกลักษณ์ของร้านตนเองให้เป็นที่รู้จักทั่วไป อาจกล่าวได้ว่า ความมั่นใจของลูกค้าที่มีต่อคุณภาพผลิตภัณฑ์หรืออาหารส่งผลทำให้เกิดความพึงพอใจและพฤติกรรมต่อลูกค้าในทิศทางเดียวกัน (Liu & Jang, 2009: 338)

2) ราคา (Price) ถือเป็นกลยุทธ์ที่ผู้ประกอบการร้านนมพิจารณาและคำนึงถึงกำลังการจ่ายของลูกค้าเป็นสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ ของการพัฒนา โดยลูกค้าส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษาเพราะลูกค้าจะพยายามเลือกรูปแบบของการบริโภคที่ดีที่สุดที่เขาต้องการหรือพึงพอใจสูงสุด (Sheth & Mittal, 2004: 55) ด้วยอำนาจการซื้อและความยินดีที่จะจ่าย ซึ่งถ้ารายได้เพิ่มขึ้น อัตราส่วนของรายได้ที่ใช้จ่ายในด้านอาหารจะลดลง หากลักษณะการใช้จ่ายของบุคคลฐานะต่างกันย่อมไม่เหมือนกัน (Chongsathitwatthana, 2005: 27) และคุณภาพของสินค้าเป็นปัจจัยที่ลูกค้านำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phongphaew, Rattananaka, Na-nakhorn, & Latthasaksiri, 2018: 28) ที่ระบุว่า คุณภาพและราคาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงบวกที่ควบคู่กันไปในในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการเลือกซื้อนมสดของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

3) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ซึ่งทุกร้านจะให้บริการประจำร้าน ขณะเดียวกันมีเพียงบางร้านที่มีการให้บริการจัดส่งในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง โดยมุ่งเน้นลูกค้ากลุ่มวัยทำงานที่ปฏิบัติงานภายในองค์กรใกล้ร้าน เช่นเดียวกับกลยุทธ์เพื่อการปรับตัวอยู่รอด ซึ่งสอดคล้องกับบรรดาร้านค้าปลีกขนาดเล็กในเขตเทศบาลนครสมุทรสาครที่เน้นให้ความสำคัญกับลูกค้ามาเป็นอันดับแรกจึงต้องพยายามหาช่องทางและการบริการตามความต้องการของลูกค้าที่สั่งมา (Pharktoop, & Eiamsamut, 2012: 33)

4) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) คือ ทุกร้านต่างอาศัยสื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ร้านตนเอง ทำให้ลูกค้าหลายคนรับทราบข้อมูลข่าวสารของแต่ละร้านผ่านการเข้าใช้บริการผ่านสื่อสังคมออนไลน์และการเล่าต่อกัน เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความน่าสนใจในการนำมาเป็นทางเลือกสำหรับการตัดสินใจ ภายใต้กระบวนการตัดสินใจของแต่ละบุคคลประกอบด้วย 5 ขั้นตอน อันได้แก่ 1) การรับรู้ถึงปัญหา 2) การค้นหาข้อมูล 3) การประเมินทางเลือก 4) การตัดสินใจซื้อ และ 5) พฤติกรรมหลังการซื้อ (Kotler & Armstrong, 2004:40) ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่ยังที่ต้องพัฒนาให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องท่ามกลางลูกค้าวัยเรียนที่อาจไม่สามารถออกมาได้ในบางช่วงเวลา เช่น ใกล้สอบประจำภาค เนื่องจากการปฏิบัติกิจวัตรที่

เกิดขึ้นนี้ ส่งผลทำให้การตลาดแข่งขันกันรุนแรงมากขึ้น ขณะที่ลูกค้าก็มีช่องทางที่หลากหลาย ความสามารถ และอำนาจการซื้อเพิ่มขึ้น จำนวนสินค้าและบริการ ข้อมูลข่าวสาร ความสัมพันธ์ต่อผู้จัดจำหน่ายและการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่อลูกค้าอื่น ๆ ก็เป็นไปในทิศทางขยายตัวมากขึ้น ผู้ประกอบกิจการจึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพและเปิดวิสัยทัศน์ และยอมรับกระแสการตื่นตัวทางการตลาดที่เกิดขึ้น เพื่อสามารถนำสิ่งเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและลดต้นทุนบางประเภท เช่น การโฆษณาด้วยวิธีตั้งแต่ก่อนไม่ว่าจะเป็นแผ่นพับ โปสเตอร์ แต่ต้องพัฒนาและมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีผ่านทางออนไลน์และระบบอินเทอร์เน็ต โดยแต่ละกิจการสามารถเพิ่มข้อมูลใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการสินค้าการตลาด และบริการ วิสัยทัศน์และปรัชญาทางธุรกิจ การสั่งซื้อและอื่น ๆ (Meethawornkul, 2011: 11-13)

5) บุคลากร (People) ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่อายุ 30-40 ปี ที่ถือเป็นนักธุรกิจรุ่นใหม่ โดยทำงานภายใต้ค่านิยมและกฎเกณฑ์อย่างเป็นระเบียบด้วยระบบที่แตกต่างกันตามแต่ละร้าน เช่น การแต่งกายด้วยเครื่องแบบ บุคลากรถือเป็นกลยุทธ์หนึ่งของตัวแบบ แม็คคินเซย์ 7S (7S McKinsey's Model) ภายใต้โครงสร้างและวัฒนธรรมขององค์กรธุรกิจ (Juisiri, & Rojanasang, 2010: 2-3) และปฏิสัมพันธ์ที่ดีของพนักงานเป็นปัจจัยที่ทำให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการอีกครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความ เป็น มิ ตร และ การ ดู แล เอาใจใส่ ลูก ค้า (Liu & Jang, 2009: 339) สอดคล้องกับที่ Heung & Gu (2012: 1168) กล่าวว่า ปฏิสัมพันธ์ของผู้ให้บริการถือเป็นคุณลักษณะที่เป็นนามธรรม อันเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า เช่นเดียวกับที่คุณลักษณะเชิงบวกของพนักงานในร้านอาหารและโรงแรมของสหรัฐอเมริกาที่มีนัยสำคัญต่อการสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า เพื่อให้พวกเขาเหล่านั้นกลับมาใช้บริการใหม่ในอนาคต (Ryu & Han, 2010: 326) เช่นเดียวกับที่ความพึงพอใจของลูกค้ามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับความตั้งใจในการกลับมาใช้บริการร้านอาหารในเมืองจากร์ตา กล่าวคือ หากผู้รับบริการหรือลูกค้ามีความพึงพอใจมากก็มีแนวโน้มที่จะกลับมาร้านดังกล่าวอีกครั้ง โดยลูกค้าที่เข้ามารับบริการจำนวนหนึ่งมาจากการรู้สึกพึงพอใจเพราะประสบการณ์ที่เคยเข้ามาสัมผัสรสชาติอาหารและรับบริการมาแล้ว (Canny, 2013:5-6) ซึ่งการให้บริการของพนักงานที่มีคุณลักษณะสุภาพนอบน้อม หรือมีปฏิสัมพันธ์เชิงประจักษ์ที่ดี ย่อมส่งผลกระทบให้เป็นไปในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความพึงพอใจในการเลือกรับบริการร้านอาหารในสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของความเป็นมิตรและความเต็มใจ

ในการดูแลเอาใจใส่ลูกค้าของพนักงานที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการอีกครั้งในอนาคต (Liu & Jang, 2009: 344)

6) ลักษณะทางกายภาพ (Physical) ถือเป็นข้อได้เปรียบสำหรับบางร้านที่จัดตั้งใกล้กับสถานศึกษา เพราะลูกค้าสามารถเข้าถึงหรือเดินทางมาใช้บริการได้ง่ายและสะดวก ลูกค้าหลักเป็นนักเรียนและนักศึกษาที่เข้ามาใช้บริการ เหมือนกับการศึกษากลยุทธ์ร้านค้าปลีกในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายที่พบว่า ร้านค้าจะเลือกทำเลที่ตั้งในเขตชุมชน ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์ประการหนึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจหรือทำให้ลูกค้าประทับใจกลับเข้ามาใช้บริการอีกครั้ง (Inthra, 2008: 40-43) ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การปรับตัวของผู้ประกอบการกิจการพบว่า กลยุทธ์หนึ่งที่ธุรกิจร้านค้าปลีกในอำเภอเมืองของจังหวัดเชียงรายนี้เลือกมาประยุกต์ใช้ คือ การเลือกทำเลที่ตั้งในเขตชุมชนที่มีผู้คนผ่านไปมาคับคั่ง หรือตามแนวเขตเส้นทางการจราจรที่ผู้คนเดินทางสะดวก และแต่ละร้านจะมีสินค้าประเภทต่าง ๆ แตกต่างกันไป แม้ว่า หลายร้านผู้ประกอบการจะเลือกสินค้าเฉพาะกลุ่มก็ตาม ประกอบกับบางร้านมีการนำสินค้ารักษาสุขภาพมาจำหน่ายควบคู่ไปด้วยเช่นกัน อีกทั้งยังได้มีการใช้กลยุทธ์การสังเกตและเลือกสินค้าที่มีความแตกต่างจากร้านค้าใกล้เคียง เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเปรียบเทียบด้านราคาและความแตกต่างทางสินค้าทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ จากดังกล่าวข้างต้นนี้สอดคล้องกับการศึกษากลยุทธ์การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของร้านค้าปลีกขนาดเล็กในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี ซึ่งผู้ประกอบการร้านค้าปลีกขนาดเล็กต่างได้มีการปรับตัวและพัฒนากลยุทธ์ด้านการตลาดเพื่อการอยู่รอดภายใต้สภาพเศรษฐกิจที่กำลังประสบปัญหาทั่วโลก โดยเจ้าของกิจการพยายามสร้างบรรยากาศภายในร้านให้ดี เพื่อสร้างแรงจูงใจทั้งการตกแต่งร้าน การประชาสัมพันธ์ที่มีสีสัน และการตลาดภายใต้ความมุ่งหวังที่ต้องการให้ประชาชนทั่วไปได้แวะเยี่ยมเยียนหรือเดินเข้ามาใช้บริการภายในร้านตนเองมากขึ้น (Pholsri, 2006: 96-97) เช่นเดียวกับที่ Heung & Gu (2012: 1173) ระบุว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางกายภาพหรือบรรยากาศเป็นปัจจัยเชิงรูปธรรมที่สำคัญอันส่งผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจของลูกค้า กล่าวคือ ร้านอาหารที่มีบรรยากาศดีหรือมีการตกแต่งร้านสวยงาม การมองผ่านหน้าต่างภายในของร้านแล้วพบกับวิวหรือทัศนียภาพที่สวยงาม จะสร้างความพึงพอใจผู้บริโภคและส่งผลทำให้ต้องการกลับมาใช้บริการอาหารที่ร้านอีกครั้งในอนาคต ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีแนวโน้มและความสัมพันธ์เชิงบวกหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกับความพึงพอใจของลูกค้า

7) กระบวนการให้บริการ (Process) ผู้ประกอบกิจการบางร้านจะทำการจัดกิจกรรมเชิญชวนให้ผู้สนใจได้เข้ามามีส่วนร่วมสร้างสรรค์ หรือบางร้านก็ใช้กลยุทธ์การลดราคา การแลกซื้อสินค้า หรือสะสมแต้มเข้ามาประยุกต์ใช้ในการตลาดของร้านตนเองด้วยเครือข่ายความร่วมมือและให้คุณค่าของลูกค้าเป็นสำคัญภายใต้แนวคิดการตลาดแบบองค์รวม (Meethawornkul, 2011: 81)

สรุปผล

ผู้ประกอบการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ส่วนใหญ่เป็นวัยทำงานช่วงอายุ 30-40 ปีที่มีสถานภาพเป็นโสด และเกินกว่ากึ่งหนึ่งที่ดำเนินกิจการ 10 ปี ขณะเดียวกันก็ไม่มีร้านใดที่ดำเนินการมานานเกินกว่า 20 ปีด้วยเช่นกัน โดยกลุ่มลูกค้าเป็นทั้งนักเรียน/นักศึกษา วัยทำงาน และครอบครัว ด้วยประวัติความเป็นมาเนื่องจากต้องการเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว และผู้ประกอบการบางแห่งเป็นการสืบทอดต่อกันมา

ผู้ตอบแบบสอบถามจากลูกค้าที่เข้ารับบริการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นโสด ทั้งกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงาน ซึ่งเป็นนักเรียน นักศึกษา และนักศึกษาที่เพิ่งจบใหม่

การวิเคราะห์ของผู้วิจัยยึดถือปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผลลัพธ์ของร้านนมสดส่วนใหญ่ไม่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น แต่ยังคงได้รับความนิยมจากลูกค้ามาโดยตลอด ประกอบกับราคาที่สามารถรองรับกับความต้องการของทุกคนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และพนักงานที่เพิ่งเริ่มทำงาน อีกทั้งถือเป็นปัจจัยที่ผู้ประกอบการนำมาพิจารณากับสภาพการณ์สังคมและเศรษฐกิจ ขณะที่การให้บริการของร้านนมสดแต่ละแห่งก็ได้มีการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายมากขึ้นด้วยรูปแบบการบริการจัดส่งถึงบ้านสำหรับบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งนี้ สื่อสังคมออนไลน์ก็ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย อีกทั้งแต่ละร้านยังได้ใช้กลยุทธ์การลดราคา การแลกซื้อสินค้า หรือสะสมแต้มเข้ามาใช้ในกระบวนการให้บริการ ควบคู่ไปด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังให้ความสำคัญกับการบริหารงานแบบครอบครัวที่มีลักษณะไม่เป็นทางการ โดยพนักงานให้บริการดีมาก โดยหลายคนเป็นนักเรียนที่มาทำงานพิเศษ ทั้งนี้ทำเลร้านนมสดที่อยู่ใกล้กับสถานศึกษาจะได้เปรียบเป็นอย่างยิ่ง เพราะลูกค้าส่วนใหญ่เป็นนักเรียนและนักศึกษา แต่ทว่าทุกร้านประสบปัญหาที่จอร์รถไม่เพียงพอกับจำนวนลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ

ขณะที่ลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกซื้ออาหารและ/หรือเครื่องดื่มด้วยตนเอง ลูกค้าส่วนใหญ่นิยมเข้ามาพบปะพูดคุยและต้องการรับประทานอาหารร่วมกับครอบครัวด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันสำคัญ วันหยุดสุดสัปดาห์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเข้ามาใช้บริการในช่วงเวลา 19.00-20.00 น. โดยลูกค้าได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผ่านทางออนไลน์และการเล่าปากต่อปาก โดยประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามเคยมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ผู้ประกอบการกิจการสร้างสรรค์หรือจัดขึ้นมา เพื่อสร้างภาพลักษณ์และความเข้าใจระหว่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำไปประยุกต์ใช้

ร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ควรให้ความสำคัญกับระบบการจัดการที่ตอบสนองการตลาดและลูกค้า แต่ละแห่งต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบด้วยกลยุทธ์ที่มีความชัดเจน ที่อาจเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไป อุตสาหกรรม นวัตกรรม ทิศทางการเปลี่ยนแปลง ขนาดของตลาดและอัตราการเจริญเติบโตภายใต้การแข่งขัน ตลอดจนจำเป็นต้องเข้าใจถึง SWOT พร้อมกับโครงสร้างตามเป้าหมายและเครื่องมือวัดความได้เปรียบในการแข่งขัน อันได้แก่ประสิทธิภาพ คุณภาพ นวัตกรรม การตอบสนองความต้องการของลูกค้า

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาถึงระบบการจัดการ และนวัตกรรมที่ทันสมัยที่สามารถช่วยทำให้ระบบการทำงานของธุรกิจร้านนมสดประสบความสำเร็จ

2) ควรศึกษาถึงระบบการจัดการ การวางแผน ลักษณะงานและการควบคุมที่จะช่วยทำให้เกิดผลสำเร็จด้านการเงินของธุรกิจร้านนมสด

3) ควรศึกษาถึงการสร้างระบบกลุ่มพันธมิตรหรือกลุ่มคลัสเตอร์ที่เป็นประโยชน์ต่อความร่วมมือ ที่จะช่วยลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ เพื่อเข้าใจถึงการร่วมมือแก้ไขปัญหาจากพันธมิตร

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ กองทุนวิจัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่สนับสนุนเงินทุนในการทำวิจัยครั้งนี้ รวมถึงขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านมา ณ ที่นี้ด้วย

References

- Canny, I. U. (2013). *The Role of Food Quality, Service Quality, and Physical Environment on Customer Satisfaction And Future Behavioral intentions in Casual Dining Restaurant*. Palembang, Indonesia: Palembang University
- Chongsathitwatthana, P. (2005). *Marketing Management: Analysis, Strategies and Decision Making* (in Thai). (7 th ed.). Bangkok: Thammasat University Press.
- Hat-Yai Municipality. (2015). *General information*. Retrieved March 31, 2019 from <http://www.hatyaicity.go.th>
- Heung, V. C., & Gu, T. (2012). Influence of Restaurant Atmospherics on Patron Satisfaction and Behavioral Intentions. *International Journal of Hospitality Management*, 31(4), 1167-1177.
- Inthra, N. (2008). *A Retails Business Strategy in Khuntan District, Chiangrai Province* (in Thai). Chiang Rai: Faculty of Business, Chiang Rai Rajabhat University.
- Johnson, M. D., Anderson, E. W., & Fornell, C. (1995). Rational and Adaptive Performance Expectations in a Customer Satisfaction Framework. *Journal of Consumer Research*, 695-707.
- Juisiri, S. & Rojanasang, C. (2010). *Strategic Planning and Control* (in Thai). (9th ed.). Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2004). *Principles of Marketing*. (10th ed.). NJ: Pearson Prentice Hall.
- Liu, Y., & Jang, S. S. (2009). Perceptions of Chinese Restaurants in the US: What Affects Customer Satisfaction and Behavioral Intentions? *International Journal of Hospitality Management*, 28(3), 338-348.

- Meethawornkul, S. (2011) The Holistic Marketing Concept. **Modern Management Journal** (in Thai), 9(2), 10-15.
- Oliver, R., & Rust, R. (1994). **Service Quality: Insights and Managerial Implication from the Frontier**. New York: Sage.
- Pharktoop, P. & Eiamsamut, S. (2012). **Adaptation Strategies for the survival of Small Retailers in Samutsakhon Municipal Area, Samutsakhon province** (in Thai). Nakhon Pathom: Silpakorn University.
- Pholsri, C. (2006). Adaptation Strategies of Small Stores in Ubon Ratchathani Municipality. Ubon Ratchathani. **Journal of Graduate School, Pitchayat** (in Thai), 2(1), 89-97.
- Phongphaew, A., Rattananaka, N., Na-nakhorn, S., & Latthasaksiri, P. (2018). Factors Influencing Buying Behavior Towards Cows Liquid Milk. **Journal of Development Administration Research**. (in Thai), 8(1), 26-30.
- Ryu, K., & Han, H. (2010). Influence of the Quality of Food, Service, and Physical Environment on Customer satisfaction and Behavioral Intention in Quick-casual Restaurants: Moderating Role of Perceived Price. **Journal of Hospitality & Tourism Research**, 34(3), 310-329.
- Santiwong, T. (2006) . **Consumer Behavior in Marketing** (in Thai). (11th ed.) Bangkok: Prachumchang 2003.
- Sereerat, S., Laksitanon, P., Sereerat, S. & Patavanich, O. (2003). **Marketing Management** (in Thai). Bangkok: Thammasan.
- Sheth, J. N., & Mittal, B. (2004). **Customer Behavior: A Managerial Perspective**. (2nd ed.). Ohio: South-Western.
- Sirijanusorn, A. (2009). Family Business Succession: Procession of Building Relationships for Survival and Sustainability. **Suddhiparitat**, 107-123.
- Smithikrai, C. (2011). **Customer Behavior** (in Thai). (2nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.

กระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ ธรรมภิบาล และการแก้ไขปัญหาชุมชน :

กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองคู อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก

วัลลภ สุขสวัสดิ์¹, ปริญา สร้อยทอง², สุทธิชัย ยังสุข³

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร^{1,2,3}

Email: wanlapats@hotmail.com¹, parinyas_nu@yahoo.com², shuthichaiy@nu.ac.th³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วนในชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการบริการสาธารณะในชุมชนโดยใช้กระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือและธรรมภิบาล โดยนำเครื่องมือที่ส่งเสริมประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือและหลักธรรมาภิบาลจำนวนสี่เครื่องมือมาใช้ และกำหนดให้ใช้ขั้นตอนที่แตกต่างกัน ได้แก่ แบบประเมินความไม่พึงพอใจในการบริการสาธารณะ บัตรคะแนนประชาชน การเรียนรู้การใช้ปัจจัยงบประมาณและการปฏิบัติการร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าความถี่และการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัยโดยการตีความสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่ได้จากการใช้เครื่องมือการวิจัย ผลการศึกษาพบว่าปัญหาสำคัญที่ชุมชนต้องการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วนได้แก่ ปัญหาการขบขี้จรัญยานยนต์ของวัยรุ่นในยามวิกาลที่ไม่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลอื่นและปัญหายาเสพติดในชุมชน การแก้ไขปัญหาดังกล่าวกระทำโดยการอภิปรายให้ได้ฉันทามติและการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการแก้ไขปัญหายั่งยืน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้จากงานวิจัยคือการเสนอให้ภาครัฐนำเครื่องมือการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ, ธรรมภิบาล, การแก้ไขปัญหามุมชน

Deliberative Democracy, Good Governance and Community Problem Solving: a Case Study of Klongkoo Village, Muang District, Phitsanulok Province

Wanlapat Suksawas¹, Parinya Soithong², Suthichai Youngsuk³

Faculty of Social Sciences, Naresuan University^{1,2,3}

Email: wanlapats@hotmail.com¹, parinyas_nu@yahoo.com², shuthichaiy@nu.ac.th³

Abstract

This study was a Participatory Action Research (PAR) which highly emphasized a collaboration of many sectors to solve community problems. The main objective was to solve problems from public service delivery in the community by employing deliberative democracy and the principle of good governance. Four crucial tools, which were expected to promote the principles of deliberative democracy and good governance, were employed in the research process. These were: 1) a form to evaluate dissatisfaction in public service delivery; 2) people scorecard; 3) budget literacy; and 4) problem solving by collective cooperation. Frequency and measures of central tendency were used for quantitative data analysis. Analytic induction was used for qualitative data analysis to interpret and create conclusions based on data obtained from research tools. It was found that the problems of teenagers' driving motorcycles regardless of safety in the matter of life and property of others at night, and drugs problem, as agreed by the community, were highly critical and needed to be solved urgently. To solve these problems, people and governmental sectors need to correctively cooperate for making community rules, regulations, and practices for sustainable problem solving. Proposals to the government could be made as this study suggests. The governmental agencies could apply the research tools in the process of policy making and policy implementation. It is hoped that government agencies will be able to solve problems and respond to people's needs more efficiently.

Keywords: deliberative democracy, good governance, community problem solving

บทนำ

กระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ ธรรมชาติและการแก้ไขปัญหาชุมชน มุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการแก้ปัญหาชุมชน ที่เริ่มต้นจากการกำหนดและวิเคราะห์ปัญหาโดยประชาชนในชุมชนเป็นหลัก โดยมีการประเมินปัญหา ความต้องการของชุมชน การร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ กระตุ้นจิตสำนึกหรือกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การแก้ไขและพัฒนาให้เหมาะสมหรือสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน (Kemmis, McTaggart, & Nixon, 2013) การวิจัยนี้มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาการบริการสาธารณะในชุมชนโดยผ่านกระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือและหลักธรรมชาติ โดยการมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วน ได้แก่ ผู้นำท้องที่และท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคมและประชาชน โดยมีการจัดตั้งเป็นคณะทำงานชุดต่าง ๆ ในการดำเนินงานโครงการวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่คณะผู้วิจัยได้กำหนดไว้

การทำงานร่วมกันประชาชนในพื้นที่เพื่อสร้างการตระหนักรู้ถึงความสำคัญและความจำเป็นในการมีส่วนร่วมในการจัดการบริการสาธารณะเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน โดยเน้นการพัฒนาช่องทางทางประชาธิปไตยผ่านกระบวนการปรึกษาหารือ (Deliberative Democracy) ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเสวนาหาทางออก (Deliberative Dialogue) ร่วมกันการสร้างนวัตกรรมทางสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาการบริการสาธารณะอย่างเป็นรูปธรรม โดยงานวิจัยชิ้นนี้นำหลักการการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่เน้นสภาพการณ์จริง (Contextual Action Research) หรือการวิจัยที่เน้นเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning) มาประยุกต์เนื่องจากต้องการให้ผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในภาพรวมของลักษณะของชุมชน นำไปสู่การออกแบบโครงการเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งร่วมกันดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อทำความเข้าใจกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง ค้นหาความหมายจากความจริง และกำหนดแนวทางให้บรรลุความสำเร็จ รวมทั้งทดลองปฏิบัติจริงในสภาพการณ์ที่เป็นธรรมชาติ ตลอดจนสะท้อนผลการปฏิบัติไปสู่การเรียนรู้ในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ (Inayatullah, 2006; สุชาติ รัสสินันท์, 2545)

คณะผู้วิจัยได้ร่วมกันออกแบบกระบวนการวิจัยโดยยึดหลักการจากแนวคิดประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือและหลักธรรมชาติ โดยกำหนดให้กระบวนการวิจัยต้องผ่านเครื่องมือที่สำคัญ 4 เครื่องมือ ได้แก่ 1) แบบประเมินความไม่พึงพอใจในบริการสาธารณะ (a form for evaluate dissatisfaction in public service delivery) 2) บัตรคะแนนประชาชน (people

scorecards) 3) การเรียนรู้การใช้จ่ายงบประมาณ (budget literacy) และ 4) การปฏิบัติการร่วมกันเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง (problem solving by collective cooperation) โดยเครื่องมือแต่ละชิ้นมีความสำคัญและมีวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ที่แตกต่างกัน ดังรายละเอียดที่จะนำเสนอต่อไป

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญคือการแก้ไขปัญหาการบริการสาธารณะในชุมชนโดยผ่านกระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือและหลักธรรมชาติ โดยการมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วน ในหมู่บ้านคลองคู อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยสาเหตุหลักในการเลือกพื้นที่นี้ คือพื้นที่ดังกล่าวเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีความหลากหลายของสภาพแวดล้อม กล่าวคือมีลักษณะของสังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบท กิจกรรมทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับการเกษตรและรับจ้างเป็นสำคัญ ชุมชนบางส่วนยังคงวิถีชนบทไว้ในขณะที่บางพื้นที่กลายเป็นชุมชนใหม่ที่ดำเนินชีวิตตามแบบสังคมเมือง ปัญหาของสังคมเป็นเรื่องของการได้รับการบริการสาธารณะจากภาครัฐที่ไม่เพียงพอ มีปัญหาเรื่องน้ำอุปโภคบริโภค ด้านการคมนาคม สุขอนามัย สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (กรองมล สิทธิเกษร, 2549; ทศพล จูม้น, 2552) จากสภาพแวดล้อมดังกล่าวทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่าพื้นที่ดังกล่าวอาจมีประเด็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่การวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการบริการสาธารณะในชุมชนหมู่บ้านคลองคู อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้กระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือและหลักธรรมชาติ

บททวนวรรณกรรม

แนวคิดประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ

ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ เป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจศึกษาจากนักวิชาการและนักพัฒนาประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง (เช่น การศึกษาของ Freeman, 2000; Rodgers, 2001; Warren, 1996; Weithman, 1995) และได้รับการยอมรับว่ามีความสอดคล้องกับการนำหลักการดังกล่าวมาใช้ในกระบวนการตัดสินใจสาธารณะ (Gutmann & Thompson, 2009) โดยแนวคิดดังกล่าวให้ความสำคัญกับหลักความเท่าเทียมกันของปัจเจกบุคคล และหลักการสิทธิเสรีภาพ เน้นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนคำนึงถึงวิธีการในการแสวงหาทางออกให้กับปัญหาหรือประเด็นสาธารณะโดยผ่านกระบวนการสนทนา

พูดคุย ปรีชาฉันทมิตร การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการบริหารราชการแผ่นดิน สามารถนำหลักการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือมาประยุกต์ใช้ได้โดยจัดเป็นกระบวนการของการตกลงร่วมกันด้วยเหตุผลระหว่างประชาชนกับหน่วยงานผู้ใช้อำนาจรัฐ ให้ประชาชนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี ปราศจากความหวาดระแวงอำนาจรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และประเด็นที่ปรึกษากันนั้นควรเป็นประเด็นสาธารณะที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงข้อมูลรายละเอียดได้ มีความเข้าใจอย่างชัดเจนในประเด็นปัญหาและรับรู้ถึงความสำคัญในการถกเถียงและการพูดคุยกัน (Dryzek, 2002; สติธร ธนานิธิโชติ, 2559)

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าประเด็นที่พูดคุยกันจะไม่ใช้ประเด็นส่วนตัวที่เกิดจากการเรียกร้องหรือการรักษาสีหี ผลประโยชน์ส่วนตัวของปัจเจกบุคคล ตรงกันข้ามการปรึกษาหารือดังกล่าวต้องดำเนินการเพื่อนำไปสู่ความผูกมัดให้เกิดการกระทำบางอย่าง เช่น ข้อผูกมัดให้เกิดแก้ไขปัญหาหรือการสร้างกฎระเบียบขึ้นมาให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนำไปปฏิบัติตาม ทั้งนี้ข้อตกลงต้องได้รับการเปิดโอกาสให้มีการนำมาเจรจาพูดคุยกันอีกในอนาคต หากต้องมีการปรับปรุงแก้ไขข้อผูกมัดเดิม (Freeman, 2000; Warren, 1996; สติธร ธนานิธิโชติ และ วิชุดา สาธิตพร, 2557)

แนวคิดธรรมาภิบาล

แนวคิดธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดี เป็นมิติกระบวนการของการบริหารจัดการงานภาครัฐ มุ่งเน้นการบริหารจัดการที่สามารถตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพ และเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอข้อเรียกร้อง (ปริญญญา สร้อยทอง & สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2555) มีการรวมตัวกันของประชาชนหรือกลุ่มพลังมวลชนเพื่อเข้ามามีบทบาทในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานทางการเมืองและการบริหารงานภาครัฐ (Lockwood, 2010)

แนวคิดการบริหารจัดการที่ดีในประเทศไทยได้เกิดขึ้นหลังภาวะวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 และมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute หรือ TDRI) ได้จัดทำข้อเสนอเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลไทย พ.ศ.2542 (Bowornwathana, 2000) ต่อมาเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในโครงการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี จนกระทั่งมีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 และได้รับการ

ตราขึ้นเป็นกฎหมายในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 และต่อมาได้ออกเป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ.2546 เป็นต้นมา เพื่อให้หน่วยงานของรัฐบาลนำไปดำเนินการต่อไป (ปริญญญา สร้อยทอง & สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2555)

การสร้างหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมุ่งส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) ได้แก่ การมีกฎหมายที่ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม นอกจากนี้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนจะไม่ถูกริดรอนและละเมิดจากอำนาจรัฐ (Graham, Plumptre, & Amos, 2003; Van Doeveren, 2011)

2. หลักคุณธรรม (Morality) ได้แก่ การให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดมั่นในความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม และส่งเสริมให้ประชาชนในชาติมีความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย และประกอบอาชีพสุจริต (Graham et al., 2003)

3. หลักความโปร่งใส (Accountability) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน (Lockwood, 2010)

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญ โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การเสนอความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ หรือการแสดงประชามติ (Graham et al., 2003)

5. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน (Graham et al., 2003)

6. หลักความคุ้มค่า (Cost – effectiveness or Economy) ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนในชาติมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการ

อย่างมีคุณภาพ และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์
ยั่งยืน (ปัญญา ฉายะจินตวงศ์ และ รัชนิ ภูตระกูล, 2544)

ดังนั้นการบริหารจัดการบริการสาธารณะ (Public Services) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะต้องก่อให้เกิดการ
สร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีบนหลักสำคัญดังกล่าว
ข้างต้น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการ
บริการสาธารณะที่ดีแล้ว ก็ย่อมส่งผลให้สังคมและชุมชนโดยรวมดี
ขึ้นด้วยเช่นกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
รวมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน โดยใช้เครื่องมือที่สำคัญสี่
อย่าง การเก็บข้อมูลกระทำโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ได้แก่
การสำรวจ การสัมภาษณ์ การเสวนากลุ่ม การสังเกต
จัดประชุมและการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการบริการสาธารณะ
โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนกิจกรรมในการนำ
เครื่องมืองานวิจัยไปประยุกต์ใช้ ซึ่งมีรายละเอียดการใช้เครื่องมือ
ต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขั้นตอน เครื่องมือ และรายละเอียดการวิจัย

ขั้นตอน	เครื่องมือ	กลุ่มเป้าหมาย	วัตถุประสงค์
1. การทำข้อตกลงร่วมกันเรื่อง ขอบข่ายการดำเนินโครงการ	การประชุมชี้แจง	ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่นและ ประชาชนในชุมชน	ทำความเข้าใจในข้อตกลงและกระบวนการ ทำงาน
2. การวางแผนและคัดเลือกพื้นที่ เป้าหมายและคณะทำงานในพื้นที่ เพื่อดำเนินกิจกรรม	การประชุมกลุ่มย่อย	ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่นและ ประชาชนในชุมชน	1. คัดเลือกพื้นที่ที่มีศักยภาพ มีความเหมาะสม และมีความพร้อม 2. คัดเลือกคณะทำงานในพื้นที่ดำเนินกิจกรรม ร่วมกับคณะผู้วิจัย
3. การฝึกอบรมคณะทำงานในพื้นที่	การอบรมการใช้เครื่องมือ	คณะทำงานในพื้นที่	คณะทำงานในพื้นที่มีความเข้าใจในการใช้ เครื่องมือ “บัตรคะแนนประชาชน” และ “การ เรียนรู้การใช้จ่ายงบประมาณ”
4. การสร้างแบบสอบถาม	แบบประเมินความไม่พึง พอใจในบริการสาธารณะ	คณะทำงานในพื้นที่และ ประชาชนในหมู่บ้านคลองคู	ให้ประชาชนสะท้อนความไม่พึงพอใจของ ประชาชนที่มีต่อการให้บริการของภาครัฐผ่าน การทำแบบแบบประเมิน
5. จัดเวทีชาวบ้าน	การจัดประชุม การใช้บัตรคะแนน ประชาชนและ การเรียนรู้การใช้จ่าย งบประมาณ	คณะทำงานในพื้นที่และ ประชาชนในหมู่บ้านคลองคู	1. คณะทำงานในพื้นที่แจ้งผลการประเมินความ ไม่พึงพอใจสาธารณะให้กับประชาชน 2. ประชาชนติดบัตรคะแนนเพื่อจัดลำดับ ความสำคัญของประเด็นปัญหาที่ตนคิดว่า สมควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน 3. ประชาชนได้เรียนรู้การใช้จ่ายงบประมาณ แผ่นดิน
6. จัดเวทีหน่วยงาน	การประชุม ประชาเสวนา	หน่วยงานราชการที่ให้ รับผิดชอบในปัญหาที่สมควร ได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน คณะทำงานในพื้นที่ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่นและ ประชาชนในชุมชน	เปิดโอกาสให้หน่วยงานราชการที่อธิบายประเด็น ต่าง ๆ ที่ประชาชนต้องการรับทราบ
7. การปฏิบัติการร่วมกันเพื่อสร้าง การเปลี่ยนแปลง	การปฏิบัติการแก้ไขปัญหา การบริการสาธารณะ	หน่วยงานราชการที่ให้ รับผิดชอบ คณะทำงานในพื้นที่ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่นและ ประชาชนในชุมชน	การให้หน่วยงานราชการและให้ประชาชน ร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชน

จากตารางข้างต้นการวิจัยนี้วางแผนใช้เครื่องมือที่สำคัญ สี่อย่าง ซึ่งรายละเอียดของแต่ละเครื่องมือสามารถอธิบายได้ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

เครื่องมือที่ 1 แบบประเมินความไม่พึงพอใจในบริการสาธารณะ เครื่องมือนี้ถูกนำมาใช้บนหลักการว่าการให้บริการสาธารณะนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อให้บริการพื้นฐานและสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตให้ประชาชนและสังคมโดยรวม การจัดทำแบบประเมินความไม่พึงพอใจในบริการสาธารณะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้ประเมินว่าตนมีความไม่พอใจต่อการบริการสาธารณะของหน่วยงานรัฐหรือไม่ อย่างไร

ทั้งนี้ ในการตอบแบบประเมินประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ว่าตนไม่พึงพอใจต่อการให้บริการในประเด็นใดได้ โดยอิสระและเสรี คณะทำงานในพื้นที่ทำหน้าที่ในการจัดทำแบบประเมินความไม่พึงพอใจในลักษณะของแบบสอบถามอย่างง่าย ซึ่งอยู่ภายใต้การให้คำแนะนำและการกำกับดูแลของคณะผู้วิจัย และนำไปสอบถามประชาชนในชุมชน จากนั้นจึงนำมาสรุปผลการสอบถามตามหลักการการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าความถี่และการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง โดยคำตอบของแต่ละบุคคลจะถูกปกปิดเป็นความลับ เฉพาะผลการตอบแบบประเมินเท่านั้นที่จะถูกนำไปนำเสนอต่อไป

ในขั้นตอนต่อไปคณะทำงานในพื้นที่จะสรุปว่าประชาชนมีความไม่พึงพอใจต่อการบริการสาธารณะในชุมชนหรือไม่ ถ้ามีต้องระบุว่าประเด็นใดบ้าง โดยต้องเรียงลำดับจากคำตอบที่ได้รับจากประชาชน ผลจากการประเมินดังกล่าวนี้จะทำให้ผู้วิจัยและคณะทำงานในพื้นที่สามารถนำไปเป็นข้อเสนอในการร่วมกันแก้ไข ปัญหาของชุมชนได้ตรงประเด็นและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ 2 บัตรคะแนน คือกระบวนการที่คณะผู้วิจัยได้ออกแบบให้จัดทำหลังจากคณะทำงานในพื้นที่สามารถสรุปประเด็นที่ประชาชนไม่พึงพอใจในการบริการสาธารณะของภาครัฐในชุมชนแล้ว จากนั้นคณะผู้วิจัยและคณะทำงานในพื้นที่จะได้ดำเนินการจัดเวทีประชาชน มีวัตถุประสงค์หลักคือการนำประเด็นต่างๆที่ประชาชนไม่พึงพอใจมานำเสนอให้ผู้เข้าร่วมเวทีประชาชนได้รับทราบ และให้ผู้เข้าร่วมประชุมเลือกทำให้คะแนน โดยการทำเครื่องหมายในประเด็นที่ตนเห็นว่าเป็นประเด็นที่เร่งด่วนและมีความเป็นไปได้ที่จะสามารถได้รับการแก้ไขปัญหามากที่สุดในข้อจำกัดที่ท้องถิ่นมีอยู่ ณ ขณะนั้น

กิจกรรมบัตรคะแนนประชาชนถือได้ว่ามีส่วนในการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนโดยตรงและเป็นกลไกหนึ่งในการสร้างธรรมาภิบาลเนื่องจากความต้องการหรือความคิดเห็นของประชาชนในทุกระดับจะได้รับการรับฟัง และ

นำไปเป็นข้อมูลในการหาทางออกร่วมกันในการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง (Björkman & Svensson, 2009)

นอกจากนี้บัตรคะแนนประชาชนนี้ยังถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนซึ่งรวมถึงผู้บริหารส่วนราชการซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบในประเด็นดังกล่าวได้รับทราบสิ่งที่ประชาชนคับข้องใจในการปฏิบัติงานของหน่วยงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (Sanchez-Betancourt & Vivier, 2019) อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้ส่วนราชการให้ความสำคัญกับเสียงสะท้อนของประชาชนและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการทบทวนประสิทธิภาพการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อการนำไปสู่การพัฒนาหรือการประเมินผลในองค์กรของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เครื่องมือที่ 3 การเรียนรู้การใช้จ่ายงบประมาณ คือเครื่องมือที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐ และเป็นการเปิดพื้นที่ให้หน่วยงานของรัฐได้ชี้แจงรายละเอียดงบประมาณและให้ประชาชนได้ซักถามข้อสงสัยต่างๆจากหน่วยงานโดยตรง คณะผู้วิจัยกำหนดให้จัดเวทีหน่วยงานเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลดังกล่าว โดยเวทีหน่วยงานนี้เป็นการประชุมร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัย ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ประชาชนไม่พึงพอใจและพิจารณาเลือกแล้วว่าเป็นประเด็นปัญหาที่มีความเป็นไปได้ที่จะแก้ไขมากที่สุด

การเรียนรู้การใช้จ่ายงบประมาณจึงเป็นกระบวนการสื่อสารที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาได้เข้าใจสถานการณ์และข้อจำกัดด้านงบประมาณได้อย่างชัดเจนและยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริง มิใช่เป็นเพียงผู้คอยรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น

เครื่องมือที่ 4 การปฏิบัติการร่วมกันเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง เป็นเครื่องมือที่สำคัญเครื่องมือหนึ่งในกระบวนการวิจัยนี้ เนื่องจากเป็นขั้นตอนในการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่ประชาชนเลือกนั้นให้มีความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยอาศัยความรู้ความสามารถ ประสพการณ์ และทรัพยากรของแต่ละภาคส่วนในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การปฏิบัติการร่วมกันเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างความรู้สึกและสร้างแรงกระตุ้นต่อทุกภาคส่วนให้เห็นถึงความสำคัญการทำงานร่วมกันเป็นประโยชน์ของส่วนรวม สร้างความมั่นใจว่าทุกคนมีความสำคัญต่อการบวนการพัฒนาและการสร้างสังคมแห่งความไว้วางใจเชื่อใจ และการช่วยเหลือเกื้อกูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าความถี่และการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย คือการตีความสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่ได้รับการจากใช้เครื่องมือการวิจัย (Johnson, 2004) ผ่านการใช้เครื่องมือทั้ง 4 ชุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 การทำข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดขอบข่ายการดำเนินกิจกรรมโครงการและขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากผู้นำท้องที่และท้องถิ่นและประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ไม่ได้รับรู้และเข้าใจในรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่คณะผู้วิจัยจะต้องนำเสนอความเป็นมาของโครงการวิจัยและอธิบายวัตถุประสงค์เป้าหมายและกระบวนการวิจัยอย่างละเอียดต่อชุมชน โดยผลจากการประชุมพบว่าประชาชนในพื้นที่ต้องการเข้าร่วมการวิจัยโดยอาสาเป็นพื้นที่เป้าหมายของงานวิจัย จึงนำไปสู่การทำข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดขอบข่ายการดำเนินกิจกรรมโครงการร่วมกับประชาชนในพื้นที่และการวางแผนและคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม

นอกจากนี้ ผลจากการสนทนาร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมประชุม ทำให้ได้ทราบถึงรายละเอียดลักษณะของชุมชนพบว่ามีความรู้เรื่องท้องที่อำเภออยู่จริงทั้งหมด 118 หลังคาเรือน มีประชากรรวมทั้งสิ้น 423 คน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ตั้งอยู่บริเวณถนนใหญ่ซึ่งเชื่อมระหว่างอำเภอบางระกำกับอำเภอเมืองพิษณุโลก นอกจากปัญหาเรื่องสาธารณูปโภคที่เป็นปัญหาแล้วยังพบว่ามีปัญหาที่สำคัญอีกสองประการคือปัญหาการแพร่ขยายของยาเสพติดในชุมชนและปัญหาการขับขี่รถจักรยานยนต์ของวัยรุ่นในยามค่ำคืนที่มักจะรวมตัวกันแข่งรถด้วยความรวดเร็วและไม่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดความรำคาญกับประชาชนในชุมชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามวิกาล

ผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 3 การฝึกอบรมคณะกรรมการในพื้นที่ คณะทำงานจะได้รับการฝึกอบรมเพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการใช้เครื่องมือสามอย่างของกระบวนการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินความไม่พึงพอใจในบริการสาธารณะ 2) บัตรคะแนนประชาชน และ 3) การเรียนรู้การใช้ปัจจัยงบประมาณ คณะผู้วิจัยจึงได้จัดการฝึกอบรมคณะกรรมการในพื้นที่ผ่านการบรรยาย/อภิปรายในประเด็นเรื่องการจัดทำแบบสอบถามอย่างง่าย เทคนิคและ

กระบวนการเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ขั้นพื้นฐาน สถิติขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ค่าความถี่และการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง เทคนิคการนำเสนอผลการประเมิน โดยได้มีการเปิดโอกาสให้คณะทำงานในพื้นที่มีการสอบถามผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการฝึกอบรม (ดูรูปที่ 1 ประกอบ)

รูปที่ 1 การฝึกอบรมคณะกรรมการในพื้นที่

ผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 4 การสร้างแบบสอบถามการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล คณะทำงานในพื้นที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลความไม่พึงพอใจของประชาชนในเขตชุมชนคลองคู (ดูรูปที่ 2 ประกอบ) และดำเนินการวิเคราะห์ผลจากการเก็บข้อมูล

รูปที่ 2 การเก็บข้อมูลความไม่พึงพอใจของประชาชนในชุมชน

ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลความไม่พึงพอใจของประชาชน สรุปได้ว่าประเด็นที่ประชาชนไม่พึงพอใจและต้องการแก้ไขปัญหาได้แก่ 1) การขับขี่รถจักรยานยนต์ในยามวิกาลของวัยรุ่น (231 คะแนน) 2) ปัญหายาเสพติด (223 คะแนน) 3)

ปัญหาสวัสดิการชุมชน(198 คะแนน) 4) การปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในหมู่บ้าน (127 คะแนน) 5) การปรับปรุงถนนภายในหมู่บ้าน (163 คะแนน) ในการนี้คณะผู้วิจัยและคณะทำงานในพื้นที่จะเตรียมนำทั้งห้าประเด็นเข้าสู่การนำเสนอในการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดทำเครื่องมือบัตรคะแนนประชาชนต่อไป

ผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 5 การจัดเวทีชาวบ้าน เริ่มต้นด้วยการนำเสนอผลที่ได้จากการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความไม่พึงพอใจของประชาชน (ดูรูปที่ 3 ประกอบ)

รูปที่ 3 การนำเสนอผลที่ได้จากการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในเวทีชาวบ้าน

จากนั้นจึงนำประเด็นปัญหาทั้งห้าประเด็นที่ได้จากการสรุปผลจากแบบสอบถามความไม่พึงพอใจมาให้ประชาชนทำการติดบัตรคะแนน โดยให้ประชาชนเลือกติดคะแนนในประเด็นปัญหาที่คิดว่าเป็นปัญหาสำคัญ ส่งผลกระทบต่อประชาชน และมีความเป็นไปได้ในการถูกนำไปแก้ไขมากที่สุดภายใต้บริบทปัจจุบัน โดยที่ผู้เข้าร่วมประชุมมีคะแนนคนละหนึ่งคะแนนอย่างเท่าเทียมกัน (ดูรูปที่ 4 ประกอบ)

รูปที่ 4 การติดบัตรคะแนนประชาชน

ผลจากการติดบัตรคะแนนประชาชนได้ข้อสรุปคือปัญหาสำคัญที่ประชาชนได้รับผลกระทบและต้องการที่จะให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุดสามารถเรียงตามลำดับสามลำดับได้ ดังนี้

1) การขับขีรถจักรยานยนต์ในยามวิกาลของวัยรุ่น 2) ปัญหายาเสพติด และ 3) ปัญหาสวัสดิการชุมชน

นอกจากนี้ การจัดเวทีชาวบ้านยังได้มีการใช้เครื่องมือการเรียนรู้การใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้ประชาชนร่วมกันเรียนรู้การใช้งบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสาธารณะในชุมชน โดยหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งได้มีการอธิบายถึงแหล่งที่มาของงบประมาณต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาทั้งสามประการในการนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ท่าโพธิ์ ได้มาหารายละเอียดงบประมาณที่จะนำมาแก้ไขปัญหาดังกล่าวว่า อบต.ท่าโพธิ์ สามารถนำงบประมาณมาดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร และมีการติดขัดด้านกฎระเบียบในประเด็นใดบ้าง ซึ่ง อบต.ท่าโพธิ์ ได้เน้นย้ำว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวสามารถกระทำได้แต่ต้องรอให้ อบต.ท่าโพธิ์ นำเสนอเรื่องดังกล่าวให้อยู่ในแผนพัฒนา อบต.ท่าโพธิ์ และบรรจุอยู่ในข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีของ อบต.ท่าโพธิ์ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานพอสมควร และหลังจากที่ได้มีการอธิบายรายละเอียดของงบประมาณและวิธีการทางงบประมาณของ อบต.ท่าโพธิ์ แล้ว ปรากฏว่าเวทีชาวบ้านยังยืนยันให้การแก้ไขปัญหาการขับขีรถจักรยานยนต์ในยามวิกาลเป็นปัญหาเร่งด่วนโดยการให้ติดตั้งกล้องวงจรปิด ซึ่งจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนได้ในคราวเดียวกัน และยอมรับว่าปัญหาดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว

ผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 6 การจัดเวทีหน่วยงานเป็นการประชุมร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนประชาชน และผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ อบต. ท่าโพธิ์ในฐานะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสาธารณะด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน พบว่าอบต. ท่าโพธิ์ได้ตอบสนองความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการขับขีรถจักรยานยนต์ของวัยรุ่นในยามวิกาลและปัญหา ยาเสพติดในชุมชนเป็นอย่างดี แต่ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณและวิธีการทางงบประมาณของ อบต.ท่าโพธิ์ จึงทำให้ อบต.ท่าโพธิ์ ไม่สามารถสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา ดังกล่าวได้โดยเร็ว ดังนั้นที่ประชุมจึงเสนอให้มีการจัดตั้งคณะทำงานชุมชนเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเฉพาะกิจ โดยให้คณะทำงานชุมชนประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนประชาชน และเจ้าหน้าที่ อบต.ท่าโพธิ์ ซึ่งข้อเสนอดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนอย่างเป็นเอกฉันท์ ทั้งนี้ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาถึงบทบาทและหน้าที่ของ

คณะทำงานชุมชน โดยให้มีกำหนดให้มีหน้าที่หลักในการดำเนินงานและประสานงานเพื่อการแก้ไขปัญหาการขับขี้จักรยานยนต์ของวัยรุ่นในยามวิกาลและปัญหายาเสพติดในชุมชน

ผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 7 การปฏิบัติการร่วมกันเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง ผลจากการจัดเวทีหน่วยงานได้นำไปสู่การปฏิบัติการร่วมกันของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำท้องที่และประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ไขปัญหาการขับขี้จักรยานยนต์ของวัยรุ่นในยามวิกาลและปัญหายาเสพติดในชุมชนผ่านกิจกรรมสองกิจกรรม ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่หนึ่ง จัดกิจกรรมทอดผ้าป่ากลองวงจระปัดเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จากการดำเนินการดังกล่าวปรากฏว่าสามารถรวบรวมเงินได้เป็นจำนวนประมาณสามหมื่นห้าพันบาท ซึ่งคณะทำงานชุมชนได้แจ้งต่อที่ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน และนำประเด็นเรื่องสถานที่ติดตั้งกลองเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมฯ และผลการพิจารณาสรุปได้ว่าที่ประชุมมีมติให้คณะทำงานชุมชนนำเงินไปซื้อกลองวงจระปัดจำนวน 3 เครื่อง เพื่อใช้ในงานควบคุมและจัดการเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชนในชุมชนและให้พิจารณาระบบที่สามารถพัฒนาไปสู่ระบบรักษาความปลอดภัยได้ในอนาคต พร้อมให้ดำเนินติดตั้งในบริเวณที่มีความเสี่ยงสูงสุดและให้ประเมินผลลัพธ์ของการติดตั้งกลองดังกล่าวมารายงานให้ที่ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านทุกสามเดือน

กิจกรรมที่สอง จากปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนมีแนวโน้มสูงขึ้น ประชากรกลุ่มเสี่ยงยังคงเป็นเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา ตลอดจนผู้ใช้แรงงาน และผู้ว่างงาน และผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดรายใหม่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ทั้งผู้ค้าและผู้เสพประชาชนในชุมชนคลองคูจึงเห็นความจำเป็นในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ที่ยังมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยกำหนดให้มีการดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) สำรวจและคัดกรองครัวเรือนเพื่อป้องกันปัญหา โดยให้จัดทำแผนที่ครัวเรือนที่มีความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด
- 2) ให้มีตรวจเยี่ยมครัวเรือนที่มีความเสี่ยงโดยหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบร่วมกับคณะทำงานชุมชน
- 3) กำหนดกติกาชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในรูปของข้อตกลงและชุมชนตามแนวทางสันติวิธี

- 4) จัดการสภาพแวดล้อม โดยพัฒนาพื้นที่เชิงบวก/พื้นที่สร้างสรรค์ของชุมชนให้มากขึ้น ลดพื้นที่เสี่ยงโดยการติดตั้งกล้องวงจรปิด
- 5) ประเมินผลและสรุปบทเรียนเพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการทำงานด้านการแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนต่อไปในอนาคต

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผล

ผลจากการวิจัยก่อให้เกิดการจัดตั้งคณะทำงานชุมชนซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการดำเนินงานและประสานงานเพื่อการแก้ไขปัญหาทั้งสอง โดยคณะทำงานดังกล่าวได้ดำเนินการจัดกิจกรรมทอดผ้าป่ากลองวงจระปัดเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเพื่อระดมทุนไปจัดซื้อและติดตั้งกลองวงจระปัดในพื้นที่เสี่ยงของชุมชน และได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดโดยการป้องกันและเฝ้าระวัง

จากการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนที่คณะผู้วิจัยกำหนดพบว่าปัญหาในชุมชนหมู่บ้านคลองคูได้รับการแก้ไขผ่านกระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือและธรรมาภิบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

อภิปรายผล

การวิจัยนี้ได้นำกระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือมาใช้ภายใต้หลักการของการให้ความสำคัญกับหลักความเท่าเทียมกันของปัจเจกบุคคลและหลักการสิทธิเสรีภาพนั้น การวิจัยนี้ได้คำนึงถึงหลักการดังกล่าวอย่างเคร่งครัด และได้ทำการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่ใช้วิธีในการแสวงหาทางออกให้กับปัญหาของชุมชนโดยผ่านกระบวนการสนทนาพูดคุยและปรึกษาฉันมิตร จนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

นอกจากนี้ยังได้มีการตกลงร่วมกันด้วยเหตุผลระหว่างประชาชนกับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าว โดยประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระเสรี มีการพูดคุยถกเถียงกันจนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนในประเด็นปัญหา และหน่วยงานของรัฐก็ยินดีรับฟังความคิดเห็นดังกล่าว และยังได้นำไปประกอบการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาของชุมชนด้วย

นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการกระบวนการแก้ไขปัญหาชุมชน ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. หลักความโปร่งใส เน้นการสร้าง ความไว้วางใจระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชน (Lockwood, 2010) งานวิจัยนี้สามารถสร้างความไว้วางใจระหว่างสองฝ่ายโดยการ

สนับสนุนกลไกการทำงานของหน่วยงานภาครัฐให้มีความโปร่งใสเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบ โดยผ่าน 2 กระบวนการ คือ 1) การให้ประชาชนตอบแบบประเมินความไม่พอใจสาธารณะ และนำผลดังกล่าวมาชี้แจงต่อประชาชน การดำเนินการดังกล่าวจะทำให้คณะผู้วิจัยและชุมชนรับทราบได้ว่าประชาชนต้องการแก้ไขปัญหามากที่สุด ทั้งนี้คณะวิจัยไม่สามารถกำหนดประเด็นและนำไปชักชวนประชาชนให้แก้ไขปัญหาคณะวิจัยเสนอได้ 2) การจัดเรียนรู้การใช้ปัจจัยงบประมาณ โดยได้เปิดโอกาสให้ อบต. ทำโพธิ์ชี้แจงประเด็นต่างๆเกี่ยวกับงบประมาณในการแก้ไขปัญหาอย่างตรงไปตรงมา ทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี

2. หลักการมีส่วนร่วม ที่มุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญไม่ว่าด้วยการเสนอความเห็น (Graham et al., 2003) การวิจัยนี้สามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างหลายภาคส่วน โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐและประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้เข้าร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา รับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมตัดสินใจ และร่วมกระบวนการแก้ไขปัญหาในชุมชนได้อย่างแท้จริง

3. หลักความรับผิดชอบ ที่มุ่งเน้นการให้หน่วยงานของรัฐและประชาชนตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา (Graham et al., 2003) งานวิจัยนี้สามารถทำให้หน่วยงานภาครัฐมุ่งตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาชุมชนที่ตนเห็นว่าเป็นปัญหาที่สำคัญและต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

4. หลักความคุ้มค่า มุ่งส่งเสริมการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลเรื่องความประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์และการให้บริการอย่างมีคุณภาพ และการรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน (Agere, 2000) งานวิจัยนี้สามารถทำให้เกิดการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในชุมชนคลองคูเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยการติดตั้งกล้องวงจรปิดที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทั้งการขั้วรถจักรยานยนต์ในยามวิกาลและปัญหาหาเสพติดได้พร้อมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องกระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ ธรรมนูญและการแก้ไขปัญหามุมชน : กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองคู อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนที่คณะผู้วิจัยกำหนดขึ้น พบว่าปัญหาในชุมชนหมู่บ้านคลองคูสามารถได้รับการแก้ไขผ่านกระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือและธรรมนูญได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยอาศัยการทำงานร่วมกันของคณะผู้วิจัย หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ถึงแม้ว่าในกระบวนการทำงานจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือที่หลากหลายและใช้ระยะเวลาพอสมควร แต่ผลลัพธ์ที่ได้สามารถยืนยันได้ว่าคุ้มค่าเนื่องจากสามารถทำให้ปัญหาของชุมชนได้รับการแก้ไข และที่สำคัญยังทำให้ประชาชนสามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้โดยความร่วมมือกันของประชาชนในพื้นที่

งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะเพื่อการทำการวิจัยครั้งต่อไปว่า นักวิชาการ นักปฏิบัติหรือผู้ที่มีความสนใจในกระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารืออาจพิจารณาศึกษารูปแบบกระบวนการและขั้นตอนที่มีความแตกต่างจากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อท้ายที่สุดจะได้มีองค์ความรู้ด้านประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น และทำให้กระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือได้รับความสนใจจากแวดวงวิชาการมากขึ้น

นอกจากนี้ข้อเสนอแนะด้านนโยบายสำหรับการบริการของหน่วยงานภาครัฐนั้น คณะผู้วิจัยเสนอว่าหน่วยงานภาครัฐอาจพิจารณานำเอากระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ที่งานวิจัยนี้ได้เสนอและปฏิบัติ นำไปปรับใช้ในหน่วยงานเพื่อให้การบริการสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลมากขึ้น

References

- Agere, S. (2000). **Promoting Good Governance: Principles, Practices and Perspectives** (Vol. 11): Commonwealth Secretariat.
- Björkman, M., & Svensson, J. (2009). **Power to the People: Evidence from a Randomized Field Experiment on Community-Based Monitoring in Uganda**. *The Quarterly Journal of Economics*, 124(2), 735-769.
- Bowornwathana, B. (2000). **Governance Reform in Thailand: Questionable Assumptions, Uncertain Outcomes**. *Governance*, 13(3), 393-408.
- Dryzek, J. S. (2002). **Deliberative Democracy and Beyond: Liberals, critics, contestations**: Oxford University Press on Demand.
- Freeman, S. (2000). **Deliberative Democracy: A Sympathetic Comment**. *Philosophy & Public Affairs*, 29(4), 371-418.
- Graham, J., Plumptre, T. W., & Amos, B. (2003). **Principles for Good Governance in the 21st century**: Institute on governance Ottawa.
- Gutmann, A., & Thompson, D. (2009). **Why Deliberative Democracy?**: Princeton University Press.
- Inayatullah, S. (2006). **Anticipatory Action Learning: Theory and Practice**. *Futures*, 38(6), 656-666.
- Johnson, P. (2004). **Analytic Induction. Essential Guide to Qualitative Methods in Organizational Research**, 165, 179.
- Kemmis, S., McTaggart, R., & Nixon, R. (2013). **The Action Research Planner: Doing Critical Participatory Action Research**: Springer Science & Business Media.
- Lockwood, M. (2010). **Good Governance for Terrestrial Protected Areas: A Framework, Principles and Performance Outcomes**. *Journal of Environmental Management*, 91(3), 754-766.
- Rodgers, D. T. (2001). **Stories, Games, and Deliberative Democracy**. *The Journal of American History*, 88(2), 444-452.
- Sanchez Betancourt, D. & Vivier, E. (2019) **Action and Community-Based Research: Improving Local Governance Practices Through the Community Scorecard**. In: Laher, S., Fynn, A. & Kramer, S. (eds). *Transforming Research Methods in the Social Sciences: Case Studies from South Africa*. Johannesburg: Wits University Press. 375-391.
- Van Doeveren, V. (2011). **Rethinking Good Governance: Identifying Common Principles**. *Public Integrity*, 13(4), 301-318.
- Warren, M. E. (1996). **Deliberative Democracy and Authority**. *The American Political Science Review*, 90(1), 46-60.
- Weithman, P. J. (1995). **Contractualist Liberalism and Deliberative Democracy**. *Philosophy & Public Affairs*, 24(4), 314-343.
- Krongkamol S. (2006). **The Role of Subdistrict Administrative Organizations in Environment and Health Promotion within the Community : a Case Study of Thapho Municipality**. Public Administration, Naresuan University.
- Tossapol J. (2009). **State, Problems and Needs to Solve Basic Needs for Community Development Planning Around Naresuan University, Tha Pho Subdistrict, Mueang District, Phitsanulok Province**. (Public Administration), Naresuan University.
- Parinya S. & Somsak S. (2012). **A Study of Good Municipality Management in Thailand**. *Journal of Research for Development (Humanities and Social Sciences)*, 5(1), 91-100.
- Panya Chayajindawong and Ratchanee Pootrakul. (2001). **Good Governance and Thai Society**. *Excutive Journal*, 21(2), 28-32.
- Sathithorn T. & Wichuda S. (2014). **Public policy Development Through the Process of Deliberative Democracy: Some Concepts, Forms and Observations**. *Journal of New Management*, 12(2), 1-14.

- Sathithorn T. (2016). Deliberative democracy Bangkok :
King Prajadhipok's Institute
- Suchada R. (2002). Action learning: Bangkok : Office of
the Civil Service Commission.

ผลกระทบจากนโยบายยางพาราของรัฐบาลต่อการปลูกยางพาราในไทย

นิธิตา สิริพงศ์ทักษิณ

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Email: prettyair@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการ คือ (1) วิเคราะห์ผลกระทบจากนโยบายยางพาราของรัฐบาลต่อการปลูกยางพาราในไทย (2) ศึกษาแนวทางที่สามารถนำไปใช้ประกอบทิศทางการพัฒนานโยบายยางพาราในไทย โดยอาศัยข้อมูลในเชิงคุณภาพซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นต้น การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เจาะลึกจากเจ้าหน้าที่รัฐ กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มเกษตรกรรายย่อยและผู้ประกอบการยางพารา ผลการวิจัยพบว่า นโยบายยางพาราของรัฐบาลที่ส่งผลให้พื้นที่ปลูกยางพาราขยายตัวเพิ่มขึ้น เป็นผลมาจากนโยบายการสร้างมูลภัณฑ์กันชนรักษาเสถียรภาพราคายางพาราและการพัฒนาตลาดซื้อขายยางพาราล่วงหน้า แต่นโยบายแทรกแซงราคายางกลับไม่มีผลกระทบต่อราคายางภายในประเทศ ดังนั้นข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้ รัฐบาลจึงควรต้องสร้างบทบาทการร่วมรับผิดชอบในความเสี่ยงด้านราคาแก่เกษตรกรรายย่อย โดยจัดตั้งกองทุนเพื่อเป็นมาตรการรักษาเสถียรภาพราคายางในประเทศ นอกจากนี้ในระยะยาว รัฐบาลจำเป็นต้องส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมอุตสาหกรรมยางพาราประกอบกับมาตรการอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในภาคยางพาราด้วย

คำสำคัญ: นโยบายยางพารา, การปลูกยางพารา, ความเสี่ยงด้านราคา

Impacts of the Government Para-Rubber Policies on Para-Rubber Plantations in Thailand

Nithita Siripongtugsin

Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University

Email: prettyair@hotmail.com

Abstract

The objectives of this qualitative research were: 1) to analyze the impact of government para-rubber policies on para-rubber plantations in Thailand; and 2) to study a way to develop plans for para-rubber policies in Thailand. The research methods were based on qualitative data upon primary and secondary sources, as well as a review of the literature review, non-participative observation, including in-depth interviews with government officials, interest groups, farming households and para-rubber entrepreneurs. The study showed that the governmental policies that most increased the para-rubber plantation areas were the buffer stock projects to stabilize para-rubber prices and development of the Agricultural Future Exchange of Thailand. However, price intervention policies had no significant impact upon the rubber price. These findings suggested that the government should assume responsibility to help farming households cope with price risks, such as establishing a fund for small farmers to stabilize domestic rubber prices. Other policies might be created to develop long-term rubber industry innovation, along with measures for mutual reinforcement.

Keywords: para-rubber policy, para-rubber plantations, price risk.

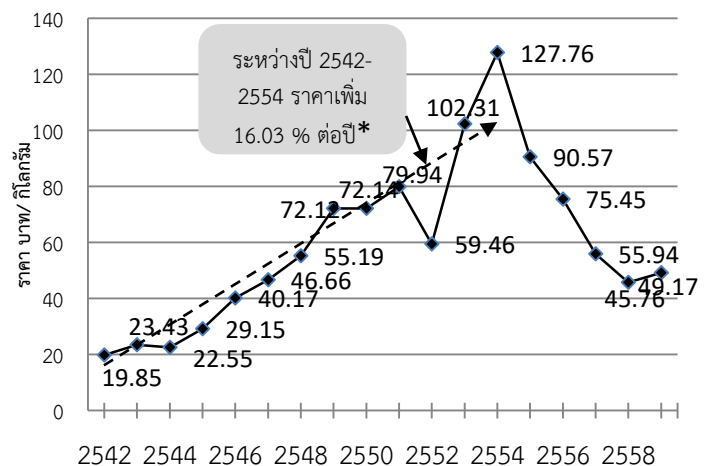

บทนำ

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจและเป็นธุรกิจเคียงคู่กับประเทศไทยมาอย่างยาวนาน ที่ผ่านมามีการผลิตยางพาราต้องเผชิญกับความเสี่ยงอันเนื่องมาจากหลายปัจจัย เช่น ภัยธรรมชาติ ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ การระบาดของโรคพืชและศัตรูพืช ความผันผวนของราคาปัจจัยการผลิตและราคาน้ำมัน อัตราแลกเปลี่ยน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความผันผวนของราคายางพารา กรณีนี้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจึงต้องเข้ามาแทรกแซงกลไกตลาดยางพาราผ่านการใช้นโยบายต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้เกษตรกรชาวสวนยางขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาที่สูงขึ้นและมีรายได้เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2444 นับเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินนโยบายยางพาราในประเทศไทย โดยในช่วงปีพ.ศ. 2444-2477 รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายส่งเสริมการปลูกยางพารา เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตยางพาราภายในประเทศ ซึ่งเน้นการเพิ่มพื้นที่ปลูกยางพาราเป็นหลัก ต่อมาในช่วงปีพ.ศ. 2478-2503 รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายยางพาราตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พ.ศ. 2477 เพื่อควบคุมการปลูกและการค้ายางพารา หลังจากนั้นในช่วงปีพ.ศ. 2504-2542 รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายส่งเสริมและพัฒนาการผลิตยางพารา โดยมุ่งการเพิ่มปริมาณและคุณภาพการผลิตยางพาราเป็นสำคัญ และในปีพ.ศ. 2543 รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายควบคุมยางพาราแทนที่นโยบายส่งเสริมการปลูกยางพารา โดยควบคุมพื้นที่ปลูกยางพาราไม่ให้เกิน 12 ล้านไร่ต่อปี และลดปริมาณการผลิตยางพาราลง แต่ยังคงดำเนินนโยบายพัฒนาการผลิตยางพาราต่อไป (นิพนธ์ เกษตรพันธ์, 2544)

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่พระยารัษฎานุประดิษฐ์นำเข้ามาปลูกเป็นครั้งแรกในประเทศไทยที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรังในปี พ.ศ. 2442 จากนั้นมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกจนยางพาราได้กลายมาเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของชาวภาคใต้ ภาคตะวันออก และขยายไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือของประเทศไทยตามลำดับ ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2503 ไทยมีพื้นที่ปลูกยางพารา 3.01 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 10.77 ล้านไร่ในปี พ.ศ. 2530 จาก 14.36 ล้านไร่ในปี พ.ศ. 2549 เป็น 22.18 ล้านไร่ในปี พ.ศ. 2556 โดยมีอัตราเติบโตต่อปีระหว่างปี พ.ศ. 2549-2556 สูงถึงร้อยละ 5.52 ต่อปี (สถาบันวิจัยยาง, 2559) ด้วยเหตุผลการสูงขึ้นของราคายางพาราอย่างต่อเนื่องเป็นประวัติการณ์ระหว่างปี พ.ศ. 2542-2554 โดยในปี พ.ศ. 2542 ราคายางแผ่นดิบชั้นคุณภาพดี ๓ ตลาดกลาง

ยางพาราสงขลา อยู่ที่ 19.85 บาทต่อกิโลกรัม สูงขึ้นเป็นลำดับไปอยู่ที่ 127.76 บาทต่อกิโลกรัมในปี พ.ศ. 2554 โดยมีอัตราเติบโตของราคาเพิ่มขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวสูงถึง 16.03 % ต่อปี จึงเป็นมูลเหตุจูงใจสำคัญให้รัฐบาลไทยส่งเสริมการเพาะปลูกยางในพื้นที่ปลูกแห่งใหม่กันเป็นการใหญ่ โดยเฉพาะในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือของประเทศไทย รวมทั้งเกษตรกรอาชีพต่าง ๆ และปัจเจกบุคคลโดยทั่วไปต่างก็หันมาปลูกยางพารากันอย่างเป็นล่ำเป็นสัน เป็นเหตุให้พื้นที่เพาะปลูกยางพาราของไทยขยายตัวสูงขึ้น โดยภาคเหนือมีอัตราเพิ่มต่อปี ระหว่างช่วงปี 2549-2554 สูงสุดที่ 29.54% ในขณะที่ภาคใต้มีอัตราเพิ่มต่อปีต่ำสุดที่ 1.94 % (สถาบันวิจัยยาง, 2559) แต่ที่น่ากังวลคือมีการขยายการเพาะปลูกยางพาราเข้าไปในพื้นที่ป่า และพื้นที่นาเป็นจำนวนมาก ซึ่งถือเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม

ภาพที่ 1 ราคายางแผ่นดิบชั้นคุณภาพดี ๓ ตลาดกลาง
ยางพาราสงขลา ปี 2542-2559
ที่มา: สถาบันวิจัยยาง, 2559

อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา ราคาขายแผ่นดิบลดลงเป็นลำดับจนอยู่ในระดับเฉลี่ย 75.45 และ 45.76 บาทต่อกิโลกรัม ในปี พ.ศ. 2556 และ 2558 ตามลำดับ และขายบัวสูงขึ้นเล็กน้อยมาอยู่ที่เฉลี่ย 49.17 บาทต่อกิโลกรัม ในช่วง 7 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2559 ความผันผวนของราคายางดังกล่าวเป็นมาตลอดมีขึ้นมีลงตามปัจจัยทางเศรษฐกิจ และไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยไม่มีใครหรือองค์กรใดสามารถกำกับให้ราคายางเป็นไปในระดับที่ต้องการได้

ในช่วงที่ผลผลิตยางพาราเป็นจำนวนมากออกสู่ตลาดพร้อมกัน มีผลทำให้ราคายางพาราลดลง เนื่องจากอุปทานยางพารามีปริมาณมากเกินไปจนเกิดอุปทานส่วนเกินขึ้น ขณะที่ต้นทุนการผลิตยางพารามีได้ลดลงตามไปด้วย (Somboonsuke and Wettayaprasit, 2013) ทุกครั้งที่ราคายางพาราตกต่ำ กลุ่มที่รับผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมหนักที่สุดก็คือเกษตรกรชาวสวนยาง หลังปีพ.ศ. 2555 ราคายางในตลาดโลกตกต่ำอย่างรุนแรงประกอบกับแรงกดดันทางการเมืองที่เพิ่มขึ้น รัฐบาลตอบสนองด้วยการใช้นโยบายรักษาเสถียรภาพราคายางในปี พ.ศ. 2555 - 2557 และหยุดโครงการสนับสนุนการขยายพื้นที่ปลูกยางใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จากสถานการณ์วิกฤตราคายางยังคงกดดันรัฐบาลอย่างต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2557-2558 รัฐบาลตอบสนองด้วยการดำเนินนโยบายลดพื้นที่ปลูกยางพารา ส่งเสริมการลงทุนการแปรรูป การใช้ยางภายในประเทศ และการแทรกแซงตลาดผ่านโครงการสร้างมูลภัณฑ์กันชน เพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางและโครงการชดเชยรายได้แก่เกษตรกรชาวสวนยาง เป็นต้น จุดเปลี่ยนทางนโยบายยางพาราที่สำคัญเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558 เมื่อรัฐบาลได้ผ่านพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 ซึ่งส่งผลให้องค์กรด้านยางพาราที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง สถาบันวิจัยยาง และองค์การสวนยาง รวมกันเป็น “การยางแห่งประเทศไทย” นับได้ว่าเป็นการปรับโครงสร้างองค์กรยางของประเทศไทยเพื่อให้มีองค์กรกลางรับผิดชอบบริหารจัดการยางพาราของประเทศทั้งระบบอย่างครบวงจร แรงกดดันจากราคายางที่ตกต่ำส่งผลให้รัฐบาลดำเนินนโยบายควบคุมพื้นที่ปลูกยางนับตั้งแต่ ตุลาคม 2557 - กันยายน 2564 โดยสนับสนุนการโค่นปลูกทดแทนปีละ 400,000 ไร่ และเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่ายางพาราปีละ 100,000 ไร่ ระยะเวลา 7 ปี คาดว่าจะลดพื้นที่ปลูกยางแบบถาวรลงได้ 700,000 ไร่ และลดอุปทานยางได้ 1.01 แสนตันต่อปี นอกจากนี้รัฐบาลยังคงดำเนินนโยบายแทรกแซงราคาตลาดผ่านโครงการสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรชาวสวนยาง โครงการสร้างมูลภัณฑ์กันชนรักษาเสถียรภาพราคายาง รวมทั้งนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ยาง เช่น โครงการสนับสนุนสินเชื่อผู้ประกอบการ

ผลิตภัณฑ์ยางพารา แผนส่งเสริมการส่งออกยางพาราและผลิตภัณฑ์ยางและการส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ยางในหน่วยงานราชการ เป็นต้น

ทุกครั้งที่เกิดวิกฤตราคายาง (ระหว่างปี พ.ศ. 2534 - 2545 และ พ.ศ. 2555 - 2559) รัฐบาลดำเนินนโยบายแทรกแซงตลาดทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลการแทรกแซงตลาดของรัฐบาลที่ผ่านมาส่งผลต่อการถ่วงดุลจัดการความเสี่ยงและการลดลงของความสามารถปรับตัวในระดับฟาร์ม กล่าวคือ แม้ว่าการปลูกพืชร่วมยางเป็นกลยุทธ์การดำรงชีพเพื่อรับมือ จากผลกระทบของความผันผวนราคายางและสร้างความหลากหลายของรายได้ เกษตรกรเลือกใช้การปลูกพืชร่วมยางในสัดส่วนค่อนข้างน้อย เนื่องจากเกษตรกรรับรู้ว่ราคายางที่ตกต่ำจะถูกรับมือหรือบรรเทาความเสี่ยงที่เกิดขึ้นโดยรัฐบาลที่เลือกใช้นโยบายแทรกแซงราคายางอย่างแน่นนอน นั่นคือ การเลือกใช้นโยบายแทรกแซงตลาดของรัฐบาลเป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลให้การขยายพื้นที่ปลูกพืชร่วมยางเป็นไปอย่างจำกัดและยังส่งผลต่อประสิทธิภาพการผลิตที่ลดลง จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จึงมีความน่าสนใจในการศึกษาว่าผลกระทบจากนโยบายยางพาราของรัฐบาลต่อการปลูกยางพาราในไทยเป็นอย่างไร โดยเน้นการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเกี่ยวกับนโยบายยางพารา ทั้งในส่วนของปัญหาและอุปสรรคเชิงนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากบทบาทการทำงานร่วมกันของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตร การยางแห่งประเทศไทย (กยท.) เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่สามารถเป็นแนวทางประกอบทิศทางการพัฒนานโยบายยางพาราในไทยที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบจากนโยบายยางพาราของรัฐบาลต่อการปลูกยางพาราในไทย
2. เพื่อศึกษาแนวทางที่สามารถนำไปใช้ประกอบทิศทางการพัฒนานโยบายยางพาราในไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษารั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษาเชิงคุณภาพ เน้นการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประเด็นผลกระทบจากนโยบายยางพาราของรัฐบาลต่อการปลูกยางพาราในไทย ตั้งแต่พ.ศ. 2535-2561 แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนดังนี้ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสารทาง

วิชาการต่างๆ เช่น วารสาร บทความ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารรายงานการประชุม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเรื่องที่ศึกษาว่ามีประเด็นที่น่าสนใจอะไรบ้าง และมีผู้ศึกษามากน้อยเพียงใด รวมทั้งนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการศึกษานโยบายยางพารา 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายยางพาราและผลกระทบ การเลือกตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เหมาะสมกับแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่การยางแห่งประเทศไทย (กยท.) กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นักวิชาการ ประธานเครือข่ายชาวสวนยางรายย่อยภาคใต้ประธานสภาเครือข่ายยางและสถาบันเกษตรกรยางพาราแห่งประเทศไทย (สยท.) นายกสมาคมเกษตรกรชาวสวนยาง 16 จังหวัดภาคใต้ และเลขาธิการสภาเครือข่ายเกษตรกรชาวสวนยางแห่งประเทศไทย (สศยท.) กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราและผู้ประกอบการยางพาราภาคใต้ เนื่องจากปัญหาทางพาราตกต่ำเป็นปัญหาที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราในภาคใต้เผชิญในระดับมากที่สุด ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารขั้นต้น การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ตลอดจนการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ที่ครอบคลุม นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างโดยมีคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยอิสระ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด

2.การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาประกอบและยืนยันการวิเคราะห์ ในการตีความเพื่อความถูกต้อง โดยใช้ตรรกะแบบอุปนัยเป็นพื้นฐาน โดยการใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริงที่เป็นรูปธรรม นำมาจำแนก แยกแยะ เปรียบเทียบและเชื่อมโยงตรรกะเพื่อสรุป รวมกับการใช้การตีความเชิงบรรยายอย่างเข้มข้น (Thick Description) เพื่ออธิบายข้อมูลเหตุการณ์เชิงความคิด เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกต นอกจากนี้ยังใช้การวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอในลักษณะของการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ และการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล โดยการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้นั้นถูกต้องหรือไม่ จะช่วยทำให้ข้อมูลที่ได้นั้นมีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยโดยแบ่งเป็นสองส่วนหลัก ได้แก่ พัฒนาการนโยบายยางพาราของไทย: ผลกระทบที่สำคัญ และบทวิเคราะห์การแก้ปัญหาทางพาราของรัฐ

1.พัฒนาการนโยบายยางพาราของไทย: ผลกระทบที่สำคัญ

1) ยุค “ควบคุมพื้นที่ปลูกยาง” (พ.ศ.2535-2545): นโยบายแทรกแซงราคาและนโยบายควบคุมพื้นที่สวนยาง

ในช่วงปีพ.ศ.2535-2543 จากผลกระทบราคายางตกต่ำและการขาดการพัฒนาตลาดยางมาอย่างยาวนาน ราคายางของประเทศถูกกำหนดโดยตลาดโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาส่งผลกระทบต่อราคายางในประเทศ รัฐบาลจึงดำเนินนโยบายทั้งการควบคุมอุปทานยางและการพัฒนาตลาดยางโดยจัดตั้งตลาดกลางยางพาราขนาดใหญ่เป็นตลาดกลางยางพาราแห่งแรก ในช่วงนี้เช่นกันนับเป็นครั้งแรกที่รัฐบาลได้ออกนโยบายควบคุมพื้นที่สวนยางให้อยู่ในระดับ 12.50 ล้านไร่ในช่วงปีพ.ศ.2540-2544 และเร่งรัดโคนปลูกทดแทนยางเพื่อลดอุปทานยางพารา เพื่อให้ปริมาณผลผลิตในระดับต่ำกว่า 2 ล้านตัน

รัฐบาลดำเนินนโยบายแทรกแซงราคา (Price Support) เป็นช่วงๆ จำนวน 6 ครั้ง ระหว่างปีพ.ศ. 2535-2545 โดยใช้งบประมาณกว่า 18,826 ล้านบาท ซื้อผลผลิตยางเข้าสต็อก รัฐบาลได้เพียงร้อยละ 9.1 ของผลผลิตยางทั้งประเทศ และมีเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการจำนวน 57,973 ครัวเรือน สรุปผลดำเนินงาน ระยะที่ 1-6 ปริมาณยางที่แทรกแซงทั้งหมด 1,351,539.9 ตัน มูลค่า 32,361 ล้านบาท เฉลี่ยกิโลกรัมละ 23.94 บาท วงเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี รวม 25,394 ล้านบาท รวมทั้งสิ้นผลการขาดทุน 15,809 ล้านบาท เงินขาดทุนทั้งหมดนี้ถือว่านโยบายยอมขาดทุนเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง โดยรัฐบาลขาดทุนจากการดำเนินโครงการ 16,019 ล้านบาท (ปี 2535-2545) หรือ 11.86 บาทต่อกิโลกรัม จ่ายเป็นเงินอุดหนุนให้แก่เกษตรกรผู้ขายยางเพียง 1.80 บาทต่อกิโลกรัม อีกประมาณ 10 บาท รัฐต้องรับภาระค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการดำเนินการ เช่น ค่าใช้จ่ายในการรับซื้อ ค่าเช่าโกดัง ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียน เป็นต้น ซึ่งมีกระบวนการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอยู่ที่ก่อให้เกิดต้นทุนอย่างมากในการดำเนินโครงการ และรัฐก็ไม่มีตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการที่ชัดเจน

บทเรียนจากการดำเนินมาตรการแทรกแซงราคาตลาดยางพารา พบว่าการแทรกแซงราคาตลาดให้ประสบความสำเร็จทำได้ยากและต้นทุนสูง ด้วยเหตุที่ราคายางถูกกำหนดมาจากตลาดโลก รัฐไม่สามารถยกระดับราคาตลาดให้สูงขึ้นได้มากนัก เพราะมีผลผลิตที่เข้าสู่โครงการเพียงร้อยละ 7 ของผลผลิตทั้งหมด ในภาพรวมพบว่าประโยชน์ที่ตกอยู่กับเกษตรกรยังเป็นมูลค่าต่ำและเกษตรกรได้รับประโยชน์ในวงจำกัดทั้งในแง่ราคาที่สูงขึ้นและจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

สรุปนโยบายแทรกแซงตลาดยางไม่สามารถสร้างความเป็นธรรมแก่เกษตรกรชาวสวนยางรายย่อยได้อย่างทั่วถึง ราคายางที่สูงขึ้น

เป็นเรื่องชั่วคราวและมีผลทำให้กลไกตลาดผิดเพี้ยนไปมาก ไม่มีรัฐบาลใดประกันราคาเสถียรภาพพืชผลเกษตรจริงจางอย่างได้ผล ต่อเนื่อง การแทรกแซงราคาของรัฐบาลที่ผ่านมาไม่สามารถแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าแก่เกษตรกรชาวสวนยางในภาพรวมได้

2) ยุค “กระแสตื่นยาง ราคาบูม” (พ.ศ.2546-2554): นโยบายส่งเสริมการขยายพื้นที่ปลูกยางใหม่

ในปีพ.ศ.2546 รัฐบาลได้ยกเลิกนโยบายการควบคุมและลดพื้นที่ปลูกยางพาราที่ใช้มาตั้งแต่ปีพ.ศ.2542 และหันกลับมาใช้นโยบายการส่งเสริมการขยายพื้นที่ปลูกยาง โดยเฉพาะการขยายพื้นที่ปลูกยางในพื้นที่ปลูกยางใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ เนื่องจากในช่วงนี้ พ.ศ.2546-2554 ราคายางเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเข้าสู่ยุคราคาบูม รัฐบาลใช้โอกาสนี้ส่งเสริมการขยายพื้นที่เพาะปลูกยางใหม่ ภายใต้โครงการ ดังนี้

- โครงการยางล้านไร่ระยะที่ 1 (พ.ศ.2546-2549) เป้าหมายพื้นที่ 1 ล้านไร่
- โครงการยางล้านไร่ระยะที่ 2 (พ.ศ.2550-2553) เป้าหมายพื้นที่ 1 ล้านไร่
- โครงการยางล้านไร่ระยะที่ 3 (พ.ศ.2554-2556) เป้าหมายพื้นที่ 0.8 ล้านไร่

จากนโยบายดังกล่าว ส่งผลให้พื้นที่ปลูกยางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้นกว่า 3.07 ล้านไร่ และภาคเหนือ 861,000 ไร่ พื้นที่ปลูกยางรวมทั้งประเทศเพิ่มจาก 12 ล้านไร่ในปีพ.ศ.2546 เพิ่มขึ้นเป็น 18 ล้านไร่ในปีพ.ศ.2555 กล่าวได้ว่าสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ที่เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีสวนยาง และใช้ยางพันธุ์ดี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการปลูกยางในพื้นที่ยางใหม่และขยายงานส่งเสริมยางพาราไปทุกภูมิภาคของประเทศไทย ในขณะที่นโยบายส่งเสริมการปลูกทดแทนภายใต้ความรับผิดชอบของ สกย. เน้นส่งเสริมการใช้ยางพันธุ์ RRIT 251 แทนพันธุ์ RRIM 600 และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีตามคำแนะนำทางวิชาการแก่เกษตรกร

ด้วยเหตุผลการสูงขึ้นของราคายางพาราอย่างต่อเนื่องเป็นประวัติการณ์ระหว่างปี พ.ศ. 2542-2554 ราคาสูงขึ้นเป็นลำดับไปอยู่ที่ 127.76 บาทต่อกิโลกรัม ในปี พ.ศ. 2554 จึงเป็นเหตุจูงใจสำคัญให้รัฐบาลไทยส่งเสริมการเพาะปลูกยางในพื้นที่ปลูกแห่งใหม่กันเป็นการใหญ่ โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือของประเทศ รวมทั้งเกษตรกรอาชีพต่าง ๆ และปัจเจกบุคคลโดยทั่วไปต่างก็หันมาปลูกยางพารากันอย่างเป็นล่ำเป็นสัน เป็นเหตุให้พื้นที่เพาะปลูกยางพาราของไทยขยายตัวสูงขึ้น โดยภาคเหนือมีอัตราเพิ่มต่อปีระหว่างช่วงปีพ.ศ. 2549-2554 สูงสุดที่ 29.54% (สถาบันวิจัยยาง, 2559) อย่างไรก็ตาม ผลกระทบที่สำคัญคือมีการขยายการ

เพาะปลูกยางพาราเข้าไปในพื้นที่ป่า และพื้นที่นาเป็นจำนวนมาก ซึ่งถือเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม

3) ยุค “ราคายางดิ่งเหว” (พ.ศ.2555-2558): นโยบายควบคุมและลดพื้นที่ปลูกยางและการบังคับใช้พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ.2558

หลังปีพ.ศ.2555 ราคายางในตลาดโลกตกต่ำอย่างรุนแรง ซึ่งเป็นผลมาจากวิกฤติหนี้สินของกลุ่มยูโรโซนและการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ความต้องการบริโภคและการลงทุนชะลอตัวลง ประกอบกับแรงกดดันทางการเมืองที่เพิ่มขึ้น รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรตอบสนองด้วยการใช้นโยบายรักษาเสถียรภาพราคายางในปีพ.ศ.2555-2557 และหยุดโครงการสนับสนุนการขยายพื้นที่ปลูกยางใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ.2556

สถานการณ์วิกฤติราคายางยังคงกดดันรัฐบาลอย่างต่อเนื่องเป็นผลมาจากการขยายพื้นที่ปลูกยางพาราในภูมิภาคต่างๆของประเทศไทยและในหลายประเทศทั่วโลก ส่งผลให้ผลผลิตยางพาราที่ออกสู่ตลาดมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ประกอบกับเศรษฐกิจของประเทศจีน กลุ่มประเทศยุโรป และประเทศสหรัฐอเมริกายังไม่ฟื้นตัว รวมทั้งนโยบายปรับสมดุลในการพัฒนาและมาตรการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศจีน ซึ่งเป็นประเทศนำเข้ายางพารารายใหญ่ที่สุดของไทยและของโลก โดยมีการคาดการณ์ว่าเกษตรกรชาวสวนยางจะประสบปัญหาราคายางตกต่ำไปอีกหลายปี ส่งผลให้ในปีพ.ศ.2557-2558 รัฐบาลตอบสนองด้วยการดำเนินนโยบายลดพื้นที่ปลูกยางพารา ส่งเสริมการลงทุนการแปรรูป การใช้ยางภายในประเทศ และการแทรกแซงตลาดผ่านโครงการสร้างมูลค่าสินค้ากันชนเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางและโครงการชดเชยรายได้แก่เกษตรกรชาวสวนยาง

แรงกดดันจากราคายางตกต่ำลงเรื่อย ๆ จนถึงรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงดำเนินนโยบายควบคุมพื้นที่ปลูกยางนับตั้งแต่เดือนตุลาคม 2557 ถึงเดือนกันยายน 2564 ซึ่งใช้งบประมาณจากเงินสงเคราะห์ที่จัดเก็บจากผู้ส่งออกยางพาราและงบปกติ โดยมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยางตัดโค่นต้นยางในสวนยางพาราเก่าปีละ 400,000 ไร่ แล้วปลูกแทน และให้เปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่ายางพาราปีละ 100,000 ไร่ ระยะเวลา 7 ปี คาดว่าจะลดพื้นที่ปลูกยางแบบถาวรลงได้ 700,000 ไร่ และลดอุปทานยางได้ลง 1.01 แสนตันต่อปี โดยรัฐมีการผ่อนปรนให้เกษตรกรชาวสวนยางที่ขอรับการสงเคราะห์สามารถเลือกปลูกพืชแบบผสมผสานได้ตามหลักเกณฑ์การพิจารณาให้การสงเคราะห์ปลูกแทนแบบเกษตรผสมผสาน เกษตรกรชาวสวนยางที่ขอรับสนับสนุนการปลูกแทนบางส่วนจะปลูกพืชแบบผสมผสานโดยไม่ปลูกยางพาราลงก็ได้หรืออาจปลูกพืชร่วมยางเพื่อเสริมรายได้ โดยลดจำนวน

ต้นยางพาราที่ปลูกต่อไร่ลง และเพิ่มจำนวนพืชร่วมยางที่ปลูกต่อไร่ให้มากขึ้น ในกรณีนี้จำนวนต้นยางพาราที่ปลูกจะต้องไม่ต่ำกว่า 40 ต้นต่อไร่ตามเงื่อนไขของการยางแห่งประเทศไทย นโยบายนี้หากมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องระยะยาว ควบคู่กับการให้ความรู้และการสร้างความมั่นใจให้แก่เกษตรกรชาวสวนยางในการปลูกพืชแบบผสมผสานและการปลูกพืชร่วมยาง ผลกระทบที่สำคัญคาดว่าจะทำให้การปลูกยางพาราเชิงเดี่ยวค่อย ๆ เปลี่ยนไปเป็นการปลูกพืชร่วมยางและพืชผสมผสานมากขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากข้อมูลจากศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2561) กลับพบว่าช่วงปีพ.ศ.2557-2560 พื้นที่ปลูกยางพาราในไทยยังคงเพิ่มขึ้น อัตราร้อยละ 2.40 โดยปี พ.ศ. 2557 มีพื้นที่ปลูกยางจำนวน 18.16 ล้านไร่ ปีพ.ศ.2558 มีพื้นที่ปลูกยางจำนวน 18.43 ล้านไร่ ปีพ.ศ.2559 มีพื้นที่ปลูกยางจำนวน 18.57 ล้านไร่ และปี พ.ศ. 2560 มีพื้นที่ปลูกยางจำนวน 19.06 ล้านไร่

จุดเปลี่ยนทางนโยบายยางพาราที่สำคัญเกิดขึ้นในปีพ.ศ. 2558 เมื่อรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาได้ผ่านพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ.2558 ซึ่งส่งผลให้องค์กรด้านยางพาราที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) สถาบันวิจัยยาง (สวย.) และองค์การสวนยาง (อสย.) รวมกันเป็น “การยางแห่งประเทศไทย” นับได้ว่าเป็นการปรับโครงสร้างองค์กรยางของประเทศไทยเพื่อให้มีองค์กรกลางรับผิดชอบบริหารจัดการยางพาราของประเทศทั้งระบบอย่างครบวงจร เหตุผลที่ต้องตราพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ.2558 ด้วยเหตุผล 1) เนื่องจากระบบการบริหารจัดการของทั้ง 3 องค์กรขาดความเป็นเอกภาพก่อให้เกิดความซ้ำซ้อน ใช้ทรัพยากรได้อย่างไม่เต็มที่ 2) ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยกำหนดตำแหน่งที่จะเป็นผู้ผลิตและส่งออกวัตถุดิบยางพารารายใหญ่ของโลก แต่ปัจจุบันเมื่อโลกเปลี่ยนตำแหน่งเรื่องยางพาราของประเทศไทย จึงต้องปรับเปลี่ยนใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงและเกิดประโยชน์สูงสุดต่ออุตสาหกรรมยางพาราของไทยครบวงจร 3) เพราะเกษตรกรไม่ได้มีโอกาสในการร่วมกำหนดนโยบายยางพาราของประเทศในคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ที่ผ่านมาประธานเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และตัวแทนจากหน่วยงานราชการ และมีตัวแทนเพียง 2-3 คนเท่านั้นเกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการผลิตและตลาดไม่มีโอกาสไปอยู่ในบอร์ดบริหาร อย่างไรก็ตาม ผลที่เกิดขึ้นทั้งสามหน่วยงานเท่าที่รวมตัวกันยังไม่เกิดความกลมกลืนกันทั้งโครงสร้างองค์การ สิทธิประโยชน์และการสร้างวัฒนธรรมองค์การใหม่กลายเป็นการดำเนินการเพียงฝ่ายเดียวของ สกย. ทำให้ขาดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

4) ยุค “ยางล้นตลาด” (พ.ศ.2559-2561): นโยบายดูดซับปริมาณยาง เพิ่มปริมาณการใช้และลดปริมาณผลผลิต

สถานการณ์ราคายางที่ต่ำลงเรื่อย ๆ จนต่ำกว่าต้นทุนเนื่องจากต้นทุนการผลิตยางพาราของเกษตรกรไทยอยู่ที่ประมาณ 60 บาท/กิโลกรัม แต่ราคายางแผ่นดิบชั้นคุณภาพดี ณ ตลาดกลางยางพาราสงขลา ปีพ.ศ. 2559 กลับอยู่ที่ 49 บาท/กิโลกรัม

รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงเห็นชอบให้ดำเนินโครงการประกอบด้วย 7 มาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาราคายางตกต่ำเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2560 ประกอบด้วย

1) โครงการสนับสนุนเงินหมุนเวียนแก่สถาบันเกษตรกรต่าง ๆ จำนวน 10,000 ล้านบาท เพื่อการรวบรวมยางพาราจากเกษตรกร โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประกัน 0.36 %ต่อปี เป็นเวลา 3 ปี

2) โครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจำนวน 20,000 ล้านบาท ให้ผู้รับซื้อยางเพื่อดูดซับยางพาราจำนวน 350,000 ตันออกจากตลาดในห้วงปี 2561 โดยรัฐชดเชยดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี

3) การสนับสนุนให้ 7 กระทรวง ซื้อยางพารานำมาใช้ 200,000 ตัน มูลค่า 12,000 ล้านบาท โดยใช้งบกลางสำรองจ่าย

4) โครงการควบคุมผลผลิต โดยจะลดพื้นที่ปลูกชั่วคราว 200,000 ไร่ ลดพื้นที่ปลูกถาวร 200,000 ไร่ และลดปริมาณสวนยางที่เกี่ยวข้อกับหน่วยงานภาครัฐกว่า 100,000 ไร่

5) โครงการตั้งกองทุนรักษาเสถียรภาพราคายางร่วมกันโดยการยางแห่งประเทศไทย และผู้ส่งออกรายใหญ่ 5 บริษัท

6) เป็นโครงการเดิมที่มีการทบทวน คือ โครงการสินเชื่อสำหรับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ยาง ในการขยายหรือปรับปรุงการผลิต รัฐบาลเคยอนุมัติวงเงินไว้ 15,000 ล้านบาท แต่มีผู้ขอรับสินเชื่อไม่ครบ จึงขยายโครงการไปถึงเดือนมิถุนายน 2561

7) รัฐบาลอนุมัติการสนับสนุนสินเชื่อให้กับกลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนเพื่อใช้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราในอัตรา 0.49% ต่อปี

ขณะเดียวกันรัฐบาลได้ประกาศนโยบายส่งเสริมการนำยางไปใช้ในประเทศ โดยในระยะเร่งด่วนปีงบประมาณ 2560 (กรกฎาคม-กันยายน 2560) หน่วยงานภาครัฐมีปริมาณความต้องการนำไปใช้งานในหน่วยงาน รวมทั้งสิ้น 2,200 ตัน เช่น กรมชลประทาน จำนวน 100 ตัน กรมปศุสัตว์จำนวน 1,272 ตัน เป็นต้น โดยปัจจัยสำคัญที่จะผลักดันให้มีการใช้ยางในหน่วยงานภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นนั้น จำเป็นต้องมียางปริมาณที่เพียงพอ บางหน่วยงานไม่มีงบประมาณรองรับ ต้องขอสนับสนุนงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น พ.ศ. 2560 ซึ่งต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อสิ้นปีงบประมาณ 2560 พบว่ามีหน่วยงานของรัฐ 9 หน่วยงานยื่น

ความจำเป็นที่จะใช้ยางพาราในภารกิจของตนเองอย่างแน่นอน คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงกลาโหม กระทรวงคมนาคม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นปริมาณน้ำยางประมาณ 22,000 ตัน และยางแห้งประมาณ 2,900 ตัน คิดเป็นงบประมาณทั้งสิ้น 16,925 ล้านบาท ทั้งนี้รายการผลิตภัณฑ์ยางที่แต่ละหน่วยงานจะนำไปใช้มีทั้งสิ้น 23 รายการ อาทิ แผ่นรองคอสพาน ท่อดูดน้ำและส่งน้ำ แผ่นยางกันซึม ยางคันรอยต่อพื้นคอนกรีต แผ่นปูยางคอกปศุสัตว์ ยางปูสนามฟุตบอล ถุงมือยาง เป็นต้น

นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ดำเนินโครงการถนนยางพารา 1 หมู่บ้าน 1 กิโลเมตร ที่สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำน้ำยางพาราไปใช้สร้างถนนพาราซอยล์ซีเมนต์ทั่วประเทศ ซึ่งนโยบายนี้เกิดจากการเรียกร้องของแกนนำชาวสวนยาง ดังที่นายอุทัย สอนหลักทรัพย์ ประธานเครือข่ายยางและสถาบันเกษตรกรยางพาราแห่งประเทศไทย (স্যท.) กล่าวว่า “จากการพูดคุยสมาชิก สยท. มีการเสนอแนวทางแก้ปัญหา โดยให้รัฐบาลช่วยเหลือเกษตรกรโดยตรงในกิโลกรัมละ 60 บาท เพราะตอนนี้ต้นทุนอยู่ที่ 63.65 บาท แล้วให้นายกใช้มาตรา 44 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศทำถนนยางพาราซอยล์ซีเมนต์ หมู่บ้านละ 1 กิโลเมตร ซึ่งจะใช้ยางพารากิโลเมตรละ 3 ตัน (เนื้อยางแห้ง) เป็นราคา 1.8 แสนบาทจะได้ถนนยางพาราซอยล์ซีเมนต์ 84,000 กิโลเมตร จะดูดซับน้ำยางออกจากตลาด 252,000 ตัน ใช้เงิน 15,120 ล้านบาท จะทำให้เกิดการขายจริง เกษตรกรได้ขายยางของตัวเองโดยไม่ต้องผ่านนายหน้า” ซึ่งในปีพ.ศ. 2562 มีการใช้น้ำยางขึ้นไปแล้ว 29,554 ตัน และน้ำยางสด 3,078 ตัน และรัฐบาลยังได้อนุมัติให้ อบจ. อบต. และเทศบาลใช้งบท้องถิ่นเพื่อเร่งรัดจัดสร้างถนนพาราซอยล์ซีเมนต์ในพื้นที่ชนบทได้ (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2562) เนื่องจากถนนยางพารามีค่าความอ่อนตัวสูงกว่า จึงทนทานต่อความร้อนได้มากกว่าประมาณ 48% ดังนั้นถนนผสมยางพาราจึงมีความทนทานและแข็งแรง นอกจากนี้ถนนยางพารายังมีคุณสมบัติช่วยลดการสิ้นเปลืองของยานพาหนะและมีความต้านทานการเกิดร่องล้อ จึงช่วยให้การขับที่มีความปลอดภัยมากขึ้นด้วย ซึ่งแต่ละท้องถิ่นจะทยอยเปลี่ยนถนนลูกรังเป็นถนนผสมยางปีละ 50,000 กิโลเมตร ซึ่งคาดว่าจะช่วยให้ราคายางปรับสูงขึ้นและมีเสถียรภาพต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ผลจากการที่รัฐบาลผลักดันให้ใช้ยางภายในประเทศมากขึ้น ส่งผลให้ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 สูงสุดในรอบ 6 เดือน ปิดสูงสุดที่ 55.71 บาท (ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2562) และยิ่งสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซีย หลังจากที่เกษตรกรชาวสวนยางได้เรียกร้องให้ภาครัฐนำยางพาราไปทำถนนนานกว่า

10 ปี ซึ่งจะช่วยให้ถนนลูกรังในชนบทกลายเป็นถนนพาราซอยล์ซีเมนต์ไร้ฝุ่นที่มีความคงทนกว่า โดยมีอายุการใช้งานอย่างน้อย 3-5 ปี โดยรัฐดำเนินการไปพร้อมกับโครงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรชาวสวนยางที่จ่ายเงินช่วยเหลือ 1,800 บาทต่อไร่ ซึ่งเป็นมาตรการระยะสั้น มีเกษตรกรเข้าร่วม 820,862 ราย รวมพื้นที่กว่า 7.8 ล้านไร่ ซึ่งดำเนินการไปแล้วร้อยละ 91.11 ที่เหลืออยู่ระหว่างตรวจสอบสิทธิและเร่งจ่ายเงิน โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขราคายางพาราตกต่ำ

2. บทวิเคราะห์การแก้ปัญหาทางพาราของรัฐ

การแก้ปัญหาทางพาราของรัฐ มีประเด็นสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ดังนี้

ประการแรก ปัญหาราคายางตกต่ำ เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าประเทศไทยไม่สามารถควบคุมราคายางได้ ทั้งๆที่ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกยางรายใหญ่เป็นอันดับ 1 ของโลก แต่ราคายางถูกกำหนดโดยตลาดต่างประเทศ และการเปิดพื้นที่ยางมากขึ้นส่งผลต่ออุปทานยาง โดยผลผลิตยางกว่าร้อยละ 85.2 เพื่อการส่งออก ขณะเดียวกันร้อยละ 70 ของมูลค่าส่งออกส่งไปให้เพียง 3 ประเทศ คือ ประเทศจีน สัดส่วนร้อยละ 45.8 มาเลเซีย ร้อยละ 13.5 และญี่ปุ่น ร้อยละ 9.9 (การยางแห่งประเทศไทย, 2560) อีกทั้งยางพาราเป็นสินค้าเกษตรซื้อขายในตลาดโภคภัณฑ์ (Commodity Market) ล่วงหน้าในต่างประเทศ ประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่อันดับหนึ่งของโลกกลับไม่ได้เป็นผู้กำหนดราคา แต่เป็นกลไกของตลาดประเทศผู้ซื้อโดยตลาดโภคภัณฑ์ต่างประเทศ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกำหนดราคายาง คือ ตลาดโตเกียว (TOCOM) รองลงมาคือตลาดเซี่ยงไฮ้ (SHFE) และตลาดยางสิงคโปร์ (SICOM) ขณะที่ตลาดล่วงหน้าของไทย (AFET) สามารถขึ้นราคายางได้ในระดับหนึ่ง ตลาดกลางยาง (Local Market) กระจุกกระจายอยู่ในหลายพื้นที่ เช่น ตลาดกลางหาดใหญ่ ตลาดกลางระยอง ตลาดกลางนครศรีธรรมราช เป็นต้น เป็นราคาวันต่อวัน ไม่ใช่ราคาขึ้นตลาดหรือกำหนดราคายางในประเทศไทยได้ ยกเว้นในช่วงที่รัฐบาลเข้าแทรกแซงราคา แต่มักอยู่ในช่วงเวลาสั้นๆ ไม่มีรัฐบาลใดประกันราคาเสถียรภาพพืชผลเกษตรจริงจึงอย่างได้ผลต่อเนื่อง

การแทรกแซงราคายางของรัฐที่ผ่านมาไม่สามารถแก้ปัญหาราคายางตกต่ำแก่เกษตรกรชาวสวนยางในภาพรวมได้ โดยเฉพาะไม่อาจช่วยเหลือผู้ผลิตรายรายย่อยได้จริง เนื่องจากเมื่อวิเคราะห์แล้วจะเห็นว่าความช่วยเหลือของรัฐที่เกิดขึ้นจะไปตกอยู่ที่พ่อค้าคนกลาง อีกเหตุผลหนึ่งคือผลผลิตยางพาราที่ออกสู่ตลาดท้องถิ่นแทบทุกวัน (ยกเว้นในฤดูยางผลัดใบหรือเมื่อมีฝน) การแทรกแซงที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องจะมีต้นทุนสูง ในขณะที่เกษตรกรรายย่อยนิยมขายน้ำยางสดเพราะจะทำให้รับรายรับเป็นรายวัน รวดเร็ว ลดต้นทุนแรงงาน การทำยางแผ่น

จึงมีน้อย การแทรกแซงในลักษณะที่ต้องมีการสต็อกยางแผ่นรมควันจึงมีต้นทุนสูงในการเปิดดำเนินการยางใหม่หรือแปรรูปยางในรูปแบบอื่นเพื่อสต็อกและไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมของเกษตรกรที่ต้องการระบายยาง ทำให้อำนาจต่อรองยังอยู่ในมือของผู้รับซื้อยางมาแปรรูปเพื่อเก็บสต็อก ผลประโยชน์จากการแทรกแซงจึงถูกกลดทอนก่อนที่จะถึงมือเกษตรกรรายย่อย

จะเห็นได้ว่าความช่วยเหลือจากรัฐไม่ได้ลงไปสู่เกษตรกรรายย่อยอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย เกษตรกรบางรายยังมีพฤติกรรมแสวงหาที่เข้าข่ายทุจริต เช่น การสวมสิทธิ์เกษตรกรรายอื่น การใช้ทะเบียนปลอมโดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เพื่อแจ้งปริมาณการผลิตให้สูงเกินจริง ยางแผ่นรมควันที่รัฐขายไปถูกนำมาเวียนขาย

ให้รัฐอีก เป็นต้น (นิพนธ์ พัวพงศกร, 2557) นอกจากนี้พื้นที่ปลูกยางขยายไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ การกระจายพื้นที่ปลูกในลักษณะที่เป็นรายย่อยกระจายในวงกว้างแบบไร้ทิศทาง นอกจากจะทำให้ต้นทุนต่อหน่วยในการเข้าแทรกแซงและรับซื้อยางสูงขึ้นแล้ว โอกาสที่จะเกิดการรั่วไหลจากการแทรกแซงก็เพิ่มสูงขึ้นด้วย ที่ผ่านมารัฐมุ่งแต่แก้ปัญหาเชิงการเมืองระยะสั้น ลดภาวะตึงเครียดให้กับสังคมชาวสวนยาง ทำให้เกษตรกรสวนยางไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ปัญหาของยางพาราจึงมีมาไม่ต่ำกว่า 20 ปี เพราะขาดนโยบายที่ชัดเจนของรัฐบาล

ตารางที่ 1 กิจกรรมการวิงวอนและการทุจริตยางพาราช่วงปี พ.ศ.2543-2552

ผู้เกี่ยวข้อง	กิจกรรมวิงวอนที่เกิดขึ้น เสียต่อการใช้ทรัพยากร ของประเทศ	กิจกรรมการทุจริต	ผลกระทบ
เกษตรกร	-สวมสิทธิ์เกษตรกรรายอื่น	-ใช้ทะเบียนปลอม	
อสย./สยก. (รับซื้อยางและขายยางในสต็อก)	-ระยะแรกการรับซื้อยางไม่โปร่งใส -ขาดความชำนาญในการตรวจคุณภาพยาง	-ยางแผ่นรมควันที่รัฐขายไปถูกนำมาเวียนขายให้รัฐอีก -ปัญหาบริหารสต็อก	-รัฐขาดทุน
โรงงานรมควัน	-เกิดโรงงานขนาดเล็กใหม่ ๆ โดยเฉพาะโรงงานของสหกรณ์ที่รัฐมีงบให้สร้าง		
โกดัง	-เกิดโกดังเอกชนใหม่ ๆ -ซื้องยางแผ่นมากขึ้นกว่าที่รัฐกำหนด เพื่อให้สามารถสต็อกยางรัฐได้มากขึ้น แต่ถ้าสต็อกล้นคุณภาพจะลดลง	-มีการรั่วไหลของสต็อก	
ผู้ประมูลส่งออก		-การฮั้วประมูล -การทำสัญญากับบริษัทอำพรางแล้วนำยางที่ซื้อในราคาถูกจากรัฐมาขายให้ลูกค้า โดยได้ยกเว้น CESS และภาษีส่งออก	-รัฐขาดทุน

ที่มา: ปรับปรุงจากนิพนธ์ พัวพงศกร, 2557

เน้นความเป็นวัฏจักรขององค์ความรู้ ยึดมั่นคุณธรรมให้เชิดชู เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่สากล

ประการที่สอง ต้นทุนการผลิตยางที่สูงขึ้น ต้นทุนการผลิตยางในด้านปุ๋ยเคมีและเคมีภัณฑ์ทางการเกษตร นับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง โดยเฉพาะประเทศอินโดนีเซีย ดังนั้นจึงส่งผลกระทบต่อราคายางพาราส่งออกของไทยที่สูงกว่าอินโดนีเซียอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะยางแท่ง ทำให้ประเทศคู่ค้าของไทยหันไปซื้อยางแท่งจากอินโดนีเซีย นโยบายการช่วยเหลือของรัฐจึงควรมุ่งให้เกษตรกรมีต้นทุนที่สามารถอยู่ได้ภายใต้ราคาคต่ำ ทั้งจากต้นทุนที่ดิน ค่าปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ค่าตัดหญ้าและวัชพืช ต้นทุนการบำรุงรักษา ค่าธรรมเนียมเข้ากองทุนยาง (CESS) โดยเฉพาะต้นทุนค่าแรง ซึ่งในภาคใต้มีการแบ่งสัดส่วนค่าแรงกรีดยางถึงร้อยละ 40 จากรายได้ขายยาง อีกทั้งการขาดแคลนแรงงานในการกรีดยางล้วนเป็นอุปสรรคที่ผลักดันให้ต้นทุนการกรีดยางของไทยไม่สามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้

ที่ผ่านมาเมื่อพิจารณาจากนโยบายรัฐที่มุ่งพัฒนาด้านปริมาณการผลิตตามระบบทุนนิยมในช่วงที่ยางพาราราคาสูง จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมผู้ผลิตรายการของรัฐ ประโยชน์ที่ได้มักไปตกอยู่ที่ผู้ผลิตรายรายใหญ่มากกว่ารายย่อย ซึ่งต้องใช้ทุนที่มากกว่า ไม่ว่าจะเป็นการที่รัฐให้กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกยางพันธุ์ดีโดยหวังให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับยางพันธุ์เก่า แต่ผลดีนั้นกลับสร้างปัญหาใหญ่ในอนาคต เนื่องด้วยพันธุ์ยางที่กลายเป็นพันธุ์ใหม่เกือบทั้งหมด ยางพาราพื้นเมืองพันธุ์เก่าซึ่งมีความทนทานไม่ตายง่ายที่จะนำมาใช้เป็นต้นกล้าสำหรับเสียบยอดยางพันธุ์ดีทำได้ยากมาก จนเมื่อเป็นพันธุ์ใหม่ทั้งหมด ยางที่ได้จะหาอาหารไม่เก่ง เมื่อยางอายุได้ 7-8 ปีก็จะตายยกสวนเลยทีเดียว ซึ่งต้องอาศัยทุนในการปลูกใหม่ทั้งหมด นอกจากนี้ในการสนับสนุนให้ผู้ผลิตรายการที่มีที่ดินขนาดใหญ่สร้างโรงรมควันยางพาราขนาดเล็กเองเพื่อให้สามารถผลิตยางได้ครบวงจรและเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ยางพาราเพราะมีราคาดีกว่ายางแผ่นดิบ แต่ก็ต้องมีการลงทุนทำโรงรมควันยางพาราขนาดเล็ก ซึ่งผู้ผลิตรายย่อยก็ไม่สามารถเข้าถึงทุนเหล่านี้จากความช่วยเหลือจากรัฐ ในบางกลุ่มที่เป็นรายย่อยจริงๆพบว่ารายรับและรายจ่ายแทบจะเท่ากันกับกลุ่มแรงงานรับจ้างหรืออีกนัยหนึ่งคือไม่ต่างจากแรงงานรับจ้าง เพราะเมื่อกรีดยางในสวนตนเองเสร็จก็ไปรับจ้างกรีดยางสวนของเจ้าของรายใหญ่ต่อเพราะรายจ่ายไม่เพียงพอกับรายรับ สิ่งที่เกิดขึ้นยังไม่แน่ว่าเจ้าของสวนยางพาราขนาดใหญ่ที่มีรู้จักเส้นสายในกองทุนมากกว่าชาวสวนยางรายย่อยทั่วไป โอกาสในการเข้าถึงทุนจึงมีมากกว่า ดังนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในชาวสวนยางรายย่อยคือการเข้าถึงทุนสงเคราะห์ได้ยากกว่า

ประการที่สาม ปัญหาขาดการโซนนิ่งพื้นที่การปลูกยาง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา ราคายางแผ่นดิบลดลงเป็น

ลำดับจนอยู่ในระดับเฉลี่ย 75.45 บาท และ 45.76 บาทต่อกิโลกรัม ในปี พ.ศ. 2556 และ 2558 ตามลำดับ และขยับตัวสูงขึ้นเล็กน้อยมาอยู่ที่เฉลี่ย 49.17 บาทต่อกิโลกรัม ในช่วง 7 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2559 (สถาบันวิจัยยาง, 2559) แต่ในทางกลับกันเมื่อพิจารณาพื้นที่กรีดยางที่มีเนื้อที่ 17.4 ล้านไร่ ในช่วง 3 ปี (ระหว่างปีพ.ศ. 2555-2557) ประเทศไทยมีการเพิ่มพื้นที่กรีดยาง 1.845 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 12 มีผลผลิตเพิ่มขึ้น 4.8 แสนตัน คิดเป็นร้อยละ 11.7 โดยภาคใต้มีพื้นที่ปลูกยางคิดเป็นร้อยละ 62.85 และมีการขยายตัวมากที่สุด ในขณะที่การปลูกยางกระจายตัวอยู่ในทุกภาค ได้แก่ ภาคตะวันออก พื้นที่ปลูกยางคิดเป็น 11.79 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ปลูกยางคิดเป็นร้อยละ 19.82 และภาคเหนือร้อยละ 5.54 นอกจากนี้ในประเทศเพื่อนบ้านทั้งเวียดนาม กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ รวมทั้งจีนตอนใต้ ก็มีการเพิ่มพื้นที่ปลูกยางและกรีดยางจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อความไม่สมดุลของอุปสงค์และอุปทาน ขณะที่มีการบุกเบิกพื้นที่ป่าสงวนเป็นจำนวนหลายล้านไร่ ทำให้ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการสนับสนุนของรัฐในการขยายพื้นที่เพาะปลูกยางโดยไม่มีการควบคุมไปทั่วทุกภูมิภาคจากอดีตที่ผ่านมา ชาวบ้านบางส่วนยอมเลิกอาชีพเกษตรกรรมที่ปลูกข้าวหันมาปลูกยางพาราเพิ่มมากขึ้นแบบ “กระแสดิ้นยาง” จนก่อให้เกิดผลกระทบต่อผลผลิตยางที่ล้นตลาด รัฐจึงหยุดโครงการสนับสนุนการขยายพื้นที่ปลูกยางใหม่ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2556 และหันมาดำเนินนโยบายลดพื้นที่เพาะปลูกยางลงด้วยเหตุผลที่ว่า “ยางพาราล้นโลก” และประเด็น “ความไม่เหมาะสมของพื้นที่ปลูกยางพารา” ที่ภาคเหนือให้ผลผลิตเฉลี่ยต่ำสุด 143 กิโลกรัมต่อไร่ และภาคอีสานให้ผลผลิตเพียง 185 กิโลกรัมต่อไร่ ทั้ง ๆ ที่รัฐเคยเป็นผู้สนับสนุนให้ปลูกในพื้นที่นั้นเองก่อนหน้านี้ ดังนั้นเราจึงได้เห็นภาพการสวิงกลับไปในนโยบายสนับสนุนของรัฐที่ให้เกษตรกรปลูกๆ โค่นๆ จนนำไปสู่การเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกยางและการควบคุมพื้นที่เพาะปลูกยางในประเทศในรอบหลายสิบปีที่ผ่านมา

ในประเด็นลดการปลูกยาง สมาคมเกษตรกรชาวสวนยาง 16 จังหวัดภาคใต้กลับเห็นต่าง โดยมองว่ารัฐบาลมีนโยบายที่ไม่ถูกต้องในการให้ลดพื้นที่ปลูกยาง โดยสมาคมเสนอชุดความคิดการทำสวนยางยั่งยืนเพื่อลดจำนวนต้นยาง มีเป้าหมายเพื่อลดอุปทานเหมือนกัน ไม่ใช่วิธีการลดพื้นที่ปลูกยางอย่างถาวร เพียงแต่ลดการพึ่งพารายได้จากยางพาราเพียงอย่างเดียว ชำรายเกษตรกรชาวสวนยางบางส่วนยังถูกซ้ำเติมด้วยนโยบาย “ทวงคืนผืนป่า” ที่ดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่กลางปีพ.ศ. 2557 โดยรัฐบาลมอบหมายให้กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และกรมป่าไม้ปฏิบัติการทวงคืนผืนป่าที่ถูกบุกรุกปลูกยางพารารวมกว่า 600,000 ไร่ภายใน 62 จังหวัดทั่วประเทศ แม้ว่ารัฐบาลมี

ความพยายามจะแก้ปัญหาการบุกรุกและทำลายป่าอย่างจริงจัง แต่ชาวบ้านที่มีจำนวนไม่น้อยที่อาศัยอยู่กับผืนป่ามาก่อนหน้าที่จะประกาศเป็นเขตทางการกลับได้รับผลกระทบไปด้วย นอกเหนือจากนายทุนที่บุกรุกถางป่าเพื่อปลูกยางเชิงพาณิชย์

ประการที่สี่ การวิจัยเพื่อแปรรูปมูลค่าไม่สามารถขับเคลื่อนไปสู่เชิงพาณิชย์ ทั้ง ๆ ที่หลายหน่วยงานหรือสถานศึกษาต่าง ๆ ได้ทำวิจัยต่าง ๆ ไว้มากมาย เช่น การวิจัยยางปูดนามฟุดซอล ยางปูพื้น อุปกรณ์ทางการแพทย์ เป็นต้น แต่งานวิจัยเหล่านั้นส่วนใหญ่ไม่สามารถแปลงไปสู่เชิงพาณิชย์ได้

แม้ว่ามีบางโครงการที่มีการแปรรูปไปสู่อุตสาหกรรม เช่น ยางคอมปาวด์ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดอยู่มาก การดำเนินการส่วนใหญ่อยู่ในรูปของสหกรณ์หรือชมรมชาวสวนยาง ซึ่งไม่ได้มีความเชี่ยวชาญด้านการผลิตอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทยพ.ศ.2558 อาศัยอำนาจตามมาตรา 8(2) ได้เปิดช่องให้การยางแห่งประเทศไทยสามารถประกอบธุรกิจเกี่ยวกับยางพาราได้ โดยริเริ่มสร้างความร่วมมือกับบริษัทเอกชนผู้ผลิตยางล้อแบรนด์ “ดิสโตน” นำผลผลิตจากยางพาราไปแปรรูปภายใต้แบรนด์ไทย-ไทเออร์ (THAI-TYRE) ในโครงการ “ยางล้อประชารัฐ” ที่มีเป้าหมายใช้ยางภายในประเทศ ซึ่งยังต้องได้รับการพัฒนาอีกมากและอยู่ในระยะแรกเริ่ม

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าการดำเนินนโยบายยางพาราของไทยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และเป็นมาตรการแก้ไขปัญหาละเอียดเป็นส่วนมาก เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์เร่งด่วนบางประการ โดยเฉพาะสถานการณ์ราคายางตกต่ำ รวมทั้งปัญหาการทุจริตการดำเนินนโยบายของเจ้าหน้าที่รัฐที่ร่วมมือกับเกษตรกรรายใหญ่อีกด้วย ขณะที่มาตรการแก้ไขปัญหายางในระยะยาว แม้ว่าจะมีการกำหนดยุทธศาสตร์ยางพาราขึ้นมา แต่การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ยังไม่ปรากฏผลลัพธ์ที่ชัดเจน ดังปรากฏแนวทางนโยบายส่วนมากเป็นนโยบายเชิงรับต่อสถานการณ์ ไม่มีนโยบายเชิงรุก และไม่มีนโยบายการพัฒนาที่ชัดเจนในการขึ้นนำอุตสาหกรรมยางของประเทศไทยในเชิงพาณิชย์เท่าที่ควร

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินนโยบายยางพาราของไทยที่ผ่านมา นับตั้งแต่

- 1) ยุค “ควบคุมพื้นที่ปลูกยาง” (พ.ศ.2535-2545): นโยบายแทรกแซงราคายางและนโยบายควบคุมพื้นที่สวนยาง
- 2) ยุค “กระแสต้นยาง ราคายาง” (พ.ศ.2546-2554): นโยบายส่งเสริมการขยายพื้นที่ปลูกยางใหม่

3) ยุค “ราคาค้างเหว” (พ.ศ.2555-2558): นโยบายควบคุมและลดพื้นที่ปลูกยางและการบังคับใช้พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทยพ.ศ.2558

4) ยุค “ยางล้นตลาด” (พ.ศ.2559-2561): นโยบายอุดหนุนปริมาณยาง เพิ่มปริมาณการใช้และลดปริมาณผลผลิต นโยบายส่วนใหญ่เป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และเป็นมาตรการแก้ไขปัญหาละเอียดเป็นส่วนมาก เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์เร่งด่วนบางประการ โดยเฉพาะสถานการณ์ราคายางตกต่ำ รวมทั้งปัญหาการทุจริตการดำเนินนโยบายของเจ้าหน้าที่รัฐที่ร่วมมือกับเกษตรกรรายใหญ่ ขณะที่มาตรการแก้ไขปัญหายางในระยะยาว แม้ว่าจะมีการกำหนดยุทธศาสตร์ยางพาราขึ้นมา แต่การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ไม่ปรากฏผลลัพธ์ที่ชัดเจน มีการเพิ่มพื้นที่ปลูกยางและกรีดยางจำนวนมากเมื่อราคายางบูม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความไม่สมดุลของอุปสงค์และอุปทาน ขณะเดียวกันก็มีการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนเป็นจำนวนหลายล้านไร่ ทำให้ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการสนับสนุนของรัฐในการขยายพื้นที่เพาะปลูกยางโดยไม่มีการควบคุมไปทั่วทุกภูมิภาค ชาวบ้านบางส่วนยอมเลิกอาชีพเกษตรกรที่ปลูกข้าวหันมาปลูกยางพาราเพิ่มมากขึ้นแบบ “กระแสต้นยาง” จนก่อให้เกิดผลกระทบต่อผลผลิตยางที่ล้นตลาด รัฐจึงหยุดโครงการสนับสนุนการขยายพื้นที่ปลูกยางใหม่ตั้งแต่ปีพ.ศ.2556 และหันมาดำเนินนโยบายลดพื้นที่เพาะปลูกยางลงด้วยเหตุผลที่ว่า “ยางพาราล้นโลก” และประเด็น “ความไม่เหมาะสมของพื้นที่ปลูกยางพารา” ทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านี้ภาครัฐเป็นฝ่ายสนับสนุนและส่งเสริมเอง ดังนั้นเราจึงได้เห็นภาพการสวิงกลับ-มาในการสนับสนุนนโยบายของรัฐที่ให้เกษตรกรปลูก ๆ โค่น ๆ ต้นยางจนนำไปสู่การเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกยางและการควบคุมพื้นที่เพาะปลูกยางในประเทศไทยในรอบหลายสิบปีที่ผ่านมา นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากนโยบายรัฐที่มุ่งพัฒนาด้านปริมาณการผลิตตามระบบทุนนิยมในช่วงที่ยางพาราราคาสูง จะเห็นได้ว่าในการส่งเสริมผู้ผลิตยางพาราของรัฐ ประโยชน์ที่ได้ก็มักไปตกอยู่กับผู้ผลิตยางรายใหญ่มากกว่ารายย่อย ซึ่งต้องใช้ทุนที่มากกว่าในการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ

1) แนวนโยบายการบริหารจัดการกลไกตลาดค้ายางจากเกษตรกรผู้ผลิตถึงผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ผู้แปรรูป ผู้บริโภคที่ใช้ยางจริง ควรมีกระบวนการจัดการที่ให้ความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย ไม่ปล่อยให้ตลาดค้ายางตกอยู่ในมือของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หากมีความจำเป็นต้องแทรกแซงตลาดเพื่อเกษตรกร มาตรการทางเลือกนั้นควรเป็นมาตรการที่รัฐส่งประโยชน์แก่เกษตรกรโดยตรง ไม่ผ่านขั้นตอนกระบวนการซับซ้อนซึ่งรัฐไม่มี

ความถนัดหรือไม่มีศักยภาพในการบริหารจัดการ เช่น การจัดตั้งกองทุน เป็นต้น

2) นโยบายที่มีผลยั่งยืนในระยะยาว คือ การสร้างประสิทธิภาพของกลไกตลาดและระบบโลจิสติกส์ซึ่งจะช่วยลดค่าการตลาดและทำให้เกษตรกรมีโอกาสได้รับราคาสูงขึ้น โดยรัฐจำเป็นต้องวางแผนความต้องการและการผลิตให้ปริมาณอุปสงค์อุปทานสอดคล้องกัน ซึ่งจำเป็นต้องมีความร่วมมือ มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ผลิตและกลุ่มผู้ใช้อย่างเพื่อวางแผนร่วมกัน นอกจากนี้รัฐไม่ควรสนับสนุนให้มีการปลูกยางกระจัดกระจายในพื้นที่ต่างๆ เพราะจะทำให้มีต้นทุนการตลาดสูง ไม่ได้ประหยัดต่อขนาด ซึ่งจะกดดันให้เกษตรกรต้องรับราคายางในระดับต่ำ

3) จากนโยบายรัฐที่ผ่านมาในการขยายพื้นที่ปลูกยางพาราไปเกือบทั่วประเทศย่อมทำให้ความสำคัญของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเพิ่มมากขึ้นแบบทวีคูณ นโยบายหรือแนวทางเพื่อเร่งรัดการเพิ่มปริมาณการใช้ยางพาราในประเทศจึงควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยหน่วยงานรัฐต้องมุ่งสร้างมูลค่าและเพิ่มมูลค่าผลผลิตยางพารา นวัตกรรมอุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยางพาราอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

4) แผนนโยบายการจัดการความเสี่ยงด้านการผลิต หน่วยงานรัฐควรกำหนดนโยบายที่เข้มงวดในการควบคุมการขยายพื้นที่ปลูกยางพารา และมุ่งเน้นการเพิ่มผลิตภาพ (ผลผลิตต่อไร่) นอกจากนี้ภาครัฐควรเร่งจัดทำเขตโซนนิ่งร่วมกับมาตรการส่งเสริมการปรับปรุงดิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การปราบวัชพืชและการผลิตปุ๋ยใช้เอง รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพของแรงงานครัวเรือนเพื่อลดการจ้างแรงงานภายนอก ซึ่งจะนำไปสู่การลดต้นทุนการผลิต

References

- Kasettranan,N. (2001). **Study of Thai Policy on Natural Rubber**. (Master's thesis). Bangkok: Kasetsart University.
- Poorpongakorn,N. (2014).**Economic Reform and Social Equity**. (Research report).Bangkok: The Thailand Research Fund.
- Rubber Authority of Thailand. (2017). **The Project of Strengthening Para-Rubber Farmers Operation** Retrieved: http://www.rubber.co.th/ewt_news.php?nid=3838&filename=close
- Rubber Research Institute. (2016). **Thailand Rubber Statistics**.Retrieved:<http://www.rubberthai.com/statistic/stat.index.htm>
- Secretariat of the Prime Minister. (2019). **Information**. Retrieved:<http://www.oic.go.th/ginfo/newslist.asp>
- Somboonsuke ,B.& Wettayaprasit, P. (2013) .**Agricultural System of Natural Para Rubber Smallholding Sector in Thailand: System, Technology, Organization, Economy, and Policy implication**. Bangkok: Kasetsart University.

University Students' Attitudes towards Comprehensibility of Pronunciation of Native English Teachers versus Non-native English Teachers

Valentin Valentinov Tassev

Woosong Language Institute, Woosong University

Email: valtassinio@gmail.com

Abstract

The following research study investigated the relationship between students' perceived levels of comprehensibility of various English accents and their attitudes to their desired pronunciation models of use in their future communication in English. The findings strongly suggest that seen through students' eyes, native speaker (NS) accents are not necessarily more comprehensible than non-native speaker (NNS) accents. In fact, the majority of the participants remained *neutral* on this issue. The findings also reveal that students were aware and open-minded to various accents and pronunciation models in English, and they remained so in terms of how they envisioned the use of such accents in their future communication in English. Thus, their answers indicated that they were willing to use and produce other accents and pronunciation models in English than the NS model, including their own local South Korean English accent (SKEA).

Keywords: attitudes, comprehensibility, native English teacher (NET), non-native English teacher (NNET).

List of Abbreviations/Acronyms: American English Accent (AEA), British English Accent (BEA), English as a Lingua Franca (ELF), English as an International language (EIL), English Language Teaching (ELT), Native English Teacher (NET), Native Speaker (of English) (NS), Non-native English Teacher (NNET), Non-native Speaker (of English) (NNS), Research Question (RQ), South Korean English Accent (SKEA), Thai English Accent (TEA), Thai English Teacher (TET), Woosong University (WSU)

Introduction

The differences between native English teachers (NETs) and non-native English teachers (NNETs) have been documented and highlighted in numerous studies concerned with the practice of English language teaching (ELT) so far. Thus, numerous studies have been conducted whereby either teachers themselves or students were asked to elaborate and reflect on those differences between both types. This particular study is an attempt to provide some insights into the role learners' attitudes play in defining the preferred teacher and, thus, highlight some key issues surrounding the controversy of the native speaker (NS)/non-native speaker (NNS) polemic.

Until recently, the controversy surrounding the NS/NNS dichotomy has been researched and investigated with the focus mainly on the teacher rather than on the learner. Recently, the literature on the NS/NNS polemic, however, has followed a different trend: a more learner-related or learner-centred approach. Thus, there has been a number of studies conducted to examine the differences between both types of teachers as perceived by the learners themselves.

In this regard, Diaz (2015, p. 96) conducted a study investigating the preferences of students at the University of Rennes towards their NETs and NNETs. Most students expressed preferences for NETs in the areas of pronunciation and oral exercises. Investigating Hong Kong secondary school students' attitudes towards both NETs and NNETs, Cheung (2009, pp. 11-13) also found that the majority of the participants preferred NETs as their oral teachers, because NETs could speak better and more standard English, and their pronunciation was "more accurate." Participants stated that they preferred NETs also, because they could correct students' pronunciation and help learners get rid of their accent when communicating in English.

Students felt that, as a result, they were becoming more confident and believed they would be able to speak with other foreigners more effectively at a later stage.

In another similar study conducted in Thailand, Thai tertiary students again exhibited strong preferences for NETs as their ideal pronunciation teachers when compared to Thai English teachers (TETs). In this regard, TETs were not regarded by students as promising and favorable teachers in that particular area (Jindapitak, 2014, p. 4988). Investigating and pursuing the same research objective, Phusit and Suksiripakonchai (2018, p. 20) found that Thai undergraduate students had quite high positive attitudes towards American English and British English pronunciation models. Furthermore, participants believed and established that maintaining their Thai English pronunciation model was of no importance.

In a similar study conducted in South Korea, Bissett and Ma (2015, p. 1) established that tertiary students at a local South Korean university preferred strongly an American accent, followed by a British accent. Moreover, participants indicated that they were concerned with their own accents and wished they could sound like NSs. In another study, again conducted in a South Korean local context, college students also expressed that they wanted to "eliminate" their NNS accents and sound like NSs, even though earlier on, they had demonstrated an awareness of the importance of various English accents for the purpose of international and intercultural communication (Lee, Mo, Lee and Sung, 2013, p. 30). Nevertheless, some recent studies suggest that NNETs could also be good oral teachers in their own right. In other words, as far as teaching listening and speaking is concerned, including the teaching of pronunciation, some NNETs and, in particular, TETs possess a series of advantages as some studies suggest.

In this regard, Rattanaphumma (2013, p. 458) conducted a study trying to examine the attitudes of 348 English language learners towards both NETs' and NNETs' English accents and teaching practices. With reference to the area of English accents, it was found that learners held positive attitudes towards both NETs and NNETs. On the one hand, respondents perceived NS accents as "authentic, proper, and classical". On the other hand, they considered Thai English accents (TEAs) as easy and clear to understand. Moreover, Jindapitak and Teo (2013, p. 193; p. 201) conducted a study investigating the preferences of Thai university English students for varieties of English and their attitudes towards the importance of understanding varieties of English. According to the findings of this study, despite the fact that the majority of learners preferred NS accents, they still considered non-native English varieties worth understanding and learning.

As so far illustrated, with regard to the area of correct pronunciation and accent, the results were not so clear-cut as they first might appear to be when NETs and NNETs were being compared. Thus, according to some participants, both NETs and NNETs could be efficient as oral teachers, and they did possess various advantages as far as teaching pronunciation/accent was concerned.

A departure point in terms of determining what constitutes correct pronunciation or accent in English is determining the students' ability to understand or comprehend pronunciation and one's speech in general within a given context. This study used a single term, comprehensibility, as it presumably encompasses understanding of words in a meaningful context and on a sentence level: thus, integrative understanding one's speech on both a micro-level and on a macro-level.

As a matter of fact, Smith (1992, 2009) draws a distinction between three key areas

(or dimensions) in terms of approaching and understanding the process of listening-comprehension. The first dimension is intelligibility, which measures a listener's ability to identify and recognize words or utterances. The second dimension is comprehensibility, which measures a listener's ability to understand the meanings of words or utterances in their given context. The third dimension is interpretability; that measures a listener's ability to perceive and understand the intention(s) of the speaker (Natiladdanon, K. & Thanavisuth, C, 2014, p. 18).

Given the levels of the participants in this study, it was perhaps advisable to measure the levels/dimensions of listening-comprehension from a slightly broader perspective: thus, considering students' ability to understand words on a micro-level, as well as in a meaningful context, and on this basis, understand the intention(s) of the speaker too. For that purpose, this research study used and engaged with a single term all the way throughout: comprehensibility.

Objectives

In light of all that has been said so far, this particular study aims to shed a light on the controversy surrounding the issue of the *NS/NNS polemic* following the same trend and direction of research. In other words, it aims to investigate the advantages of each type of teacher in a local South Korean context from students' points of view as far as teaching pronunciation/accent is concerned.

In this regard, it should be mentioned right from the outset that only a limited number of research studies have been conducted in this particular research area precisely in a local, South Korean context. Moreover, no research study had been conducted at Woosong University (WSU) alone, which is located in Daejeon, South Korea. Thus, this particular research study aimed to fill a

gap and contribute to the body of knowledge on that specific topic.

In general, learners' attitudes could play a vital role in influencing the theory and practice of ELT at large. Thus, learners' attitudes could tell us a lot about the constantly evolving nature and status of English: whether English should be taught and learned based on the NS model or other varieties of English should also be considered legitimate and acceptable. Moreover, learners' attitudes could provide insights as to who owns English and whether English should rather be viewed in its pluralistic sense, considering the emergences of different forms of World English and the recognition of its status as an international language (EIL) or as a lingua franca (ELF). Lastly, students' attitudes could be crucial in terms of providing pedagogical implications when it comes to the design and implementation of curricula, textbooks, as well as learning tasks and activities, as far as teaching pronunciation/accent is concerned. In light of all this, this research study addressed three main research questions (RQs) set out to guide the general direction of the research:

1. From students' perspectives, what were the levels of comprehensibility when studying with a particular NET as compared to studying with a particular NNET as far as pronunciation/accent was concerned? (RQ)
2. Overall, which type of accent or pronunciation would students like to use (mimic and copy) in their future communication in English? (RQ 2)
3. Was there a strong relationship between RQ and RQ 2 or between students' perceived levels of comprehensibility of English speech, their preferences, and attitudes regarding their future desired pronunciation model(s) of use in English, respectively?

Methodology

The participants chosen for this study were university undergraduate level students enrolled at WSU. The students were enrolled in a 5-week summer English language course, focused primarily on communicative English. The course was taught by a NNET or the researcher himself, Assistant Professor, Valentin Valentinov Tassev. 23 students participated in this study in total. This course functioned as a substitute for the TOEIC exam; in other words, completing the course meant one had completed the TOEIC exam successfully and had reached the required score or number of points as in the standard TOEIC exam.

The participants were mostly Sophomore students or second-year students: thus, they had studied English at WSU for at least two years or four semesters. Students' levels of familiarity and exposure to both NETs and NNETs as instructors of English during university level and prior to that were being accounted for when analysing the findings.

This study employed the use of a questionnaire (see the Appendix at the end). The first part of the questionnaire collected information about the participants' backgrounds, such as their nationalities and how long they have studied English at WSU.

The second part of the questionnaire asked students to determine the levels of comprehensibility comparing NETs and NNETs on a 5-point Likert scale (strongly agree; agree; neutral; disagree and strongly disagree). The same scale was used when asking participants to indicate their preferences and attitudes as to their desired model(s) of pronunciation/accent(s) for use in their future communication in English. This part consisted of two more open-ended questions (Question 5 and Question 7-see Appendix), where students were given the choices to provide any

additional information in support of the answers as indicated on the Likert scales previously.

The findings are displayed mostly numerically via frequencies and percentages. As to the open-ended questions (Question 5 and Question 7-see Appendix), the findings are categorised whenever recurring patterns and similarities occur among students' responses. Thus, the procedure that was employed was a 'key word' analysis, which generates categories from the statements made by the participants.

Results

a) results regarding RQ1

With regard to RQ1, among all respondents, 13 participants (about 57 %) remained *neutral* as to the issue of comprehensibility. 7 participants (about 30 %) agreed that the accents of NETs were more comprehensible than the accents of NNETs. 6 participants ticked the category agree and 1 participant ticked the category strongly agree on the 5-point Likert scale. Only 3 participants (about 13 %) disagreed with the statement that the accents of NETs were more comprehensible than the accents of NNETs and they all ticked the category disagree. The answers given in favour of being neutral as to the perceived levels of comprehensibility when comparing NETs and NNETs were as follows:

"In my opinion, when we go to other countries, we need to hear and know different accents and pronunciation." {Participant 1}.

"I respect all pronunciations. No matter what their pronunciation is, I must not complain." {Participant 2}.

"I don't care who it is." {Participant 3}.

"I don't care. I can understand words." {Participant 4}.

"I think NETs and NNETs are not much different." {Participant 5}.

"It doesn't matter because all professors talk slowly and explain easily." {Participant 6}.

"It doesn't matter." {Participant 7}.

"I don't care." {Participant 8}.

The answers given as agreements to the statement that the accents of NETs were more comprehensible than the accents of NNETs are given below. Participant 1-Participant 5 ticked the category agree previously on the scale and Participant 6 ticked the category strongly agree previously on the scale. Their answers in support of those preferences indicated were as follows:

"When I was an elementary school student, I studied English for the first time. Teacher was from Canada...and I was exposed to native accents. So, I can understand more native accents than non-native accents." {Participant 1}.

"Because it is a pronunciation that I have heard a lot and have used a lot since I was young." {Participant 2}.

"Actually, NETs are more natural than NNETs, such as with some idioms." {Participant 3}.

"I watched a lot of movies from the US and England, and when I was young, at school, I learned a lot with American and British pronunciation. Other pronunciations of other countries are difficult to encounter and are unfamiliar." {Participant 4}.

"I think the pronunciation of English (NETs) is more accurate." {Participant 5}.

"The pronunciation of NETs is mostly in use. That's why it's the easiest." {Participant 6}.

As mentioned above, only 3 participants disagreed that the accents of NETs were more comprehensible than the accents of NNETs and they all ticked the category disagree. However, none of them provided any additional answers in support of those preferences indicated on the scale previously.

b) results regarding RQ2

With regard to RQ2, among all respondents, quite surprisingly only 10 participants (about 44 %) exhibited preferences for using the accents/pronunciation models of NETs in the future. 9 participants (about 39 %) stated they would like to have an American English accent (AEA) and only 1 participant (about 5 %) stated he/she would like to have a British English accent (BEA). 10 participants (about 44 %) favoured using South Korean English accent (SKEA) in their future communication in English and 3 participants (about 13 %) remained neutral on the issue. All 10 participants in support of using SKEA elaborated on their answers even though only 6 participants gave clearer and more convincing answers, which are respectively quoted below.

So, the proportion could be displayed numerically as NETs (10 participants-about 44 %) versus all others (13 participants-about 57 % of which 10 participants preferred using SKEA).

The answers given in support of SKEA were as follows:

“Because I am Korean; I use Korean pronunciation.” {Participant 1}.

“It’s similar to what I hear.” {Participant 2}.

“Because I’m Korean, so South Korean professors’ English accents are very similar to my accent/pronunciation.” {Participant 3}.

“Since I’m Korean, Korean pronunciation is the easiest.” {Participant 4}.

“All sounds can be written.” {Participant 5}.

“It’s hard to understand what other countries say, but I can understand some Korean English a little bit!!!” {Participant 6}.

The answers given by the participants who remained neutral on the issue were as follows:

“I don’t care. All you have to do is understand.” {Participant 1}.

“Because the world’s using various accents/pronunciations. So, we should experience a lot of accents.” {Participant 2}.

“I don’t care...can understand (any) saying.” {Participant 3}.

The answers given in support of AEA were as follows:

“When studying English, it is convenient to speak it with an American accent because I learned it with an American accent.” {Participant 1}.

“Usually, English culture media says (uses) American accent, so we have listened to American accent a lot. American accent is more comprehensible.” {Participant 2}.

“Because I think the most popular English is still American.” {Participant 3}.

“It’s easy to hear in general, because American accent and pronunciation are popular.” {Participant 4}.

“I have (know) the pronunciation I heard and heard the most when I learned English.” {Participant 5}.

“An American accent is suitable for communication.” {Participant 6}.

“Because I think English, which is used as the official language of the world, is the basis of English that is used in the United States.” {Participant 7}.

The only 1 answer given in support of BEA was as follows:

“The pronunciation of British English is so cool.” {Participant 1}.

Discussions and Suggestions

a) perceived levels of comprehensibility comparing NETs (NSs) and NNETs (NNSs)-RQ1

As stated earlier, with regard to RQ1, among all respondents, 13 participants (about 57 %-the majority) remained neutral as to the issue of comprehensibility. 7 participants (about 30 %) agreed that the accents of NETs were more

comprehensible than the accents of NNETs. 6 participants ticked the category agree and 1 participant ticked the category strongly agree on the 5-point Likert scale. Only 3 participants (about

13 %) disagreed that the accents of NETs were more comprehensible than the accents of NNETs and they all ticked the category disagree. All these results are displayed in Table 1 below:

Table 1 Perceived Levels of Comprehensibility

NETs (NS) Accents- More Comprehensible	Percentage
Neutral	57 % (majority)
Agree	30 %
Disagree	13 %

These figures strongly suggest that from students' perspectives, NS accents were not necessarily more comprehensible than NNS accents. The majority of the participants remained neutral on the issue. In this regard, it is worth making enquiries into the reasons behind learners' preferences or the explanations they gave themselves when answering the question.

Judging from their answers, it seems that learners were well informed about recent and current developments in the ELT industry as far as teaching (and learning) pronunciation was concerned. Furthermore, their answers revealed that they had been exposed throughout their previous experiences to various English accents and their exposure had thus broadened their perspectives on how pronunciation should be taught, learned, assessed, and evaluated.

Their answers thus repeatedly revealed that they preferred to remain open-minded regarding the existence of various types of accents and pronunciation models, as well as the emergence of new ones. The recurring phrases "I don't care" and "it doesn't matter" among participants' responses (as shown earlier) established that pronunciation models and accents in English should not be

judged from a certain perspective or model, such as the NS paradigm, but they should be evaluated from the perspective of how successful they are in terms of communicating and negotiating meaning in various inter-cultural settings.

These responses did not account for negligence and indifference as to what constitutes comprehensible English accent or a pronunciation model; in fact, they did account for open-mindedness, acceptance and inclusion of various models of pronunciation or expressed the claim that English pronunciation should rather be approached, conceptualized, understood and judged from a pluralistic perspective.

Students' responses thus challenge the findings of Bissett and Ma (2015, p. 1); Diaz (2015, p. 96); Lee, Mo, Lee and Sung (2013, p. 30) and Cheung (2009, pp. 11-12), amongst others, who found that students exhibited preferences for NETs as their oral teachers and instructors precisely in the areas of pronunciation and speaking.

Based on the findings, one could conclude, therefore, that in the process of inter-cultural communication, users of English need to be informed about recent trends and developments in the evolution of EIL or ELF, especially with regard

to the area of pronunciation. Moreover, exposure to various accents and types of pronunciation would facilitate the process of communication, especially in inter-cultural settings, where English functions as an EIL (and/or ELF) and NNSs communicate with many other NNSs. Lastly, awareness of the evolution of English as an EIL (and/or ELF) concerns not only NNSs, but also NSs who need to become more and more aware of the changing nature, status and role of English in various parts of the world and, if necessary, adjust and re-adjust their conceptual orientations and teaching practices when it comes to teaching and assessing pronunciation.

b) preferences and attitudes as to the use of accents/pronunciation model(s) in English in the future-RQ2

As illustrated earlier, with regards to RQ2, among all respondents, quite surprisingly only 10 participants (about 44 %) exhibited preferences for using the accents/pronunciation models of NETs in the future. 9 participants (about 39 %) stated they would like to have an AEA and only 1 participant (about 5 %) stated he/she would like to have a BEA. 10 participants (about 44 %) favoured using SKEA in their future communication in English and 3 participants (about 13 %) remained *neutral* on the issue. So, the proportion could be displayed numerically as NETs (10 participants-about 44 %) versus all others (13 participants-about 57 %-the majority, of which 10 participants preferred using SKEA). All these results are displayed in Table 2 below:

Table 2 Desired Pronunciation Model of Use in the Future

Teachers' Accents	Percentage	
NNETs (NNS) Accents	Total: 57 % (majority)	
	SKEA	44 %
	Neutral	13 %
NETs (NS) Accents	Total: 44 %	
	AEA	39 %
	BEA	5 %

These findings strongly suggest that students once again remained aware and open-minded to various accents and pronunciation models in English. The findings reveal that students were still aware of NS accents and recognized their existences and legitimacy; yet, the findings also reveal that students were willing to acknowledge,

preserve and even produce other accents and pronunciation models in English, including their own SKEA.

One could conclude, therefore, that as in the previous finding related to RQ1, students were aware of the evolving nature, role, and status of English. Their responses challenged once again the

NS paradigm, which stipulates that the NS models are the most legitimate and valid ones. Students' responses thus reaffirmed the idea or the belief that English should be viewed from a pluralistic perspective and educators perhaps need to re-visit their theoretical orientations and practices as to how pronunciation in English needs to be taught, learned, assessed, and evaluated.

The recurring phrases “similar” and “Korean pronunciation” given by the participants supporting the use of SKEA also established that students' levels of familiarity with a certain accent/pronunciation model in English influenced their attitudes and preferences as to their desired model(s) of pronunciation in the future. Thus, students' familiarity with their own accent or SKEA eventually influenced them to favour using such accents and, in their eyes, this particular pronunciation model was equally legitimate, understood (comprehended) and successful in terms of negotiating meaning in every-day communication, at least in a local South Korean context. For that reason, students found it familiar, easy, well-known and, therefore, worth learning, understanding and, most importantly, using in their future communication in English.

These findings thus go in line partially with the finding of Jindapitak and Teo (2013, p. 193; p. 201), who established that even though the majority of learners preferred NS accents, they still considered non-native English varieties worth understanding and learning. These findings also support to some extent the findings of Rattana phumma (2013, p. 458) who found that even though Thai learners of English perceived NS accents as authentic, proper and classical, they still considered their own or TEAs as easy and clear to understand. Yet, the findings related to this particular RQ (RQ2) also revealed that students found AEA popular and widely-used around the

world and, therefore, worth learning and using. The recurring phrases, such as popular and mostly learned on a previous basis as quoted by students revealed that, as in the case with the SKEA, students' levels of familiarity with an accent and here AEA, did influence their choices and preferences as to their desired model(s) of pronunciation.

Their responses also suggested that among all NS models, students were familiar the most with AEA, in particular. As only 1 participant identified with a BEA, and no other NS accents were being chosen by respondents. It seems therefore that students were not informed enough or aware of other NS models. The same applied to SKEA. As shown earlier, students identified and pointed out only one NNS model, in particular: SKEA.

Perhaps, the whole debate of the NS/NNS dichotomy should rather be re-formulated and rephrased as to address and mention which NS models and which NNS models exactly are being compared and taken into consideration. In light of this, an issue that is largely being overlooked as part of this debate are its complexity and ambiguity.

One should look more profoundly at the existing differences between NS models themselves (such as, for example, comparing AEA with BEA) and between NNS models themselves (such as, for example comparing SKEA with TEA) and, in a later stage, conduct enquiries and research into the context where each one of those models functions (whether they are NS or NNS models) and consider the communicative needs and goals each one of them serves in that particular context, respectively. Such enquires should be the basis of any subsequent theoretical study and research into the NS/NNS dichotomy.

c) relationship between perceived levels of comprehensibility and attitudes and preferences for the use of accents/pronunciation model(s) in

English in the future (RQ3=RQ 1 + RQ2) Regarding RQ3, the results did not show a very strong relationship between RQ 1 and RQ 2 or whether students' perceived levels of *comprehensibility* of native versus non-native speech necessarily influenced their preferences and attitudes as to their desired future models of pronunciation/accents.

Some students (5 participants) were neutral regarding RQ1 but favored AEA in their future communication in English; others (5 participants) were neutral in RQ1 but preferred to use SKEA in the future; only 3 participants remained neutral when answering both research questions.

Among the 7 participants who found the accents of NETs more comprehensible than the accents of NNETs, 4 participants indicated they would prefer to use AEA in their future communication in English. 1 participant stated they would like to use BEA in the future. The other 2 participants, however, indicated that they would like to use SKEA in their future communication in English.

Even though the ratio of AEA to SKEA was 5>2, which showed an existing relationship between levels of *comprehensibility* of native speech and the subsequent use of a native speech model in future communication activities (thus in favor of the NS model), one could still argue that students' responses were quite subjective and both questions (RQ 1 and RQ 2) ask slightly different pieces and kinds of information.

Among the students who remained neutral in RQ1, students' answers largely varied from proceeding from one question to another. Thus, those participants' answers varied largely when answering RQ2, which indicated again that their answers could be highly subjective.

As the last question of the questionnaire (Question 7-see *Appendix*) was a very open-ended

question, it could evoke very different answers from the participants. In this regard, students did not elaborate thoroughly enough in their answers to this question as to show convincingly the relationship between perceived levels of *comprehensibility* (RQ1 and mainly Question 5 of the questionnaire, in particular) and their preferences and attitudes as to their desired future models of pronunciation/accents (RQ2 and mainly Question 7 of the questionnaire, in particular-see *Appendix*).

Perhaps the only slightly stronger or more evident relationship between RQ1 and RQ2 applies to the 3 participants who disagreed that the accents of NETs were more comprehensible than the accents of NNETs, for which they all ticked the category disagree (when answering RQ1). All those 3 participants favored the use of SKEA in their future communication in English when answering RQ2. Yet again, this consistency could not indicate alone that the research study established quite a strong relationship between RQ1 and RQ2, bearing in mind the answers of the other respondents as described above.

According to the findings, one might assume that students' levels of *familiarity* with certain accents and here SKEA and AEA, still did influence their choices and preferences as to their desired model(s) of pronunciation, at least to some extent. Even though the research study did not establish necessarily a strong relationship between RQ1 and RQ2, and students' answers largely varied in this respect from answering one RQ to another, students still did provide their views and opinions on the matter when answering the two open-ended questions (Question 5 and Question 7-see students' quotes earlier).

One could assume or draw the conclusion that if an accent is familiar, it must be so because it is easily comprehensible, identifiable,

distinguishable and easily recognizable. Vice versa, the more exposed and familiar one becomes with an accent, they tend to become better able to identify it, distinguish it, recognize it and comprehend it, as a result. Furthermore, if an accent is familiar and easily comprehensible, distinguishable and recognizable, then it must be easier to mimic, copy and reproduce in use later. In other words, the inter-dependent and inter-twined relationship between levels of comprehensibility, familiarity and preferences for an accent becomes more and more convincing and obvious. Thus, drawing onto students' answers to both open-ended questions (Question 5 and Question 7-see students' quotes earlier), the findings did reaffirm the impression that exposure and levels of familiarity with certain accents did influence learners (to varied extents) in terms of their perceived levels of comprehensibility and, later on, their built-in preferences and attitudes as to their desired pronuncial model(s) in the future.

These assumptions indeed go in line with the findings of Kaur and Raman (2014, p. 258) who suggested that *familiarity* with certain accents resulted in having learners develop more favourable and positive attitudes towards those particular accents. As the authors added, as a result of high levels of familiarity with certain accents, learners developed deeply entrenched attachment to those particular pronunciation standards, and moreover, they regarded them therefore as more acceptable, pleasant and correct.

Conclusion

The following research study investigated the relationship between students' perceived levels of comprehensibility of various English accents and their attitudes to their desired pronunciation models of use in their future communication in English.

The findings strongly suggested that from students' perspectives, NS accents were not necessarily more comprehensible than NNS accents. As it was illustrated, the majority of the participants preferred to remain neutral on this issue. The findings also revealed that students were aware and open-minded to other accents and pronunciation models in English than the NS model. They thus remained open-minded to the idea of using such accents in their future communication in English, which once again reaffirmed the impression that the NS model is not the only desired and prospective model of communication. As students themselves expressed, other models of pronunciation (than the NS model) were equally legitimate and important, and they successfully served certain communicative needs and goals in a given context, such as their own local SKEA.

Based on the findings, one could conclude, therefore, that in the process of inter-cultural communication, users of English need to be informed about recent trends and developments in the evolution of EIL and/or ELF, especially with regard to the area of pronunciation. Moreover, exposure to various accents and types of pronunciation would facilitate the process of communication better, especially in inter-cultural settings, where many NNSs communicate with many other NNSs. Lastly, the findings revealed that students' levels of familiarity with an accent did influence to some extent their perceived levels of *comprehensibility* of such an accent and, later on, their built-in preferences and attitudes as to their desired pronuncial model(s) in the future.

Suggestions

This research study had a number of limitations. Perhaps, a research study conducted with a larger number of participants at WSU or, in

fact, elsewhere would account for more validity of the research. In addition, perhaps semi-structured interviews conducted with the participants would be a far better research tool that would highlight in more depth the issues at stake and the underlying reasons behind students' answers and preferences for their desired pronunciation model(s) in English. In this regard, this research tool would provide more information and background that would be deemed useful and relevant to reveal the complexity of the NS/NNS dichotomy in far more depth.

Semi-structured interviews would account for more objectivity and validity in terms of data collection procedures and data analysis. This study employed the use of a Likert scale as the responses were deemed to be more easily quantifiable, more easily analysed and more likely to present students with a number of choices, which would further help students understand better and more clearly the nature and objectives of the research study itself, especially for students not familiar with the research topic and the research area. Nevertheless, as it is often argued, the Likert scale is unidimensional and does not always provide a true account of students' responses, especially when investigating and dealing with attitudes. Once again, semi-structured interviews would prove a far better research tool when analysing students' attitudes from the perspective of qualitative research.

A research study of this kind might need to be conducted in a more structured environment, where students would listen to audio-recordings with extracts providing access to various English accents and give their answers afterwards. One could argue that students' answers would then be far more justified, well-argued and well-supported rather than indicating one's preference(s) for desired English accent(s) on a 5-point Likert scale.

Once again, such a method would account for far more validity of the research study and its findings.

References

- Bissett, J. & Ma, J. (2015). **Attitudes of Korean University Students towards English Pronunciation**. Foreign Language Education Research, 18, 1-15. Retrieved from: <http://sspace.snu.ac.kr/bitstream/10371/95839/1/01.%20Bissett%2C%20J.%2C%20%26%20Ma%2C%20J.%20H..pdf>
- Cheung, M.S. (2009). **Native or Non-Native? Exploring Hong Kong students' Perspectives**. Papers from the Lancaster University Postgraduate Conference in Linguistics and Language Teaching, 4.
- Diaz, N. (2015). **Students' Preferences regarding Native and Non-native Teachers of English at a University in the French Brittany**. Procedia-Social and Behavioural Sciences, 173: 93-97. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/276086660_Students'_Preferences_Regarding_Native_and_Non-native_Teachers_of_English_at_a_University_in_the_French_Brittany
- Jindapitak, N. & Teo, A. (2013). **Accent Priority in a Thai University Context: A Common Sense Revisited**. English Language Teaching, 6 (9): 193-204. Retrieved from: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1077122.pdf>
- Jindapitak, N. (2014). **English Pronunciation Teacher Preference: Thai University English Learners' Views**. Proceedings of INTED2014 Conference 10-12 of March 2014, Valencia, Spain, 4982-4991. Retrieved from:

- file:///C:/Users/user/Downloads/2-English%20pronunciation%20teacher%20p reference.pdf
- Kaur, P. & Raman, A. (2014). **Exploring Native Speaker and Non-Native Speaker Accents: The English as a Lingua Franca Perspective.** *Procedia: Social and Behavioural Sciences*, 155: 253-259. Retrieved from: <https://core.ac.uk/download/pdf/82158558.pdf>
- Lee, J., Mo, S., Lee, S. & Sung, K. (2013). **Korean English Speakers' Perceptions of East-Asian English Speakers' Pronunciation.** *THE JOURNAL OF ASIA TEFL*, 10, 4, 1-40. Retrieved from: [file:///C:/Users/user/Downloads/AsiaTEFL_V10_N4_Winter_2013_Korean_English_Speakers_Perceptions_of_East_Asian_English_Speakers_Pronunciation%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/AsiaTEFL_V10_N4_Winter_2013_Korean_English_Speakers_Perceptions_of_East_Asian_English_Speakers_Pronunciation%20(2).pdf)
- Natiladannon, K. & Thanavisuth, C. (2014). **Attitudes, Awareness, and Comprehensibility of ASEAN English Accents: A Qualitative Study of University Students in Thailand.** *Catalyst*, 9: 16-30. Retrieved from: <https://www.tci-thaijo.org/index.php/hbds/article/view/173455/124280>
- Phusit, N. & Suksiripakonchai, W. (2018). **A Study of Thai University Students' Attitudes towards Pronunciation Models in English as a Lingua Franca.** *International Journal of Social Sciences and Humanity*, 8, 1, 20-24. Retrieved from: <http://www.ijssh.org/vol8/927-HS018.pdf>
- Rattanaphumma, R. (2013). **Reconsidering Objectives of English Language Learning in English as a Lingua Franca Context.** *Proceedings in The Third Conference on Foreign Language Learning and Teaching (FLLT2013)*, Thammasat University, Bangkok). Retrieved from: http://litu.tu.ac.th/FLLT2013/www.flit2013.org/private_folder/Proceeding/456.pdf

ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันในองค์การของกำลังพล กรมทหารพรานที่ 42 ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

กัลยกร สังขชาติ¹, ชันทอง ใจดี², วันจักร น้อยจันทร์³

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา^{1,2,3}

Email: s59123450064@ssru.ac.th¹, khandong.ja@ssru.ac.th², wanchak.no@ssru.ac.th³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ ศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์การ พร้อมกับเปรียบเทียบ และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพัน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ กำลังพลกรมทหารพรานที่ 42 โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ กำลังพลกรมทหารพรานที่ 42 จำนวน 315 นาย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ค่าการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์สมการการถดถอยของพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า กำลังพลมีระดับความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20, S.D. = .438$) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับชั้นยศ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา และ ตำแหน่งสายงาน ที่ต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ ไม่แตกต่างกัน ขณะที่ผลการวิเคราะห์สมการการถดถอยพหุคูณ ซึ่งปัจจัยลักษณะงาน ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า ความสำเร็จในงาน ความรับผิดชอบ มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การ คิดเป็นร้อยละ 59.0

คำสำคัญ : ความผูกพันองค์การ, กำลังพล, กรมทหารพรานที่ 42, จังหวัดสงขลา

Factors Relating to the Organizational Commitment of Ranger Regiment (Unit 42) of Thapradu District, Nathawee, Songkhla Province

Kanyakorn Sangkhachat¹, Khanthong Jaidee², Wanjak Noichan³

Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University^{1,2,3}

Email: s59123450064@ssru.ac.th¹, kxanthong.ja@ssru.ac.th², wanchak.no@ssru.ac.th³

Abstract

The aims of this research were to study the organizational commitment in the organization to compare and analyze the factors affecting organizational commitment. The sample population consisted of 315 personnel of the ranger regiment (unit 42). Questionnaires were used as a tool for data collection. The statistics used for data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, T-test, F-test, and multiple regression analysis showed that personnel have a high commitment towards the organization ($\bar{x} = 4.20$, $S.D. = .438$). The hypothesis also found differences in gender, age, marital status, hierarchical ranks, work period, and salary defined different level of organizational commitment, while differences degree of education and position did not infer different level of organizational commitment. Regression analysis of job characteristic, security and progress, success in job, and responsibility affected personnel commitment at 59.0 percent.

Keywords: commitment, organization, personnel, ranger regiment, Songkhla province.

บทนำ

จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และอีก 6 อำเภอของจังหวัดสงขลา (สรุทชวนะ,2550) ส่งผลให้กองทัพบกต้องเตรียมกำลังหลักเพื่อป้องกันประเทศจากภัยคุกคามที่อาจเข้ามาทำลายความมั่นคงของชาติ มีการจัดตั้งหน่วยที่มีความชำนาญในพื้นที่มีความคล่องตัว สามารถปฏิบัติงานแบบกองโจรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ณรัฐ สวาสศิริรัตน์,2557) จึงจัดตั้งหน่วยทหารพรานขึ้น ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยกองกำลังที่จัดตั้งขึ้นนี้จุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างการต่อสู้แบบเบ็ดเสร็จ (กรมทหารพรานที่ 46, 2019) มีการแปรสภาพชุดควบคุมทหารพรานเป็น กรมอาสาสมัครทหารพราน มีกรมทหารพรานในการกำกับดูแลทั้งสิ้น 5 กรม (ณรัฐ สวาสศิริรัตน์,2557) ภายใต้ยุทธศาสตร์ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า,2560) เพื่อนำสันติสุขกลับมาสู่ปลายด้ามขวาน คล้องกับคติพจน์ของ พันเอก สมคิด คงแข็ง ผู้บังคับบัญชาหน่วยกรมทหารพรานที่ 42 ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ที่ว่า “อะไรก็ได้ที่ทำแล้วประชาชนมีความสุขพวกเราจะทำ” (หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ 42 , 2561)

ทหารพรานจึงมีการ พัฒนาขีดความสามารถให้เหมาะสมกับหน้าที่ภาคสนาม (ณรัฐ สวาสศิริรัตน์,2557) รวมถึงการปฏิบัติงานข่าวกรองเชิงรุก พัฒนาเป้าหมายบุคคลและพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เน้นข่าวกรองทางยุทธวิธี” (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า,2560) เช่น การแทรกแซงของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ด้านยุทธการเน้นการดำเนินการควบคุมพื้นที่ รวมทั้งเฝ้าระวังสถานการณ์และทำงานด้านการเมืองควบคู่ไปกับการทำความเข้าใจด้านวัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงหลักพื้นฐานทางศาสนา (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า,2560) ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ยืนยันว่า ทหารพรานเหมาะสมที่จะปฏิบัติงานในพื้นที่ภาคใต้ เพราะ เอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่มิในทหารพราน คือ งานด้านมวลชน ทหารพราน มีการทำงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน เน้นการเดินลาดตระเวนมากกว่าการใช้พาหนะ” (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า,2560) การปฏิบัติและประชาสัมพันธ์ต่อประชาชนต้องมีความจริงใจ ตรงไปตรงมา ภายใต้แนวทาง “ยิ้มแย้ม แจ่มใส ตั้งใจ สนทนา วาจาไพเราะ สงเคราะห์ เอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือค้ำจุน” (กอง

อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า,2560) เพราะทหารพรานถือเป็นกองกำลังของกองทัพบกที่มีจุดเริ่มต้นหนึ่งมาจากประชาชน ทหารพรานจึงถูกจัดตั้งตามแนวคิดที่ว่า “ทหารพราน คือ อาสาของประชาชน หรือนักรบของประชาชน (กรมทหารพรานที่ 46, 2019) เนื่องจากอาสาสมัครทหารพรานมาจากการคัดเลือกบุคคลภายนอกไม่ว่าจะเป็นคนในท้องถิ่น คนจากท้องถิ่นอื่น (ณรัฐ สวาสศิริรัตน์,2557) เข้ามาเสริมเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการในการบรรจุกำลังพล โดยผ่านการคัดเลือกทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า,2560) เพื่อให้ได้บุคคลที่มีจิตใจเสียสละมีความตั้งใจจริงที่จะรับใช้ประเทศเข้ามาทำการฝึกอบรม เพื่อให้ได้กำลังพลที่มีคุณภาพโดยคำนึงถึงกฎระเบียบ ข้อคำสั่งตามแบบธรรมเนียมทหาร รวมถึงขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและบทบัญญัติทางศาสนาของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเคร่งครัด (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า,2560) ภายใต้การกำกับดูแลของผู้บังคับบัญชาหน่วย กองทัพบก (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า,2560)

จะเห็นได้ว่า กรมทหารพรานเป็นหน่วยงานที่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การที่ชัดเจน ตรงกับเป้าหมายที่กำลังพลปรารถนาเช่นเดียวกัน ส่งผลให้กำลังพลเชื่อมั่นในเป้าหมายขององค์การ จึงเต็มใจที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน แสดงออกด้วยการพยายามปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เพื่อให้เหตุการณ์ความขัดแย้งสงบสุขในเร็ววัน อีกทั้งกำลังพลแสดงถึงความพยายามที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์การไปจนถึงขั้นเกษียณอายุราชการ ตรงกับทฤษฎีความผูกพันต่อองค์การของ (Streets&Porter,1979) อีกทั้งอาชีพทหาร ยังเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง มีความก้าวหน้าในสายงานในตัวเอง เป็นอาชีพที่ต้องมีความรับผิดชอบสูง และจำเป็นต้องมีความถนัดในสายงานนั้น ๆ (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า,2560) ความชำนาญและเชี่ยวชาญในทั้งสายงานและพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ ซึ่งตรงกับทฤษฎีสองปัจจัยของ Hertzberg ต่างก็ยอมรับและเห็นตรงกัน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของกำลังพลกรมทหารพรานที่ 42 ตำบล ท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ท่ามกลาง

ความขัดแย้ง ความกดดัน ความสูญเสียที่เกิดขึ้น ปัจจัยใดที่ทำให้กำลังพลยังคงอยู่กับองค์กร ยังคงยึดมั่นในการปฏิบัติงานเพื่อองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคงอยู่กับองค์กรอย่างยาวนาน เพราะถือว่า กำลังพลในองค์กร ถือเป็นฟันเฟืองสำคัญที่จะพาองค์กรไปสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ฉะนั้น หากกำลังพลเกิดความผูกพันต่อองค์กร ศรัทธาในเป้าหมาย วัตถุประสงค์ขององค์กร ย่อมทำให้การทำงานใน

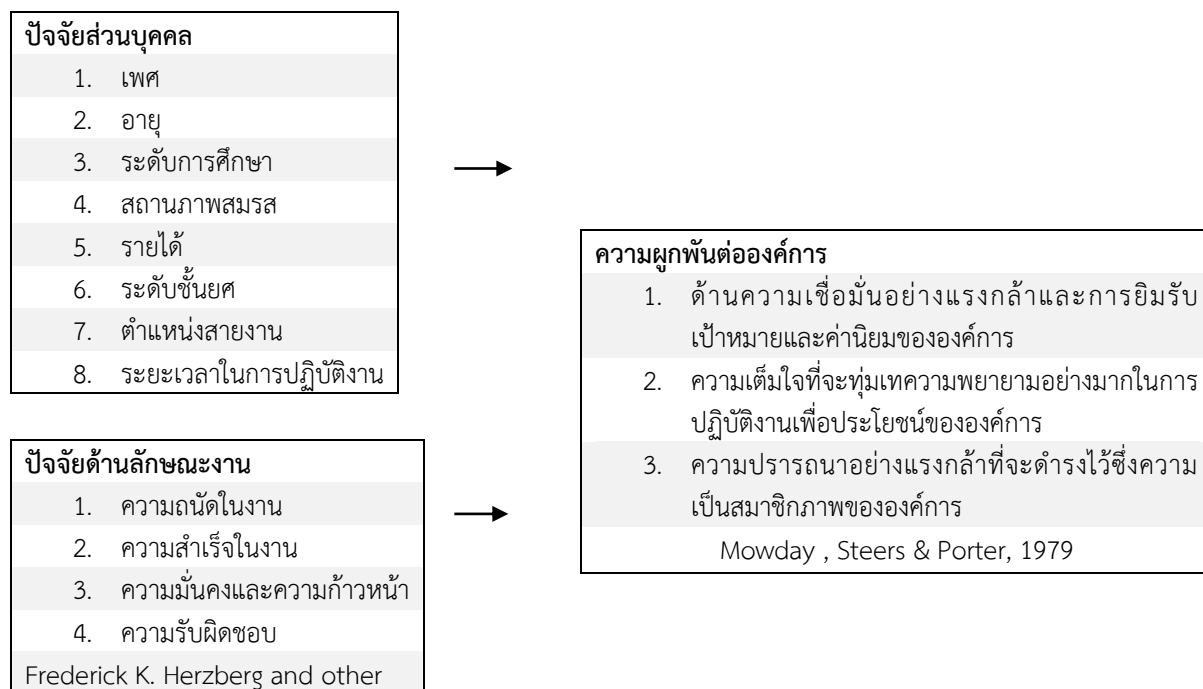
องค์กรมีประสิทธิภาพ และเต็มใจที่จะอุทิศร่างกายแรงใจ ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ที่อันตรายนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กร และวิเคราะห์ เปรียบเทียบความผูกพันพร้อมกับค้นหาปัจจัยด้านลักษณะงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของกำลังพล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้หลังจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์กร อาทิ ศึกษาจากทฤษฎีของนักคิดมากมายผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ จนเกิดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังรูปที่ 1 ต่อไปนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ได้นิยามความผูกพันต่อองค์การ หมายความว่า คือ ความรู้สึกของบุคลากรที่มีต่อเป้าหมาย และค่านิยมขององค์กรเป็นความรู้สึกเชื่อมั่นและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์กรมีความเต็มใจทุ่มเทความพยายาม เพื่อประโยชน์ขององค์กรและมีความสุขในการได้เป็นสมาชิก องค์กร

ขอบเขตด้านประชากร คือ กำลังพลกรมทหารพราน ที่ 42 ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา จำนวน 1489 นาย และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากการใช้สูตรของ Tayo Yamane (1973) พบว่า ต้องใช้ กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 315 นาย โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบสัดส่วน ตามลักษณะสายงาน โดยมุ่งเน้น นายทหารชั้น ประทวน นายทหารชั้นสัญญาบัตร และ อาสาสมัครทหาร พราน

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของกำลังพล กรมทหารพรานที่ 42 ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัด สงขลา โดยการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การ โดย ใช้แนวคิด ปัจจัยด้านลักษณะงานจาก ทฤษฎีสองปัจจัยของ FrederickK Herzbergand แนวคิดความผูกพันต่อองค์การ ของ Steers&Porter, 1979

ขอบเขตด้านตัวแปรโดยมีตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัย ส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับชั้นยศ ตำแหน่ง สายงาน และ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และ ปัจจัยด้าน ลักษณะงาน ประกอบด้วย 1) ความกดดันในงาน 2) ความสำเร็จในงาน 3) ความมั่นคงและความก้าวหน้า 4) ความรับผิดชอบ ตัวแปรตามคือ 1) ความเชื่อมั่นการ ยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ 2) ความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามเพื่อประโยชน์ขององค์การ 3) ความปรารถนาที่จะคงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกขององค์การ

ขอบเขตพื้นที่ในการศึกษา ศึกษาในพื้นที่ กรมทหาร พรานที่ 42 ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา โดยระยะเวลาในการศึกษาครั้งนี้ 4 เดือน ตั้งแต่เดือน มกราคม-พฤษภาคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งออก

เป็น 4 ส่วน โดยส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล โดย เป็นข้อคำถามปลายปิด จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา สถานภาพ ระดับชั้นยศ ระยะเวลาในการ ปฏิบัติงาน ตำแหน่งงาน รายได้

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะ งาน เป็นคำถามปลายปิดในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ท มีจำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความกดดันในงาน จำนวน 5 ข้อ ด้านความสำเร็จในงาน จำนวน 5 ข้อ ด้านความมั่นคงและ ความก้าวหน้าจำนวน 5 ข้อ และด้านความรับผิดชอบ จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันต่อ องค์การ มีองค์ประกอบ 3 ด้าน เป็นคำถามปลายปิด ในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สร้างตามมาตร วัดของลิเคิร์ท มีจำนวน 15 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้าน ความเชื่อมั่นการยอมรับเป้าหมาย และค่านิยมขององค์การ จำนวน 5 ข้อ ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายาม เพื่อประโยชน์ขององค์การ จำนวน 5 ข้อ ด้านความ ปรารถนาที่จะคงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกขององค์การ จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเพื่อหาข้อเสนอแนะ โดยลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นคำถามปลายเปิด เปิดโอกาสให้ผู้ตอบสามารถตอบคำถามได้อย่างเสรี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ปัจจัยส่วน บุคคลของกำลังพล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนก ตาม เพศ โดยใช้สถิติ t-test อายุ สถานภาพสมรส รายได้ เฉลี่ยต่อเดือน ระดับชั้นยศ ตำแหน่งสายงาน และ ระยะเวลา ในการปฏิบัติงาน โดยใช้สถิติ การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว

การวิเคราะห์ปัจจัยด้านลักษณะงาน และความ ผูกพันต่อองค์การใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะงาน ที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การ โดยการวิเคราะห์การถดถอย ของพหุคูณ

ผลการวิจัย

1. การวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของกำลังพลกรมทหารพรานที่ 42 ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ระดับความผูกพันต่อองค์การของกำลังพลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20, S.D = .438$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ๆ โดยอยู่ในระดับมาก

ที่สุด คือ ด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพขององค์การ ($\bar{x} = 4.24, S.D = .485$) รองลงมา คือ ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากในการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ขององค์การ ($\bar{x} = 4.22, S.D = .510$) และ ด้านความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าและการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ ($\bar{x} = 4.13, S.D = .537$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความผูกพันต่อองค์การ

ความผูกพันต่อองค์การ	Mean	S.D.	แปลผล
ด้านความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าและการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ	4.13	.537	มาก
ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากในการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ขององค์การ	4.22	.510	มากที่สุด
ด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพขององค์การ	4.24	.485	มากที่สุด
รวม	4.20	.438	มาก

2. ผลการเปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์การของกำลังพล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมุติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับชั้นยศ ตำแหน่งสายงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การต่างกัน ดังตารางที่ 2 ต่อไปนี้

สมมุติฐานที่ 1.1. กำลังพลที่มีเพศต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P=.003$) ที่ยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ 1.2. กำลังพลที่มีอายุต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P=.040$) ซึ่งยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ 1.3. กำลังพลที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P=.000$) และยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ 1.4. กำลังพล ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การไม่แตกต่างกัน อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P=.313$) ปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ 1.5. กำลังพลที่มีระดับชั้นยศต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P=.003$) ยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ 1.6. กำลังพล ที่มีตำแหน่งสายงานต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P=.079$) ปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ 1.7. กำลังพลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P=.001$) ยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ 1.8. กำลังพลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P=.006$) ยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระดับความผูกพันต่อองค์กร ในภาพรวม จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ ตำแหน่งสายงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตัวแปร	รายด้าน	$\bar{X}$	S. D	t/f	Sig	คู่ที่แตกต่าง
เพศ	ชาย	4.22	.430	3.00	.003*	(1) > (3)
	หญิง	4.01	.446			
อายุ	21-30 ปี	4.16	.379	2.802	.040*	(1) < (3), (1) < (4)
	31-40 ปี	4.20	.494			
	41-50 ปี	4.40	.404			
	51 ปี ขึ้นไป	4.63	.379			
สถานภาพ	โสด	4.15	.432	9.171	.000*	(1) < (3), (2) < (4)
	สมรส	4.21	.439			
	หย่าร้าง	4.59	.284			
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.22	.401	1.166	.313	(1) > (2), (1) > (3)
	ปริญญาตรี	4.14	.515			
	ปริญญาโท	4.13	.000			
ระดับชั้นยศ	ชั้นประทวน	4.26	.423	5.836	.003*	(1) < (2), (1) > (3) (2) > (3)
	ชั้นสัญญาบัตร	4.58	.394			
	อาสาสมัครทหารพราน	4.14	.438			
ตำแหน่งสายงาน	สายงานกำลังพล	4.17	.435	2.112	.079	(2) < (3), (2) < (4)
	สายงานการข่าว	4.08	.345			
	สายงานยุทธการและการฝึก	4.24	.452			
	สายงานส่งกำลังบำรุง	4.30	.483			
	สายงานกิจการพลเรือน	4.18	.447			
ระยะเวลาปฏิบัติงาน	น้อยกว่า 1 ปี	4.02	.491	4.774	.001*	(1) < (2), (1) < (5), (2) < (5), (3) < (5) (4) < (5)
	1-5 ปี	4.24	.423			
	6-10 ปี	4.15	.411			
	11-15 ปี	4.21	.415			
	21 ปี ขึ้นไป	4.73	.332			
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 10,000 – 15,000	4.28	.406	5.147	.006*	(1) > (2)
	15,001-20,000	4.12	.442			
	20,001-มากกว่า 30,000	4.26	.469			

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านลักษณะงาน มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กร จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะงาน มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กร

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยของปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของกำลังพล กรมทหารพรานที่ 42 ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ลักษณะงาน	B	β	Sig.
ด้านความถนัดในงาน	.014	.020	.719
ด้านความสำเร็จในงาน	.199	.252	.000*
ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า	.273	.398	.000*
ด้านความรับผิดชอบ	.163	.227	.000*
$R = .772^a$, $R^2 = .595$, $R^2_{Adjusted} = .590$			

*มีอิทธิพลต่อตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่นัยสำคัญ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า โมเดลดังกล่าวสามารถทำนายความผูกพันต่อองค์การได้ ร้อยละ 59.0 โดยปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มากที่สุด คือ ความมั่นคงและความก้าวหน้า รองลงมา คือ ความสำเร็จในงาน, ความรับผิดชอบ ส่วนความถนัดในงาน ไม่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวทำนายมาเขียนเป็นสมการทำนายแนวโน้มความผูกพันต่อองค์การของกำลังพล โดยใช้คะแนนดิบ ดังนี้

$$Y = 1.588 + (0.014X_1) + (0.199X_2) + (0.273X_3) + (0.163 X_4)$$

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ความผูกพันต่อองค์การของกำลังพล (y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ความมั่นคงและความก้าวหน้า ความสำเร็จในงาน และความรับผิดชอบ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .398 .252 และ .227 ตามลำดับ หมายความว่า ความมั่นคงและความก้าวหน้า ความสำเร็จในงาน และความรับผิดชอบ เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความผูกพันต่อองค์การของกำลังพล

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผล

1. ระดับความผูกพันต่อองค์การของกำลังพล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพขององค์การ มีผลมากที่สุด รองลงมา

คือด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากในการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ขององค์การ และด้านความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าและการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับชั้นยศ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา และตำแหน่งสายงาน มีความผูกพันต่อองค์การไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยของพหุคูณ พบว่า ปัจจัยลักษณะงานสามารถทำนายความผูกพันต่อองค์การของกำลังพลได้ โดยปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การมากที่สุด คือ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า รองลงมาคือ ด้านความสำเร็จในงาน และด้านความรับผิดชอบ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลดังนี้

1.ระดับความผูกพันต่อองค์การ พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, $S.D = .438$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกรมทหารพรานที่ 42 เป็นหน่วยงานราชการของกองทัพบก ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานของรัฐบาล กำลังพลที่มีระดับชั้นยศชั้นประทวนชั้นสัญญาบัตร และอาสาสมัครทหารพรานเมื่อบรรจุแต่งตั้งแล้วจะมีเงินเดือนที่มั่นคง รวมถึงมีสวัสดิการต่าง ๆ เช่น สวัสดิการค่าเล่าเรียนบุตร สวัสดิการค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น สามารถเป็นหลักประกันให้กับ

ครอบครัวได้ ทำให้กำลังพลมีความเต็มใจที่จะทุ่มเทความสามารถ ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ขององค์การ รวมถึงนโยบายขององค์การมีความชัดเจน ทำให้กำลังพลรู้สึกมั่นใจว่าสามารถทำให้ชีวิตของกำลังพลประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ในอนาคต อีกทั้งยังมีความภาคภูมิใจต่อหน้าที่ที่ตนได้ปฏิบัติในฐานะ ทหารของประชาชน และ ผู้บังคับบัญชามีความเป็นผู้นำ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา จึงทำให้กำลังพลรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ทำงานในองค์การนี้และปรารถนาที่จะทำงานให้กับองค์การต่อไป โดยมีความคิดเห็นตรงกับ (วิชัย แหวนเพชร, 2543) ว่าพื้นฐานที่สำคัญที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การ ประกอบด้วย งาน ค่าจ้าง โอกาสในตำแหน่งงาน การถูกยอมรับสภาพการทำงาน ผลประโยชน์ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และ การจัดการองค์การ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเมษฐ สารพร (2561) ศึกษาเรื่อง ความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจนครบาลบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับมาก ในขณะเดียวกันงานวิจัยของ ปาริชาติ บัวเป็ง (2554) ที่ทำการศึกษารื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงาน บริษัท ไคกัน อินดัสทรีส์ ประเทศไทย (จำกัด) ผลการศึกษาพบว่า ระดับความผูกพันต่อองค์การของพนักงาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่ทำให้พนักงานรู้สึกผูกพันต่อองค์การคือ ความภาคภูมิใจที่ได้ ก้าวเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร เพื่อนร่วมงานเปรียบเสมือนครอบครัว และองค์กรเปรียบเสมือนบ้านของตัวเอง

2. การเปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์การของกำลังพลที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน ในระดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ ตำแหน่งสายงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันของกำลังพลมีความผูกพันต่อองค์การต่างกัน ดังนี้

ด้านเพศ พบว่า กำลังพล ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัย โดย เพศชายมีระดับความผูกพันต่อองค์การสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติหน้าที่ของเพศชายมีความหลากหลาย จะเน้นงานในด้านภาคสนามที่มีความท้าทายอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเพศหญิง

จะเน้นงานด้านมวลชนสัมพันธ์ เน้นการพบปะประชาชนเป็นส่วนใหญ่ เมื่อปฏิบัติงานไปสักระยะหนึ่ง ธรรมชาติของมนุษย์หากทำสิ่งใดซ้ำไปมา จะเกิดความเบื่อหน่าย และจะแสวงหาหนทางอื่นเพื่อเจอกับความท้าทายใหม่ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ พัลลภา จงหมื่นไวย (2554) ที่ทำการศึกษารื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน พบว่า ข้าราชการตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีเพศต่างกัน มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การที่แตกต่างกัน เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่จะเน้นในส่วนของการฝึกอบรมเป็นหลัก เพศหญิงส่วนใหญ่จะปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายอำนวยการซึ่งมิได้ปฏิบัติงานเหมือนเพศชาย อาจจะเป็นข้อจำกัดของเพศหญิงด้วยกัน จึงมีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของเพศหญิง ในขณะเดียวกันงานวิจัยของ สมจิตร จันทรเพ็ญ (2557) ที่ทำการศึกษารื่อง ความผูกพันต่อองค์การของเจ้าหน้าที่ สถาบัน พัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พบว่า สหิทธิความเท่าเทียมระหว่างเพศชายและเพศหญิงมีความเสมอภาคกัน จึงส่งผลทำให้เพศชายและเพศหญิงมีความผูกพันต่อองค์การไม่แตกต่างกัน

ด้านอายุ พบว่า กำลังพล ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัย โดยคนที่มีอายุมากจะมีความผูกพันต่อองค์การสูงกว่า คนที่มีอายุน้อยกว่า โดยกำลังพลที่มีอายุ 41-50 ปี มีระดับความผูกพันต่อองค์การสูงกว่าคนที่มีอายุ 21-30 ปี เพราะอายุเป็นสิ่งที่แสดงถึงวุฒิภาวะของบุคคล ยิ่งบุคคลมีอายุมากขึ้น การตัดสินใจจะรอบคอบมากขึ้น ฉะนั้นบุคคลที่มีอายุมากเมื่อทำงานกับองค์การมาระยะหนึ่ง จะเกิดความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมกฎระเบียบต่าง ๆ ขององค์การ การเปลี่ยนงานจึงเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอนว่า หากไปทำงานในองค์การใหม่ ตนจะมีความเหมาะสมกับงานนั้นหรือไม่ งานจะมีความมั่นคงก้าวหน้ากว่างานที่ปฏิบัติอยู่หรือไม่ จึงทำให้บุคคลที่มีอายุมาก เลือกที่จะคงอยู่กับองค์การเดิมต่อไป เป็นไปตามทฤษฎีของ สเตียร์ส (Steers, 1977) เชลดอน (Sheldon, 1971) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญภา วงศ์นิติกร (2559) ที่ทำการศึกษารื่อง ความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรมหาวิทยาลัยสวนดุสิต พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน เพราะ

บุคลากรมหาวิทยาลัยที่มีอายุน้อยเกิดความผูกพันต่อองค์กร ผู้บริหารควรมอบหมายงานที่มีความหลากหลาย ทำความรู้อาจมีความสามารถและงานที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ มีเครื่องมือและอุปกรณ์การทำงานที่เพียงพอและทันสมัย และที่สำคัญควรให้ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสม กับความรู้ความสามารถ สภาพเศรษฐกิจและค่าครองชีพในปัจจุบัน ในขณะที่เดียวกันงานวิจัยของ สุพิชฌาย์ ล้อมตระกูลไทย (2561) ที่ทำการศึกษารื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง พบว่า บุคลากรครูที่มีอายุ ต่างกันมีความผูกพันต่อองค์กรไม่แตกต่างกัน เพราะการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรในด้านการทำงาน การตอบสนองความต้องการของบุคลากร สวัสดิการที่องค์กร จัดให้บุคลากรมีความพึงพอใจ

ด้านสถานภาพสมรส พบว่า กำลังพล ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยอมรับกับสมมติฐานการวิจัย โดยคนที่สมรสแล้วจะมีความผูกพันต่อองค์กรสูงกว่ากำลังพลที่มีสถานภาพโสดและสมรส อาจเป็นเพราะเคยประสบกับชีวิตคู่ที่ล้มเหลวมาก่อน จึงทำให้บุคคลเหล่านั้นหันมาสนใจกับสิ่งอื่นรอบตัวมากยิ่งขึ้น หันมาให้ความสำคัญกับสิ่งต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น อาทิเช่น ให้ความสำคัญกับงานมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสสุต รัตนธรรม (2559) ที่ทำการศึกษารื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยึดมั่นผูกพันองค์กรของบุคลากรสุขภาพ : กรณีศึกษาโรงพยาบาลชลบุรี โดยพบว่า ด้านสถานภาพสมรส บุคคลที่มีครอบครัว จะมีความยึดมั่นผูกพันองค์กรมากกว่าคนโสด อาจเนื่องจากภาระที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้น ทำให้ความต้องการความมั่นคงในการทำงานมากขึ้นด้วย ในขณะที่เดียวกันงานวิจัยของ พิชิตพล กันทะ (2561) ที่ทำการศึกษารื่อง ความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการกรมปศุสัตว์ ในหน่วยงานสังกัดการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในพื้นที่เขต 4 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง มีสถานภาพสมรส โสด โกล่เคียงกัน จึงมีความผูกพันไม่แตกต่างกัน

ด้านระดับการศึกษา พบว่า กำลังพล ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์กร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เป็นเพราะว่า แม้ว่ากำลังพลจะมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เช่น ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรือ ระดับปริญญาตรี ต่างก็มีความผูกพันต่อองค์กรเหมือน ๆ กัน เกิดจากก่อนที่

บุคคลจะเข้ามารับราชการทหาร หรือ อาสาสมัครทหารพรานนั้น บุคคลที่ผ่านการคัดเลือก จะต้องเข้ารับการฝึกอบรม เกี่ยวกับระเบียบวินัย ปณิธานค่านิยมขององค์การ รวมถึง เข้าใจยุทธศาสตร์ขององค์การ จึงอาจส่งผลให้กำลังพลที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เมื่อเข้ามาสู่เส้นทางอาชีพทหารแล้วนั้น ต้องปฏิบัติตามพันธกิจ กฎ ระเบียบ และยุทธศาสตร์ขององค์การ เหมือนกันทุกคนโดยไม่มีข้อยกเว้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวพร เป็นกล (2559) ที่ทำการศึกษารื่อง ความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการตำรวจกองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า ข้าราชการตำรวจ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์กรสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่แตกต่างกัน เพราะข้าราชการตำรวจจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจรรยาบรรณวิชาชีพ ข้าราชการตำรวจไทยทุกคนจะได้รับการหล่อหลอมแนวคิดต่าง ๆ เป็นระบบของตำรวจไทย จึงส่งผลให้ข้าราชการตำรวจ แม้จะมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน เมื่อเข้าสู่ระบบราชการในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติย่อมต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ เหมือนกันทุกคนโดยไม่มีข้อยกเว้น ในขณะที่เดียวกันงานวิจัยของ วรณิภา นิลวรรณ (2554) ที่ทำการศึกษารื่อง ความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ระดับการศึกษาต่างกันมีความผูกพันต่อองค์กรแตกต่างกัน เพราะพนักงานที่มีระดับการศึกษาสูงมักมีตำแหน่งงานเป็นหัวหน้างาน โอกาสในการนำความรู้จากการศึกษามาบูรณาการ ในทางปฏิบัติทั้งทางนโยบายและปฏิบัติมีความคิดที่จะเปลี่ยนงานใหม่ถ้ามีโอกาส หรืองานที่ดีกว่าในตำแหน่งปัจจุบัน

ด้านระดับขั้นยศ พบว่า กำลังพลที่มีระดับขั้นยศแตกต่างกัน มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยอมรับกับสมมติฐานการวิจัย โดยขั้นยศสัญญาบัตร มีความผูกพันต่อองค์กรสูงกว่าชั้นประทวน และ อาสาสมัครทหารพรานในทุกด้าน เพราะว่าระดับตำแหน่ง เป็นตัวแสดงสถานภาพทางสังคมได้อย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องการตามทฤษฎีลำดับขั้นของ (Maslow, 1987) ฉะนั้นบุคคลจะพยายามทำให้กลุ่มคนในองค์กรนั้น ๆ ยอมรับแสดงออกมาในรูปแบบของระดับตำแหน่งหรือระดับขั้นยศ ยิ่งบุคคลมีตำแหน่งสูงมากเท่าไร ย่อมได้รับการยอมรับจากองค์กรมากยิ่งขึ้น เช่น อำนาจในการบังคับบัญชา ฉะนั้นระดับขั้นยศจึงมีผลต่อความผูกพัน

ต่อองค์การ (Richard M.Steers,1977) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัลลภา จงหมื่นไวย (2554) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน พบว่าข้าราชการตำรวจที่มีระดับชั้นยศที่แตกต่างกัน มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน โดยระดับชั้นยศ ส.ต.ต. - ส.ต.อ. มีความผูกพันต่อองค์การน้อยกว่าชั้นยศ จ.ส.ต. - ด.ต. และระดับชั้นยศ จ.ส.ต. - ด.ต. มีความผูกพันต่อองค์การน้อยกว่าระดับชั้นยศ ร.ต.ต. - พ.ต.ต. ขึ้นไป เนื่องจาก ข้าราชการตำรวจระดับชั้นยศ ร.ต.ต. - พ.ต.ต. ขึ้นไป มีความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงานสูงกว่าระดับชั้นยศอื่น ในขณะที่งานวิจัยของ พิชิต ปรานีพร้อมพงศ์ (2559) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฝ่ายทรัพยากรบุคคลบริษัท ห้างเซ็นทรัล ดีพาร์ทเม้นท์สโตร์ จำกัด พบว่า ระดับตำแหน่ง ที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฝ่ายทรัพยากรบุคคล บริษัท ห้างเซ็นทรัล ดีพาร์ทเม้นท์สโตร์ จำกัด ไม่แตกต่างกัน

ด้านตำแหน่งสายงาน พบว่า กำลังพลที่มีตำแหน่งสายงานต่างกัน มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยแม้ว่าจะมีด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากในการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ขององค์การ ที่ตำแหน่งสายงานด้านกำลังบำรุง มีความผูกพันต่อองค์การสูงกว่าสายงานด้านกำลังพล เป็นเพราะว่า ตำแหน่งสายงานที่กล่าวถึงในงานวิจัยนี้ คือการแบ่งตำแหน่งสายงานออกเป็น 5 สายงาน เป็นการแบ่งสายงานให้ตรงกับความสามารถของกำลังพล และแบ่งสายงานเพื่ออำนวยความสะดวกด้านบัญชา ฉะนั้นในส่วนของความผูกพันต่อองค์การของแต่ละตำแหน่งงานของบุคคล จึงไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนรัฐ นาทอง (2556) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของพนักงานธนาคารออมสินภาค 5 พบว่า พนักงานธนาคารออมสินภาค 5 ที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อธิบายได้ว่าเจ้าหน้าที่ที่มีระดับตำแหน่งจะเป็นตัวแสดงสถานภาพทางสังคมประการหนึ่ง เพราะเมื่อบุคคลนั้นมีตำแหน่งหน้าที่สูงมากขึ้นเท่าไร การได้รับการยกย่อง ยอมรับและสิทธิประโยชน์ต่าง เช่น อำนาจการตัดสินใจ ตลอดจนสิทธิการบังคับบัญชา ก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งเป็นเพียงการระบุถึงสถานะของหน้าที่ของแต่ละบุคคล ในขณะที่งานวิจัยของ ขวัญตา

พระธาตุ (2554) ที่ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรอัยการกรณีศึกษา : สำนักงานอัยการในพื้นที่จังหวัดสงขลา พบว่า บุคลากรอัยการตำแหน่งข้าราชการอัยการ และข้าราชการธุรการ รู้สึกถึงความมั่นคงในหน้าที่การงาน ความก้าวหน้าเป็นผู้บริหาร การทำงานที่ท้าทายจึงเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความสนใจให้เกิดความสามารถในการพิสูจน์ตนเอง จนเกิดความพอใจ เมื่องานประสบความสำเร็จ จึงทำให้ บุคลากรที่มีตำแหน่งงานต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน โดยตำแหน่งข้าราชการอัยการ มีความผูกพันสูงกว่าตำแหน่งพนักงานจ้างเหมาบริการ

ด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน กำลังพลที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัย เพราะว่า ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในขององค์การของบุคคล เป็นระยะเวลาที่ต้องเสียสละแรงกายสติปัญญา ความชำนาญในการทำงานด้านนั้น ๆ ให้กับองค์การ เมื่อบุคคลทำงานกับองค์การเป็นระยะเวลาที่นานขึ้น การปรับตัวให้เข้ากับองค์การปรับตัวให้เข้ากับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ก็จะมีผลต่อความผูกพันกับองค์การที่ตนทำงานอยู่มากขึ้นตามไปด้วย (Richard M.Steers,1977) เพราะคุ้นชินกับวัฒนธรรมขององค์การ จึงทำให้เกิดความผูกพันต่อองค์การที่แตกต่างกันระหว่างบุคคลที่มีระยะเวลาการทำงาน 21 ปีขึ้นไป ที่มีระดับความผูกพันสูงกว่า ผู้ที่มีระยะเวลาการทำงาน 11-15 ปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทรินทร์ กิริตวิณิจกุล (2553) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยพบว่า บุคลากรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่าบุคลากรที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน มากกว่า 15 ปี แตกต่างจากบุคลากรที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 11-15 ปี เพราะว่าการทำงานของบุคลากรนั้นมีความมั่นคง น่าเชื่อถือ มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ทำให้บุคลากรที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน มานานกว่าจะเกิดความผูกพันต่อองค์การและพร้อมจะดูแลรักษาและจงรักภักดีต่อมหาวิทยาลัย ในขณะที่งานวิจัยของ ขวัญตา พระธาตุ (2554) ที่ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรอัยการ กรณีศึกษา : สำนักงานอัยการในพื้นที่จังหวัดสงขลา พบว่า บุคลากรอัยการที่มีอายุการทำงานต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ

ไม่แตกต่างกัน เพราะปัจจัยดังกล่าว มีความต้องการหรือความคาดหวังที่ใกล้เคียงกัน

ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่ากำลังพลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยอมรับกับสมมติฐานการวิจัย โดย กำลังพลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท – 15,000 บาท มีความผูกพันต่อองค์การสูงกว่า กำลังพลที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท เพราะว่ารายได้ที่มากจากการปฏิบัติงานหรือเราเรียกอีกอย่างว่า ค่าจ้างถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้บุคคล อยากรทำงานให้กับองค์การหรือหน่วยงานนั้น ๆ ฉะนั้นการให้ค่าจ้างที่เหมาะสม จึงถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้บุคคลคงอยู่กับองค์การ (วิชัย แหวนเพชร, 2543) แต่ในขณะเดียวกัน องค์การหรือหน่วยงานย่อมจ่ายค่าจ้างตามความสามารถของแต่ละบุคคล หากบุคคลมีความสามารถสูง ย่อมมีระดับค่าจ้างที่สูงกว่า ขณะเดียวกันเราจะมองเพียงรายได้อย่างเดียวไม่ได้ จำเป็นต้องมองต่อไปอีกว่า บุคคลที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 – 15,000 บาท อาจเป็นกำลังพลที่เพิ่งเข้ามาปฏิบัติงานในองค์การยังมองว่าสายงานที่ตนรับผิดชอบอยู่มีความท้าทาย จึงเกิดความปรารถนาจะคงอยู่กับองค์การต่อไป ส่วนกำลังพลที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 อาจมีลักษณะการทำงานที่ตายตัว ทำงานกับองค์การมา สักระยะหนึ่งแล้ว จึงเกิดความคุ้นเคยกับงาน ฉะนั้นในด้านของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันของบุคคล จึงมีผลต่อความผูกพันต่อองค์การด้วยเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักรินทร์ บุตรน้ำเพชร (2556) ที่ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานบริษัท เดอะควอลิตี้ไวย์ จำกัด พบว่าพนักงานที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีความผูกพันต่อองค์การในภาพรวมต่ำกว่ากลุ่มอื่น เพราะยังไม่เข้าใจนโยบายและเกณฑ์ในการพิจารณาการขึ้นเงินเดือน แต่มีความตั้งใจอย่างมากที่จะทำให้งานของหน่วยงานประสบความสำเร็จ ในขณะเดียวกันงานวิจัยของวรรณิลาวรรณ (2554) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การบริหารทรัพยากรบุคคลมีการวางแผน การทำงาน การพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพอยู่บนพื้นฐานระบบความรู้ หน่วยงานจัดสวัสดิการที่ทำให้ทุกคนพึงพอใจ รู้สึก

มั่นคงเมื่อเป็นสมาชิกขององค์การ เป็นเหตุผลให้รายได้ต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การไม่แตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การ ของกำลังพลกรมทหารพรานที่ 42 ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยลักษณะงาน ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การ มากที่สุด เพราะ ธรรมชาติของมนุษย์ตามทฤษฎีของ (Maslow, 1987) องค์การจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องเข้าใจความต้องการของมนุษย์และวิธีจูงใจเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงาน เกิดความผูกพันต่อองค์การ โดยหนึ่งในความต้องการของมนุษย์ (Maslow, 1987) คือความต้องการความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตที่กล่าวว่า ความต้องการขั้นนี้เกิดขึ้นเมื่อความต้องการทางกายภาพได้รับการตอบสนองแล้วระดับหนึ่ง ความต้องการในขั้นนี้ ในองค์การอาจพิจารณาจากสภาพความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งเป็นความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อพนักงานเพิ่มขึ้น รวมถึงทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg กล่าวไว้ว่า ความก้าวหน้า ถือเป็นสิ่งหนึ่งที่จะทำให้บุคคลเกิดความผูกพันต่อองค์การ โดยการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นอย่างเท่าเทียมกัน หรือการได้รับการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญให้กับบุคลากรภายในองค์การจะเห็นได้ชัดว่า กำลังพลในกรมทหารพรานที่ 42 ให้ความสำคัญกับความมั่นคงและความก้าวหน้า ในแง่ของการที่หน่วยงานเปิดโอกาสให้กำลังพลเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมอย่างเท่าเทียมกัน อาทิเช่น เมื่อบุคคลผ่านการคัดเลือกเข้ามาในตำแหน่งอาสาสมัครทหารพราน ไม่ว่าบุคคลจะมีวุฒิการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรือ ปริญญาตรี ล้วนต้องเข้ารับการอบรมในรูปแบบเดียวกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกทางด้านระดับการศึกษา เช่น จัดให้มีการฝึกอบรมกำลังพลทุกระดับในเรื่องการใช้หลักการสงคราม 10 ประการ หลักพื้นฐานการปฏิบัติการทางทหาร (Back to Basic) หลักการประมาณสถานการณ์ METT-TP หลักนิยมยุทธวิธี RKK หลักการจัดเตรียมสนามรบด้านการข่าว (IPB) เทคนิคการลวง การแทรกซึมและหลักการทำถนนให้ปลอดภัย ทั้งนี้ต้องกวดขันให้มีการทบทวนหลังการปฏิบัติ (AAR) งานด้านยุทธวิธีทุกครั้งที่มีการปฏิบัติการกิจ สิ่งนี้ถือเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียมกันในด้านของการฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า, 2560)

รองลงมาคือ ด้านความสำเร็จในงาน พบว่า กำลังพลสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และ รู้สึกว่าผลงานที่ปฏิบัติเป็นประโยชน์ต่อการและ ช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมาย จึงทำให้มีความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งปัจจัยดังกล่าว เป็นผลมาจากนโยบายเฉพาะ ด้านขององค์กรที่มีอย่างชัดเจน เริ่มจากการบรรจุคนพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เมื่อบรรจุแล้วต้องมาปฏิบัติงานทุกวัน เมื่อกำลังพลได้ปฏิบัติงานตรงกับความสามารถ งานมีความท้าทายจะเกิดความพึงพอใจในงานนั้น ผลที่ตามมาคือ เกิดความต้องการที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ เช่นเดียวกับ ทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg ว่าปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรที่สำคัญมี 2 ประการ นั่นคือ ปัจจัยแรงจูงใจ และ ปัจจัยค้ำจุน โดยปัจจัยแรงจูงใจจะเป็นปัจจัยที่สามารถตอบสนองความต้องการภายในของบุคคล ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงานของบุคคล คือการที่บุคคลทำงานได้สำเร็จ และประสบความสำเร็จมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รู้จักการป้องกันแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ เมื่อผลสำเร็จจึงเกิดความรู้สึกพึงพอใจในผลสำเร็จของงานนั้น

และด้านความรับผิดชอบ พบว่า กำลังพลทราบถึงหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน รวมถึงงานที่กำลังพลปฏิบัติอยู่ตรงกับความรับผิดชอบ โดยกำลังพลรู้สึกพอใจในส่วนงานที่รับผิดชอบ ซึ่งกำลังพลทุกคนจะต้องปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ตามแบบธรรมเนียมทหาร ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและบทบัญญัติทางศาสนาของประชาชนในท้องถิ่นโดยเคร่งครัดรวมถึง กำลังพลจะต้องรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาตามสายงานที่ตนสังกัดอยู่ ซึ่งคำสั่งดังกล่าว หมายรวมถึง ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ ที่กำลังพลต้องปฏิบัติ อาทิเช่น การลาดตระเวนเขตพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ เพื่อควบคุมไม่ให้กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงก่อเหตุได้ การรักษาความปลอดภัยเป้าหมายที่อ่อนแอ (ครู ,พระ,ชุมชนไทยพุทธ) (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า) และความรับผิดชอบที่กล่าวมานั้น มีพันธะผูกพันเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน เช่นเดียวกับ Hackman and Oldham (1980) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของงานที่สำคัญว่างานนั้น มีความสำคัญและมีคุณค่ามากแค่ไหน มีความสำคัญต่อองค์กรหรือ มีค่าต่อชีวิต และทรัพย์สิน โดยสิ่งนี้ คือความรับผิดชอบที่สำคัญ

มากของกำลังพลเพราะการปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของราษฎรถือเป็นสิ่งที่ข้าราชการทหารควรปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่ไปด้วย เพื่อหาปัจจัยอื่น ที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของกำลังพล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ซึ่งส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของกำลังพล จากนั้น นำผลการศึกษาเชิงลึกมาประยุกต์ใช้ในองค์การเพื่อกระตุ้นให้กำลังพลเกิดความผูกพันต่อองค์กร มากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบระดับความผูกพันต่อองค์กร กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกัน อาทิ หน่วยทหารพรต หน่วยทหารราบเคลื่อนที่เร็ว เป็นต้น โดยใช้ทฤษฎีที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมปัจจุบันให้มากที่สุด เพื่อเปิดมุมมองการวิจัยให้กว้างขึ้น รวมถึงได้ผลลัพธ์ที่มีข้อเท็จจริงตรงกับสภาพแวดล้อมปัจจุบันมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากงานวิจัย

1. หน่วยงานต้องส่งเสริม ให้เกิดความเชื่อมั่นในองค์การให้มากขึ้น อาจจะทำให้ได้โดยการปลูกฝังวัฒนธรรมขององค์กรต่อกำลังพล รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของทุกระดับชั้น วิธีการปฏิบัติที่ทำให้ทุกฝ่าย อยู่ในกฎระเบียบโดยไม่รู้สึกอึดอัด และการบริหารงานขององค์กรต้องโปร่งใส อยู่บนหลักความเท่าเทียมและตรวจสอบได้

2. ในด้านตัวแปรเพศ หน่วยงานควรส่งเสริมให้เพศหญิง และเพศชายเกิดความเท่าเทียมกันในทุก ๆ ด้าน อาทิ เช่น เพศหญิงสามารถปฏิบัติงานด้านภาคสนามได้ เช่นเดียวกับเพศชาย หรือ เพศหญิงสามารถทำหน้าที่ผู้บังคับกองร้อยได้ตามความเหมาะสม ด้านอายุ องค์กรควรส่งเสริมให้กำลังพลในช่วงอายุ 21-30 ปี เกิดแรงกระตุ้นให้อยากคงอยู่กับองค์กร อาจจะทำให้ได้ ในลักษณะของเปิดโอกาสในกลุ่มคนอายุนี้เข้าไปมีบทบาทในการกำหนดวิสัยทัศน์ของกองร้อย เป็นต้น ในด้าน สถานภาพ องค์กรควรกระตุ้นให้กำลังพลที่มีสถานภาพโสด ให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรมากขึ้น กระทำได้โดยองค์การต้องสื่อสารให้เห็นถึงความก้าวหน้าหรือช่องทางการเติบโตในสายงาน ได้อย่างชัดเจน ในด้านระดับการศึกษา องค์กรควรส่งเสริม

ให้กำลังพลที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท มีแรงกระตุ้นที่จะคงอยู่กับองค์กร เนื่องจากเป็นกำลังพลที่มีระดับการศึกษาสูง เป็นที่ต้องการของหน่วยงานอื่น หากเสียกำลังพลกลุ่มนี้ไป อาจส่งผลอย่างใดอย่างหนึ่งต่อองค์กร หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับกำลังพลกลุ่มนี้ กระทำได้ โดย ให้กำลังพลกลุ่มนี้แสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ แต่ทั้งนี้ก็ต้องอยู่บนหลักของความถูกต้อง และยึดหลักประชาธิปไตย ในด้านระดับชั้นยศ องค์กรควรส่งเสริมให้กำลังพลในตำแหน่งอาสาสมัครทหารพราน ในแง่ของความมั่นคงในสายอาชีพ อาทิเช่น ต่อไปในอนาคต ตำแหน่งอาสาสมัครทหารพราน อาจจะได้รับการพิจารณาบรรจุแต่งตั้งเข้าเป็นพนักงานราชการ หรือบรรจุแต่งตั้งเข้าเป็นนายทหารชั้นประทวน เพื่อกระตุ้นให้กำลังพลกลุ่มนี้เกิดความผูกพันต่อองค์กรมากขึ้นในอนาคต ในด้านของตำแหน่งสายงาน องค์กรควรให้ความสำคัญกับสายงานด้านการข่าวให้มากขึ้น อาจจะกระทำได้โดยการปรับเปลี่ยนหมุนเวียนงานให้เกิดความท้าทาย เกิดความแปลกใหม่ เพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อนให้กำลังพลพัฒนาศักยภาพในตัวเอง จนนำมาสู่ความผูกพันต่อองค์กรในอนาคต ในด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน องค์กรควรให้ความสำคัญกับกำลังพลที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานน้อยกว่า 1 ปี อาจจะกระทำโดยกระตุ้นให้เกิดความมั่นคงในสายการทำงาน รวมถึง ผู้บังคับบัญชาสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกำลังพลต่อเพื่อนร่วมงานต่อผู้บังคับบัญชา และต่อองค์กร และในสุดท้าย ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน องค์กรอาจต้องกระตุ้นให้กำลังพลที่มีฐานเงินเดือนในกลุ่ม 15,001-20,000 บาท เกิดความผูกพันต่อองค์กรให้สูงขึ้น อาจจะกระทำได้โดยการ วิเคราะห์หาว่าปัจจัยใดที่ทำให้คนที่มีฐานเงินเดือนสูง เกิดความผูกพันต่อองค์กรน้อยกว่า กลุ่มฐานเงินเดือนอื่น อาจมาจากคนกลุ่มนี้ต้องแบกรับภาระงานที่หนักหน่วง ภาระทางครอบครัว รวมถึงภาระหนี้สิน องค์กรอาจแก้ปัญหาดังกล่าวโดยเปิดกองทุนกู้ยืมเพื่อสวัสดิภาพของกำลังพล หรือการกระจายภาระงาน ไม่เน้นการรวมภาระงานไว้ที่จุดใดจุดหนึ่ง เพื่อกระตุ้นให้คนที่มีฐานเงินเดือนสูง เกิดความผูกพันต่อองค์กรมากขึ้นในอนาคต

3. องค์กรต้องให้ความสำคัญกับความมั่นคงและความก้าวหน้าของกำลังพล เนื่องจาก สิ่งดังกล่าว เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรสูงที่สุด เมื่อกำลังพลมี

หน้าที่การงานที่มั่นคง ย่อมส่งผลต่อความผูกพันตามมา หน่วยงานอาจจะสนับสนุนในลักษณะ เปิดโอกาสให้ทหารพรานในหน่วยงานได้เลื่อน ตำแหน่งเป็นข้าราชการทหารชั้นประทวน เป็นต้น

References

- Limtrakoolthai. S. (2018). The factors affecting organizational commitment of teachers in private school. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. Vol 11 No 3 (2018).
- Ninlawan. W. (2011). *Organizational Commitment of Teacher and Educational Personnel at Suratthani Vocational College in Surat Thani*. Rajamangala University of Technology Thanyaburi.
- Kantha. P. (2018). *Factors Affecting Organizational Commitment of the Livestock Provincial Administration Officers in Regional*. Office of Regional Livestock 4.
- Praneeprompong. P. (2016). *Human Resource Staff Commitment at The Harn Central Department Store Company Limited*. Thammasat University.
- Pratad. Kh. (2011). *Quality of Working Life and Organization Commitment of Supporting Staff: A Case Study of Offices of Public Prosecution Songkhla Province*. Thaksin University.
- Junphen. S. (2014). *Organizational Commitment of the Officials at the Community Organizations Development Institute (Public Organization)*. National Institute of Development Administration.
- Jongmunwai. Ph. (2011). *Factors Related to the Organizational Commitment of the Police in Special Training Division, Border Patrol Police Bureau*. Sukhothai Thammathirat Open University.

- Wongnitikorn, Ph. (2016) . Organizational Commitment of personnel. **Suan Dusit Graduate School Academic Journal**. Vol 12 No 3 (2016) pp. 97-112
- Rattanatham. W. (2016). Factors affecting organizational commitment of professional personnel: A case study of Chonburi Hospital. **Chonburi Hospital Journal**. Vol 42 No 3 (2017) pp. 197-204
- Butnamphet, S. (2013). **Factors associated with employee engagement toward organization at the quality wire CO., LTD.** Bachelor of Business Administration Program in Business Administration. Valaya Alongkorn Review.
- Penkol, Ch. (2016) . Organizational commitment of police officers in the foreign affairs division,royal Thai police. **VRU Research and Development Journal Humanities and Social Science**. Vol.11 No 2 (2016) pp. 103-115
- KeeratiWinidkun. Ph. (2013). Factors Influencing Organization Commitment of Suan Dusit Rajabhat University Personnel. **Journal of Multidisciplinary in Social Sciences**. Vol.6 No 2 (2010) pp. 73-83
- Nathong Th. (2013). **Factors Affecting the Organizational Commitment of the Personnel in Governmnet Savings Bank Regional 5.** Graduate School Rights Reserved.
- Saporn, P. (2018). **The relationship of commissioned police officer at Nakonbangpat policestation, Bangkok.** Faculty of Humanities and Social Sciences. Suan Sunandha Rajabhat University, Bangkok.
- Kruoong. (Herzberg Two – Factor Theory). [:/http://kruoong.blogspot.com/p/blog-page.html](http://kruoong.blogspot.com/p/blog-page.html).
- Internal Security Operations Command. (2017) . **Understanding operations with people Guide.** Bangkok.
- Chawana, S. (2007). **Soldiers and Solutions to unrest problem in the three southern border provinces.** Faculty of Political Science. Thammasat University.
- Sawasrut, N. (2014). **A model of duty potentiality development for scout voluntary soldiers in three southern border provinces in line with the principle of buddhadhamma.** Doctor of Program in Public Administration. Chulalongkorn University.
- Mowday, R. T., Steers, R. M., & Porter, L. W. (1979). The Measurement of Organizational Commitment. **Journal of Vocational Behavior**, 14, 224-247
- Hwarnech, V. (2000). **Production Planning and Control.** 3rd ed. Bangkok. Faculty of Industrial Technology. Phranakhon Rajabhat University.
- Buapeng. P. (2011) . **Factors Affecting Organizational Commitment of Employee of Daikin Industries Thailand., Ltd.** Rajamangala University of Technology Thanyaburi.
- Steers, R.M., & Porter, L.W. (1979). “Motivation and work behavior”. **New York: Mcgraw-Hill.**
- Ranger Regiment (Unit 42). (2018, October). **History of the Ranger Regiment (Unit 42).**
- Ranger Regiment (Unit 46) . (2019) . [:/http://www.blackwarrior46.com](http://www.blackwarrior46.com).
- Hackman, J.R., & Oldham, G.R. (1980) . **Work redesign.** Massachusetta: Addison-Wesley.
- Maslow, A. H. (1987). **Motivation and Personality** (3rd ed., revised by R. Frager, J. Fadiman, C. McReynolds, & R. Cox), New York: Harper & Row.

Steers, Richard M. (1977). “Antecedents and Outcomes of Organizational Commitment,” *Administrative Science Quarterly*

Sheldon, M. (1971). an empirical analysis of organizational identification. *Academy of Management Journal*, 14, pp. 149 - 226.

การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ที่มีอิทธิพลส่งผลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าหรรษาของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

นันท์ชนก ดาวล้อมจันทร์¹, สวัสดิ์ วรรณรัตน์²

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์^{1,2}

Email: nunchanok.d@ku.th¹, fbussww@ku.ac.th²

บทคัดย่อ

จุดประสงค์หลักของการทำวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก และปัจจัยค่านิยมทางสังคมที่มีอิทธิพลส่งผลต่อการตั้งใจซื้อของผู้บริโภคโดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ กลุ่มลูกค้าสินค้าหรรษาที่ใช้งานเฟซบุ๊ก (Facebook) ในเขต กรุงเทพมหานคร เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามด้วยจำนวนตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสมการโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (CMIN/DF = 1.46, GFI = 0.904, NFI = 0.919, RFI = 0.902, IFI = 0.932, TLI = 0.941, CFI = 0.972, RMSEA = 0.057) ผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กมีอิทธิพลส่งผลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าหรรษา ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และค่านิยมทางสังคมมีอิทธิพลส่งผลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าหรรษาที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ : การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์, เฟซบุ๊ก, ค่านิยมทางสังคม, การตั้งใจซื้อ, สินค้าหรรษา

Electronic Word-of-Mouth in Facebook Influencing Consumers' Intentions to Buy Luxury Goods in the Bangkok Metropolitan Area

Nunchanok Daolomchan¹, Sawat Wanarat²

Faculty of Business Administration, Kasetsart University^{1,2}

Email: nunchanok.d@ku.th¹, fbussww@ku.ac.th²

Abstract

The main purpose of this research was to study the impacts of electronic word-of-mouth in Facebook and social value on influencing consumers' intentions to buy luxury goods by using Structural Equation Modelling (SEM). The sample population was chosen from people who had bought luxury goods and used Facebook in the Bangkok Metropolitan Area. The questionnaires were distributed to 400 respondents. The statistical treatment of this study was based upon the statistical techniques such as frequency and percentage, means and standard deviation, and SEM. The results showed that the conceptual model aligns with the empirical data (CMIN/DF = 1.46, GFI = 0.904, CFI = 0.972, NFI = 0.919, RMSEA = 0.057). The findings of this research indicated that the electronic word-of-mouth in Facebook had direct and indirect impacts on consumers' intentions to buy luxury goods at a significance level of 0.05. Furthermore, the outcome showed that social value has a positive impact on consumers' intentions to buy luxury goods at a significance level of 0.05.

Keywords: electronic word-of-mouth, Facebook, social value, consumers' intentions to buy, luxury goods.

บทนำ

ปัจจุบัน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ถูกพัฒนาและรวมเข้าด้วยกัน สื่อสังคมออนไลน์ได้เริ่มเข้ามามีบทบาทในทุก ๆ ด้านต่อนานาประเทศทั่วโลก ในการเชื่อมต่อโลกให้ใกล้ชิดกันอันเป็นผลมาจากเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าไปตามยุคสมัย เช่น อินเทอร์เน็ต สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต และเทคโนโลยีด้านอื่น ๆ จึงทำให้การเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์เป็นไปได้ง่ายและเป็นที่แพร่หลายในประชาชนทุกกลุ่มและทุกประเภท เนื่องมาจากความสะดวกรวดเร็วในการรับส่งข้อมูลข่าวสารและผู้ใช้สามารถแสดงความคิดเห็นหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ผ่านทางช่องทางนี้ได้ (Social media in pharma report, 2017) การสื่อสารแบบปากต่อปากจึงถูกพัฒนาให้มาอยู่ในรูปแบบของเครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือที่เรียกว่า การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Word-of-Mouth) คือการส่งผ่านประสบการณ์ ความรู้ หรือความคิดเห็น จากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลอื่นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถเข้าถึงได้ง่าย และเกิดการกระจายของข้อมูลในวงกว้าง ส่งผลให้เกิดผู้รับข้อมูลจำนวนมากในเวลาเดียวกัน ซึ่งสามารถส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจซื้อของผู้รับข้อมูลและทำให้เกิดเครือข่ายลูกค้าและเครือข่ายการขาย (Kreis & Gottschalk, 2015)

แม้ปัจจุบันการแข่งขันขั้นรุนแรงทางสังคมจะค่อย ๆ เลือนหาย แต่ในสังคมยังมีการแยกความแตกต่างทางชนชั้นโดยผู้นำในสังคม และบ่อยครั้งที่ผู้คนในสังคมที่มีสถานะการเงินที่ดีมักต้องการมีชีวิตที่พึงพอใจและอยากให้ผู้อื่นรู้ถึงความมั่งคั่งของตน โดยแสดงออกด้วยการใช้สินค้าหรูหราเพราะสินค้าดังกล่าวสะท้อนภาพเหล่านั้นออกมาได้เป็นอย่างดี (Cavender & Kincade, 2014) ในขณะเดียวกัน การดำรงชีวิตในปัจจุบันของคนในสังคม ไม่มีใครปฏิเสธได้เลยว่า การเลือกบริโภคสินค้าเป็นสิ่งที่สำคัญและต้องใช้การพิจารณาไตร่ตรองเลือกซื้อสินค้าแต่ละชนิดอย่างรอบคอบมากกว่าเดิม เนื่องจากสภาพสังคม ค่านิยมและความเชื่อในตัวผลิตภัณฑ์ที่ถูกสร้างขึ้นโดยนักการตลาด เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้บริโภคมีสิ่งร่ำ และเกิดความต้องการอย่างมากขึ้น ถึงแม้ว่ากำลังซื้อของผู้บริโภคอาจมีน้อยกว่าความต้องการ แต่การเข้าถึงแหล่งเงินทุนประเภทสินเชื่อส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น ทำให้เกิดช่องทางในการซื้อของผู้บริโภคมีมากขึ้นตามลำดับ เมื่อกำลังซื้อของผู้บริโภคมีมากขึ้น ผู้บริโภคจะหันไปบริโภคสินค้าที่มีคุณภาพดีกว่าสินค้าที่เคยบริโภค ซึ่งสินค้าที่มีคุณภาพสูงมักจะมาพร้อมกับราคาที่สูงเช่นกัน (Wu, Chaney, Chen, Nguyen & Melewar, 2015)

เพื่อที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้กับอุตสาหกรรมสินค้าหรูหรานในไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาถึง

การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์และค่านิยมทางสังคม เป็นปัจจัยที่ใช้ในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับธุรกิจ และเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งใจซื้อของผู้บริโภค (Porter 1990) (Cachon & Zipkin 1999) ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ผู้ผลิตสินค้าหรือผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าหรูหราก็ต้องเข้าใจและทราบถึงแนวทางในการใช้การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ และประโยชน์ของค่านิยมทางสังคม โดยนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคและมีกลุ่มตลาดเป้าหมายที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสามารถกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดของสินค้าหรูหราก็ให้ธุรกิจประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Word-of-Mouth) ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจซื้อของผู้บริโภค (Consumer's Intention to Buy)
2. เพื่อศึกษาปัจจัยค่านิยมทางสังคม ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตั้งใจซื้อสินค้าหรูหรของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้ใช้โซเชียลเน็ตเวิร์กและเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรูหรานในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อที่จะเป็นตัวแทนประชากร (Srisaard, 1995) แต่เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนของกลุ่มผู้ใช้งานที่เป็นผู้ตั้งใจซื้อสินค้าในปัจจุบัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากร เพื่อให้สอดคล้องตามที่แอร์และคณะได้แนะนำขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมว่า โดยมีขนาดตั้งแต่ 200 ถึง 400 ตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ (Pattara phisatewong & Wanarat, 2013) ที่ได้กล่าวว่า ในกรณีที่เป็นการวิเคราะห์แบบสมการโครงสร้างนั้น มีผู้กำหนดเอาไว้เป็นแนวทางสำหรับขนาดตัวอย่างไว้ทั้งสิ้น 6 ขนาด ได้แก่ 50 ตัวอย่าง (น้อยมาก) 100 ตัวอย่าง (น้อย) 200 ตัวอย่าง (เพียงพอ) 300 ตัวอย่าง (ดี) 500 ตัวอย่าง (ดีมาก) และ 1,000 ตัวอย่าง (ดีที่สุด) โดยในการศึกษานี้จะใช้ตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 400 ตัวอย่าง ซึ่งจัดได้ว่าจำนวนตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์ที่ดีถึงดีมาก อีกทั้งยังเหมาะสมสำหรับการศึกษาและวิเคราะห์ด้วยตัวแบบสมการโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้มีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaires) และโพสต์แบบสอบถามเหล่านี้ไปยังกลุ่มสังคมออนไลน์ในเฟซบุ๊กที่เกี่ยวข้องกับ 10 ลำดับสินค้าหรูหราที่คนไทยชื่นชอบ ซึ่งลำดับเหล่านั้นถูกสำรวจโดย นายเจอโรม เฮอวิโอ อดีตกรรมการผู้จัดการบริษัท อีปซอสส์ (ไทยแลนด์) จำกัด ผู้ทำการสำรวจและติดตามผู้บริโภคสินค้าหรูหราในประเทศไทยประจำปี 2559 โดยได้แก่ Louis Vuitton, Chanel, Gucci, Dior/Christian Dior, Prada, Rolex, Lacoste, Hermes, Armani และ Coach (Hervio, 2017) และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง กำหนดเลขที่แบบสอบถาม และกำหนดรหัสเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

2. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จะนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาลงรหัสและทำการตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับมา ตรวจสอบความถูกต้อง หลังจากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและประมวลผลข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์โดยใช้หลักสถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติประกอบด้วย ความถี่, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ในการวิเคราะห์วัดระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม และจัดทำตารางข้อมูล โดยการวิเคราะห์แบบโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) เพื่อศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ของตัวแปรทั้งหมดที่อยู่ในกรอบแนวคิด และการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) เพื่อการทดสอบสมมติฐาน และวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามออนไลน์ พัฒนาขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าตำรา และทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีต โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลด้านการสื่อสารแบบปากต่อปากบนอินเทอร์เน็ตจำนวน 3 ข้อ โดยใช้มาตรวัดระดับความพึงพอใจแบบ Likert Scale 5 ระดับคะแนน คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านค่านิยมและสังคมของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 8

ข้อโดยใช้มาตรวัดระดับความพึงพอใจแบบ Likert Scale 5 ระดับคะแนน คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการตั้งใจซื้อสินค้าหรูหราของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 3 ข้อ โดยใช้มาตรวัดระดับความพึงพอใจแบบ Likert Scale 5 ระดับคะแนน คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพการสมรส และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนรวม 6 ข้อ

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ของกลุ่มลูกค้าสินค้าหรูหราในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ต้องการให้แก้ไขปรับปรุงหรือต้องการเสนอแนะเพิ่มเติม

โดยจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทำให้ได้ค้นพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากมายโดยสามารถแบ่งได้ดังนี้

พฤติกรรมการตั้งใจซื้อของผู้บริโภค

การตั้งใจซื้อ คือการแสดงถึงการเลือกใช้บริการใดบริการหนึ่งเป็นตัวเลือกราก ซึ่งสามารถสะท้อนถึงพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคได้ (Zeithami, Berry, & Parasuraman, 1990) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับจิตใจที่บ่งบอกถึงแผนการของผู้บริโภคที่จะซื้อตราสินค้าใดสินค้าหนึ่ง ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ความตั้งใจซื้อเกิดขึ้นมาจากทัศนคติที่มีต่อตราสินค้าของผู้บริโภคและความมั่นใจของผู้บริโภคในการประเมินตราสินค้าที่ผ่านมามากมายยังพบว่า ความตั้งใจกระทำเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A theory of reason action) โดยความตั้งใจกระทำนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบ 2 ประการ คือ ทัศนคติหรือความรู้สึกที่มีต่อการกระทำ และบรรทัดฐานทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำนั้น ๆ องค์ประกอบแรกนั้นเป็นการรับรู้และการตัดสินใจของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำของตนเอง และองค์ประกอบที่สองขึ้นอยู่กับความคิดของคนทั้งหลายที่ได้ใกล้ชิดและเกี่ยวข้องด้วย เช่น พ่อแม่ พี่น้อง ญาติเพื่อน ซึ่งสององค์ประกอบนี้มีส่วนทำให้การทํานายพฤติกรรมจากความตั้งใจมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในที่สุด

ซึ่งกระบวนการซื้อ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในจิตใจและความคิดของแต่ละบุคคล โดยจะเริ่มจาก กระบวนการตระหนักถึงปัญหา ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้บริโภคเกิดความต้องการหรือปรารถนาในสิ่งต่าง ๆ หรือมีการถูกกระตุ้นจากปัจจัยภายในและปัจจัย

ภายนอก (Solomon, Bamossy & Askegaard, 2002) ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้บริโภคใช้สินค้าจนหมดไป การตระหนักถึงปัญหาจึงเกิดขึ้นและทำให้ผู้บริโภคต้องการสินค้าใหม่มาทดแทนสินค้าที่หมดไป

หลังจากที่ผู้บริโภครับรู้ถึงปัญหาหรือความจำเป็นที่สามารถตอบสนองได้โดยการซื้อสินค้าและบริการนั้น ๆ ผู้บริโภคจะเริ่มกระบวนการค้นหาข้อมูล โดยเริ่มจากการทบทวนข้อมูลความรู้จำ ประสบการณ์ และความรู้อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและตราสินค้านั้น ๆ เช่น ข้อมูลจากบุคคลต่าง ๆ สื่อสิ่งพิมพ์หรือข้อมูลที่เผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ และประสบการณ์ส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือตราสินค้าในขณะนั้น (Solomon, Bamossy & Askegaard, 2002) หลังจากนั้น ผู้บริโภคจะเข้าสู่กระบวนการประเมินทางเลือก ซึ่งผู้บริโภคจะเปรียบเทียบข้อมูลสินค้าและบริการของตราสินค้าต่าง ๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ ซึ่งกลุ่มสินค้าของตราสินค้าต่าง ๆ ที่ผู้บริคนำมาเปรียบเทียบนั้น เรียกว่า กลุ่มทางเลือกที่พิจารณา ซึ่งคือ การที่ผู้บริโภคทบทวนข้อมูลของสินค้าตราสินค้าต่าง ๆ และตัดบางตราสินค้าออกเพื่อลดขนาดของกลุ่มทางเลือกที่พิจารณาโดยขนาดของกลุ่มทางเลือกที่พิจารณานั้นจะแตกต่างกันไป โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล (Sternthal & Craig, 1982)

ซึ่งในระหว่างที่ผู้บริโภคทำการประเมินทางเลือก อาจเกิดปัจจัย 2 ประการซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคได้แก่ ปัจจัยทางด้านทัศนคติจากบุคคลอื่น (Attitudes of Others) ซึ่งมักจะเป็นทัศนคติในเชิงลบเกี่ยวกับสินค้าหรือตราสินค้านั้น ๆ และส่งผลทำให้ผู้บริโภคเกิดการทบทวนข้อมูลและประเมินทางเลือกใหม่ และส่งผลถึงการตัดสินใจซื้อสินค้านั้น ๆ ในท้ายที่สุด และปัจจัยทางด้านสถานการณ์ซึ่งไม่คาดคิด นั่นก็คือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อผู้บริโภคอย่างไม่คาดคิดและส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า เช่น การตัดสินใจแบบเร่งด่วนในขณะที่สินค้าที่ต้องการซื้อนั้นขาดตลาด (Kotler & Keller, 2009) และกระบวนการสุดท้ายคือ การตัดสินใจหลังการซื้อโดยเกิดขึ้นหลังจากที่ผู้บริโภคได้ตัดสินใจและซื้อสินค้านั้น ๆ แล้ว โดยผู้บริโภคจะตัดสินใจว่าสินค้าที่ตนเองได้ซื้อมาและใช้นั้นตรงต่อความต้องการและตอบสนองต่อตัวผู้บริโภคหรือไม่ ซึ่งผู้บริโภคอาจเกิดความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจต่อสินค้านั้น ๆ และทำให้เกิดกระบวนการทบทวนข้อมูลใหม่ เพื่อใช้ในการตัดสินใจซื้อในอนาคต (Sternthal & Craig, 1982)

การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์

การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์คือการสื่อสารโดยตรงจากผู้บริโภคหรือลูกค้าที่เคยใช้สินค้าและบริการ หรือมีประสบการณ์การใช้งานสินค้าและบริการนั้น ๆ ไปสู่บุคคลอื่น ๆ ผ่านทางช่องทางออนไลน์ ซึ่งถูกจัดได้ว่าเป็นกลยุทธ์การตลาดที่ช่วยส่งเสริมการส่งข้อมูลจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งทำให้เกิดการกระจายตัวของข้อมูลเป็นทวีคูณ อีกทั้งยังส่งผลต่อการรับรู้และความน่าเชื่อถือในตัวสินค้าและบริการในความคิดของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว (Westbrook, 1987) เนื่องมาจากการสื่อสารในลักษณะนี้ คือการให้บุคคลที่ใช้สินค้าแล้วเกิดความพึงพอใจมายืนยันรับรองคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการซึ่งจะสร้างความรู้สึกที่เป็นจริงมากกว่าเพราะผู้ใช้สินค้าบอกต่อเอง (Bruyn & Lilien, 2008) ซึ่งผู้บริโภคจะมีการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มากมายไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ ความคิดเห็น หรือคำแนะนำจากครอบครัวหรือเพื่อนและเครือข่ายสังคมออนไลน์ให้เป็นประโยชน์โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่จะทำการค้นหาข้อมูลอย่างน้อย 2 แหล่งโดยเป็นแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกันก่อนที่จะเกิดการตั้งใจซื้อและนำไปสู่การตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการในภายหลัง ซึ่ง 2 ใน 3 ของผู้ที่มีการค้นหาข้อมูลก่อนการซื้อสินค้าและบริการเห็นว่าแหล่งข้อมูลในเครือข่ายสังคมออนไลน์และอินเทอร์เน็ตมีความน่าเชื่อถือมากกว่าแหล่งข้อมูลอื่นๆ และยังเป็นช่องทางที่สามารถค้นหาข้อมูลได้สะดวกกว่าแหล่งข้อมูลอื่น ๆ (Ernest, Level & Culbertson, 2005)

ค่านิยมทางสังคม

ค่านิยมทางสังคมคือทัศนคติของบุคคลหรือสังคม ที่มีต่อสิ่งของ ความคิด และเหตุการณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลพอใจหรือเห็นว่ามีคุณค่าและยอมรับไว้เป็นความเชื่อหรือความรู้สึกนึกคิดของตนเองซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในสังคม (Rairayub, 2013) และเมื่อบุคคลประสบกับการเลือกหรือเผชิญกับเหตุการณ์ที่จะต้องตัดสินใจเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งบุคคลเหล่านั้นมักจะนำค่านิยมมาประกอบการตัดสินใจในทุกครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการซื้อสินค้าและบริการ (Koubaa, Ulvoas & Chew, 2011) เนื่องจากการต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือสังคมนั้น ๆ เช่น การซื้อสินค้าที่มีราคาแพงหรือสินค้านำหุรหของบุคคลที่อยู่ในชนชั้นกลางหรือชนชั้นล่างเพราะต้องการความแตกต่างจากคนในชนชั้นเดียวกับตนเองและต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมชั้นสูง (Wang & Foosiri, 2014)

แต่ทว่า ผู้วิจัยได้ค้นพบงานวิจัยของ Sema Sakarya, (2014) ซึ่งศึกษาถึงผลกระทบของวัฒนธรรม 2 เชื้อชาติ ที่มีผลต่อ

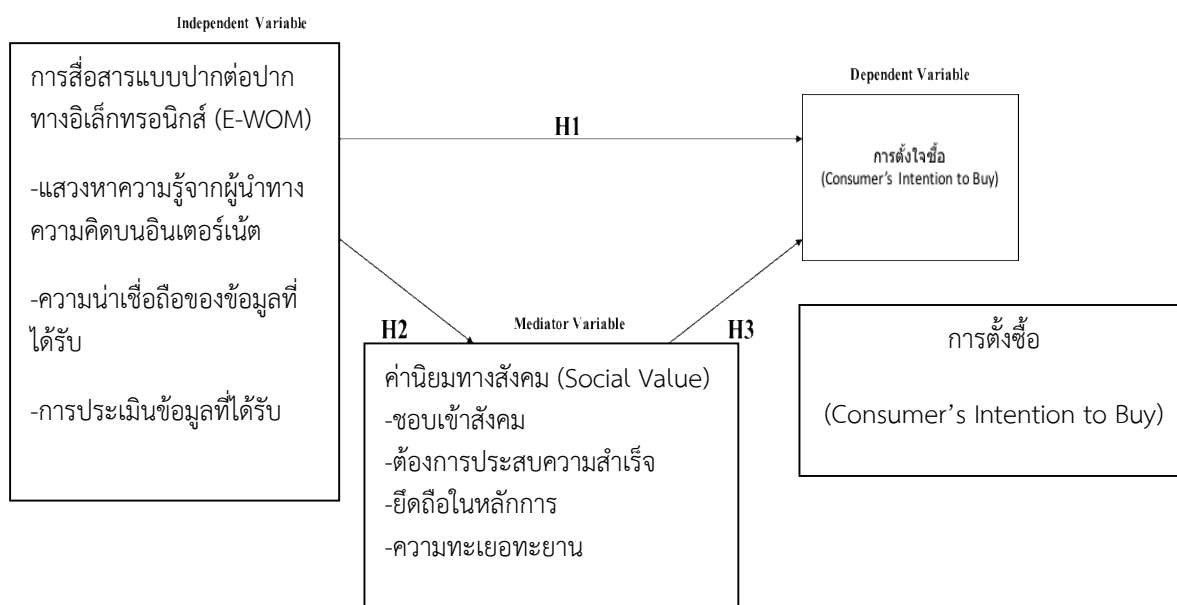

พฤติกรรมการซื้อสินค้า ซึ่งเป็นการศึกษาถึงกลุ่มตัวอย่าง 2 เชื้อชาติ คือ ผู้บริโภคชาวอังกฤษและผู้บริโภคชาวตุรกี ซึ่ง Sema Sakarya ได้พบว่า ค่านิยมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดการตั้งใจซื้อและมีพฤติกรรมการซื้อสินค้าที่แตกต่างกัน ซึ่งประกอบไปด้วย ประเภทของสินค้า ความถี่ในการซื้อสินค้า และประเภทของการชำระค่าสินค้า (Sakarya, 2014) ซึ่งทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงโอกาสในการทำวิจัยเพื่อครอบคลุมเนื้อหาในส่วนที่ยังขาดหายและยังไม่ได้ศึกษา โดยเลือกที่จะศึกษาถึงการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก และปัจจัยค่านิยมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจซื้อของผู้บริโภค (ดังกรอบแนวคิดตามภาพที่ 1) และตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังต่อไปนี้

สมมติฐานงานวิจัย

1. การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กมีอิทธิพลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าหุรร่า
2. การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กมีอิทธิพลต่อค่านิยมทางสังคม
3. ค่านิยมทางสังคมมีอิทธิพลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าหุรร่า

จากการตั้งสมมติฐานดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสามารถสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

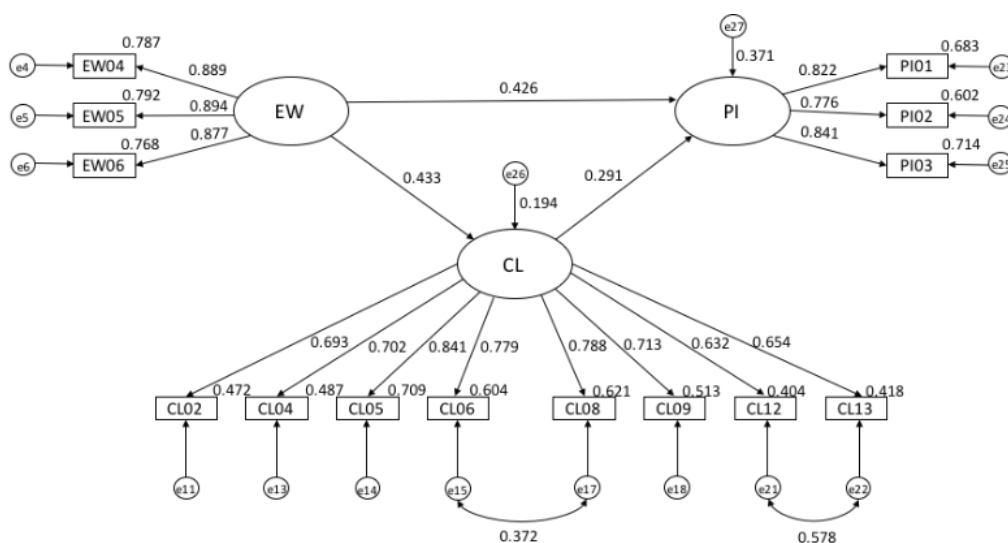
ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ของกลุ่มตัวอย่างไว้ ต้องเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ใน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ และเคยซื้อสินค้า หูหრაทั้งจากร้านค้าหรือผ่านช่องทางออนไลน์ โดยจะมีคำถาม คัดกรองผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องที่สุด อีกทั้งยังทำให้มั่นใจว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 400 ตัวอย่าง มีคุณสมบัติตามที่กำหนดครบถ้วน จึงสามารถสรุปผลการ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปได้ดังตารางการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของ กลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพการสมรสและรายได้ส่วนต่อเดือน พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 76.75 มีอายุอยู่ในช่วง 26-30 ปี จำนวน 245 คนคิดเป็นร้อยละ 61.25 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี 242 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50 เป็นพนักงานบริษัท 237 คน คิดเป็นร้อยละ 59.25

มีสถานภาพโสด 327 คน คิดเป็นร้อยละ 81.75และมีรายได้ ส่วนต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 ผู้วิจัยยังได้ตรวจสอบความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบมาหาค่า ความเชื่อมั่น โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยสูตรของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) (α - Coefficient) (Cronbach & Lee, 1990) อีกทั้งยังทดลองนำแบบสอบถามไป เก็บข้อมูลจากผู้บริโภคที่มีการตั้งใจซื้อสินค้าหูหრა จำนวน 30 ตัวอย่าง หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ทดลองทำแล้ว ไปตรวจสอบคำตอบในแบบสอบถามวิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยใช้สถิติ และพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ครอนแบคแอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ของคำถามในแต่ละด้าน โดยมีค่าอยู่ที่ 0.855 – 0.914 ตามแต่ละส่วนของข้อคำถาม ซึ่งมากกว่า 0.700 จึงถือว่าข้อคำถามมีความน่าเชื่อถือ

สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแบบสมการโครงสร้างดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลสมการโครงสร้าง

พบว่า ตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่า CMIN/DF เท่ากับ 1.460, GFI เท่ากับ 0.904, NFI เท่ากับ 0.919, RFI เท่ากับ 0.902, IFI เท่ากับ 0.932, TLI เท่ากับ 0.941, CFI เท่ากับ 0.972 และ RMSEA เท่ากับ 0.057 ซึ่งทุกค่าสถิติได้ผ่านหลักเกณฑ์ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งทุกค่าได้ผ่านหลักเกณฑ์ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากการทบทวนวรรณกรรมดังนี้ ค่า CMIN/DF น้อยกว่า 5 (Loo & Thorpe, 2000), ค่า Goodness of Fit Index (GFI) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 (Cheng, Shih-I, 2011), ค่า Normalised Fit Index (NFI) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999), ค่า Relative Fit Index (RFI) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999), ค่า Incremental Fit Index (IFI) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999), ค่า Tucker Lewis Index (TLI) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999), ค่า Comparative Fit Index (CFI) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.9 (Bentler, 1999) และค่า Root mean square error of approximation (RMSEA) น้อยกว่า 0.08 (Hair et al, 1998)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 “การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กมีอิทธิพลส่งผลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าหุหร่า” ผลการทดสอบพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.426

สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 “การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กมีอิทธิพลส่งผลต่อค่านิยมทางสังคม” ผลการทดสอบพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.433

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 3 “ค่านิยมทางสังคมมีอิทธิพลส่งผลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าหุหร่า” ผลการทดสอบพบว่า ยอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.291

Hypotheses	Factor Loading	P-Value	Result
EW → PI	0.426	***	Accepted
EW → CL	0.433	***	Accepted
CL → PI	0.291	**	Accepted

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้คำนวณ Path Analysis คือวิธีการศึกษาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตามพบว่า การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ (EW) มีอิทธิพลทางตรงต่อการตั้งใจซื้อ (PI) = 0.426 การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ (EW) มีอิทธิพลทางตรงต่อค่านิยมทางสังคม (CL) = 0.433 ค่านิยมทางสังคม (CL) มีอิทธิพลทางตรงต่อการตั้งใจซื้อ (PI) = 0.291 การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ (EW) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการตั้งใจซื้อ (PI) = $0.433 \times 0.291 = 0.126$

Path Analysis	Direct Effect	Indirect Effect	Total Effect
EW → PI	0.426	0.126	0.552
EW → CL	0.433	-	0.433
CL → PI	0.291	-	0.291

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis)

จากการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ทางด้านอิทธิพลทางตรง (Direct Effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) และอิทธิพลรวม (Total Effect) พบว่า ปัจจัยด้านการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลต่อการตั้งใจซื้อทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลทางตรงต่อการตั้งใจซื้อที่น้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.426 และมีอิทธิพลทางอ้อมโดยส่งอิทธิพลค่านิยมทางสังคมที่มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.126 ซึ่งผลรวมของการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลต่อการตั้งใจซื้อที่น้ำหนักปัจจัย 0.552 และเมื่อทำการวิเคราะห์ปัจจัยการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมทางสังคม พบว่ามีเพียงอิทธิพลทางตรง โดยที่น้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.433 ในส่วนของปัจจัยค่านิยมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจซื้อ พบว่ามีเพียงอิทธิพลทางตรงเช่นกัน โดยที่น้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.291

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผล

จากการวิจัยนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 76.75) อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 26-30 ปี (ร้อยละ 61.25) ระดับการศึกษาที่สำเร็จหรือกำลังศึกษาอยู่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 60.50) อาชีพส่วนใหญ่คือพนักงานบริษัท

(ร้อยละ 59.25) มีสถานภาพโสดเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.75) รายได้ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท (ร้อยละ 25.25) และจากการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าโมเดลสมการโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี

นอกจากนี้ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า

- (1) การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลส่งผลต่อการตั้งใจซื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001
- (2) การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลส่งผลต่อค่านิยมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001
- (3) ค่านิยมทางสังคมมีอิทธิพลส่งผลต่อการตั้งใจซื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งทั้งหมดเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

1. การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กมีอิทธิพลส่งผลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าหรูหรา

การศึกษานี้ พบว่าการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กมีอิทธิพลส่งผลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าหรูหรา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Pongsatorn Tantrabundit (2015) ที่ได้ศึกษาการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ในเชิงบวกและเชิงลบซึ่งส่งผลและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคในธุรกิจโรงแรม และพบว่าการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ในเชิงบวกสามารถทำให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจและต้องการใช้บริการโรงแรมนั้น ซึ่งโรงแรมที่มีการนำเสนอในการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ในเชิงบวก จะมียอดเข้าใช้บริการที่สูงขึ้น ต่างจากโรงแรมที่มีการนำเสนอในการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ในเชิงลบ ซึ่งจะมียอดเข้าใช้บริการที่ลดลง เช่นเดียวกับการศึกษาของ Amresh Kumar และ Chetna Kudeshia (2017) ที่ได้ศึกษาถึง การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ในเชิงบวกที่ส่งผลต่อทัศนคติของตราสินค้าและการตั้งใจซื้อของผู้บริโภค พบว่า การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ในเชิงบวกสามารถส่งผลและปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อตราสินค้า อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตั้งใจซื้อของผู้บริโภค

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริโภคข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ก่อนการซื้อสินค้าเสมอเพื่อเป็นตัวช่วยประกอบการตัดสินใจเนื่องจากการได้รับข้อมูลและประสบการณ์จาก

ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับตัวสินค้านั้นๆเป็นอย่างดีหรือผู้ที่เคยใช้งานสินค้าและบริการนั้น ๆ สามารถให้คำแนะนำได้ และข้อมูลที่ได้รับความน่าเชื่อถือกว่าบุคคลอื่นอีกทั้งทัศนคติส่วนตัวต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นก่อนหรือในขณะที่ทำการค้นหาข้อมูลจะส่งผลกระทบต่อการตั้งใจซื้อสินค้า (Ernest, Level & Culbertson, 2005) อีกทั้งเครือข่ายสังคมออนไลน์ถือเป็นช่องทางที่ช่วยให้ผู้บริโภคติดต่อสื่อสารและเข้าถึงข้อมูลของตราสินค้าต่าง ๆ รวมทั้งผู้บริโภคอื่น ๆ และก่อให้เกิดการรวมกลุ่มผู้บริโภคทางสังคมออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์แนวคิดและคำแนะนำ ซึ่งส่งผลต่อการตั้งใจซื้อและนำไปสู่การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (Lee, 2013)

2. การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กมีอิทธิพลส่งผลต่อค่านิยมทางสังคม

การศึกษานี้ พบว่าการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กมีอิทธิพลส่งผลต่อค่านิยมทางสังคมซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Kungpo Tao และ Yan Jin ที่ได้ศึกษาการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ในเชิงบวกและเชิงลบที่ส่งผลต่อกระบวนการคิด ทัศนคติ และค่านิยมของผู้บริโภคในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศจีน โดยได้นำกลุ่มตัวอย่างของทั้ง 2 ประเทศ มาเปรียบเทียบกัน ซึ่งพบว่าการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดทัศนคติและค่านิยมตามข้อมูลที่ได้รับ อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเทศจะมีทัศนคติและค่านิยมที่เกิดจากการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับการศึกษาของ Hyun Hee Park และ Jung Ok Jeon ที่ได้ศึกษาถึงการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ในเชิงบวกและเชิงลบที่ส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภคในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศเกาหลีที่มีต่อตราสินค้า ซึ่งพบว่า การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดทัศนคติและค่านิยมที่แตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ

นอกจากนี้ยังพบว่า การแสดงความคิดเห็นในกลุ่มของบุคคลจำนวนมากที่มีความชื่นชอบและแนวความคิดที่เป็นไปในทางเดียวกัน จะส่งผลต่อทัศนคติของบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม ที่มีต่อสิ่งของ ความคิด และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น และเป็นสิ่งที่บุคคลพอใจหรือเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าแล้ว บุคคลนั้นจะยอมรับไว้เป็นความเชื่อความรู้สึกนึกคิด และค่านิยมของตนเอง (Rairayub, 2013) ซึ่งค่านิยมจะติดอยู่ในความคิดของตัวบุคคลในรูปแบบของความเชื่อตลอดไปจนกว่าจะพบกับค่านิยมใหม่ที่ตนพอใจมากกว่า ซึ่งจะมาจากความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และประสบการณ์จากบุคคลอื่นในสังคม

ที่บุคคลนั้น ๆ มีส่วนเกี่ยวข้อง (Koubaa, Ulvoas & Chew, 2011)

3. ค่านิยมทางสังคมมีอิทธิพลส่งผลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าหุรรหา

การศึกษานี้ พบว่าค่านิยมทางสังคมมีอิทธิพลส่งผลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าหุรรหา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Seung Bong Ko และ Byoung-ho Jin ที่ได้ศึกษาถึงปัจจัยทางสังคมทั้งภายในและภายนอกที่มีอิทธิพลส่งผลต่อการตั้งใจซื้อสินค้ารักซ์โลก โดยได้นำกลุ่มตัวอย่างในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศจีนมาศึกษา ซึ่งพบว่าค่านิยมทางสังคม วัฒนธรรม ประสพการณ์ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเทศส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้ารักซ์โลกที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ งานวิจัยของภาสวรรณ ชีรอรธ (2012) ยังพบว่าค่านิยมทางสังคมยังมีอิทธิพลต่อทัศนคติและมีประสิทธิผลในการใช้เป็นเครื่องมือทางการตลาดเพื่อให้เกิดการตั้งใจซื้อสินค้าและบริการโดยตราสินค้าที่ได้สร้างแผนการตลาดที่สอดคล้องกับค่านิยมทางสังคมของกลุ่มลูกค้า จะประสบความสำเร็จในการสร้างความพึงพอใจและส่งผลต่อไปยังพฤติกรรมการตั้งใจซื้อของผู้บริโภค ได้มากกว่าตราสินค้าที่ไม่ได้นำค่านิยมทางสังคมของกลุ่มลูกค้ามาเข้าเกี่ยวข้อง (Teeraard, 2012) อีกทั้งยังพบว่า ปัจจัยที่เกิดจากตัวบุคคล หรือเกิดขึ้นมาจากทัศนคติในตัวบุคคลที่เกิดขึ้นต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เช่นความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจต่อตราสินค้าและบริการ จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้บริโภค (Jain, Khan & Mishra, 2015) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมงคล เอี่ยมวงศรี (2016) ที่ได้ทำการศึกษาค่านิยมทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการตั้งใจซื้อสินค้า โดยพบว่า ค่านิยมทางสังคมจะเกิดขึ้นจากการตระหนักและรับรู้ของตัวบุคคลที่มีต่อสังคมหรือสภาพแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ โดยค่านิยมที่เกิดจากการตระหนักและรับรู้ของตัวบุคคลนั้นมีพื้นฐานมาจากความต้องการได้รับการยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งค่านิยมทางสังคมนี้จะส่งผลและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อในระดับสูง

จากการศึกษาครั้งนี้ จะเห็นว่าการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์มีความสัมพันธ์ทางตรงกับค่านิยมทางสังคม และมีความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการตั้งใจซื้อสินค้าหุรรหา ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากตราสินค้าหุรรหา ดังนั้นแนวคิดทางการตลาดสมัยใหม่เรื่องการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์จึงนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในบริบทของการพัฒนาตราสินค้าและเพิ่มการตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคอีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษาการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Word-of-Mouth) ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ที่มีอิทธิพลส่งผลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าหุรรหา ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการสินค้าหุรรหา ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย นักการตลาดและผู้บริหารโดยสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยและองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ และค่านิยมทางสังคมที่ส่งผลต่อการตั้งใจซื้อไปวิเคราะห์ กำหนดแนวทาง และวางแผนด้านการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มระดับค่านิยมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหุรรหาและระดับการตั้งใจซื้อสินค้าหุรรหาของผู้บริโภคโดยเน้นไปที่ความหนักแน่นของข้อมูลในสื่อสังคมออนไลน์ และเพิ่มระดับค่านิยมทางสังคมโดยให้ผู้บริโภครู้สึกว่าควรจะใช้แต่สินค้าหุรรหาเท่านั้นเพื่อให้ธุรกิจสินค้าหุรรหาประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและตลอดไป

2. ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ยังเป็นประโยชน์แก่นักวิชาการ โดยสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยและองค์ความรู้จากงานวิจัยในครั้งนี้ไปพัฒนาและประยุกต์ในการวิจัยในภายภาคหน้า เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้าง และทำการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่งผลที่ได้แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าหุรรหา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด ได้ดังนี้

1. ควรเพิ่มการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ให้กระจายไปตามภาคต่าง ๆ ในประเทศ เพื่อศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างอย่างแท้จริง แนะนำให้ทำการศึกษากับกลุ่มประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างในสถานที่ที่แตกต่างกัน เพราะจะทำให้ได้งานวิจัยที่มีความหลากหลายมากขึ้น ซึ่งจะทำให้บริษัทหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องสามารถที่จะนำข้อมูลของงานวิจัยที่ได้ไปปรับใช้กับบริษัทของ

ตนเอง จะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
ยอดขายต่อไปในอนาคต

2.ควรทำวิจัยแบบสัมภาษณ์กลุ่ม หรือการสนทนากลุ่ม
เพื่อเพิ่มประโยชน์ทางด้านข้อมูลจากการทำวิจัยเชิงคุณภาพ

3.ควรเพิ่มตัวแปรในการศึกษาวิจัยที่คาดว่าจะเป็นตัวแปร
สำคัญที่มีอิทธิพลส่งผลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าหรูหรา เพื่อให้ได้
ข้อมูลการศึกษา เช่น การรับรู้สื่อโฆษณาจากสื่ออื่น ๆ ที่ไม่ใช่สื่อ
ออนไลน์คุณภาพของสินค้า ราคาของสินค้าและการตระหนักถึง
ตราสินค้า เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ทราบสาเหตุในการตั้งใจซื้อสินค้า
หรูหราของผู้บริโภคในมิติอื่น ๆ ได้มากขึ้น

References

- Bong Ko, S., & Jin, B. (2017). **Predictors of purchase intention toward green apparel products.** *Journal of Fashion Marketing and Management*, 21(1), 70-87.
- Bruyn & Lilien (2008). **A Multi-Stage Model of Word-of-Mouth Influence Through Viral Marketing,** *International Journal of Research in Marketing* 25(3):151-163
- Cavender, R. & Kincade, D. H. (2014). **Management of a luxury brand: Dimensions and sub-variables from a case study of LVMH.** *Journal of Fashion Marketing and Management*, 18(2), 231-248.
- Cronbach, Lee. J. (1990). **Essentials of Psychology Testing.** 5th ed. New York: Harper Collins Publishers Inc.
- Eiamwongsri M. (2016) **Social value has affected to online shopping behavior and re purchasing of customer in Bangkok.** Bangkok: Bangkok University
- Ernest, D. J., A. V. Level, and M. Culbertson. (2005). **Information-Seeking Behaviour for Recreational Activities and its Implications for Libraries.** 33(1): 88–103.
- Foosiri, P. & Wang, J. (2014). **Factors Related to Consumer Behaviour on Luxury Goods Purchasing in China.** University of the Thai Chamber of Commerce.
- Hervio J. (2017). **Wow! Thai people has addicted to luxury brand, more than 100 brand companies have penetrated to Thai market in 2 years**
- Jain, S., Khan, M. N., Mishra, S. (2015). **Factors Affecting Luxury Purchase Intention: A Conceptual Framework Based on an Extension of the Theory of Planned Behavior,** *Journal of Asia Business Studies*, Vol. 11 Issue: 1, pp.4-21,
- Koubaa, Y., Ulvoas, G., & Chew, P. (2011). **The dual impact of traditional and national cultural values on expatriate ethnic groups' attitudes and willingness to buy.** *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 23(5), 626-640.
- Kreis, H., & Gottschalk, S. A. (2015). **Relating Ewom Motivates To Ewom Channel Choice - Why Do We Post Where We Do?.** *Schmalenbach Business Review: ZFBF*, 67(4), 406-429.
- Kudeshia, C., & Kumar, A. (2017). **Social eWOM: Does it affect the brand attitude and purchase intention of brands? Management Research Review**, 40(3), 310-330.
- Lee, E. (2013). **Impact of Social Media on Consumer Behavior,** *Turku University of Applied Sciences.*
- Park, H. H., & Jeon, J. O. (2018). **The impact of mixed eWOM sequence on brand attitude change: Cross-cultural differences.** *International Marketing Review*, 35(3), 390-411.
- Pattaraphisatewong, N. & Wanarat, S. (2013) **Structural equation model of logistic system and its service.** Bangkok: Kasetsart University.

- Porter M. E. (1990). **The Competitive Advantage of Nations**. London: Macmillan.
- Rairayub, W. (2013) **Clothing Purchasing Behaviors via Internet Medium of the Teenagers**
- Sakarya, S. (2014). **Cultural differences in online shopping behavior: Turkey and the United Kingdom**. International Journal of Electronic Commerce Studies. 4. 227-251.
- Social media in pharma report (2017). **Most pharmaceutical companies are creating social media teams to both manage their online social media presence - research and markets**. Business Wire
- Soloman, M., Bamossy, G. & Askegaard, S. (2002). **Consumer Behavior: A European Perspective**. Upper Saddle River. N.J: Pearson Prentice Hall.
- Srisaard, B. (1995) **Statistic method for research**. Bangkok: Suviriyasarn
- Sternthal, B. & Craig, C. S. (1982). **Consumer Behavior: An Information Processing Perspective**. Englewood Cliffs, N.J: Prentice Hall, Inc.
- Tantrabundit, P. (2015). **How online review and rating systems affect online consumer buying behavior in the hotel industry**.
- Tao, K., & Jin, Y. (2017). **Cultural impacts on cognitive dissonance and eWOM/eNWOM**. Communications of the IIMA, 15(1), 61-76.
- Teeraard, P. (2012). **Personality and Value have affected to female customer behavior in purchasing Louis Vuitton product**. Bangkok: Srinakharinwirot University
- Westbrook, R. A. (1987). **Product / Consumption-Based Affective Responses and Post purchase Processes**. Journal of Marketing Research. 24 (3). pp. 258-270.
- Wu, M. S., Chaney, I., Chen, C. S., Nguyen, B., & Melewar, T. C. (2015) **Luxury fashion brands. Qualitative Market Research**, 18(3), 298-319.
- Zeithaml, Parasuraman and Berry (1990) **Delivering Quality Service - Balancing Customer Perceptions and Expectations**, New York: The Free Press

ความสัมพันธ์ของลักษณะเฉพาะบุคคลกับปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเล่นหวยของ นักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตจังหวัดปทุมธานีและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการเปลี่ยน ค่าใช้จ่ายการซื้อหวยเป็นเงินออมในระยะยาว

จิราพัชร สุทธิ

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

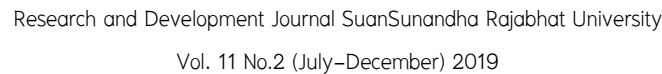
Email: jirapat_su@rmutt.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการออมและการซื้อหวยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในจังหวัดปทุมธานี 2) ศึกษาค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดินของนักศึกษา 3) ศึกษาพฤติกรรมและแนวคิดเกี่ยวกับการซื้อหวยของนักศึกษา นำไปสู่ข้อสรุปทางวิชาการ 4) เพื่อค้นหาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้จากผลสำรวจ เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการเปลี่ยนหวยเป็นเงินออมของนักศึกษาในเขตจังหวัดปทุมธานี โดยใช้ปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยทางสังคมเพื่อศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีซึ่งมีแนวโน้มจะมีค่าใช้จ่ายในการเล่นหวยเพิ่มมากขึ้น ทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามกับนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 450 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยเฉพาะบุคคลของตัวนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ด้านสภาพเศรษฐกิจและความสนใจส่วนบุคคล มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเล่นหวย อย่างน้อยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่ง ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศระดับรายได้ และปัจจัยทางสังคมเรื่องกลุ่มอ้างอิง ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อหวยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนค่าใช้จ่ายการซื้อหวยเป็นเงินออมในระยะยาว หากต้องการให้เกิดขึ้นจริงเมื่อนักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการต้องมีลักษณะดังนี้ 1) มีพฤติกรรมการซื้อหวยทั้งสลากกินแบ่งรัฐบาลและหวยตัวอย่างอย่างสม่ำเสมอ เช่น ซื้อทุกงวด 2) โดยมีปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเล่นหวยมากกว่าปัจจัยทางสังคม เนื่องจากมีค่าครองชีพไม่เพียงพอ 3) มักเป็นกลุ่มนักศึกษาที่ไม่มีความรู้ด้านการออมและค่าใช้จ่ายในการเล่นหวยจะมาจากการขอเงินจากผู้อื่นไม่ใช่จากการหารายได้ด้วยตนเอง ผลสรุปกลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มที่จะซื้อหวยในลักษณะแบบคินเงินต้น โดยต้องการให้มีการคืนเงินต้นภายใน 3 ปี นำไปสู่ข้อเสนอแนะควรให้ความรู้ด้านการออม ความเสี่ยง ผลตอบแทน รวมทั้งควรแนะนำการลงทุนประเภทอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าและเสี่ยงน้อยกว่าแก่เยาวชนเพื่อป้องกันการเกิดผู้เล่นหน้าใหม่อยู่ตลอดเวลาและปัญหาศีลธรรม

คำสำคัญ : สลากกินแบ่งรัฐบาล, หวยใต้ดิน, ปัจจัยส่วนบุคคล, ปัจจัยทางสังคม, ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวย, นักศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดปทุมธานี

Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi
Email: jirapat_su@rmutt.ac.th

183

บทนำ

เป็นที่ทราบดีกันโดยทั่วไปอยู่แล้วว่า “หวย” มีตั้งแต่สมัยโบราณโดยเริ่มต้นมาจากคนจีนเป็นการเล่นโดยทายเป็นอักษรจีน ต่อมาได้แพร่ขยายมาในประเทศไทยประมาณปี พ.ศ. 2378 ตรงกับในสมัยรัชการที่ 3 ได้มีพระบรมราชานุญาต ให้มีการเล่นหวย ก.ข. เพื่อแก้ไขปัญหาศรษฐกิจที่ตกต่ำ ดังนั้นเมื่อมีหวย ก.ข. ประชาชนได้นำเงินออกมาใช้มากขึ้น เงินได้สะพัดและรัฐเก็บภาษีมาบำรุงบ้านเมืองได้มากขึ้น พร้อมทั้งมีหลักประกันว่าหวย ก.ข. เป็นการพนันเสี่ยงโชค ที่ถูกต้องตามกฎหมาย (เด่นเดือน เหลืองเซ็ง, 2538)

ต่อมาเมื่อประเทศไทยมีการก่อตั้งกองสลากกินแบ่งรัฐบาลขึ้นเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2482 (อนุก นาวิกมูล, 2531) จึงได้เกิดการเล่นหวยใต้ดินขึ้น โดยยึดเอาสลากกินแบ่งของรัฐบาล เป็นรูปแบบพื้นฐาน โดยใช้เลข 3 ตัว และ 2 ตัว ของรางวัลที่ 1 และเลขท้าย 2 ตัว และ 3 ตัว ที่ออกเป็นปกติควบคู่ไปด้วยกัน หวยใต้ดิน จึงเป็นที่นิยมเล่นอย่างแพร่หลายในสังคมไทย เพราะมีวิธีการเล่นง่ายกว่าการซื้อหวย ก.ข. การซื้อขายเป็นไปอย่างสะดวกได้ง่ายและเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปทั้งในชุมชนและสถานที่ทำงาน (พิรสิทธิ์ คำนวนศิลป์, ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวิสุและธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา, 2557)

ด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้การเล่นหวยแพร่กระจายไปยังคนไทยทุกกลุ่มได้ง่ายและรวดเร็ว อีกทั้งยังมีการพัฒนาการเพื่อให้การเล่นหวยเข้าถึงได้ง่าย รวดเร็ว ตอบสนองต่อผู้เล่นได้ทันถ่วงที อีกทั้งการมีเงินรางวัลสูงใจที่สูงโดยใช้เงินลงทุนที่ต่ำ แต่ผู้เล่นหวายคาดหวังว่าจะคุ้มค่าต่อการลงทุนซื้อหวย เพราะหากถูกรางวัลจะทำให้ตนเองมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นทันที เห็นได้จากข้อมูลจากงานวิจัยของ เฉลิมพงษ์ พงษ์ประชา ได้กล่าวว่า “ผู้ที่มีรายได้น้อยมีการศึกษาต่ำกว่าชั้นมัธยมจะใช้เงินเพื่อซื้อหวยใต้ดินเป็นสัดส่วนของเงินรายได้ที่สูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยม ผู้ที่มีรายได้น้อยได้ใช้เงินเพื่อซื้อหวยใต้ดินเป็นสัดส่วนของรายได้ที่สูงกว่าผู้ที่มีรายได้สูง” (เฉลิมพงษ์ พงษ์ประชา, 2558)

กล่าวโดยสรุปได้ว่าผู้ที่เป็กลุ่มเป้าหมายหลักมักจะเป็นกลุ่มประชากรตั้งแต่วัยทำงานขึ้นไปจนถึงอายุ 60 ปีและมักจะเป็นกลุ่มที่ระดับการศึกษาไม่ถึงปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผาสุกและคณะระบุไว้ว่าคนเล่นหวยใต้ดินนั้นประกอบไปด้วยผู้คนที่หลากหลายอาชีพ มีตั้งแต่เกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน แม่ค้าในตลาดซึ่งเป็นคนจนและผู้มีการศึกษาน้อยไปจนถึงเถ้าแก่ ซึ่งมีฐานะดีกว่า นักเรียนนักศึกษาและข้าราชการซึ่งจัดว่า เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า แต่คนเล่นหวยกลุ่มใหญ่ที่สุดได้แก่ชาวบ้านระดับรายได้ต่ำทั้งในเมืองและชนบททั่วไป (ผาสุกและคณะ, 2543)

อย่างไรก็ตามด้วยสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา รวมถึงเทคโนโลยีที่ก้าวไกลมากขึ้น ส่งผลทำให้การเล่นหวยยิ่งแพร่กระจายเข้าไปยังทุกกลุ่มทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มเยาวชนหรือกลุ่มนักศึกษา สอดคล้องกับข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะเพื่อลดปัญหาการพนัน (ICGP) ระบุว่า “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเล่นการพนันในมหาวิทยาลัยคือเพื่อนชักจูงมาอันดับที่ 1 รองลงมาคือ สื่อ ที่มีการโฆษณาชักชวนให้เล่นการพนันตามสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อออนไลน์ และสื่อหนังสือพิมพ์” โดยนักศึกษาเหล่านี้ มักเป็นกลุ่มที่มีโอกาสทางสังคมด้านการมีความรู้ที่ดีกว่า และมีระดับการศึกษาที่สูงกว่าอย่างเห็นได้ชัด ควรจะเลือกวิธีการได้มาซึ่งรายได้เสริมด้วยวิธีอื่นที่ดีกว่า กลุ่มผู้เล่นหวยดั้งเดิม โดยคาดหมายว่านักศึกษาเหล่านี้ควรจะมีแนวโน้มเป็นกลุ่มบุคคลที่มีอัตราการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดินน้อยกว่า กลุ่มผู้เล่นดั้งเดิม แต่ในทางตรงกันข้ามกลับไม่เป็นเช่นนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธม บุตระ, 2553, ที่ได้ศึกษาเรื่องการเล่นหวยของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี แล้วพบว่า “นักศึกษาจำนวน ร้อยละ 76 เห็นว่าการเล่นหวยใต้ดินเป็นเรื่องปกติในสังคม” อาจจะทำให้ได้ว่ากลุ่มนักศึกษาเป็นกลุ่มผู้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดินกลุ่มหน้าใหม่ของสังคมไทย มีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่องรวมไปถึงอายุเริ่มแรกของผู้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือเล่นหวยใต้ดินเริ่มแรกมีแนวโน้มมีอายุน้อยลงหรือเป็นกลุ่มเยาวชนตามลำดับ

ดังนั้นเหตุผลสำคัญของวิจัยนี้คือเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้จากข้อมูลการทำวิจัยมาทำการออกแบบเพื่อสร้างตราสารทางการเงินชนิดอื่นขึ้นมาเพื่อทดแทน “หวย” โดยได้ศึกษารูปแบบงานวิจัยของ พรเพ็ญ วรสิทธิ์ ได้กล่าวไว้ว่า “จากการศึกษาพฤติกรรมการเล่นหวยของคนไทย พบว่าคนไทยกลุ่มรายได้ต่ำนิยมใช้เงินซื้อหวยมากกว่าออมทรัพย์ในสถาบันการเงิน และมีพฤติกรรมการซื้อที่ต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มผู้ซื้อหวยใต้ดิน จากข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ก่อให้เกิดแนวคิดที่ว่า หากจะถือว่าสลาก/หวยเป็นรูปแบบหนึ่งของการลงทุนทางการเงินของกลุ่มที่มีความรู้ทางการเงินและรายได้ต่ำ ถ้าภาครัฐมีการจัดการทางการเงินที่ดี โดยหาตราสารทางการเงินอื่นที่ได้เงินต้นคืนในอนาคตมาทดแทนการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล/หวยใต้ดิน ซึ่งมีโอกาสสูญเสียเงินต้นสูงมาก เงินเหล่านี้น่าจะกลายเป็นเงินออมที่สามารถนำไปใช้ในวัยเกษียณอายุได้ เป็นการลดภาระทางการเงินที่ต้องดูแลคนวัยชราที่ยากจนในอนาคต และเป็นการแก้ปัญหาการขาดเงินออมของประเทศได้ทางหนึ่ง” (พรเพ็ญ วรสิทธิ์, 2556) จากงานวิจัยดังกล่าวของ ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัยคือ บุคคลที่มีรายได้น้อยและระดับการศึกษาต่ำกว่า

ปริญญาดร.เพ็ญนั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกทำวิจัยในอีกแง่มุมหนึ่งซึ่งเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มจะกลายเป็นกลุ่มผู้เล่นหวยกลุ่มใหม่ ซึ่งอาจจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปีและมีงานวิจัยเรื่องหวยหลายงาน ซึ่งสะท้อนว่าจะมีผู้เล่นหวยหน้าใหม่ที่มีอายุน้อยลง แต่กลับมีปริมาณการใช้เงินเพื่อเล่นหวยในสัดส่วนเพิ่มขึ้น ตามช่วงอายุ

นอกจากนี้ ในงานวิจัยของ พรเพ็ญ วรสิทธา (2013) ยังกล่าวไว้อีกว่า “ตราสารทางการเงินที่มีอยู่ในตลาดการเงินของไทยในปัจจุบัน เช่น พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้เอกชน เงินฝากประจำ หุ้นสามัญ หน่วยลงทุน ย่อมไม่ใช่ทางเลือกที่ผู้ออมรายได้น้อยและการศึกษาน้อยจะนำเงินที่ซื้อหวยไปลงทุนได้ เพราะมีเช่นนั้นการซื้อหวยคงไม่แพร่หลายมากในภาวะปัจจุบัน ทางเลือกในการลงทุนตราสารทางการเงินที่มีความเสี่ยงน้อยกว่าหวย และให้ผลตอบแทนที่แน่นอนกว่า และประชาชนทั่วไปมีโอกาสเข้าถึง เช่น เงินฝากประจำ สลากออมทรัพย์ต่าง ๆ (สลากออมสิน สลากออมทรัพย์) กลับได้รับความสนใจน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่าง แสดงว่าควรมีการคิดค้นตราสารทางการเงินในรูปแบบใหม่ที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการถือมากกว่าหวย” ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของงานวิจัยนี้ที่คาดว่าจะศึกษากลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งมีพื้นฐานความรู้และการรับรู้ ทักษะที่ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างจากงานวิจัยที่ผ่านมา ผลการศึกษาน่าสู่การศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้เพื่อผลิตหรือสร้างคู่มือฉบับย่อที่เข้าใจง่าย สร้างแรงจูงใจให้สำหรับบุคคลที่มีอายุในช่วงวัยเรียนในระดับอุดมศึกษา สามารถทำความเข้าใจการออมได้ง่ายกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เคยศึกษามา ดังนั้นเมื่อกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ได้รับการจูงใจในทางที่เหมาะสมถูกต้อง ย่อมมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดิมที่เคยทำวิจัยมา โดยใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนหรือเป็นทางเลือก ให้นักศึกษาได้ใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกลงทุนในตราสารทางการเงินอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่แน่นอนกว่า โดยใช้เงินลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพไม่สูญเสียไปทั้งหมดในการเล่นหวยในแต่ละงวด ยังช่วยวางแผนการเงินส่วนบุคคล ในเรื่องการออมเงินทั้งในระยะสั้นและระยะยาวของนักศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่วัยทำงานที่มีคุณภาพและยังมีเงินเก็บออมสำหรับตนเองในอนาคตต่อไป ไม่เป็นภาระต่อผู้อื่นหรือต่อรัฐบาล

เหตุผลถัดมาคือกลุ่มนักศึกษาเหล่านี้ยังเป็นกลุ่มที่มีอายุน้อย หากกลุ่มนี้มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงพฤติกรรมในการเปลี่ยนการซื้อหวยมาเป็นการลงทุนระยะยาว เมื่อใช้ทฤษฎีทางการเงินคำนวณมูลค่าเงิน ที่นักศึกษาเริ่มลงทุนไว้ตั้งแต่ตอนเรียน จะทำให้นักศึกษามีเงินออมที่เติบโตขึ้นเนื่องจากผลตอบแทนจะทวีคูณขึ้นตามจำนวนปีที่สะสมเงินไว้ ยกตัวอย่างเช่นหากนักศึกษามีอายุ 20 ปี เริ่มเปลี่ยนเงินที่เล่นหวยมาซื้อสินทรัพย์ทางการเงินนี้

นักศึกษาจะมีโอกาสเก็บเงินได้ถึง 40 ปี จนกระทั่งตัวเองอายุ 60 ปี และเกษียณอายุการทำงาน จะทำให้มีเงินเก็บเป็นจำนวนมากเพียงพอไว้ใช้จ่ายหลังเกษียณ ทำให้ลดการพึ่งพิงจากครอบครัวและภาครัฐได้เป็นต้น ในทางเดียวกันหากนักศึกษาเริ่มลงทุนเมื่ออายุน้อย หากวันใดนักศึกษามีความต้องการใช้เงินทุนเพื่อวัตถุประสงค์อื่นใดก็ตาม อาทิเช่น ศึกษาต่อ ลงทุนซื้ออสังหาริมทรัพย์ หรือต้องการสร้างธุรกิจของตนเอง นักศึกษาสามารถถอนเงินหรือนำเงินส่วนนี้มาใช้เป็นทุนส่วนตัว ลดการพึ่งพิงจากผู้อื่น ลดการกู้ยืมจากผู้อื่น นอกจากเป็นการสร้างวินัยให้ตนเองในระยะยาวหากวันใดนักศึกษามีความประสงค์จะกลับมาลงทุนต่อ ก็ยังสามารถทำได้เนื่องจากระยะที่เริ่มลงทุนนั้นทำเมื่อตัวเองยังอายุน้อย ยังมีรอบการให้ลงทุนได้อีกหลายรอบ ยกตัวอย่างเช่นหากอายุ 20 ปีลงทุน ต่อมาเมื่ออายุ 25 ต้องการใช้จ่ายเพื่อลงทุน กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ยังสามารถกลับมาลงทุนได้อีกเมื่อตอนอายุ 30 หรือ 35 ปีซึ่งสอดคล้องกับอายุของสินทรัพย์ทางการเงินทั่วไป ที่มีอายุการลงทุนแบบยาวประมาณ 5 ปี ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างอื่นที่มักจะมียายุมากแล้ว โดยอายุเฉลี่ยมักจะเกิน 30-35 ปีซึ่งอาจจะภาระทางครอบครัวหรือทางสังคมสูงกว่า ซึ่งมักจะไม่ส่งเสริมหรือจูงใจให้กลุ่มคนเหล่านี้สนใจอยากลงทุน

ยิ่งไปกว่านั้นประโยชน์ถัดมายังส่งผลประโยชน์ต่อตลาดการเงินของประเทศไทยที่จะสร้างสินทรัพย์ทางการเงินให้เหมาะสมและสอดคล้อง รองรับกับกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ เนื่องจากจะมีเงินออมเข้าสู่ระบบตลาดการเงินได้เร็วกว่าเดิมและสม่ำเสมอมากขึ้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเข้าใจในระบบการเงินได้ดีเช่นกัน ท้ายที่สุดก็สามารถเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพในอนาคตได้เช่นกัน

ท้ายที่สุดนี้ในงานวิจัยชิ้นนี้ ไม่ต้องการสรุปผลงานวิจัยว่าการซื้อหวยเป็นสิ่งที่ถูกหรือผิด กับนักศึกษาหรือผู้ซื้อกลุ่มอื่น อีกทั้งไม่ได้แสดงถึงผลกระทบของการเล่นหวยต่อบัณฑิตอื่น ๆ อาทิผลกระทบด้านนโยบายของรัฐ เศรษฐกิจและสังคม เพียงแต่ต้องการนำเสนอในรูปของ อีกหนึ่งวิธีการหรือแนวทางการจัดการเล่นหวยของนักศึกษา ด้วยวิธีการที่มีแนวโน้มเป็นไปได้สูงกว่า

วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสำรวจพฤติกรรม การออม และการซื้อหวยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดปทุมธานีและนำผลการวิจัยที่ได้มาวิเคราะห์และประเมินศึกษาความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนเงินหวยเป็นเงินออมระยะยาวในเชิงเศรษฐศาสตร์ โดยจะแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 วัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมและการซื้อห่วยของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง จากการซื้อห่วยของ นักศึกษา ก่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้เพื่อใช้เป็นกรณีศึกษา ให้กับสถาบันทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องต่อไป
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและแนวคิดเกี่ยวกับการซื้อห่วย ของนักศึกษา ส่งผลไปสู่ข้อสรุปทางวิชาการ
4. เพื่อค้นหาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการใช้ผล สำรวจ เพื่อสร้างตราสารทางเงินทดแทนการซื้อห่วยของนักศึกษา เพื่อใช้ในการลงทุนระยะยาว ซึ่งได้แก่ สลากออมทรัพย์ เป็นต้น

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของลักษณะเฉพาะบุคคลกับปัจจัยทางสังคมที่ส่งผล ต่อพฤติกรรมการเล่นห่วยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขต จังหวัดปทุมธานีและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการเปลี่ยน ค่าใช้จ่ายการซื้อห่วยเป็นเงินออมในระยะยาว รายละเอียดการ ดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนมี ดังนี้

- 3.1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.3 การทดสอบเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญา ตรี อยู่ในมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชนภายในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 8 มหาวิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดโดยการคำนวณหาขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้สูตรการหาขนาด ตัวอย่างในกรณีที่ตัวแปรใน การวิเคราะห์เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ และทราบขนาดของประชากรซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังนี้ Yamane (1967)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร

e คือ คลาดเคลื่อนเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

ในที่นี้กำหนดให้ ระดับความเชื่อมั่นอยู่ที่ 95% สัดส่วน ความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 จากการคำนวณดังกล่าว ได้ค่า

กลุ่มตัวอย่างประมาณ 382 คน แต่ทางผู้วิจัยเห็นว่าควรเก็บข้อมูล จำนวน 450 ชุดเพื่อความแม่นยำมากขึ้นโดยจะเก็บข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่างทั้งมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน ในเขตจังหวัด ปทุมธานี จำนวน 8 มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ให้นักศึกษา ตอบด้วยตนเอง โดยแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามแบบ ปิดปลาย (Close end Question) ประกอบด้วย 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของ ผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นการศึกษา คณะที่กำลังศึกษา มหาวิทยาลัย ระดับรายได้ ระดับรายจ่าย จำนวนออมหลังหัก ค่าใช้จ่าย วิธีจัดการกับเงินเหลือออม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อสลากกินแบ่ง รัฐบาลหรือการซื้อห่วยใต้ดิน สอบถามแบบเจาะจงเพื่อแยกกลุ่ม ตัวอย่างที่มีการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือห่วยใต้ดิน กับกลุ่ม ตัวอย่างที่ไม่เคยซื้อเลย ประกอบด้วย การเคยซื้อสลากกินแบ่ง รัฐบาลหรือห่วยใต้ดิน พฤติกรรมการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือ การซื้อห่วยใต้ดิน ระยะเวลาการเริ่มซื้อ เหตุผลของการเลือกซื้อ พฤติกรรมการเลือกซื้อสลาก รวมถึงคำถามเรื่อง ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ กลุ่มอ้างอิง ครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิด แหล่งข้อมูล ข่าวสารทั่วไป แม้แต่จากสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ส่วนที่ 3 เรื่องความเสี่ยงจากการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล หรือห่วยใต้ดิน โดยการวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องความเสี่ยง และ การยอมรับความเสี่ยงของผู้ตอบแบบสอบถามว่าสามารถยอมรับ ความเสี่ยงด้านการลงทุนหรือการจ่ายเงินไปในการเสี่ยงโชคใน มากน้อยเพียงใด ประกอบด้วยข้อมูลที่ผ่านผู้ตอบเคยถูกรางวัลกี่ ครั้ง สถานะผลตอบแทนของการถูกรางวัล ความเสี่ยงของสลาก กินแบ่งรัฐบาล ท้ายสุดการเสี่ยงโชคด้วยการซื้อสลากรัฐบาลหรือ ห่วยใต้ดินสร้างปัญหากับผู้ตอบแบบสอบถามหรือไม่ ปัญหา เหล่านั้นคืออะไร

ส่วนที่ 4 ข้อมูลการเข้าถึงแหล่งการออมเงินหรือการลงทุน ในรูปแบบอื่น เป็นการวัดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือการรู้จัก แหล่งการออมเงินหรือการลงทุนที่อยู่ในรูปแบบอื่น ได้แก่ สลาก ออมสินและสลากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ หรือ สลากธกส. โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มระหว่างการรู้จักกับ สลากออมสิน และสลากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ หรือ สลากธกส. เป็นกลุ่มที่ 1 และอีกกลุ่มคือ คำถามเรื่องการรู้จักกับ กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) นอกจากนี้ยังมีคำถามด้าน เหตุผลของการซื้อหรือลงทุน ในสินทรัพย์การเงินทั้งสองกลุ่ม

และเหตุผลของการไม่ซื้อหรือไม่เลือกลงทุน ในสินทรัพย์ทางการเงินทั้งสองกลุ่ม อีกอย่างละ 2 ข้อ

ส่วนที่ 5 ข้อมูลของลักษณะสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยที่พึงปรารถนา ส่วนนี้เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยที่ปรารถนา โดยอาจจะมีความเหมือนหรือแตกต่างกับสลากในปัจจุบันหรือไม่ก็ได้ แต่เป็นข้อคำถามในเชิงสอบถามข้อคิดเห็น โดยให้เลือกตอบจากสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเท่านั้นไม่มีผลต่อความจริงหรือไม่จริง ได้แก่ ความเห็นของลักษณะของสลากกินแบ่งรัฐบาลในปัจจุบัน ลักษณะของสลากชนิดใหม่ที่ปรารถนา การคืนเงินต้น ความน่าจะเป็นในการซื้อสลากชนิดใหม่ และเป็นการมอมเมาประชาชนหรือไม่

ส่วนที่ 6 นำข้อมูลทั้งหมดจากทั้ง 5 ส่วนไปศึกษาสถิติเชิงอนุมานและนำไปศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนเงินซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดินมาเป็นเงินออม โดยใช้สูตรมูลค่าของเงินตามเวลา เพื่อกำหนดขนาดของกองทุนสลากชนิดใหม่เพื่อนำไปศึกษาความเป็นไปได้ต่อไป

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้เสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยทำการทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะหาค่าความเชื่อมั่นโดยการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีไม่น้อยกว่า 50 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ส่วน ได้แก่ 1. ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งในส่วนนี้ยังแบ่งเป็นการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การใช้แบบสอบถามเป็นเชิงสำรวจ (เชิงปริมาณ)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะเฉพาะบุคคล ประกอบด้วยเพศ ชั้นปีการศึกษาระดับรายได้ ความสนใจส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ กลุ่มอ้างอิง ครอบครัว ญาติหรือบุคคลใกล้ชิด แหล่งข้อมูลข่าวสารทั่วไป หรือแม้แต่จากสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ตัวแปรตามคือพฤติกรรมการเล่นหวย ประกอบด้วยซึ่งเป็นข้อมูลในส่วนที่ 2 ของการเก็บข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้

โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS วิเคราะห์ ประเด็นใดมีความใกล้เคียงกันจะประมวลผลร่วมกัน

1. ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อบรรยายลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ใช้สถิติอ้างอิง (Inference Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานวิจัย สถิติที่ใช้ได้แก่ Chi-Square, F-Test, t-test for Independent sample, Pearson's Correlation Coefficient, Spearman's rank correlation coefficient, Future Value Interest Factor (FVIF) และ Future Value Interest Factor of an Annuity (FVIFA)

จากนั้นนำผลสำรวจเรื่องค่าใช้จ่ายที่มีแนวโน้มเปลี่ยนจากการซื้อหวย แบ่งเป็น 4 ระดับ แล้วใช้สูตรการหามูลค่าเงินในอนาคตแต่ละระดับ แบ่งตามช่วงเวลาที่สามารถนำเงินเหล่านี้ไปลงทุนต่อในระยะยาว ได้แก่ ระยะเวลาดังแต่ 1, 3, 5 และ 10 ปี โดยการนำไปเข้าสู่สูตรดังนี้

$$S_n = R [FVIFA \ k, \ n]$$

S_n คือมูลค่าในอนาคตของเงินที่เท่ากันทุกงวด

k คือ อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ

n คือ จำนวนงวดที่ลงทุนหรือในที่นี้กำหนดให้เป็นจำนวนปีที่สลากกินแบ่งแบบคืนเงินต้น โดยสมมติฐานคือนำเงินจากการซื้อหวยทุกงวดไปลงทุนในตราสารการเงินชนิดอื่น เพื่อเป็นการลงทุนต่อ เมื่อได้ผลตอบแทนในแต่ละงวดเวลา ก็เป็นผลตอบแทนกลับมาสู่กองทุนและผู้ลงทุนต่อไป

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ข้อลักษณะเฉพาะบุคคลกับปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเล่นหวยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตจังหวัดปทุมธานีและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการเปลี่ยนค่าใช้จ่ายการซื้อหวยเป็นเงินออมในระยะยาว ได้จัดเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 450 ชุด ข้อมูลจากแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ซึ่งแต่ละส่วนจะถูกนำมาวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงความสัมพันธ์ ซึ่งรายละเอียดแต่ละส่วนของแบบสอบถามและการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดังต่อไปนี้

ข้อสรุปแบบสอบถามที่ใช้

แบบสอบถามประกอบด้วย 5 ส่วน รายละเอียดของแต่ละส่วนมีดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 สรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยเรียงจากตัวเลือกที่มากที่สุด ใน 2 อันดับแรก

อันดับที่ 1			อันดับที่ 2	
1. เพศ	ชาย	52.67%	หญิง	47.33%
2. อายุ	20 ปีขึ้นไป	70.89%	ต่ำกว่า 20 ปี	29.11%
3. คณะ	นิเทศ/เทคโนโลยีสารสนเทศ	26.44%	บริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์	20.67%
4. มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์	20.00%	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	19.77%
5. รายรับต่อเดือน	5,001-10,000	30.89%	ต่ำกว่า 5,000 บาท	25.78%
6. ค่าใช้จ่ายต่อเดือน	5,001-10,000	35.56%	ต่ำกว่า 5,000 บาท	31.55%
7. จำนวนเงินออมหลังหักค่าใช้จ่าย	ไม่มีเงินออม	32.00%	1-500 บาท	30.22%
8. วิธีการจัดการกับเงินเหลือออม	ฝากธนาคาร	58.67%	เก็บไว้กับตัวเอง	48.67%

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือการซื้อหวยใต้ดิน

ตารางที่ 4.2 สรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยเรียงจากตัวเลือกที่มากที่สุด ใน 2 อันดับแรก

อันดับที่ 1			อันดับที่ 2	
1. พฤติกรรมการเคยซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดิน	เคยซื้อ	65.56%	ไม่เคยซื้อ	34.44%
2. ลักษณะพฤติกรรมการซื้อ	ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเพียงอย่างเดียว	40.68%	ซื้อทั้งสองประเภทในสัดส่วนจำนวนเงินที่เท่ากัน	17.97%
3. ระยะเวลาการเริ่มซื้อ	ซื้อไม่ถึง 1 ปี	46.44%	ซื้อมาแล้วเป็นระยะเวลา 1 – 3 ปี	33.90%
4. เหตุผลของการซื้อ	สภาพชีวิตยากลำบาก ต้องการมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น	75.56%	ชอบเสี่ยงดวง เสี่ยงโชค/ชอบความสนุก	30.00%
5. การรับรู้ข้อมูลก่อนการตัดสินใจซื้อ	จากการตัดสินใจด้วยตนเองหรือคำแนะนำด้วยตนเอง	68.81%	จากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือแหล่งใบตัวเลข	12.54%
6. พฤติกรรมการเลือกเลข	เลขเลือกที่ต้องการซื้อทุกครั้ง	61.36%	เลือกซื้อเลขที่ต้องการในบางครั้ง	20.67%
7. หากกรณีไม่มีเลขที่ต้องการซื้อ	ไม่เลือกเลขหรือซื้อเลขอะไรก็ได้	38.64%	ซื้อเลขอื่นแทนเลขที่ต้องการ	33.22%
8. ความถี่ของการซื้อ	ซื้อทุกงวด	32.55%	ซื้อเดือนละครั้ง	28.47%
9. แหล่งที่มาของเงินซื้อ	เงินค่าขนมหรือรายรับที่ได้จากผู้ปกครอง	62.03%	เงินเดือนหรือเงินที่มาจากการทำงาน	18.95%
10. จำนวนเงินซื้อหวย	ยอดเงินรวม 88,140 บาท		เฉลี่ยต่อคน 298.78 บาท	

ส่วนที่ 3 เรื่องความเสี่ยงจากการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดิน

ตารางที่ 4.3 สรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยเรียงจากตัวเลือกที่มากที่สุดใน 2 อันดับแรก

อันดับที่ 1			อันดับที่ 2	
1. ที่ผ่านเคยถูกรางวัลกี่ครั้ง	ไม่เคยถูกรางวัลเลย	64.89%	ถูก 1-2 ครั้ง	23.11%
2. สถานะของการถูกรางวัล	ขาดทุนเสมอ	41.11%	กำไรเสมอ	30.22%
3. ข้อคิดเห็นเรื่องความเสี่ยงของการซื้อ	มีความเสี่ยงปานกลาง	32.89%	มีความเสี่ยงสูงมาก	18.44%
หวย				
4. การซื้อสลากฯสร้างปัญหาให้กับตนเองหรือไม่	ไม่สร้างปัญหา	72.67%	สร้างปัญหา	27.33%
5. ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ	ปัญหาด้านการเงิน	85.40%	ปัญหาส่วนตัว	7.32%

ส่วนที่ 4 ข้อมูลการเข้าถึงแหล่งการออมเงินและการลงทุนในรูปแบบอื่น

ตารางที่ 4.4 สรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยเรียงจากตัวเลือกที่มากที่สุดใน 2 อันดับแรก

		อันดับที่ 1		อันดับที่ 2	
1. รู้จักสลากออมสินหรือสลาก ธกส.	ไม่รู้จัก	45.11%	รู้จัก	41.55%	
หรือไม่					
2. ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาเคยซื้อสลากออม	ไม่เคยซื้อเพราะไม่รู้จัก	44.89%	รู้จักแต่ไม่ซื้อ	33.11%	
สินหรือสลาก ธกส.หรือไม่					
3. เหตุผลในการซื้อสลากออมสินหรือ	ต้องการออมเงินระยะยาว	17.11%	ต้องการเสี่ยงโชค	13.11%	
สลากธกส.					
4. เหตุผลที่รู้จักสลากดังกล่าวแต่ไม่ซื้อ	เงินรางวัลไม่สูงใจ	85.23%	ต้องใช้เงินจำนวนมากลงทุน	77.18%	
5. รู้จักกองทุนการออมแห่งชาติหรือไม่	ไม่รู้จัก	81.79%	ไม่แน่ใจ	10.00%	
6. สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนการออม	ไม่รู้จักจึงไม่สมัคร	78.44%	ไม่แน่ใจ	13.33%	
แห่งชาติหรือไม่					
7. เหตุผลในการสมัครเป็นสมาชิกกองทุน	ต้องการออมเงินระยะยาว	6.22%	ต้องการมีหลักประกันยามแก่ชรา	5.56%	
การออมแห่งชาติ					
8. เหตุผลที่ไม่สมัคร	ไม่รู้จักกองทุน	99.00%			

ส่วนที่ 5 ข้อมูลของลักษณะสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยที่พึงปรารถนา

ตารางที่ 4.5 สรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยเรียงจากตัวเลือกที่มากที่สุดใน 2 อันดับแรก

		อันดับที่ 1	อันดับที่ 2	
1. ต้องการให้มีลักษณะการ ถูกรางวัลเป็นแบบใด	แบบปัจจุบัน	42.89%	เพิ่มเพียงบางรางวัล ให้มีโอกาส ถูกรางวัลมากขึ้น	22.22%
2. ราคาของสลากกินแบ่งรัฐบาลใน ปัจจุบัน	เหมาะสมแล้ว	63.33%	แพงเกินไป	15.77%
3. มีการล็อกเลขหรือไม่	ไม่แน่ใจ	43.11%	เชื่อว่ามีมีการล็อกเลข	42.89%
4. หากมีการแจกสลากกินแบ่งรัฐบาลให้ ฟรีท่านมีความเห็นอย่างไร	เห็นด้วย	52.44%	เฉย ๆ ไม่มีความคิดเห็น	36.89%
5. หากมีสลากฯแบบคืนเงินต้นท่านมี ความเห็นอย่างไร	เฉย ๆ ไม่มีความคิดเห็น	42.44%	เห็นด้วย	40.67%
6. หากมีการคืนเงินต้นครบคืนทุกกี่ปี	ทุก ๆ 3 ปี	43.33%	คืนเมื่อเลิกเป็นสมาชิกโครงการ	27.56%
7. หากมีสลากแบบคืนเงินต้น ท่านสนใจ จะซื้อหรือไม่	ซื้อ	53.11%	ไม่แน่ใจ	25.78%
8. หากมีสลากแบบคืนเงินต้น ท่านจะซื้อ ห่วยไต่ดินหรือไม่	ซื้อทั้งสองแบบอย่างละ ครึ่ง ๆ	32.22%	ไม่ซื้อห่วยไต่ดินอย่างแน่นอน	26.87%
9. ท่านคิดว่าการมีสลากแบบคืนเงินต้น เป็นการมอมเมาประชาชนหรือไม่	เห็นด้วย	70.00%	ไม่เห็นด้วย	20.00%

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีการอภิปรายผลทั้งหมด 5 ด้าน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.1 พบว่าสัดส่วนเพศระหว่างชายและหญิงมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยสัดส่วนเพศชายมีสูงกว่าเล็กน้อย เนื่องจากเพศชายมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งการเสี่ยงหรือชอบเสี่ยงโชคมากกว่า ในตัวแปรถัดมาเรื่อง อายุ โดยกลุ่มตัวอย่างมีอายุ 20 ปีขึ้นไป โดยพิจารณาจากชั้นปี 3 ขึ้นไปเพราะคาดว่าจะเป็กลุ่มที่สามารถคิดวิเคราะห์ตัดสินใจแยกแยะหรือเลือกในสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ส่วนคณะและมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยเลือกตามความเหมาะสมและเฉลี่ยจำนวนกลุ่มตัวอย่างออกไป โดยให้เป็นตัวแทนของนักศึกษาทุกแขนงและศาสตร์วิชา รวมถึงเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชน ถัดมาเรื่องจำนวนเงินรายรับและค่าใช้จ่าย พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีระดับจำนวนเงินที่ใกล้เคียง โดยอันดับแรกอยู่ที่ 5,001-10,000 บาท อันดับที่สอง กลุ่มตัวอย่างมีระดับจำนวนเงิน ต่ำกว่า 5,000 บาททั้ง ตัวแปรถัดมาเรื่องเงินออม พบว่า กลุ่มนักศึกษาตอบ เลือกฝากเงินธนาคารเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งมาจากการคุ้นเคยกับสินทรัพย์ทางการเงินมากที่สุด ถัดมาอันดับที่สอง คือ เก็บไว้กับตัวเฉย ๆ พิจารณาได้จาก

กลุ่มตัวอย่างอาจจะไม่มีความรู้ด้านการลงทุนเพียงพอ หรือไม่ก็อาจจะต้องการเก็บไว้เป็นเงินสำรองใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือการซื้อหายไต่ดิน

ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลของพฤติกรรมการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหายไต่ดินของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มนักศึกษาที่เคยซื้อหายร้อยละ 65.56% โดยมีพฤติกรรมที่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเพียงอย่างเดียว โดยมีสภาพเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจให้ซื้อหาย โดยนักศึกษาเคยซื้อหายมาประมาณ 1-3 ปี หมายความว่านักศึกษามีแนวโน้มซื้อหายตั้งแต่เพิ่งเริ่มเข้ามหาวิทยาลัย ข้อมูลมีความสอดคล้องกันเพราะนักศึกษาเป็นผู้ตัดสินใจเลือกซื้อหาย ศึกษาข้อมูล การแสวงหาเลข คัดเลือกเลขหายด้วยตนเองทั้งสิ้น มีแนวโน้มจะซื้อหายทุกงวด โดยใช้เงินที่ได้รับจากผู้ปกครองในการซื้อหายเป็นหลัก ด้วยยอดซื้อประมาณ 300 บาท มีตัวเลขค่าหายได้แก่ 80, 160, 240 ซึ่งมาจากจำนวนสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ซื้อ หากกลุ่มตัวอย่างตอบค่าหาย เป็นหลักร้อยละ 200, 300, 1,000 จะเห็นว่าร้อยละ 65 มีแนวโน้มติดทั้งสลากกินแบ่งและหายไต่ดิน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเรื่องความเสี่ยงจากการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดิน

เมื่อพิจารณาด้านความเสี่ยงจากการซื้อหวย กลุ่มตัวอย่างมักจะไม่วางใจอะไรเลย แม้จะถูกรางวัลก็จะขาดทุน ในส่วนนี้กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจและทราบถึงความเสี่ยงดังกล่าวในระดับปานกลางถึงสูงและเข้าใจว่าการซื้อหวยเกิดปัญหาทางการเงินตามมาอย่างแน่นอน แต่กลุ่มตัวอย่างไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างดีเพียงพอ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจความเสี่ยงอย่างดี

ส่วนที่ 4 ข้อมูลการเข้าถึงแหล่งการออมเงินและการลงทุนในรูปแบบอื่น

จากผลสรุปกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านสินทรัพย์ทางการเงินอื่นน้อยมากหรือแทบไม่รู้จักรเลย อาจเกิดจากการไม่เคยได้ยิน ไม่รู้จัก หรืออาจจะเกิดจากการประชาสัมพันธ์ที่น้อยเกินไปและเป็นสิ่งที่ไม่ตอบโจทย์กับความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 5 ข้อมูลของลักษณะสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยที่พึงปรารถนา

จากผลสรุปพบว่ากลุ่มตัวอย่างยังคงต้องการให้มีการถูกรางวัลแบบเดิม ราคาเท่าเดิม มีความต้องการอยากได้สลากพรีมากกว่าการซื้อสลากแบบคืนเงินต้น อาจมาจากกลุ่มตัวอย่างคิดว่าการได้สลากคือการได้สิทธิพิเศษมากกว่าการลงทุนในการซื้อสลาก อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างยังลังเลเกี่ยวกับการมีสลากแบบคืนเงินต้นอยู่ เพราะไม่แน่ใจว่าจะได้เงินคืนตามนั้นจริงหรือไม่ และหากมีสลากดังกล่าวเกิดขึ้นจริงต้องการอยากได้เงินคืนในระยะเวลา 3 ปี อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยระบุถึงกลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มที่จะไม่ซื้อหวยใต้ดินหรือลดการซื้อหวยใต้ดินอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างเข้าใจเรื่องสลากแบบคืนเงินต้น แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างสนใจสลากแบบคืนเงินต้นก็ตามแต่ก็เข้าใจว่าสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวย ยังคงเป็นสิ่งที่มอบมอมผู้เล่น

สรุปผล

ก. เมื่อทดสอบสมมติฐานแล้วพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลเพียงข้อเดียวคือ สมมติฐานที่ 3 เรื่องความสนใจส่วนบุคคลส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อหวยที่แตกต่างกัน เกิดจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักศึกษาแต่ละคนไม่เหมือนกัน ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการซื้อหวยที่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยทางด้านสังคมไม่ส่งผลกระทบต่อนักศึกษา นอกจากนั้นงานวิจัยยังพบว่า ในส่วนลึก ๆ จริง ๆ แล้วปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมการเล่นหวย

ข. โครงการนี้จะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อกลุ่มตัวอย่างต้องมีพฤติกรรมการเสี่ยงโชคเป็น 3 มิติดังนี้ (1) เป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเสี่ยงโชคซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดินในระดับซื้อบ่อยและอย่างเป็นประจำสม่ำเสมอทุกเดือน (2) โดยมีแรงจูงใจในการซื้อจากการสภาพเศรษฐกิจที่กดดัน มีโอกาสในการหาเงินยาก ต้องการมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ใช่ปัจจัยเรื่องความสนุกสนานและการเป็นที่ยอมรับทางสังคม (3) เป็นกลุ่มนักศึกษาที่ใช้เงินจากผู้อื่น มากกว่าเป็นเงินที่ตนเองหาได้มาเอง

ค. พิจารณาจากสมมติฐานโดยกำหนดกลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรีทั่วทั้งประเทศที่ จำนวนประมาณ 1.444 ล้านคน โดยนำจำนวนเงินรวมของกลุ่มตัวอย่างทุกคนในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดินเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 88,140 บาท เฉลี่ยต่อคนอยู่ที่ 298.78 บาท หรือประมาณ 300 บาท เฉลี่ยต่อคนต่อคน มีอัตราการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดินอยู่ที่ 65.55% นำมาคำนวณของขนาดกองทุนที่เป็นไปได้ โดยมีอัตราร้อยละที่เป็นไปได้ในการหักเงินเข้ากองทุนที่ 20% และ 25% ตามลำดับ โดยหากมีระยะเวลาคืนทุนที่ 3 ปี คุณด้วยอัตราผลตอบแทนที่เป็นได้ที่ 3% และ 5% ขนาดกองทุนจะอยู่ที่ 3,213.55 – 4,096.99 ล้านบาท

ง. หลักการพิจารณาการเปลี่ยนเงินเสี่ยงโชคดังกล่าว มีสิ่งที่ควรคำนึงคือ ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ธรรมชาติการเงินในปัจจุบันที่มีอยู่ จำนวนเงินที่นำส่งเข้ารัฐบาล และด้านศีลธรรมและความเหมาะสม

จ. โดยได้เสนอให้มี “ข้อเสนอแนะ” ในแต่ละประเด็นได้แก่ มาตรการการเพิ่มขึ้นของผู้เล่นหน้าใหม่ (New Face), การเสนอให้ตราสารการเงินที่มีอยู่ปรับตัวหรือปรับรูปแบบการทำงานของสลากของตนเอง หรือควรประชาสัมพันธ์ตราสารการเงินของตนเองให้มากกว่านี้, การนำเงินกองทุนมาใช้บริหารเพื่อสร้างผลตอบแทนและคืนกลับสู่สังคมในรูปแบบการเอื้ออำนวยด้านการศึกษาและให้ความรู้เรื่องการออมมาประชาชนในรูปแบบของสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยให้มีอัตราส่วนการคืนเงินเพื่อสังคมให้มากขึ้น ลดการนำส่งเป็นรายได้ของรัฐบาลเพื่อสร้างความชอบธรรมในการมีสลากกินแบ่งรัฐบาล สุดท้ายควรจัดให้มีการคืนเงินเพียงร้อยละ 1 โดยคืนเฉพาะดอกผลที่ได้รับจากการลงทุนไม่ใช่การคืนเงินต้นทั้งจำนวน เพื่อไม่สร้างปัญหาการพนันซ้ำซ้อน

ฉ. หากจะมีการสร้างสลากแบบคืนเงินต้นขึ้นมา ควรจัดทำสลิปที่แสดงผลตอบแทนหรือเงินที่ได้คืนจากการซื้อสลากดังกล่าวส่งกลับไปให้ผู้ซื้อรายบุคคล โดยจัดทำในรูปจำนวนเงินที่ได้จากสลากแบบคืนเงินต้น เปรียบเทียบกับการลงทุนใน

สินทรัพย์ทางการเงินประเภทอื่น เพื่อแสดงให้เห็นถึงจำนวนเงินที่แตกต่างอย่างมีนัยยะสำคัญ

ข. ข้อสรุปลักษณะของสลากแบบคืนเงิน ควรจะมีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสลากกินแบ่งรัฐบาลในปัจจุบัน โดยมีจุดที่เหมือนกัน อาทิเช่น จำนวนรางวัล, โอกาสในการถูกรางวัล, ความถี่ในการออกรางวัล, หลักเกณฑ์การจ่ายผลตอบแทน, การเลือกเลข, ช่องทางการจัดจำหน่าย, หน่วยงานผู้รับผิดชอบในส่วนข้อแตกต่างได้แก่ เงินขั้นต่ำในการซื้อ, อายุของของสลากแบบคืนเงินต้นหรือระยะเวลาโครงการ ควรอยู่ในระยะเวลา 3 ปี, การคืนเงินต้นหรือคืนเงินซื้อสลากให้แก่ผู้ซื้อบางส่วนที่ร้อยละ 1 ของผลตอบแทน, การกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าร่วมโครงการ, การกระจายผลตอบแทน เป็นต้น

References

- Anake Nawigamune. (2016). First in Siam. Bangkok: Seangdad.
- Alttest, L. J. (2007). **Personal Financial Planning**. New York: McGraw-Hill/Irwin. among College Students. Financial Services Review, 7, 107-128
- Blinder, Alan S. (2002). "Keynesian Economics". The Concise Encyclopedia of Economics Center for Gambling. Future of lottery fund for social development. Retrieved 2018. <http://www.gamblingstudy->
- Chalermpong pongpracha. (2015). **Social Dimensions of Underground Lottery Wagering in Thailand**, Local Administration Journal 8(4).
- Cooper, D. R., & Schindler, P. S. (2001). Business research methods (7 ed.). New York McGrawHill. GV
- Denduen Luengcheng. (1995). **Role of printed media in supporting the activity surrounding lotteries**. Thesis for the degree of master, Chulalongkorn University.